

**TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERS KİTAPLARINDAKİ
KÜLTÜR ÖGELERİNİN İNCELENMESİ**

Selman İncekara

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YURT DIŞINDAKİ TÜRK ÇOCUKLARINA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Selman
Soyadı : İncekara
Bölümü : Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :/06/2022

TEZİN

Türkçe Adı : Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Kültür Öğelerinin
İncelenmesi
İngilizce Adı : Researching the Cultural Items in Turkish and Turkish Culture Course
Books

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Selman İncekara

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Selman İncekara tarafından hazırlanan “Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Kültür Öğelerinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Nazife Burcu Takıl

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel

Türk Halk Bilimi Bölümü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 17/05/2022

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarındaki Kültür Öğelerinin İncelenmesi adlı yüksek lisans tez çalışmamda, bana yol gösteren ve desteğini esirgemeyen Hocam Doç. Dr. Nazife Burcu Takıl'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamda bana yol gösteren ve destekleyen Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu, Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel ve Doç. Dr. Yusuf Uyar'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Yoğun ve stresli çalışma sürecimde hiçbir desteğini esirgemeyen annem Hatice İncekara'ya, babam Mustafa Kemal İncekara'ya, oğlum Enes İncekara'ya, kardeşlerim Ayşe Özdemir'e ve Murat İncekara'ya teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca beni destekleyen, üstümde emeği olan ve beni bugünlere getiren öğretmenlerime de teşekkür ederim.

**TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERS KİTAPLARINDAKİ
KÜLTÜR ÖGELERİNİN İNCELENMESİ
(Yüksek Lisan Tezi)**

**Selman İncekara
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran 2022**

ÖZ

Bu çalışmada, 2019-2020 yıllarında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında yaşayan Türk çocukları için yazılan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan metinlerin millî ve evrensel kültür öğelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 8 farklı seviyedeki her kitabın içeriğinde yer alan metin ve etkinliklerin hangi kültür öğelerini içerdiği ve bunlara ne sıklıkta yer verildiği tespit edilmiştir. Alan uzmanlarınca bir kitapta olması gereken kültürel ve evrensel öğeler belirlenmiş, ardından bu öğelerin kaçının ne sıklıkta yer aldığı tespit edilmiştir. Dil ve kültür ilişkisini temel alan bu çalışmanın kapsamını, 2019-2020 yıllarında okutulmaya başlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarındaki metinler ve etkinlikler oluşturmaktadır. Araştırmada, sekiz seviyedeki Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarının içerisinde yer alan tüm metinler ve etkinlikler değerlendirilmiştir. Araştırmanın temelini oluşturan Türkçe ve Türk Kültürü dersi için hazırlanmış ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültürel öğeler, içerik analizi ile belirlenmiştir. Bu çalışma neticesinde, incelenen ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet, sanat, söz varlığı, giyim, yemek, din, tarih, vatan, Türkiye coğrafyası, millî kurum ve kuruluşlar, evrensel değerler ile ilgili kültür öğelerine yer verildiği, geleneksel Türk sporu ile ilgili kültür öğelerine ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Kültürel öğelerin sıklıkları ve değinilmeyen kültürel öğelerin içeriklere dahil edilmesine yönelik önerilerde bulunulmuş ve bundan sonra hazırlanacak materyallerin oluşturulma/yazılma aşamasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Türkçe ve Türk Kùltürü, Kùltür, Ders Kitapları
Sayfa Adedi : xxvi + 274
Danışman : Doç. Dr. Nazife Burcu Takıl

**RESEARCHING THE CULTURAL ITEMS IN TURKISH AND
TURKISH CULTURE COURSE BOOKS
(M.A. Thesis)**

**Selman İncekara
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
June 2022**

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine the national and universal cultural elements of the texts in the Turkish and Turkish Culture textbooks written by the Ministry of National Education for Turkish children living abroad in 2019-2020. For this purpose, it has been determined which cultural elements and how often the texts and activities included in the content of each book at 8 different levels are included. The cultural and universal elements that should be in a book were determined by the field experts, and then it was determined how many of these elements were included and how often. The scope of this study, which is based on the relationship between language and culture, consists of the texts and activities in the Turkish and Turkish Culture textbooks that were started to be taught in 2019-2020. In the research, all texts and activities in Turkish and Turkish Culture textbooks at eight levels were evaluated. The cultural elements in the texts and activities in the textbooks prepared for the Turkish and Turkish Culture course, which form the basis of the research, were determined by content analysis. As a result of this study, in the texts and activities in the examined textbooks, cultural elements related to customs, art, vocabulary, clothing, food, religion, history, homeland, Turkey's geography, national institutions and organizations and universal values are included. It has been determined that the relevant cultural elements about traditional Turkish sports are not included. Suggestions were made regarding the frequency of cultural elements and the inclusion of cultural elements that were not mentioned in the content, and suggestions were made for the creation/writing phase of the materials to be prepared from now on.

Key Words : Turkish and Turkish Culture, Culture, Course Books
Page Number : xxvi + 274
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Nazife Burcu Takıl

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxiii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxvi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi.....	4
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Varsayımlar	5
1.8. Alanyazın Taraması.....	5
1.9. Tanımlar	7
BÖLÜM II.....	9
KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Dil.....	9

2.2. Kültür	12
2.3. Dil-Kültür İlişkisi	17
2.4. Kültür Aktarımı ve Kültürün Sınıflandırılması	19
2.5. İki Dillilik.....	22
2.6. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi.....	24
2.7. Kültür Öğeleri	26
2.7.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	26
2.7.1.1. Konukseverlik	27
2.7.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma	28
2.7.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü	29
2.7.1.4. Çocuk Oyunları.....	29
2.7.1.5. Bayramlar	31
2.7.1.6. El Öpme.....	31
2.7.2. Sanat Öğeleri	31
2.7.2.1. Mimarî.....	32
2.7.2.2. Resim	32
2.7.2.3. Müzik.....	33
2.7.2.4. Geleneksel El Sanatları	34
2.7.2.5. Halk Oyunları	34
2.7.2.6. Edebiyat.....	35
2.7.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	36
2.7.3. Söz Varlığı Öğeleri	36
2.7.3.1. Atasözleri.....	37
2.7.3.2. Deyimler	40
2.7.3.3. Özdeyişler	42
2.7.3.4. Mecaî Sözcükler	43
2.7.3.5. İkilemeler	43
2.7.3.6. Yansıma Sözcükler.....	44
2.7.3.7. Kalıp Sözler	44
2.7.3.8. Tekerlemeler	45
2.7.3.9. Bilmeceler	46
2.7.3.10. Sayışmacalar	47

2.7.3.11. Yanılmacalar.....	48
2.7.3.12. Mâniler.....	48
2.7.3.13. Ninniler.....	49
2.7.4. Giyim Öğeleri.....	49
2.7.5. Yemek Öğeleri.....	50
2.7.6. Dinî Öğeler.....	50
2.7.7. Tarihî Öğeler.....	51
2.7.8. Vatan Öğeleri.....	51
2.7.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	51
2.7.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	52
2.7.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	53
2.7.12. Evrensel Öğeler.....	53
BÖLÜM III.....	54
YÖNTEM.....	54
3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Çalışma Deseni.....	54
3.2. Evren ve Örneklem.....	56
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	56
BÖLÜM IV.....	58
BULGULAR VE YORUM.....	58
4.1. TTK Ders Kitaplarında Yer Alan Kültürel Öğeler.....	59
4.1.1. TTK 1 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler.....	59
4.1.1.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	60
4.1.1.1.1. Konukseverlik.....	60
4.1.1.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	60
4.1.1.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	60
4.1.1.1.4. Çocuk Oyunları.....	60
4.1.1.1.5. Bayramlar.....	61
4.1.1.1.6. El Öpme.....	61
4.1.1.2. Sanat Öğeleri.....	61
4.1.1.2.1. Mimarî.....	61

4.1.1.2.2. Resim.....	62
4.1.1.2.3. Müzik.....	62
4.1.1.2.4. Geleneksel El Sanatları	62
4.1.1.2.5. Halk Oyunları	62
4.1.1.2.6. Edebiyat	62
4.1.1.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	63
4.1.1.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	63
4.1.1.3.1. Atasözleri	63
4.1.1.3.2. Deyimler	63
4.1.1.3.3. Özdeyişler	64
4.1.1.3.4. Mecazi Sözcükler	64
4.1.1.3.5. İkilemeler	64
4.1.1.3.6. Yansıma Sözcükler	65
4.1.1.3.7. Kalıp Sözler	65
4.1.1.3.8. Tekerlemeler	65
4.1.1.3.9. Bilmeceleler	66
4.1.1.3.10. Sayışmacalar.....	67
4.1.1.3.11. Yanıltmacalar	67
4.1.1.3.12. Mâniler	67
4.1.1.3.13. Ninniler	67
4.1.1.4. Giyim Öğeleri.....	67
4.1.1.5. Yemek Öğeleri.....	67
4.1.1.6. Dinî Öğeler.....	68
4.1.1.7. Tarihî Öğeler.....	68
4.1.1.8. Vatan Öğeleri.....	68
4.1.1.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	68
4.1.1.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	69
4.1.1.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	69
4.1.1.12. Evrensel Öğeler.....	69
4.1.2. TTK 2 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler	70
4.1.2.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	70

4.1.2.1.1. Konukseverlik	70
4.1.2.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	70
4.1.2.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	70
4.1.2.1.4. Çocuk Oyunları.....	70
4.1.2.1.5. Bayramlar	71
4.1.2.1.6. El Öpme	71
4.1.2.2. Sanat Öğeleri	71
4.1.2.2.1. Mimarî	72
4.1.2.2.2. Resim.....	72
4.1.2.2.3. Müzik.....	72
4.1.2.2.4. Geleneksel El Sanatları	72
4.1.2.2.5. Halk Oyunları	73
4.1.2.2.6. Edebiyat	73
4.1.2.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	74
4.1.2.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	74
4.1.2.3.1. Atasözleri	74
4.1.2.3.2. Deyimler	75
4.1.2.3.3. Özdeyişler	75
4.1.2.3.4. Mecazi Sözcükler	75
4.1.2.3.5. İkilemeler	76
4.1.2.3.6. Yansıma Sözcükler	76
4.1.2.3.7. Kalıp Sözler	77
4.1.2.3.8. Tekerlemeler	77
4.1.2.3.9. Bilmeceleler	79
4.1.2.3.10. Sayışmacalar.....	79
4.1.2.3.11. Yanıltmacalar	79
4.1.2.3.12. Mâniler	80
4.1.2.3.13. Ninniler	80
4.1.2.4. Giyim Öğeleri.....	80
4.1.2.5. Yemek Öğeleri.....	81
4.1.2.6. Dinî Öğeler.....	82
4.1.2.7. Tarihî Öğeler.....	82

4.1.2.8. <i>Vatan Ögeleri</i>	82
4.1.2.9. <i>Geleneksel Türk Sporü Ögeleri</i>	83
4.1.2.10. <i>Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistik Yerlerine Ait Ögeleri</i>	83
4.1.2.11. <i>Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri</i>	84
4.1.2.12. <i>Evrensel Ögeleri</i>	84
4.1.3. TTK 3 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögeleri	84
4.1.3.1. <i>Örf ve Âdet Ögeleri</i>	84
4.1.3.1.1. <i>Konukseverlik</i>	84
4.1.3.1.2. <i>Ad Koyma, Lakap Takma</i>	85
4.1.3.1.3. <i>Düğün, Sünnet Düğünü</i>	85
4.1.3.1.4. <i>Çocuk Oyunları</i>	85
4.1.3.1.5. <i>Bayramlar</i>	86
4.1.3.1.6. <i>El Öpme</i>	87
4.1.3.2. <i>Sanat Ögeleri</i>	87
4.1.3.2.1. <i>Mimarî</i>	87
4.1.3.2.2. <i>Resim</i>	88
4.1.3.2.3. <i>Müzik</i>	88
4.1.3.2.4. <i>Geleneksel El Sanatları</i>	90
4.1.3.2.5. <i>Halk Oyunları</i>	89
4.1.3.2.6. <i>Edebiyat</i>	90
4.1.3.2.7. <i>Geleneksel Türk Tiyatrosu</i>	90
4.1.3.3. <i>Söz Varlığı Ögeleri</i>	90
4.1.3.3.1. <i>Atasözleri</i>	90
4.1.3.3.2. <i>Deyimler</i>	91
4.1.3.3.3. <i>Özdeyişler</i>	92
4.1.3.3.4. <i>Mecazi Sözcükler</i>	92
4.1.3.3.5. <i>İkilemeler</i>	93
4.1.3.3.6. <i>Yansıma Sözcükler</i>	93
4.1.3.3.7. <i>Kalıp Sözler</i>	93
4.1.3.3.8. <i>Tekerlemeler</i>	93
4.1.3.3.9. <i>Bilmeceler</i>	94

4.1.3.3.10. Sayışmacalar.....	94
4.1.3.3.11. Yanıltmacalar	94
4.1.3.3.12. Mâniler	94
4.1.3.3.13. Ninniler	94
4.1.3.4. Giyim Öğeleri.....	95
4.1.3.5. Yemek Öğeleri.....	95
4.1.3.6. Dinî Öğeler.....	95
4.1.3.7. Tarihî Öğeler.....	96
4.1.3.8. Vatan Öğeleri.....	98
4.1.3.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	99
4.1.3.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	101
4.1.3.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	102
4.1.3.12. Evrensel Öğeler.....	102
4.1.4. TTK 4 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler	104
4.1.4.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	104
4.1.4.1.1. Konukseverlik	104
4.1.4.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	104
4.1.4.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	104
4.1.4.1.4. Çocuk Oyunları.....	105
4.1.4.1.5. Bayramlar	105
4.1.4.1.6. El Öpme	106
4.1.4.2. Sanat Öğeleri	106
4.1.4.2.1. Mimarî	106
4.1.4.2.2. Resim.....	107
4.1.4.2.3. Müzik.....	108
4.1.4.2.4. Geleneksel El Sanatları	108
4.1.4.2.5. Halk Oyunları	108
4.1.4.2.6. Edebiyat	109
4.1.4.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	109
4.1.4.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	110
4.1.4.3.1. Atasözleri	110

4.1.4.3.2. Deyimler	110
4.1.4.3.3. Özdeyişler	112
4.1.4.3.4. Mecazi Sözcükler	113
4.1.4.3.5. İkilemeler	113
4.1.4.3.6. Yansıma Sözcükler	114
4.1.4.3.7. Kalıp Sözler	114
4.1.4.3.8. Tekerlemeler	115
4.1.4.3.9. Bilmeceleler	115
4.1.4.3.10. Sayışmacalar.....	115
4.1.4.3.11. Yanıltmacalar	116
4.1.4.3.12. Mâniler	116
4.1.4.3.13. Ninniler	116
4.1.4.4. Giyim Öğeleri.....	116
4.1.4.5. Yemek Öğeleri.....	116
4.1.4.6. Dinî Öğeler.....	117
4.1.4.7. Tarihî Öğeler.....	118
4.1.4.8. Vatan Öğeleri.....	119
4.1.4.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	120
4.1.4.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	120
4.1.4.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	123
4.1.4.12. Evrensel Öğeler.....	123
4.1.5. TTK 5 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler	124
4.1.5.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	124
4.1.5.1.1. Konukseverlik	124
4.1.5.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	124
4.1.5.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	125
4.1.5.1.4. Çocuk Oyunları.....	125
4.1.5.1.5. Bayramlar	125
4.1.5.1.6. El Öpme	126
4.1.5.2. Sanat Öğeleri	126
4.1.5.2.1. Mimarî	126

4.1.5.2.2. Resim.....	126
4.1.5.2.3. Müzik.....	126
4.1.5.2.4. Geleneksel El Sanatları	127
4.1.5.2.5. Halk Oyunları	128
4.1.5.2.6. Edebiyat	129
4.1.5.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	130
4.1.5.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	130
4.1.5.3.1. Atasözleri	130
4.1.5.3.2. Deyimler	130
4.1.5.3.3. Özdeyişler	131
4.1.5.3.4. Mecazi Sözcükler	132
4.1.5.3.5. İkilemeler	132
4.1.5.3.6. Yansıma Sözcükler	133
4.1.5.3.7. Kalıp Sözler	133
4.1.5.3.8. Tekerlemeler	133
4.1.5.3.9. Bilmeceleler	134
4.1.5.3.10. Sayışmacalar.....	134
4.1.5.3.11. Yanıltmacalar	134
4.1.5.3.12. Mâniler	135
4.1.5.3.13. Ninniler	135
4.1.5.4. Giyim Öğeleri.....	135
4.1.5.5. Yemek Öğeleri.....	135
4.1.5.6. Dinî Öğeler.....	135
4.1.5.7. Tarihî Öğeler.....	136
4.1.5.8. Vatan Öğeleri.....	137
4.1.5.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	139
4.1.5.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	139
4.1.5.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	140
4.1.5.12. Evrensel Öğeler.....	141
4.1.6. TTK 6 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler	142
4.1.6.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	142

4.1.6.1.1. Konukseverlik	142
4.1.6.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	142
4.1.6.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	142
4.1.6.1.4. Çocuk Oyunları.....	143
4.1.6.1.5. Bayramlar	143
4.1.6.1.6. El Öpme	144
4.1.6.2. Sanat Öğeleri	144
4.1.6.2.1. Mimarî	144
4.1.6.2.2. Resim.....	144
4.1.6.2.3. Müzik.....	145
4.1.6.2.4. Geleneksel El Sanatları	145
4.1.6.2.5. Halk Oyunları	146
4.1.6.2.6. Edebiyat	146
4.1.6.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	146
4.1.6.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	147
4.1.6.3.1. Atasözleri	147
4.1.6.3.2. Deyimler	148
4.1.6.3.3. Özdeyişler	149
4.1.6.3.4. Mecazi Sözcükler	149
4.1.6.3.5. İkilemeler	149
4.1.6.3.6. Yansıma Sözcükler	150
4.1.6.3.7. Kalıp Sözler	150
4.1.6.3.8. Tekerlemeler	150
4.1.6.3.9. Bilmeceleler	151
4.1.6.3.10. Sayışmacalar.....	151
4.1.6.3.11. Yanıltmacalar	151
4.1.6.3.12. Mâniler	151
4.1.6.3.13. Ninniler	151
4.1.6.4. Giyim Öğeleri.....	151
4.1.6.5. Yemek Öğeleri.....	152
4.1.6.6. Dinî Öğeler.....	153
4.1.6.7. Tarihî Öğeler.....	154

4.1.6.8. <i>Vatan Ögeleri</i>	156
4.1.6.9. <i>Geleneksel Türk Sporü Ögeleri</i>	158
4.1.6.10. <i>Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeleri</i>	159
4.1.6.11. <i>Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri</i>	161
4.1.6.12. <i>Evrensel Ögeleri</i>	161
4.1.7. TTK 7 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögeleri	162
4.1.7.1. <i>Örf ve Âdet Ögeleri</i>	162
4.1.7.1.1. Konukseverlik	162
4.1.7.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	163
4.1.7.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	163
4.1.7.1.4. Çocuk Oyunları.....	163
4.1.7.1.5. Bayramlar	164
4.1.7.1.6. El Öpme	164
4.1.7.2. <i>Sanat Ögeleri</i>	164
4.1.7.2.1. Mimarî	165
4.1.7.2.2. Resim.....	165
4.1.7.2.3. Müzik.....	166
4.1.7.2.4. Geleneksel El Sanatları	166
4.1.7.2.5. Halk Oyunları	167
4.1.7.2.6. Edebiyat	167
4.1.7.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu.....	168
4.1.7.3. <i>Söz Varlığı Ögeleri</i>	168
4.1.7.3.1. Atasözleri	168
4.1.7.3.2. Deyimler	169
4.1.7.3.3. Özdeyişler	171
4.1.7.3.4. Mecazi Sözcükler	171
4.1.7.3.5. İkilemeler	172
4.1.7.3.6. Yansıma Sözcükler	173
4.1.7.3.7. Kalıp Sözler	173
4.1.4.3.8. Tekerlemeler	174
4.1.7.3.9. Bilmeceler	174

4.1.7.3.10. Sayışmacalar.....	174
4.1.7.3.11. Yanıltmacalar	174
4.1.7.3.12. Mâniler	174
4.1.7.3.13. Ninniler	175
4.1.7.4. Giyim Öğeleri.....	176
4.1.7.5. Yemek Öğeleri.....	176
4.1.7.6. Dinî Öğeler.....	176
4.1.7.7. Tarihî Öğeler.....	178
4.1.7.8. Vatan Öğeleri.....	179
4.1.7.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	181
4.1.7.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	181
4.1.7.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	183
4.1.7.12. Evrensel Öğeler.....	183
4.1.8. TTK 8 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler	185
4.1.8.1. Örf ve Âdet Öğeleri.....	185
4.1.8.1.1. Konukseverlik	185
4.1.8.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma.....	185
4.1.8.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü.....	185
4.1.8.1.4. Çocuk Oyunları.....	185
4.1.8.1.5. Bayramlar	186
4.1.8.1.6. El Öpme	186
4.1.8.2. Sanat Öğeleri	187
4.1.8.2.1. Mimarî	187
4.1.8.2.2. Resim.....	187
4.1.8.2.3. Müzik.....	187
4.1.8.2.4. Geleneksel El Sanatları	188
4.1.8.2.5. Halk Oyunları	188
4.1.8.2.6. Edebiyat	188
4.1.8.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu	190
4.1.8.3. Söz Varlığı Öğeleri.....	190
4.1.8.3.1. Atasözleri	190

4.1.8.3.2. Deyimler	191
4.1.8.3.3. Özdeyişler	194
4.1.8.3.4. Mecazi Sözcükler	194
4.1.8.3.5. İkilemeler	195
4.1.8.3.6. Yansıma Sözcükler	195
4.1.8.3.7. Kalıp Sözler	196
4.1.8.3.8. Tekerlemeler	197
4.1.8.3.9. Bilmeceleler	197
4.1.8.3.10. Sayışmacalar.....	197
4.1.8.3.11. Yanıltmacalar	197
4.1.8.3.12. Mâniler	198
4.1.8.3.13. Ninniler	198
4.1.8.4. Giyim Öğeleri.....	198
4.1.8.5. Yemek Öğeleri.....	198
4.1.8.6. Dinî Öğeler.....	199
4.1.8.7. Tarihî Öğeler.....	200
4.1.8.8. Vatan Öğeleri.....	205
4.1.8.9. Geleneksel Türk Sporü Öğeleri.....	206
4.1.8.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Öğeler.....	206
4.1.8.11. Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri.....	209
4.1.8.12. Evrensel Öğeler.....	210
4.2. TTK Ders Kitaplarında Yer Alan Kültürel Öğelere Ait Sayısal Veriler.	211
4.2.1. TTK 1 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğelere Ait Sayısal Veriler	211
4.2.2. TTK 2 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğelere Ait Sayısal Veriler	216
4.2.3. TTK 3 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğelere Ait Sayısal Veriler	221
4.2.4. TTK 4 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğelere Ait Sayısal Veriler	226

4.2.5. TTK 5 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler	232
4.2.6. TTK 6 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler	237
4.2.7. TTK 7 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler	243
4.2.8. TTK 8 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler	249
4.2.9. Temalarda Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler.....	255
4.2.10. Kitapların Tümünde Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler	257
BÖLÜM V	260
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	260
5.1. Sonuç	260
5.2. Öneriler	266
KAYNAKLAR.....	268

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> İçerik analizi aşamaları.	57
<i>Şekil 2.</i> TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.....	211
<i>Şekil 3.</i> TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	213
<i>Şekil 4.</i> TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı.....	214
<i>Şekil 5.</i> TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	215
<i>Şekil 6.</i> TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.....	216
<i>Şekil 7.</i> TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	218
<i>Şekil 8.</i> TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı.....	219
<i>Şekil 9.</i> TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	220
<i>Şekil 10.</i> TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	221
<i>Şekil 11.</i> TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	223
<i>Şekil 12.</i> TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	224
<i>Şekil 13.</i> TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	225

<i>Şekil 14.</i> TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	226
<i>Şekil 15.</i> TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	229
<i>Şekil 16.</i> TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	230
<i>Şekil 17.</i> TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	231
<i>Şekil 18.</i> TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	232
<i>Şekil 19.</i> TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	234
<i>Şekil 20.</i> TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	235
<i>Şekil 21.</i> TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	236
<i>Şekil 22.</i> TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	237
<i>Şekil 23.</i> TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	240
<i>Şekil 24.</i> TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	241
<i>Şekil 25.</i> TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	242
<i>Şekil 26.</i> TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	243
<i>Şekil 27.</i> TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	246
<i>Şekil 28.</i> TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	247
<i>Şekil 29.</i> TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	248

<i>Şekil 30.</i> TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı	249
<i>Şekil 31.</i> TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı	252
<i>Şekil 32.</i> TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı	253
<i>Şekil 33.</i> TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı	254
<i>Şekil 34.</i> TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin temalara göre sayısal dağılımı	255
<i>Şekil 35.</i> TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan tüm kültür öğelerine göre sayısal dağılımı	257

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Akt.	Aktaran
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
Vd.	Ve diğerleri
TTK 1	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1
TTK 2	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2
TTK 3	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3
TTK 4	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4
TTK 5	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5
TTK 6	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6
TTK 7	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7
TTK 8	Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8

BÖLÜM I

GİRİŞ

Giriş bölümünde, araştırmanın problem durumu, araştırmanın problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın alt problemleri, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın varsayımları ve ilgili araştırmalar üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Bireyleri bir araya getiren en önemli unsurlardan biri ortak şuurudur. Bu şuur oluşturma bilinci, koruma ve yaşatma süreçlerinde karşımıza çıkan anahtar kelimelerden biri ise “kültür”dür.

Kültürün gelecek kuşaklara iletilmesini sağlayacak olan en önemli araç dildir (Ertem, 2013, s. 262). Ana dili, yurt dışında hayatlarını sürdüren yurttaşlarımız için bilhassa önem arz etmektedir. Zira, insan nerede yaşamın devam ettirirse ettirsin kendi kültüründen, kendi bağlarından beslenmeden mutlu olması, aidiyet hissini yaşaması çok mümkün görünmemektedir. Bu sebeple yurt dışında yaşayan Türklerin hem ülkesiyle arasındaki bağları güçlendirmeleri hem de yaşadıkları ülkeye uyum sağlamaları gerekmektedir.

Ana dili ve kültür öğretimi yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına, Türkçe ve Türk Kültürü dersi vasıtasıyla verilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle, Türkçe ve Türk Kültürü dersinde verilen okuma metinleri ve etkinlikler kültür aktarımı açısından en önemli materyallerden biri olarak görülmektedir. Ünveren (2018), milletlerin kültürlerini iletilmesinde ders kitaplarının görev üstlendiğini ifade etmektedir (Ünveren-Kapanadze, 2018, s. 1579). Çünkü; ders kitaplarında bulunan görseller, etkinlikler ve metinler vasıtasıyla öğrenme-öğretme süreci devam ettirilir ve aynı zamanda kültür aktarımı sağlanır.

Bu araştırmada, yurt dışındaki Türk çocuklarına kültür aktarımı konusunda yardımcı olan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında bulunan okuma metinlerinde ve etkinliklerde hangi kültürel ögelerin kullanıldığı, kültürel ögelerin temalarda hangi sıklıkta kullanıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bireyin kültürel kimliğinin meydana gelmesinde ana dili ve kültürel ögelerin öğretilmesi tartışılmaz bir gerçektir. Türkçe ve Türk Kültürü ders kitabında yer alan okuma metinlerinde kültürel ögelerin bulunması hem ana dili ğretiminde ve hem de kültürel ögelerin öğretilmesinde yardımcı olmaktadır (Kolay, 2018, s. 2). Türkçe ve Türk kültürü kitaplardaki metinler, millî kültürü yansıtmalı ve kültürel ögeler gerekli sıklıkta kullanılmalıdır. Araştırmaya konu olan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarının, kültürel ögeleri muhtevası hususu üzerinde inceleme yapılması, eksiklikler varsa giderilmesi ve kültür taşıyıcılığını stlenmesindeki rolünün incelenmesi önem taşımaktadır.

Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarına ait kültür ögeleri ile ilgili alanyazın incelemesi yapıldığında çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-ğretim yılından itibaren yurt dışındaki Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında kültür ögeleri ile ilgili çalışma yapmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmada aşağıdaki soruların cevabı aranmaktadır:

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-ğretim yılından itibaren yurt dışındaki Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde ve etkinliklerde millî ve evrensel hangi kültür ögeleri kullanılmıştır?

Temalarda değinilen kültürel ögelerin kullanımı kültür aktarımı için yeterli düzeyde midir?

1.3. Alt Problemler

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren yurt dışındaki Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde ve etkinliklerde;

- ✓ Örf ve Âdet Öğeleri
- ✓ Sanat Öğeleri
- ✓ Söz Varlığı Öğeleri
- ✓ Giyim Öğeleri
- ✓ Yemek Öğeleri
- ✓ Dinî ve Millî Bayram Öğeleri
- ✓ Dinî Öğeler
- ✓ Tarihî Öğeler
- ✓ Vatan Öğeleri
- ✓ Geleneksel Türk Sporları Öğeleri
- ✓ Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Öğeleri
- ✓ Millî Kurum ve Kuruluş Öğeleri
- ✓ Evrensel Öğeler başlıklarıyla ilgili öğelere metinlerde yer verilmiş midir, bu kültürel öğelere temalarda hangi sıklıkta yer verilmiştir?
- ✓ Verilen öğeler ve sıklıkları yeterli düzeyde midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren yurt dışındaki Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde ve etkinliklerde millî ve evrensel hangi kültür öğelerinin kullanıldığının, kültür öğelerinin temalarda hangi sıklıkta yer verildiğinin ve bu sıklık düzeylerinin yeterli olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda Türk kültürü dersini alan öğrencilere verilmesi gereken kültürel öğelerin neler olduğu ve hazırlanan metinlerde yeterli düzeyde kullanılıp kullanmadığı üç alan uzmanının görüşleri alınarak tablolastırılmış ve konuyla ilgili gerekli önerilerde bulunulmuştur.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bir kültürün meydana gelmesinde, varlığını devam ettirmesinde, canlı kalabilmesinde, kuşaktan kuşağa aktarılmasında dil önemli yer tutmaktadır. Kültür aktarımı, dil sayesinde daha doğal ve hızlı olmaktadır. Bu nedenle kültür aktarımında dilin önemi yadsınamaz.

Yurt dışında yaşayan Türklerin, kültürlerinden ve manevi bağlarından kopmamaları ve bu bağlamda çalışmaların yapılması önemlidir. Özellikle yurt dışında yaşayan Türk çoğunluğunun olduğu bölgelerde kültürün devamı için materyallerin özenle oluşturulması gerekmektedir. Türk vatandaşları 1960'lı yıllarda çalışmak amacıyla Avrupa'daki çeşitli ülkelere göç etmiştir (Esenlikci ve Engin, 2019, s. 59). Göç eden aileler zamanla gittikleri ülkelere yerleşmeye başlamışlardır. Bu yerleşmeler neticesinde Türk vatandaşları birçok sorun ile karşılaşmıştır. Bu sorunların kaynaklarından birisi olarak da ana dili eğitiminin istenilen düzeyde verilmediği düşünülmektedir. İstenilen düzeyde ana dili eğitimi alamayan Türk çocukları, kültür ve dil bakımından problemler yaşayabilirler. Bu problemler de yaşadıkları topluma uyum sağlamalarını engelleyebilir. Bu problemlerin bitmesi ya da en aza indirilmesi için iyi bir ana dili eğitiminin ve kültür aktarımının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Ana dilini iyi öğrenmenin hem kendi kültürünü daha iyi öğrenmeye hem de başka kültürleri anlamaya yardımcı olacağı düşünülmektedir. Kendi ana dilini iyi öğrenmiş ve kültürünü bilen fertlerin, yaşadıkları ülkenin dilini öğrenmesinde ve kültürünü tanımasında daha başarılı olacağı düşünülmektedir.

Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının; uyum problemi çekmemeleri, başarılı olmaları, ana dillerinin tüm inceliklerini öğrenmeleri, kendi öz kültürlerini tanımaları için iyi bir ana dili eğitimi ve kültür aktarımına ihtiyaç duyulmaktadır. Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dili eğitimi ve kültür aktarımında Türkçe ve Türk Kültürü dersi, kullanılan ders kitapları ve içerikleri önem arz etmektedir.

Yurt dışında yaşayan Türk çocukları, ana dilini ve öz kültürünü aile faktörüne ek olarak belirli bir program çerçevesinde Türkçe ve Türk Kültürü dersi ile öğrenmektedirler. Derslerin vazgeçilmez materyali de ders kitaplarıdır ve bu kitaplar ile kültür aktarımı sağlanmaktadır. Bu nedenle Türkçe ve Türk Kültürü derslerinde kullanılan ders kitapları ve ders kitaplarında kullanılan metinler büyük önem taşımaktadır. Ders kitaplarında yer

verilen metinlerin kültürel ögeler bakımından incelenmesi, eksiklikler varsa yeniden yapılandırmaya yarayacak önerilerde bulunulması önem taşımaktadır.

Bu çalışma ile Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan metinlerde ve etkinliklerde millî ve evrensel hangi kültür öğelerinin kullanıldığı, kültür öğelerine temalarda hangi sıklıkta yer verildiği ve bunun alan uzmanlarınca yeterli görülüp görülmediği tespit edilecektir. Böylece Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer alan metinlerde ve etkinliklerde millî ve evrensel kültür öğelerinin kullanımı ve temalardaki kullanım sıklığı açısından yeni yazılacak kitaplara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma, 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü dersi 1. seviye, 2. seviye, 3. seviye, 4. seviye, 5. seviye, 6. seviye, 7. seviye ve 8. seviye ders kitaplarında yer verilen metinler ve etkinlikler ile sınırlıdır. Bulgular ise, alan yazın araştırmasıyla ve uzman görüşü ile oluşturulan kültürel öğelere göre ortaya çıkarılıp sınıflandırılacaktır.

1.7. Varsayımlar

2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına okutulmak için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer verilen metinlerin ve etkinliklerin incelenmesi sonucunda, ders kitaplarının millî ve evrensel kültür öğelerinin yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.8. Alanyazın Taraması

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarına ait kültür öğeleri ile ilgili alanyazın incelemesi yapıldığında çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür.

Irmak (2016), “Belçika’da Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım” adlı çalışmada ders kitaplarında çok fazla kültür

ögesi kullanılmaması ve kullanılacak olan kültür öğelerinde seçmeler yapılması gerektiği şeklinde bir çözüm önerisi sunmuştur.

Kan (2010), “Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Kültür Öğeleri Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında incelenen ders kitabında dil, din, tarih, örf ve âdetler, aile ve akrabalık ilişkileri, giyim kuşam, sanat, spor yiyecek, içecek ve beslenme, vatan ve evrensel değerler ile ilgili kültür öğelerine yer verildiğini tespit etmiştir (s. 115). Tespit ettiği kültür öğelerinin metinler ve resimlerle öğrencilere aktarılmaya çalışıldığını dile getirmiştir. Kültür öğelerine yeterince yer verilmesi gerektiği, metinlerin öğrencilere kültürü tanıtan ve sevdiren nitelikte olması gerektiği, ders kitaplarında yer verilen fotoğrafların kültür aktarımına destek olacak şekilde seçilmesi gerektiği önerilerinde bulunmuştur (s. 116).

Ayrancı, Mete ve Keskin (2017) “İki Dilli Türk Çocukları İçin ‘Türkçe ve Türk Kültürü’ Kitaplarının Şekil Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmada Türk edebiyatında Türk kültürünü aktarabilecek daha iyi metinler olmasına rağmen bu kitaplarda devamlı aynı metinlerin kullanılmasının doğru olmadığını dile getirmişlerdir. Bu kitaplarla alakalı bir başka sıkıntının da çalışma kitaplarındaki etkinliklerin Türkçe ve Türk kültürünü öğretmede yetersiz düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Kitaplarda kullanılan metinlerin Türk edebiyatının daha iyi örneklerinden seçilmesi gerektiği, metinlerin Türk kültürünü verecek özelliklere sahip olması gerektiği, kitaplarda kullanılan görsellerin Türk kültürünü aktaracak şekilde olması gerektiği, kitaplardaki etkinliklerin Türkçe ve Türk kültürünü öğretmeye yönelik nitelikte olması gerektiği önerilerinde bulunmuşlardır.

Kırkkılıç ve Arıcı (2017) “Yurt Dışında Görev Yapan Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmenlerinin Türkçe ve Türk Kültürü Derslerine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmada kitaplarda kullanılacak olan kelimelerin, deyimlerin, atasözlerinin, bilmecelelerin, ninnilerin, manilerin, türkülerin ve masalların seçiminde dikkatli olunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Dil öğretimi gerçekleşirken, değerlerin de verilmesinin gerekliliği dile getirilmiştir.

Çelik (2017), “Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında ders kitaplarında Türk kültürünü yansıtan renkli resim ve fotoğrafların bulunduğunu, atasözleri ve deyimlerin öğrencilere tanıtıldığını, sünnet ve düğün törenleri, cenaze töreni, ad koyma gibi geleneklere yer

verildiğini, Türk müziği ve edebiyatında yer tutan Barış Manço, Neşet Ertaş, Sezen Aksu, Ruhi Su, Fazıl Say, Aşık Veysel, Zeki Müren, Sezai Karakoç, Cemil Meriç, Yahya Kemal gibi isimler tanıtıldığını, kültürel zenginliğimizin bir parçası olan şarkı ve türkülerimize yer verildiğine, dinî ve millî bayramlarımız hakkında bilgi verildiğine değinmiştir. 6.-7. sınıflar için hazırlanmış olan ders kitabının çok fazla kültür ögesi içerdiğini ve bu durumun öğrenmeyi zorlaştırdığını ifade etmiştir. 8.-10. sınıflar için hazırlanmış olan ders kitaplarındaki metinlerde yer alan kelimelerin ve kültürel öğelerin öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu belirtmiştir.

Ekmekçi ve Karadüz (2015), “Yurt Dışında Yaşayan İki Dilli Çocuklar İçin Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Kitabına Eleştirel Bir Bakış” adlı çalışmada, kültürel öğeler altında verilen bazı örneklerin olumsuz mesajlar içerdiğini ve bu nedenle bu tür olumsuzlukların kitaplardan çıkarılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Metinlerde çocuklara geleneksel kültürü aktarma kaygısının, onların anlayarak alma becerilerinin çok ötesinde olduğunu ifade etmişlerdir.

Kolay (2018), “Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Hazırlanmış Olan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarına Kültürel Öğeler” adlı yüksek lisans tez çalışmasında kültürel öğeler sayısal veriler açısından değerlendirildiğinde kültürel öge başlıklarına ait verilerin çoğunlukla sınıf düzeyi yükseldikçe dengeli biçimde artmadığını, aksine sayısal verilerin dengesiz bir dağılım gösterdiğini ifade etmiştir. Bazı kültür öğelerinin, hedef kitlenin düzeyi üzerinde olduğunu dile getirmiştir. Türkçe ve Türk Kültürü dersi için temel materyal olarak kullanılan ders kitaplarında yer alan metinler, kültür öğelerinden dil, din, tarih, örf ve âdetler, aile ve akrabalık ilişkileri, giyim kuşam, dinî ve millî bayramlar, sanat, spor, yiyecek, içecek ve beslenme, vatan, millet bayrak, bağımsızlık, millî kurum ve kuruluşlar, Türkiye coğrafyası, tarihî ve turistik yerlere yeterince yer verilmesi gerektiği önerisinde bulunmuştur.

1.9. Tanımlar

Ders Kitabı: “Öğrencilerin konulara ait bilgileri belli bir sırada ve amacına uygun şekilde öğrenmeleri adına dersin öğretim programında ifade edilen amaçlarla aynı doğrultuda hazırlanmış olan yazılı materyallerdir” (Ünveren-Kapanadze, 2018, s. 1579).

Dil: “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendi kanunları içerisinde yasayan ve gelişen canlı bir varlık, milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese, seslerden örölmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli bir anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir” (Ergin, 1999, s. 3).

Ana dili: “İnsanın doğup büyüdüğü aile ve soyca bağılı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiğı, bilinçaltına inen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil” (Korkmaz, 1992, s. 8).

Költürlenme: “Költürleme okul öncesinde, ailede başlayıp okul dönemi sonunda hızını alırken, költürlenme, değışik aile, eğitim, okul, meslek, bölge (alt költür) çevrelerinden kalkıp belli yer ve zamanlarda bir araya gelen, birbirini etkileyen akran grupları arasındaki költür etkileşimidir” (Güvenç, 2021, s. 86).

Költür Ögesi: “Belli bir költür içinde bulunan, tanımlanabilen ve çözümlenebilen en küçük birimdir” (Örnek, 1971, s. 151).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil

Dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan bir araç olarak bilinmektedir. Dil sayesinde insanlar birbiriyle anlaşmakta ve bir bağ kurmaktadır. Dil sayesinde insanlar duygu ve düşüncelerini ifade etmektedir. Her dilin kendine göre kuralları bulunmakta ve diller bu kurallar çerçevesinde gelişmektedir. Dil sürekli geliştiği için de canlılığını korumaktadır.

Dil, insanlar arasında birlik ve beraberliğin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bir arada yaşayan insanlara millî bir kimlik kazandırmaktadır. Aynı dili konuşan insanlar hem iyi bir iletişim kurmakta hem de birbirlerine sıkı sıkıya bağlanmaktadır.

Dil, bir toplumun kültürel öğelerinin başında yer almaktadır (Kaplan, 2004, s. 39). Dil, kültürün taşıyıcısıdır. Dil ile birlikte bir milletin sahip olduğu kültürel unsurlar nesilden nesile aktarılmaktadır. Bu sayede kültürün yaşaması ve canlılığı korunmaktadır. Kültüre ait öğeler dilde görünebilmektedir. Dile bakarak bir milletin kültürü hakkında bilgi sahibi olunmaktadır.

Dil, belli bir durumun dışına çıkmayan, değişikliğe uğramayan, sakin bir yapıya sahip değildir (Korkmaz, 1997, s. 4). Dil bütün bunların aksine belli durumların dışına çıkabilen, az çok değişebilen, canlı, hareketli bir yapıya sahiptir diyebiliriz. Dil hareketli ve canlı olduğu için kendi kendini yenilemektedir, yeni ek ve kelimeler ortaya çıkarmaktadır.

Dil doğayı, her türlü nesneyi ve tabi ki insanı en küçük ayrıntısına varıncaya kadar anlaşılır bir biçimde anlatabilmelidir (Kaplan, 2004, s. 42).

Dil, olanakları olan bir alan olarak görülmekte, tarihî kaynaklara dayanmakta, canlı olarak sürekli kendini yenileyerek bireylere kendini ifade etme olanağı oluşturmaktadır. Ayrıca dilin yapısını öğrenmek de milletler için önem arz etmektedir. Çünkü dil, kullanıcılarının olanaklarını ya da olanaksızlıklarını ortaya çıkarmaktadır (Ünal, 2004, s. 20).

Dil sosyal bir unsur, sosyal bir kurum olarak görülmektedir. Dil, bir kişinin varlığının olduğu kadar milletin varlığının da ayrılmaz bir parçası olduğu düşünülmektedir. Dilin milletle olan yakın ilişkisi onu sosyal bir kurum haline getirmektedir. Dil, ortaya çıkması ve kendini geliştirmesi açısından da milletin eseri olmaktadır. Dildeki kelimeler ve kurallar milleti oluşturan bireyler için bir ortaklık oluşturmaktadır. Dil kurallarını, onu kullanan bireylere kabul ettirmektedir. Dil bu sayede millete hâkim olmakta, sosyal bir varlık olduğunu göstermektedir. Dilin millettten millete farklılık göstermesi de dilin sosyal bir varlık olduğuna işaret etmektedir (Korkmaz, 1997, ss. 5-6).

Dil, söylediğimiz veya dile getirdiğimiz sözcüklerden oluşan basit bir yapı olarak görülmemektedir. Geçmiş yaşantıları da içinde barındırmaktadır. Bu bağlamdan hareketle binlerce sözcükten oluşan dil, derin ve sistemli bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dil, kültürün en önemli unsurlarından birisi olarak bilinmektedir. Bir dilden başka bir dile yapılan aktarmalarda birtakım zorluklarla karşı karşıya kalınmaktadır. Bununla beraber dilde birtakım zorluklar olmasa da bazı şeylerin başka kültürdeki bireylere iletilmesi veya başka kültürdeki insanlar tarafından anlaşılmasında oldukça zorluklar yaşanmaktadır. Birbirinin aynısı olan kelimeler, farklı kültürlerde farklı anlaşılıp farklı hissî anlamlar uyandırabilmektedir (Güngör, 2003, ss. 15-16).

Günlük hayatta konuşulan dil, edebî dil bütünüyle bir kültür mirasıdır (Kaplan, 2004, s. 12). Her millet kendi yaşadığı zamanda diliilmek işlemektedir. Dil bu sayede yaşamakta ve gelişmektedir. Dil kültür hazinesi olarak gelecek nesillere bırakılmaktadır.

Ana dili, bir bireyin davranışlarının olgunlaşmasında, sahip olduğu bilgi ve yeteneklerinin çoğalmasında ve yaşadığı millete ayak uydurmasında önem arz etmektedir (Ünal, 2004, s.7). Kültürün bir ögesi de bir bireyin sahip olduğu ana dilidir. Birey ana dilini ailesinden, akrabalarından ve çevresinden edinir. Ana dili edinimiyle birlikte kültür de edinmeye başlar.

Akarsu'ya göre, dilin yapısı kuvvetliyse o dilde kuvvetli bir düşünce yapısı oluşur, dil kendisinin hâkim olduğu yerde daha canlı bir şekilde ilerler (Akarsu, 1998, s. 86). Dilde güçlü bir düşünce yapısı oluşturmak için dilin yapısının güçlü olması gerekmektedir. Aksan'a göre, "Dil dediğimiz düzen insanın gözüdür, beynidir; düşüncesi, ruhudur" ve "dil, evreni, doğa olaylarını, duygu ve düşünceleri, insanlar arasındaki ilişkileri kendince, kendine yeterli bir biçimde anlatır" (Aksan, 2001, s. 13).

Vardar'a göre, "Dil çok değişik görünümeler sunan, ancak bir soyutlama işlemiyle birbirinden ayrı olarak ele alınabilecek yönler içeren karmaşık bir bütündür" (Vardar, 1998, s. 11). Dil, bir iletişim vasıtasıdır ve öncelikli görevi, bireylere has eklemli seslerle bir dilsel toplulukta iletişim sağlamasıdır (Vardar, 1998, s. 57).

Dil, bireyler arasında en etkili, devamlı ve en tabii iletişim vasıtası olarak görülmektedir. İnsanlar her türlü duygularını, fikirlerini ve taleplerini farklı farklı vasıtalarla ihtiyaç duymadan dil aracılığıyla çevresindekilere iletmektedir. Benzer şekilde karşısındaki kişilerin hislerini, fikirlerini ve isteklerini yine dil vasıtasıyla öğrenmektedir (Turan, 1990, s. 45).

Korkmaz'a göre dil, insanlar arasında bildirim sağlayan bir vasıta, kişiler arasındaki anlaşmaya yardım eden en gelişmiş bildirişme vasıtası olarak ifade edilmektedir (Korkmaz, 1997, s.1). Jestler, mimikler, el, kol, yüz ve vücut hareketleri insanlar arasında kullanılan bildirişim vasıtalarıdır. Bildirişimler ile duyguların aktarımı sağlanmaktadır. "Düşüncelerimizi, duygularımızı belirten imlere, geniş anlamıyla, 'dil' denir. Bu imler, ya davranış ya ses, ya çizgi biçiminde olur." (Aksoy, 1980, s. 7).

Kaplan'a göre dil, insanlar arasında duygu ve düşünceyi aktarmaya yarayan bir araçtır (Kaplan, 2004, s. 39). Dil ile birlikte insanlar arasında duygu ve düşünceler yayılmaktadır ve aktarım sağlanmaktadır.

Akarsu'ya göre dil, düşüncenin içerisinde yer alan ve düşünce ile beraber ilerleyen bir işaretler düzenidir (Akarsu, 1998, s. 41). Dil bir taraftan düşüncenin oluşmasına yardımcı olmakta bir taraftan da dilin kendisi de düşüncenin içerisinde oluşmaktadır. Böylece dil düşünceyi, düşünce dili oluşturmaktadır.

Ünalan'a göre dil, iletişim kurmak isteyen insanların iletmek istedikleri düşünceleri kodlayarak, birbirlerine aktarırken ortaya çıkan şifrelerin tamamıdır (Ünalan, 2004, s. 2).

Köksal'a göre dil, kişiler arasında anlatım aracı olarak kullanılmasına imkân vermek için, milletlerin kendine mal ettiği uyulması uygun olan alışkanlıkların, düzenin tamamıdır (Köksal, 2003, s. 27). İnsanlar tek başına ne dili oluşturabilir ne de değiştirebilir. Dil bir milletçe benimsenmesiyle, uzlaşılmasıyla yaşayabilir. Dil, birlikte yaşamının ortaya çıkardığı değerli bir olay, yaşamın gerekli kıldığı yararlı bir vasıta, eğitim-öğretimin aracı, bilgi taşımanın ve toplamanın gerçekleştiricisidir (Aksoy, 1980, s. 7).

Dil sayesinde kültürün doğması ve gelişmesi sağlanmakta, dil açısından millî zenginliği artan toplumların kültürleri de üst seviyeler ulaşmaktadır (Ünal, 2004, s. 9). Dil ve kültür birbirini etkilemektedir. Dilin gelişiminin kültüre, kültürün gelişiminin dile bağlı olduğu düşünülmektedir.

Dil sözcüğünün ile alakalı olarak birçok tanımlama yapılmaktadır. Yapılan tanımlamalara baktığımızda ortak görüş olarak dilin, bir araya getirdiği insanların fikirlerini, dileklerini, duygularını ve kültürünü taşıma niteliğini ile iletişim aracı olma özelliğinin vurgulandığı görülmektedir.

2.2. Kültür

İnsanlar arasındaki birlik ve beraberliği sağlayan, bir devleti devlet yapan önemli unsurlar arasında kültür de yer almaktadır. Bir devletin yaşam tarzı, örf ve âdetleri, tarihi, dili, dini, sanatı vb. konular hakkında en gerçekçi bilgiye sahip olmak için o devletin sahip olduğu kültüre bakılmalıdır. Çünkü bu öğeler kültürde bulunabilmektedir.

Güngör'e göre, bir devletin varlığını sürdürme gücü onun kültüründe çok güçlü dayanakların olmasıyla sağlanmış olacaktır (Güngör, 2004, s. 70). Kültürün sağlam olması ve köklü olması devletin güçlü olmasına olanak sağlamaktadır.

Bir devleti yaşatacak ve canlılık verecek esas güç kültürdür (Korkmaz, 1997, s. 13). Bu açıdan, devletlerin yaşaması, sürekli canlı kalabilmesi, devamlı gelişmesi kültürlerine gösterecekleri değer ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamdan hareketle her devlet kendi kültürüne sahip çıkmalı ve geliştirmelidir. Devletler özellikle kendilerine ait olan öz kültürlerini koruyarak, sahip çıkarak diğer devletler arasında saygın bir yere sahip olabilirler (Ünal, 2004, s. 161).

Kültürün milletlere özgü olduğu unutulmamalıdır. Nasıl ki her milletin kendine has bir dili varsa aynı şekilde kendilerine has bir kültürleri de vardır. Her milletin kültürü birbirine göre farklılık gösterebilmektedir.

Güngör'e göre, toplumu oluşturan bireyler arasındaki kültür farkları kişinin almış olduğu eğitim farkını gösterir. Bireylerin eğitim alıp almaması veya farklı eğitimler alması ister istemez beraberinde kültür farklarını beraberinde getirecektir (Güngör, 2004, s. 26). İnsanlar aldıkları eğitime, toplumdaki statüsüne göre kültürü farklı algılayabilmekte, aynen kabul etmeyebilmekte, yeniden düzenleyebilmektedir.

Güngör'e göre kültür, birlikte yaşayan bireylerin yaşamın türlü türlü sorunlarına karşı ürettikleri çözüm önerilerinden ortaya çıkmıştır. Bu üretilen çözüm önerilerinin bir bölümü kalıcı hale gelerek toplumun tamamınca benimsenir ve böylece o toplumun kültürünü oluşturur (Güngör, 2004, s. 33). Bireylerin karşılaştıkları sorunların ve bu sorunlara üretilen çözümlerin, kültürün oluşmasına katkı sağladığı düşünülmektedir.

Kültürel farklılıklar bir devleti diğer devletlerden ayıran bir özellik olurken, bir devletin kendi fertleri arasında birleştirici bir unsur olduğu bilinmektedir. Bu bağlamdan hareketle bir devletin bireyleri arasındaki birlik ve beraberlik için, kültürün büyük öneme sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Kültür içerisinde birçok ögeyi barındırmaktadır. Bu ögeler hem devlet için hem de birey için oldukça önemli unsurlar olarak görülmektedir. Hem devlet hem de birey bu ögelere gerekli hassasiyeti göstermelidir ve bu ögelerin korunmasını sağlamalıdır.

Kültür, sahip olduğu genişlik göz önüne getirildiğinde çok farklı biçimlerde ifade edilebilmekte, çok fazlaca tanımlı yapılabilecek bir kavram olarak bilinmektedir. Neticede gerekli araştırmalar yapıldığında bir sürü tanımın yapıldığı görülmektedir. Çalışmamızda kültüre ait tanımlara yer verilmektedir.

Kültürün Türkçe Sözlükte çeşitli tanımları yapılmıştır:

1. Tarihi, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.
2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

3. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi.
4. Bireyin kazandığı bilgi.
5. biy. Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme.
6. Tarım (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1436).

“Kültür bir toplumda geçerli olan ve gelenek halinde devam eden her türlü dil, duygu, düşünce, inanç, sanat ve yaşayış öğelerinin tümüdür” (Turan, 1990, s. 13).

Meriç (1986, s. 9), “kültür” kelimesini tanımlamadan önce bunun güçlüğünü öne sürerek şu alıntıya yer verir: “Dünyada kültürden daha kaypak mefhum tanımıyorum. Tahlil edemezsiniz, çünkü unsurları sonsuz. Tasvir edemezsiniz, çünkü bir yerde durmaz. Mânâsını kelimelerle belirtmeğe kalkıştınız mı, elinizle havayı tutmuş gibi olursunuz. Bakarsınız ki her yerde hava var, ama avuçlarınız bomboş.”

Tylor’ın kültür tanımı hemen hemen herkes tarafından uygun görülmüştür ve şöyle tanımlamıştır: “Kültür ya da uygarlık, toplumun üyesi olarak insan türünün öğrendiği, edindiği, bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bütündür” (Akt. Güvenç, 2021, s. 54).

Kafesoğlu kültürü, “Belirli bir topluluğa âit sosyal davranış ve teknik kuruluşlar ‘kültür’ü meydana getirmektedir” diye açıklamaktadır (Kafesoğlu, 2020, s. 16).

Ünalan’a göre kültür, bir toplumun geçmişine ait olan maddî ve manevî unsurların bütünü; duygu, düşünce ve davranış bakımından toplumu meydana getiren bireylerin birlik ve beraberlik içinde bulunmasıdır (Ünalan, 2004, s. 152). Bu bağlamdan hareketle bir milletin maddî ve manevî unsurlarının toplamı bize kültürü verecektir. Kültürün, duygu, düşünce ve davranış birliğini sağlaması göz ardı edilmemelidir.

Güngör’ e göre, birlikte yaşayan insanların gereksinimlerini gidermek için sahip çıktıkları yaşam şekli, maddî ve manevî öğeler kültürü teşkil eder (Güngör, 2004, s. 68). Gereksinimlerin, kültürün oluşmasına yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Korkmaz’a göre kültür, insanları birleştirerek millet olmasını sağlayan ve devletten devlete farklılık gösteren değerlerinin tamamını, bir arada yaşayan insanların geçmişten günümüze birlikte yaşamasından ortaya çıkan maddî ve manevî değerlerin, birikimlerin ve davranış biçimlerinin hepsini, bir devleti diğer devletlerden ayıran yaşam biçimini, o devlete özgü

duygu ve düşünce birliğini meydana getiren ortak ruhu ifade etmektedir (Korkmaz, 1997, ss. 10-11).

Kaplan'a göre, maddî ve manevî her şey kültürdür, maddî ve manevi öğeleri nakışlamak ve güçlendirmek de kültürü işaret eder, kültür sürekli bir gelişim içindedir ve kültürler arasındaki ilişkilerin bu gelişmeye katkısı vardır (Kaplan, 2004, s. 33). Kùltürlerin zenginleşmesinde kùltürler arası ilişkinin payının olduğu düşünölebilir. Kùltürler arası ilişkileri canlı tutarak kùltürün gelişmesini de canlı tutabiliriz.

Kaplan, çok gelişmiş düzeyde olan hiçbir kùltürün saf olmadığını ifade etmektedir (Kaplan, 2004, s. 33). Zengin bir kùltüre sahip milletler, başka milletlerin kùltüründen yararlanmaktadır. Kùltürlerinin içerisinde başka kùltürlere ait ögelere rastlanabilmektedir.

Devletlerin birtakım gereksinimleri ve bazı mecburi durumları, devletlerin siyaset alanında, ticaret alanında ve kùltürel alanda birbirleriyle karşılıklı olarak ilişki içerisinde bulunmaya yol açmaktadır (Korkmaz, 1997, s. 15). Kùltür, çeşitli nedenlerle başka kùltürle karşılaşabilmekte ve bunun neticesinde kùltürler arası kaynaşma ve gelişme sağlanmaktadır.

Kùltürün birleştirici özelliğı unutulmamalıdır. Kùltürü oluşturan bütün ögeler birbiriyle bağlantılıdır. Bu ögelerin birinde meydana gelen değışim ya da bozulma, diğér ögelerin değışmesine ya da bozulmasına neden olabilir. Ünalán'a göre, kitle iletişim araçları, turizm sektörü, yabancı dil eğitim-öğretimi ve bu amaçla açılan kùltür merkezleri, çeviri faaliyetleri, ithâlat ve ihracat faaliyetleri, sanat dalları ve sanat elçileri günümüzde kùltürel değışime neden olan faktörlerdir (Ünalán, 2004, s. 160).

Birey ilk olarak doğduğı yerin kùltür özellikleri ile karşılaşır. İlk karşılaştığı kùltürü tanır, sahiplenir ve hayatına aktarır. Kùltürü ailesinden, çevresinden edinir. Eğitim-öğretim yoluyla da kùltür edinimi sağlanır. Köksal'a göre, kùltürün insanı sarmasında aile ve eğitim olmak üzere iki değışken bulunmaktadır (Köksal, 2003, s. 81)

Yurt Dışındaki Türk Çocukları için Türkçe ve Türk Kùltürü Dersi Öğretim Programında ise kùltürün “ulusların uzun yılların birikimi sonucunda oluşturdıkları hayat biçimi” şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2009, s. 6).

Korkmaz'a göre kùltürün özelliklerini şu ana başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Kùltür, yaşayan ve hareketli bir varlıktır.

2. Kültür, toplumun ortak malıdır ve kapsamlıdır.
3. Kültür, bir millete özgüdür ve millîdir.
4. Kültürün  z  değiştirilemez, başka bir kültüre dönüştürülemez. Böyle bir durumda o toplum yok olur ve başka kültür ortaya çıkar.
5. Kültür, geçmişten günümüze gelir, tarih dir ve devamlılığı esastır.
6. Kültürü meydana getiren unsurlar uyumludur ve dengelidir.
7. Kültür, kuşaktan kuşağa aktarılan önemli bir mirastır (Korkmaz, 1997, ss. 13-14).

Murdock ise kültürün özelliklerini şu başlıklar altında sıralamıştır:

- ✓ Kültür  ğrenilir.
- ✓ Kültür tarih dir ve süreklidir.
- ✓ Kültür toplumsaldır.
- ✓ Kültür ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemi olsa da ideal de olmayabilir.
- ✓ Kültür, yaşamsal ve toplumsal ihtiyaçları karşılayıcıdır, işlevseldir ve doyum sağlayıcıdır.
- ✓ Kültür değişir.
- ✓ Kültür b t nleştiricidir.
- ✓ Kültür bir soyutlamadır (Akt. Güvenç, 2021, ss. 55-56).

Bir dilin meydana getirdiği eserlere baktığımızda topluma etki eden olayları, toplumun hayat tarzını öğrenebiliriz. ‘‘Toplum, din, edebiyat, tarih, bilim, eğitim gibi kültürün her yöresi en iç öğelerine dek zorunlulukla dilin damgasını taşır’’ (Uygur, 1994, s. 9). Bu da her yolun dilden geçtiğinin bir göstergesidir.

Kültür kavramı kendine özgü birtakım özellikler barındırmaktadır. Bu  zelliklerin tüm kültürlerde zamanla biçimlenip ortaya çıkması tarihsel süreç boyunca görülmektedir. Turan, kültürün özelliklerini altı madde altında toplamıştır: Kültür toplumsaldır, tarihseldir, öğrenilip aktarılması gereken bir kalıttır, işlevseldir, birlik içinde  okluk-farklılık demektir, devingen ve değişkendir (Turan, 1990, s. 20).

‘‘Zira kültürler de, temsil ettikleri cemiyetle birlikte, zaman ve  evre icaplarına uyarak, bizzat sosyal değerler ortaya koyma veya dış tesir yolu ile gelişirler’’ (Kafesoğlu, 2020, s. 17). Kültür ve medeniyet birbiriyle etkileşim durumundadır, kültürün gelişmesi medeniyetin ilerlemesine, medeniyetin gelişmesi kültürün değişmesinde etkili olur

(Ünalan, 2004, s. 202). Kültür ve medeniyet birbirinden farklı olmasına karşın, aralarında karşılıklı ilişki bulunmaktadır.

Millî ve öz kültür sürekli olacak, bununla birlikte tüm insanlık için kültürde ortak değerler alanı da bulunacaktır ( nalan, 2004, s. 163). Kültür, kendi milletine özgü maddî ve manevî ögeler içerir. Bununla birlikte kültürde evrensellik de söz konusudur. Sevgi, saygı, barış, adalet vb. değerler farklı milletler için de ortaktır.

Gökalp, kültürü “hars” kelimesi ile ifade eder, kültür kelimesinin “hars” ve “tehzib” olmak üzere iki farklı anlamının olduğunu söyler, kültürün halk ananelerinden,  rflerinden, âdetlerden, sözlü veya yazılmış edebiyatından, lisanından, musik sinden, dininden, ahl kından, güzel ve iktisad  mahsullerinden ibaret olduğunu belirtir (Gökalp, 2019, s. 100).

Göçer kültürü, “Kültür, yeme, içme, giyim-kuşam, eğlence, iletişim biçimi, sevgi, saygı, inanç... gibi hayatın her safhasında insanı kuşatan duygu ve düşüncenin yaşama yansıyan h lidir” diye tanımlamaktadır (Göçer, 2012, s. 50).

Kültürün yapılan tanımlamalarından ve özelliklerinden hareketle fertlerin içinde yaşadığı topluma uyum göstermesinde etkisi olduğunu, sahip olduğu ögelerle de yaşamlarını şekillendirdiğini söylemek mümkün görünmektedir. Fertlerin hayatını sürdürdüğü toplumun kültürünü edinmesi hem içinde bulunduğu çevreye uyum sağlamasında hem de kültürün kuşaktan kuşağa taşınmasında önemli bir etken olacaktır.

2.3. Dil-Kültür İlişkisi

Dil ve kültür kavramlarının birbirini tamamlayan iki unsur olduğu düşünülmektedir. Dil ve kültürün i  içe geçmiş olduğunu söyleyebiliriz. Birbirlerini doğrudan etkileyen dil ve kültür, kendi gelişimlerini de etkilemektedir. Kültürün gelişmesi dili, dilin gelişmesi kültürü olumlu yönde etkilemektedir. Bu bağlamdan hareketle kültür geliştikçe dil, dil geliştikçe kültür gelişir diyebiliriz. Dilin, bir toplumu bir arada tutan önemli bir kültür ögesi olduğu bilinmektedir. Kültür ise dil sayesinde yaşamaktadır ve canlılığını korumaktadır. Kültürün nesilden nesile aktarılması da yine dil sayesinde olmaktadır.

İnsanlar arası iletişim dil ile sağlanmakta ve dil ile devam etmektedir. Kültür de olan her şey dil de kendini gösterir. Dil, kültür içeriğinin bir kitabı konumundadır (Ünal, 2004, s. 225). Bir toplumun diline baktığımız zaman o toplumun kültürü görülmektedir.

Kaplan'a göre, bir toplumun dil sayesinde meydana getirdiği gerek sözlü gerekse yazılı her öge kültür içerisinde yer alır (Kaplan, 2004, s. 151). Bu bağlamdan hareketle kültür ve dil bağlantısı ortaya çıkmaktadır. Dil ile oluşan ürünler kültür içerisinde kendisine yer edinmektedir. Dil sayesinde duygu ve düşüncelerimiz ifade edilmektedir. Yazılı ve sözlü eserler de dil ile meydana gelmektedir.

Uygur (1996, s. 19), "Dil, kültür yapısını bir arada tutan çimentodur; ya da tek yanlı izlenimleri gidermek amacıyla başka benzetmelere başvurduğumuzda, dil: kültür alanının her yanını aydınlatan güneştir; dil: kültür kilimini dokuyan ipliktir; dil: tüm kültür anıtlarının yansıdığı akarsudur." şeklinde dilin tanımını yaparak, bireylere ait her türlü kültür ögesinin taşınmasında ve aktarılmasında ona gereksinim duyulduğu göstermektedir.

Kültürün zarar görmesini engelleyen, kültürü koruyan, kültüre sahip çıkan ve kültürü sonraki kuşaklara taşıyan dildir (Ünal, 2004, s. 226). Kültür, dil sayesinde her türlü tehlikeye karşı korunmaktadır. Dil, kültürün yok olmasını ve tahribat yaşamamasını sağlamaktadır.

Akarsu'ya göre, kültür ve dil iç içe girmiş bir bütündür, kültür açısından kendisini üst seviyelere çıkarmış bir toplumun dili de o üst seviyelere uygun olarak gelişmiştir, kültürün ilerlemesiyle dil de ilerlemiştir (Akarsu, 1998, s. 85). Kültürü gelişmemiş toplumların dilde gelişme gösteremedikleri görülmektedir. Dil gelişmeyince kültürde gelişmemektedir.

Dil olduğu için kültür de olmuştur (Kaplan, 2004, s. 145). Dilin olmaması kültürün de olmamasına işaret etmektedir. Gerek kültürün oluşmasını ve gerek kültürün aktarılmasını dil sağlamaktadır.

Her toplumun dili, o toplumun kültürünün yansımasıdır. Geçmişten günümüze kültüre ait olan öğeleri taşıyan dil olmuştur. Toplumlar sahip olduğu değerleri dil aracılığıyla aktarmaktadır. Kültürü oluşturan öğeler dilde kendini göstermektedir (Ünal, 2004, s. 225).

Bir toplumu yaşatan kültür, kültüre sahip çıkıp gelecek kuşaklara taşıyan dildir. Bu nedenle kültüre ve dile sahip çıkılmalıdır. Bir birbirini tamamlayan dil ve kültür arasındaki bağ her zaman korunmalıdır.

Turan (1990, s. 45) dilin, bilimsel, dinsel ya da felsefeye ilişkin her türlü düşüncenin taşıyıcısı olduğunu dile getirir. Kültürün yeniden öğrenilerek taşınması gerekli olan tarihsel ve toplumsal bir miras olması sebebiyle onu meydana getiren öğelerin öğrenilmesinde ve yeni nesillere taşınmasında dile büyük ihtiyaç olduğunu ifade ederek dil ile kültür arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmıştır.

Göçer, bir toplumun geçmişten günümüze kadar gelen yaşayış şekillerinin süzgeçten geçerek benimsenmesi olan kültürün, sözlü ve yazılı dil ile günümüze kadar geldiğini; aynı zamanda dil vasıtasıyla gelecek kuşaklara ulaşacağını ifade eder. Kültürü, bir toplumun örf ve âdetlerinin, yaşam şekillerinin kısacası geçmişinin dil vasıtasıyla bugünlere kadar gelmiş olan belgesi olarak görmektedir (Göçer, 2012, s. 51). Temelleri geçmişe dayanan kültürün gelecekte var olabilmesi için dilin korunması ve canlı tutulması gerekmektedir. Dil ve kültür arasında kuvvetli bir bağ olduğu unutulmamalıdır.

Bireyler arasında sağlıklı iletişimin yerine getirilmesi, bireylerin ait olduğu milletin kültürünü sonraki kuşaklara ve diğer milletlere taşınması dil öğretiminin temelinde bulunmaktadır. Kültür, nesilden nesile taşınan, kapsamlı olan, değişmeye karşı olmayan, hem maddi hem manevi ve düzenleyici bir olgu olarak bilinmektedir (Açık ve Demir, 2011, s. 53). Dilin ait olduğu kültürün maddi ve manevi mirasını aktarma görevi ve gerekliliği hususu önemli olarak görülmektedir.

2.4. Kültür Aktarımı ve Kültürün Sınıflandırılması

Kültür aktarımı, bir topluma ait kültürel öğelerin gelecek kuşaklara aktarılması, öğretilmesi, özümsetilmesi olarak bilinmektedir. Kültür aktarımı sürecinde sosyalleştirme ve kültürleme kavramları ortaya çıkmaktadır. Sosyalleştirme, bireye ait olduğu toplumun kültür öğelerinin, örf ve âdetlerinin öğretilmesi ve benimsetilmesi olarak düşünülmektedir (Uyar, 2007, s. 19). “Kültürleme, toplumların kendisini oluşturan bireylere belli bir kültürü aktarma, kazandırma, toplumun istediği insanı eğitip yaratma ve onu denetim altında tutarak kültürel birlik ve beraberliği sağlama, bu yolla da toplumsal barış ve huzuru sağlama sürecidir” (Güvenç, 2021, s. 85).

Kültür aktarımı her yerde belirli standartlar dâhilinde verilmelidir. Bir yerde farklı bir yerde daha farklı şekilde verilmemelidir. Kısacası kültür aktarımında bir standart yakalanmalıdır. Eğitimin üzerine alacağı vazife önemli ayrımların oluşmasını önlemektir. Yaygın eğitimin her ne kadar kültür aktarımına katkısı önemli olsa da bu konudaki esas önemli görev örgün eğitime düşmektedir. Örgün eğitim faaliyetlerinin yerine getirildiği temel kurum ise okuldur. “Okulun evrensel amaçlarından biri, toplumsal kültürü kuşaktan kuşağa aktarmaktır. Okulun kendine özgü oluşturduğu örgütsel kültür, toplumun kültürünün analiz edildiği; öğretmen ve öğrencilere sunulduğu değer ve normları içerir. Okul, toplumun kültürünü yansıtır. Toplum kültürü, okul kültürü potasında eritilerek öğrencilere sunulur” (Çelikten, 2006, s. 271). Bireylerin okul kültürüyle bütünleşmesinin, yaşadığı topluma uyum sağlaması bakımından kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

“Kültür aktarımının bir diğer önemi de kültürel farkındalık oluşturmaktır. Kendi kültürünün gerek somut gerekse de soyut nitelikteki değerlerini edinmiş bir birey, yaşadığı topluma uyumlu bir birey olmanın yanı sıra potansiyelinde var olan meziyetleri de kültürü sayesinde geliştirme fırsatına sahip olacaktır” (Güliden, 2019, s. 40). Bireylerin kendi kültürlerini edinmeleri, gerek topluma uyumunu sağlamakta gerekse kendilerini geliştirmesine imkan vermektedir.

Kültürün taşıyıcısı ve yansıması olan dil, kültürün aktarılmasını sağlayan önemli bir vasıta (Güftâ ve Kan, 2011, s. 254). Göçer de dilin, en önemli kültür aktarıcı olduğunu ifade eder (Göçer, 2012, s. 51). Gerek yazılı gerekse sözlü kültür öğeleri dil aracılığı ile kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Gelecek kuşaklar hem kendi dillerini öğrenmekte hem de ait olduğu toplumun kültürünü öğrenmektedir. Bir toplumun sahip olduğu kültür öğeleri sözlü ve yazılı dil ile günümüze kadar gelmekte, yine dil vasıtasıyla sonraki kuşaklara aktarılmaktadır. Gerek kültürün aktarılmasında gerekse ana dili öğretiminde atasözlerinin ve deyimlerin katkısının olduğu gerçeği unutulmamalıdır (Bulut, 2013, s. 572).

Ören, kültürün davranışlar üstündeki tesirini inceleyen araştırmacıların, kültürün insan davranışlarının oluşmasında önemli bir etken olduğunu tespit ettiklerini ifade etmektedir (Ören, 1999, s. 311). Bu bağlamdan hareketle kültürün davranış üzerindeki etkisinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Türkçe derslerini yerine getiren öğretmenlere kültür aktarımı bakımından çok önemli vazifeler yerine getirmesi gerekmektedir. Saygı, sevgi, hoşgörü, misafirperverlik, dini

değerler, vatanseverlik gibi soyut olan kültürel değerler açısından, öğretmenler öğrencilerine örnek teşkil etmektedir. Öğretmenler derslerinde yapmış oldukları etkinlikler aracılığıyla, yönlendirdikleri araştırma vazifeleri vasıtasıyla, okuttukları okuma kitapları neticesinde öğrencilere verilmesi amaçlanan değerleri iletebilmelidir (Çarkıt, 2020, s. 1383).

Yurt Dışındaki Türk Çocukları için Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı'nda dilin işlevleri ve önemi dört başlıkta dile getirilirken bu başlıkların ikisi direkt olarak dil-kültür ilişkisini ve kültür aktarımının önemini gösterir niteliktedir. “Dil, millî kültürün temel ögesidir” ve “Dil, millî kültürü gelecek kuşaklara aktarmanın en etkili aracıdır” şeklinde yer verilmiştir (MEB, 2009, s. 9). “Daha çok ulusal düzeyde düşünülen kültür, dil aracılığıyla aktarılır, geleceğe taşınır. Bu nedenle ana dili öğrenme bir başka açıdan ulusal kültürü de edinmedir. Kültürdeki zenginlikler ve zamanla ortaya çıkan gelişmeler hemen dilde kendisini gösterir ve orada yaşama şansı bulur” (Cemiloğlu, 2001, s. 15).

Okur, Atatürk'ün 1. Maarif Kongresi'nin açılış konuşmasında kalkınmamız için eğitim programımızın ve ders kitaplarımızın millî kültürden, millî tarihten, millî karakterden kopuk olmaması gerektiğini vurguladığını, eğitim kurumlarında ve öğretim programlarında eğitimde kültürün önemine değindiğini ifade etmektedir (Okur, 2013, s. 882). Kültürel etkileşimin yaşandığı öğretim programlarında kültür aktarımına yönelik kazanımlar, kitaplarda ise bu kazanımların edinilmesine yardımcı olacak kültürel içeriği zengin metinler ve etkinlikler bulunması gerekmektedir.

Kültürlenme doğum ile başlayıp hayat boyunca devam etmektedir. Belirli bir yaştan sonra kültürlenme yavaşlamakta ve azalmaktadır. Kültürlenmenin belirli yaşlarda daha iyi sağlandığı düşünülünce eğitim sisteminin her kademesinde kültür aktarımının yapılması önem arz etmektedir. Bu da kültür aktarımında eğitimin önemini göstermektedir.

Açık ve Demir, kültürü meydana getiren ögeler arasında dil, din, sanat dalları, tarih, coğrafya, gelenek-görenekler, yemekler, mimari, ahlaki kurallar, hukuk vb. geldiğini ifade etmektedir (Açık ve Demir, 2011, s. 53).

Din, dil, tarihî miras, savaşlar, göçler, ziraat, ticaret, ekonomi, politika, sanat, edebiyat, hukuk, coğrafya, çevre ve ahlâk kültürü oluşturan unsurlar arasında yer almaktadır (Ünalın, 2004, ss. 155-157). Kültür içerisinde birçok unsuru bulundurmaktadır. Bu unsurlar ile birlikte kültür meydana gelmektedir.

Turan (1990, ss. 43-44), kültürü oluşturan öğelerin üç grupta toplandığını dile getirir:

1. Kültürü iki büyük kısma, dolayısıyla iki öge grubuna ayıranlar, kültür unsurlarını “Ayrıma maddi kültür ve manevi kültür adlarını verenler”, “Kültürü sanatlar/teknikler ve adetler diye ikiye ayıranlar”, “Kültürü oluşturan öğeleri tarih olan unsurlar ve tarihî olan unsurlar diye sınıflayanlar” olarak üç grupta sınıflandırmışlardır.
2. Kültürü üçlü ayrımla sınıflayanlar ise kültür unsurlarını “Çok önemli olan, kültürün özünü oluşturan öğeler”, “Öz olmadıkları, yan çevrede bulundukları halde kimi kez birey ya da toplum için önemli olan öğeler” ve “Etkileri pek duyulmayan, önemsiz olan öğeler” olarak üç grupta sınıflandırmışlardır.
3. Üçüncü grupta “kültürü çok daha fazla öğelerden oluşan bir bütün olarak görenler” yer almaktadır.

Ergin (2002, ss. 43-48) de Türk kültürü çerçevesinde kültür öğelerini “kültür değerleri” olarak dile getirmiş ve şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Dil: a) Konuşma Dili b) Yazı Dili 2. Örf ve Adetler 3. Dünya Görüşü: a) Ahlak b) Aile c) Vatan ç) Devlet d) Ordu e) Hukuk f) İktisat g) Ferdi Davranışlar 4. Din 5. Sanat 6. Tarih
- Örf ve âdetler, hukuk sistemi, folklor, ahlâk anlayışı, dünya görüşü, din, sanat ürünleri ve dil kültürü oluşturan unsurlar arasında yer almaktadır (Korkmaz, 1997, ss. 11-12).

2.5. İki Dillilik

Bir insanın, dünyaya geldiği andan itibaren işittiği ve öğrenmeye başladığı ilk dilin ana dili olduğu bilinmektedir. Ana dili, Türkçe Sözlükte “insanın çocukken anasından, evindekilerden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 104). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğünde Vardar ana dili, “insanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil” olarak tanımlamıştır (Vardar, 2007, s. 17).

Ana dili, annemizden, ailemizden, yakın çevremizden, hayatımızı sürdürdüğümüz toplumdan, doğduktan sonra kullanılmaya başlanan, ilk kez iletişim kurmamızı sağlayan, konuşmamızın ve düşünmemizin meydana getirildiği, bireyin belirgin bir şekilde hâkimiyet sağladığı, bireylerin kendisini ifade etmesini sağlayan, eğitim-öğretim almaya

ihtiyaç duymadan kullanılan, ilk defa birey tarafından kullanılan, ilk olarak edinilen ve öğrenilen dildir (Oruç, 2016, s. 281).

Ana dili eğitiminin bireylerin hem benliğini kazanması hem de kimliğini oluşturması açısından etkisi bulunmaktadır, aynı zamanda dil öğretimi yaparak kültür öğretimi de gerçekleştirilmektedir (Çetin ve Güleç, 2014, s. 113). Kültür aktarımında dil insanlar arası iletişimi sağlamakla beraber kültür açısından da önem taşımaktadır. Fertler mensubu olduğu milletin kültürel öğelerini başka bir dil yerine kendi öz ana dilinde öğrenmesi mensubu olduğu kültüre ve toplumsal kimliğine büyük katkılar sağlamaktadır, çünkü fertlerin ana dilini edinmeye başladığı an aynı zamanda hayatını sürdürdüğü toplumun kültürünü, öz milli kültürünü edinmesinin başlangıç noktasıdır (Gelekçi, 2010, s. 120).

Ana dili millî bir özelliğe sahip olmakla beraber, aynı zamanda ortak bir kültür ögesi olmaktadır. Aynı toplumda yaşayan insanlar çevreyi anlama ve yorumlama bakımından da yakınlık göstermektedir. Ana dili vasıtasıyla çevrede olup bitenler ortak bir düşünce yapısıyla farkında olunmakta ve görülmektedir. Bireyler doğumdan itibaren çevresini, çevresinde olup bitenleri, insanlar arasındaki ilişkileri vb. ana dil ile ifade etmektedir.

İki dillilik, Türkçe Sözlükte “iki ayrı dile sahip olma veya iki ayrı dili okuyup yazma gücünde ve becerisinde olma, iki dilin bir arada konuşulduğu bölge veya ülke” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1060).

Vardar’a göre iki dillilik, “bir bireyin iki dil bilmesi ya da bir toplumda iki dil kullanılması durumu” olarak tanımlanmaktadır (Vardar, 2007, s. 118). Aksan’ a göre iki dillilik, bireylerin türlü türlü sebeplerle, farklı şartlar altında birden çok dili edinmesi, kullanıyor olması ya da ikinci bir dili ana diline yakın bir seviyede edinmesidir (Aksan, 2007, s. 26).

Oruç’a göre iki dillilik, sahip olunan iki dili ana dili derecesinde veya ana diline yakın derecede kullanabilme yeterliliğine sahip olma, başka bir ifade ile bir bireyin ana dili ile birlikte ikinci bir dili ona yakın derecede veya benzer derecede bir beceriyle kullanabilmesi yeteneği anlaşılmaktadır (Oruç, 2016, 284). Bu bağlamdan hareketle bireyler hayatlarının içerisinde yer alan tüm bölümlerinde ve sosyal çevrede kendilerini her iki dilde de ifade etme gücüne sahip olması gerektiği anlamına gelmektedir.

Cummins (2001:17), fertlerin dil yönünden gelişmesine ve eğitimine iki dilliliğin yarar sağladığını dile getirmiştir. Okul yıllarında birden fazla dil öğrenme imkanı olan fertler, dil

edinimi, dil kullanımı gibi durumlarda diğer fertlere göre daha hassas ve daha duyarlı olduğunu ifade etmiştir (Akt. Tekeli, 2017, s. 10). Tekeli'ye göre, hem ana diline hem ikinci dile hâkim olan fertler, dilleri mukayese etme fırsatına sahip olmakta ve bunun neticesinde dillerin ayrıntılarını, işlevlerini, özelliklerini daha iyi öğrenebilmekte ve fertlerin ana dillerine hâkim olma dereceleri, ikinci dilin edinimine büyük oranda yarar sağlamaktadır (Tekeli, 2017, s. 10).

Bican'a göre iki dilli olmanın hem olumlu hem de olumsuz yönleri bulunmaktadır. İki dilliliğin bilişsel, sosyal ve kültürel artılarından faydalanmak için ana dili ile birlikte kültürel kimliğin kaybolmaması hazırlanacak programın ikincil hedeflerinden olduğunu belirten Bican, bu gerekçeden dolayı program dilsel kazanımları vermenin yanında öğrencilerin kendini öz kültürüyle yoğrulmasına ortam hazırlayacak bir içerikte olması gerektiğini ifade eder (Bican, 2017, s. 91).

2.6. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi

Yurt dışında ana dil olarak Türkçe öğretimi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe ve Türk Kültürü dersi adı altında yapılmaktadır. Bu dersi isteyen öğrenci sayısının en az on iki olması ve bu ders öğrenci velileri tarafından çocuklarının okullarına Türkçe dersi istek dilekçelerini vermeleri koşuluyla ilgili okullarda açılabilmektedir. Türkçe ve Türk Kültürü dersleri ülkelerin eğitim bakanlıkları tarafından genellikle okullarının kendi derslerinin bitimini takiben haftada iki ders saati ve genellikle öğleden sonraları yapılmasına izin vermektedirler.

Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları temel eğitime karşılık gelecek sekiz seviye esas alınarak, dinleme, konuşma, okuma ve yazma temel beceri alanlarında kazanımlar olacak şekilde oluşturulmuştur. Bu kazanımlar da seviyelere göre sayısı ve zorluğu artan şekilde hazırlanmıştır (MEB, 2018, s. 1). Yurt dışındaki ana dil Türkçe dersleri Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programına göre yapılmaktadır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- ✓ dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi,
- ✓ Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,

- ✓ söz varlıklarını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
- ✓ millî, manevî, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlerimizi tanıyıp severek benimsemelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018, s. 2).

Türkçe ve Türk Kültürü derslerinde, Türkçe öğretiminde ders kitaplarının önemli bir materyal olduğu bilinmektedir. “Ders kitabı, bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğretme öğrenme süreci ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış ve öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyalidir” (Demirel ve Kıroğlu, 2005, s. 9). Ders kitaplarının gerek içerik gerek şekil açısından en iyi şekilde hazırlanması gerekmektedir. Ders kitapları ile kültür aktarımı da yapılacağı için, kültür öğelerine de yer verilmelidir. Öğretim programında, Türk kültürünün öğelerinin, tema ve alt temalarla verileceği ifade edilmektedir (MEB, 2018, s. 1).

Ana dil öğretimiyle kültürel kimliğin oluşturulması sağlanmaktadır. Ana dili öğretimi için Türkçe derslerinde materyal olarak kullanılan ders kitaplarının kültür aktarımı için gerekli nitelikleri taşıması ve ders kitaplarındaki metinlerin de millî kültüre elverişli olması, kültür öğelerini yeteri kadar içermesi gerekmektedir (Güftâ ve Kan, 2011, s. 240).

Nurlu (2019, s. 174), yurt dışındaki Türk çocuklarına verilen Türkçe ve Türk Kültürü derslerinin, öğrencilerin hem kendi kültür öğelerini öğrenmeleri hem de yaşadıkları farklı kültürlerle saygıyla yaklaşımları açısından önemli bir husus olduğunu dile getirmektedir.

Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe ve Türk kültürü verilmesi açısından ders kitaplarının işlevi önemli görülmektedir. Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarının hem ana dil hem de kültür öğeleri bakımından özenle hazırlanması gerekmektedir. Çünkü ana dil ve kültür verilmesi hususunda ders kitapları dikkat edilmesi gereken materyal olduğu bilinmektedir. Ders kitapları içindeki metinler ve etkinlikler ile hem dil öğretimi hem kültür aktarımı gerçekleştirmektedir. Bu açıdan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları ile içerisinde yer alan metinler ve etkinlikler, ana dilin zenginlikleri ve kültürel öğeleri taşıması gerekmektedir.

Bulut ve Orhan, toplumların yaşamında önemli bir yere sahip olan kültür ve dilin sonraki kuşaklara taşınması ve bu hususta genel açıdan ders kitaplarının, özel açıdan Türkçe ve

edebiyat ders kitaplarının önemli bir yere sahip olduğu düşüncesinin yapılan araştırmalarla dile getirildiğini belirterek, ders kitaplarının bu doğrultuda hazırlanmasının ve düzenlenmesinin gerekliliğini vurgulamıştır (Bulut ve Orhan, 2012, s. 308). Bu bağlamdan hareketle kültür aktarımını sağlayan dil değerlerinin ders kitaplarındaki kullanımının önemi ortaya çıkmaktadır.

Kültürel öğelerin gelecek kuşaklara aktarılması için okullarda Türk kültürünü meydana getiren bütün maddi ve manevi öğeleri hedef kitleye yansıtacak ortamlar oluşturulmalı, ders programları hazırlanırken de bu durum unutulmamalıdır. Derslerin bu amaçları yerine getirebilmesi; sözü edilen değerlerin hedef kitleye taşınmasını, özümsetilmesini, öğretilmesini ve sevdinilmesini imkan sağlayacak olan ders, Türkçe dersi olacaktır. Bu bakımdan Türkçe derslerine gereken önem verilmelidir. Çünkü Türkçe dersinin muhtevası, Türk kültürünün aktarılmasını zorunlu hale getirmektedir (Uyar, 2007, s. 29). Bu açıdan baktığımızda ders kitaplarındaki metinlerin seçimi önemli hale gelmektedir. Ders kitaplarında yer alan metinler baştan savma seçilmemeli, ilk olarak metinler hedefe uygun olacak şekilde ciddi bir taramadan geçirilmeli, edebî hazza, verilecek değerlere, programda yazılan hedeflere uygun niteliklere sahip metinler belirlenmelidir (Bulut ve Orhan, 2012, s. 308).

2.7. Kültür Öğeleri

2.7.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bir toplumun yaşamını düzenleyen ve koruyan yazılı kurallar bulunmaktadır. Kanun adı verilen bu kurallara insanlar uymaktadır. Kanunların dışında toplumda düzeni sağlayan, yazılı olmayan ama millet nezdinde kabul edilmiş, benimsenmiş kurallar da bulunmaktadır. Bu kurallar örf ve âdet diye adlandırılmaktadır.

Toplumsal yaşamı düzenleyen örf ve âdetler, bireylerin birlik ve beraberlik içinde yaşamlarını sürdürmelerine yardımcı olmaktadır. Toplum içerisindeki bireylerin bağlarını kuvvetlendiren örf ve âdetler, sonraki kuşaklara taşınarak kalıcı hale geleceği düşünülmektedir.

Örf, Türkçe Sözlükte “yasalarla belirlenmemiş olan, halkın kendiliğinden uyduğu gelenek, âdet” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1735). Âdet, Türkçe Sözlükte “topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre”; olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 25).

Örnek âdet kelimesini, bir toplumun yaptığı, yapmayı alışkanlık edindiği ve toplumca yerine getirilmesi uygun bulunan davranış biçimi olarak tanımlamaktadır (Örnek, 1971, s. 13). Örnek örf kelimesini, kimi toplumlarda kanun ve ahlak yerine geçebilen ancak hakiki olarak yasa olmayan davranış biçimi olarak tanımlamaktadır (Örnek, 1971, s. 190).

Güngör’e göre âdet, günlük yaşantımızdaki öteden beri olagelmiş olduğu için alışılmış olan davranışlar ve toplumun kabul gördüğü davranışlar; örf ise kesinlikle uyulması gerekli görülen kurallar olarak ifade edilmektedir (Güngör, 2003, s. 88).

2.7.1.1. Konukseverlik

Konuk, herhangi bir mekâna belli bir zaman diliminde ziyarette bulunan insan olarak ifade edilmektedir. Konukseverlik, konuğunu en güzel biçimde ağırlanmasını sevme duygusu diye bilinmektedir. Konukseverliğin Türk kültüründe önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir.

Türkçe Sözlükte, konuk “bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse, misafir, mihman”, konuksever “konuklarına iyi davranan, onları iyi ağırlayan ve kendisine konuk gelmesinden hoşlanan, misafirperver, mükrim”, konukseverlik ise “konuksever olma durumu, misafirperverlik” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1357).

Konuklara her zaman içten davranılmakta, sevgi ve saygı gösterilmekte, evin en güzel odasında ağırlanmakta, en güzel ikramlarda bulunulmakta ve gönlü hoş tutulmaya çalışılmaktadır. Gelen konukları, olanaklar dâhilinde yedirmek ve içirmek Türk konukseverlik anlayışının mühim bir parçasını oluşturmaktadır (Altunbay, 2016, s. 359). Bu bağlamdan hareketle Türk kültüründe konuklara sunulan ikramın da önemli olduğu anlaşılmaktadır.

2.7.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Her yeni doğan bir çocuk için isim konulmaktadır. İsimler, genellikle aile üyeleri tarafından verilmektedir. Ad koymanın önemli bir simge olduğu bilinmektedir. Ad hem bireysel, hem toplumsal özelliğiyle hayatın en önemli simgelerinden birisi olarak bilinmektedir (Örnek, 1975, s. 102). Ad, Türkçe Sözlükte “bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 19).

“Kişiliği oluşturan özelliklerden biri olarak kabul edilen ad, sadece sosyal bir kişiliği temsil etmez; aynı zamanda majik ve mistik bir kudreti de ifade eder” (Örnek, 1971, s. 13). Konulacak olan adın anlamının çocuğun kişiliğini, geleceğini, toplum içerisindeki konumunu ve başarısını etkileyecek sembolik bir öz taşımasına dikkat edilmelidir ve konulacak ismin bir açıdan da insanın manevi varlığını simgelediği unutulmamalıdır (Örnek, 1975, s. 103).

Türk toplumunda ad koyma geleneği dinî bir merasim ile yapılmakta ve küçükte olsa bir kutlama yapılmaktadır. Bu geleneğin azalmakla birlikte devam ettiği bilinmektedir. Daha önceden belirlenmiş bir isim, çocuğa bir imam ya da dini açıdan kendisini yetiştirmiş bir kişi tarafından verilmektedir. Böyle birisinin olmaması durumunda bu görevi çocuğun dedesi veya babası üstlenmektedir. İsim verilirken çocuğun kulağına ezan okunmakta, çocuğun adı kulağına üç kez söylenmekte ve hayırlı olması dilenmektedir. Bazı yerler ad verilmesiyle alakalı mevlit okutulmaktadır. Sonra törende yemek yenilmektedir. Çocuğun kible yönüne çevrilmesi, sağ kulağına üç kez ezan okunması ad koymanın kutsallığını göstermekte ve ad koymaya dinî bir nitelik kazandırmaktadır (Örnek, 1975, ss. 103-104).

Örnek’e göre çocuklara konulan adlarda şu etmenler belirleyici olmaktadır:

1. Çocuğun doğduğu gün, ay ve mevsim ile alakalı isimler,
2. Yatırlar ve ziyaretler ile alakalı isimler,
3. Tanrı’nın sıfatları, peygamberler ve peygamber yakınlarıyla alakalı isimler,
4. Tarihî kahraman ve siyasî liderlerle alakalı isimler,
5. Hayvanlarla, bitkilerle, madenlerle alakalı isimler,
6. Çocuğun doğduğu yer ile alakalı isimler,
7. Minnet, şükran, hayranlık ve dostluk duygularıyla alakalı isimler,
8. Ölmüş büyüklerle alakalı isimler,

9. Toponimi ile alakalı isimler,
10. Coğrafi ögelerle alakalı isimler,
11. Kozmik, göksel ve meteorolojik olaylarla, ögelerle alakalı isimler,
12. Manevî organlarla alakalı isimler,
13. Uyumla alakalı isimler,
14. Modayla, kültür değişmeleriyle alakalı isimler,
15. Yaşatıcı güçle alakalı isimler (Örnek, 1975, ss. 104-109).

Lakap, takma isim olarak bilinmektedir. Hangi aileden geldiğinin ortaya çıkmasında lakap yardımcı olduğu düşünülmektedir. Kırsal kesimlerde hemen hemen her bir ailenin, soyunun, kökünün bir lakabı bulunmaktadır. Bireylere sahip olduğu özelliklere, kabiliyetlerine, aile köklerine veya fiziksel özelliklerine göre lakaplar verilmektedir. Lakaplar, bazen de bireyler arasındaki samimiyet derecesine göre meydana çıkmaktadır. Bu lakaplar kişinin ruhsal, bedensel, fizyolojik bir kusurundan; toplumsal hayatındaki uç bir davranışından; mesleğinden; başına gelmiş olan bir olaydan vb. dolayı takılmaktadır (Örnek, 1975, ss. 110-111).

Lakaplar kimi zaman insanlara gurur vermekte kimi zaman ise gurur zedeleyici olmaktadır. Bazı lakaplar bireyleri mutlu ederken bazı lakaplar bireyleri üzebilmektedir.

2.7.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Düğün, insanların evlenmek için yaptığı merasim olarak bilinmektedir. Düğün, Türkçe Sözlükte “evlenme dolayısıyla yapılan tören, eğlence” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 651). Bir toplumun temel taşı olan ailenin meydana gelmesinde düğünün önemli bir gelenek olduğu düşünülmektedir. Düğün, geçmişte olduğu gibi günümüzde de yaşayan bir gelenek olduğu için bir kültür ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Düğünlerin, bir milletin yaşam şekillerini, bir milletin dünya görüşünü, aile ve nikâh bağını anlamlandırmamızı sağlayan önemli bir gelenek olduğu görülmektedir. Geçmiş çok eski zamanlara dayanan düğün gelenekleri, insan yaşamında önemli bir konuma sahip olmakla birlikte inançların izlerini taşıyan, en eski şekilleriyle günümüze ulaşan kıymetli geleneklerimizdendir (Çetin, 2005, s. 94). Düğünlerin sosyal hayattan izler taşıması

kültürel bir öge olduğunu göstermektedir. Düğünlerin, toplumların kültürleri ile ilgili bilgi verdiği düşünülmektedir.

Sünnet düğünleri, sünnet olan çocuklar için düzenlenen tören olarak bilinmektedir. Çocukların bu törenlerle eğlenerek içinde yaşattıkları korkulardan kurtulacağı düşünülmektedir. Sünnet düğünü, insanları bir araya getirmekle birlikte insanlar arasında birlik ve beraberliğin sağlanmasına da katkı sunmaktadır.

Sünnetin dinî bir gelenek olduğu bilinmektedir. Bu gelenek Türk kültürü içerisinde yer almaktadır. Sünnet düğünleri, inançlar ve yaşam tarzlarıyla alakalı bilgiler vermesi bakımından önemli olduğu görülmektedir.

2.7.1.4. Çocuk Oyunları

Çocuk oyunları, çocukların güzel, eğlenceli vakit geçirmelerini sağlamakla birlikte onlara birlikte hareket etme, saygı duyma, hoşgörülü olma, adil olma, sorumluluk alma vb. davranışları kazandırdığı bilinmektedir. Çocuklar böylece olumlu davranışları öğrenmekte ve topluma uyum sağlaması kolaylaşmaktadır. Bir kültür ögesi olan çocuk oyunlarının, gelecek kuşaklara taşınmasına çocuklar yardım etmektedir.

Çocuk oyunları içerisinde tekerlemelerin ve sayısmacaların yer aldığı görülmektedir. Çocuk oyunları sözlü kültür öğelerinin canlı kalmasına ve sonraki kuşaklara taşınmasına katkı sağlayan kültürel öge olarak değerlendirilmektedir.

Başal'a göre oyun, herhangi bir şeyin etkisi olmaksızın kendi kendine beliren, amacı bulunmayan, bireyleri keyiflendiren istediği gibi davranılabilen bir etkinliktir ve çocukların kendi iç dünyaları ile dış dünyalarını bir araya getirmesi hususuna katkı sağlamaktadır (Başal, 2007, s. 245).

Oyunlar ve oyunlarda kullanılması gerekli olan oyuncaklar, çocukların hem bedensel becerilerinin gelişmesine hem de zihinsel becerilerin gelişmesine yardımcı olmakta, çocukların çevresindekiler ile iletişim kurarak dil becerilerinin gelişmesine ve sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır (Başal, 2007, s. 245).

Oyunların bir geçmişinin olduğu düşünülmektedir. Oyunlar, kültürlerin nasıl meydana geldiği ve nasıl yayıldıkları hakkında bilgilere ulaşmamıza olanak sağlamaktadır. Kültürel unsurlar oyunlarda kendini göstermektedir.

Oyunlarda dil fazlaca kullanılmadığından yayılması daha kolay olmaktadır. Bu da oyunların evrenselleşmesine katkı sağlamaktadır. Böylece kültürel yakınlaşmalarda ortaya çıkmaktadır. Oyunlar kendi kültürlerinden izler taşıması bakımından millî, yayılması bakımından evrensel niteliği bulunmaktadır.

2.7.1.5. Bayramlar

Bayram, bir toplumu meydana getiren bireyler için önem arz eden günler olarak bilinmektedir. Bayram, Türkçe Sözlükte “millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler”, “sevinç, neşe”, “özel olarak kutlanan gün” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 250). Millî ve dinî nitelik barındıran bayramlar, toplumdaki bireylerin birlik ve beraberliğini sağlamakta ve bireylerin bağlarını kuvvetlendirmektedir.

2.7.1.6. El Öpme

El öpme, Türk kültüründe yer alan âdetlerden birisi olarak bilinmektedir. Sevgi ve saygı göstergesi için yapılan bir davranış olarak düşünülmektedir. Türk kültüründe el öpüldükten sonra öpen kişinin alnına da değdirilmektedir. Genelde de küçükler büyüklerin elini öpmektedir. El öpme kavuşmalarda, bayramlarda ve özel günlerde görülmektedir.

Akurgal, Türk usulü el öpme gibi âdetlerin devam etmesi için çapa göstermemiz gerektiğini ifade etmiştir (Akurgal, 1998, s. 24). Âdetlerin yaşaması için devam ettirilmesi önem arz etmektedir. Bunun için âdetlerimize gereken önem verilmelidir.

2.7.2. Sanat Öğeleri

Sanat, bireylerin duygu ve düşüncelerini ortaya koydukları üstün kabiliyet olarak bilinmektedir. Sanat, Türkçe Sözlükte “bir duygunun, tasarının veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık”, “belli bir uygarlığın veya topluluğun anlayış ve zevk ölçülerine uygun olarak yaratılmış

anlatım”, “bir şey yapmadan gösterilen ustalık”, “bir meslekte uyulması gereken kuralların tümü”, “zanaat” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, ss. 1901-1902). Bireyler arasında birlik ve beraberliği sağlayan sanat, toplumun ortak değerlerini de yansıtmaktadır. Her sanatın kendi toplumundan izler taşıdığı düşünülmektedir. Bu bağlamdan hareketle sanatın millî bir niteliğe sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bir milletin ortaya koyduğu sanat öğelerine bakarak o milletin kültürü hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir. Çünkü ortaya konulan sanat öğeleri içerisinde muhakkak o toplumun kültürüne yer verilmektedir. Kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan sanat öğeleri aynı zamanda kültürün kalıcı bir hale gelmesini de sağlamaktadır.

2.7.2.1. Mimarî

Bir çeşit yapı sanatı olarak bilinen mimarî, kültür içerisinde yer alan öğelerin etkisinde kalarak biçimlenmektedir. Mimarî mensubu olduğu kültürü etkilemekte ve o kültürün değerlerini yüzyıllar boyunca üstünde taşımaktadır. Böylece kültürün kuşaktan kuşağa taşınmasını sağlamaktadır.

Yeryüzü şekilleri, zemin yapısının durumu, sahip olunan iklimin özellikleri, yapının hangi amaç ile kullanılacağı, dinî inançlar vb. bir bölgedeki mimarînin biçimlenmesinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Akurgal, Türkiye’nin mimarlık eserlerinin hoş olması, görkemli olması ve orijinal olması açısından kuşkusuz dünyanın ilk sırada bulunan ülkelerinden biri olduğunu söylemektedir (Akurgal, 1998, s. 40).

2.7.2.2. Resim

Resim, bir toplumun hayat tarzını, duygularını, düşüncelerini görsel olarak anlatan bir sanat dalı olarak görülmektedir. Bir toplumun sahip olduğu kültürel nitelikler o toplumun resim sanatının ortaya çıkmasına katkı sunacağı düşünülmektedir. Hayatı yaşama şekilleri, sahip olunan inançlar ve milletler arası ilişkiler resim sanatına tesir eden nitelikler olarak görülmektedir. Yani bir toplumun yaşamı, inancı ve diğer toplumlar ile olan ilişkileri hakkında bir şeyler öğrenilmesine, o toplumun sahip olduğu resim sanatına bakmak katkı sağlayacaktır.

Türk resim sanatı 1940 yılından sonra ulusal geleneklerden hareketle yöresel değerlerle beslenme düşüncesi artarak ehemmiyet kazanmakta, millî resim düşüncesine “minyatür, hat ve kaligrafi sanatı, halı-kilim, yazmalar, nakışlar, kırkyama, damga, simge, süsleme sanatı” vb. geleneksel Türk el sanatı çeşitleri kaynaklık etmektedir (Bayramoğlu, 2013, s. 1).

2.7.2.3. Müzik

Müzik, ezgilerden ve sözlerden meydana gelmektedir. Bir milletin sahip olduğu söz varlığı müzikte kendisini göstermektedir. Müzik bir toplumun acılarından, üzüntülerinden, sevinçlerinden, mutluluklarından kısacası hayatı boyunca yaşayacağı yaşam tarzından etkilendiği düşünülmektedir. Özdek’e göre müzik, sevincin, üzüntünün, çağrışın, başkaldırının içten bir anlatım şeklidir (Özdek, 2012, s. 29).

Her toplumun kendine has bir müzik kültürü bulunmaktadır. Toplumların müzik kültürü farklılık göstermektedir. Kaplan’a göre müzik, dünyanın neresinde olursa olsun sosyal sınıflara, sosyal çevrelere göre çeşitlilik göstermektedir (Kaplan, 2004, s. 58). Bu farklılıklara rağmen evrensel bir özellik gösteren müzik kültüründe, toplumların birbirlerini etkilediği düşünülmektedir.

Her toplumun sahip olduğu müzik kültürü, müziğe bakış açısı, müzik ile olan alakası çeşitlilik göstermekte, müzik içinde barındığı toplumun tamamıyla özelliklerini taşımakta, müziğe ait aletler de o toplumun niteliklerini ve kültürünü yansıtmaktadır (Ünalın, 2004, s. 171).

Toplumların duygularını ve düşüncelerini içinde barındıran müzik kültürün biçimlendirdiği bir kültürel öge olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür, müziğin çeşitlenmesine de katkı sağlamaktadır. Kaplan’a göre müzik, millî kültüre ait olan miraslardan birisi olarak görülmektedir (Kaplan, 2004, s. 57). Müzik, ait olduğu milletin özelliklerini taşımaktadır. Millî bir kültür ögesi olan müzik, özümsemeli, korunmalı, geliştirilmeli ve gelecek nesillere aktarılmalıdır.

Özdek’e göre müzik, bir milletin kültür değişimini ve farklılığını en belirgin biçimde gösteren bir vasıta olarak görülmektedir. Kültürün bir yerden bir yere farklılık göstermesi

de müziğe etkisini göstermekte, yani yaşam tarzı değişikçe müzikte değişmektedir (Özdek, 2012, s. 29).

2.7.2.4. Geleneksel El Sanatları

El sanatları, bireylerin günlük hayatta ihtiyaçlarını gidermek için daha önceden var olmayan bir şeyi ortaya çıkardıkları, teknolojik gelişmeler ile birlikte iyice ilerlettikleri, kendi ihtiyaçlarını giderdikten sonra geriye kalanları elden çıkartarak kazanç sağladıkları, yakın çevrede bulunan malzemeleri, boş vakitlerini doldurmak amacıyla yaptıkları mesleklerdir (Kayabaşı ve Yanar, 2013, s. 169).

Akurgal, halıcılık, kilimcilik, çinicilik ve minyatürcülük gibi her türlü geleneksel el sanatlarını Türklerin Orta Asya'dan birlikte getirdiğini ifade etmiştir (Akurgal, 1998, s. 9).

El sanatları bünyesinde ortaya konulan eserlerde kullanılmış olan çizimler ve çizimleri meydana getiren motifler, Anadolu halkının sahip olduğu duyguları ve düşüncelerini ortaya koymakta ve bu eserlere sanatsal değer ve estetik bir değer kazandırmaktadır (Kayabaşı ve Yanar, 2013, s. 169). Kimi zaman dokuyarak, kimi zaman kazıyarak Anadolu insanının sanatsal eserleri ortaya çıkmaktadır. Ahşap, deri, maden, toprak vb. maddelerin emek emek işlenmesiyle geleneksel el sanatları meydana getirilmektedir. Meydana getirilen bu geleneksel el sanatlarında toplumun duygu ve düşünceleri kendisini göstermektedir.

Geleneksel el sanatları sahip olduğu toplumun özünü yansıtmakta ve toplumların kültürlerine ışık tutmaktadır. Ayrıca geleneksel el sanatları kültürün kuşaktan kuşağa taşınmasına ve kültürün devam ettirilmesine de yardımcı olmaktadır.

2.7.2.5. Halk Oyunları

Halk oyunları, toplumların kültürlerini, duygularını ortaya koyan müzik eşliğinde beraberce gerçekleştirilen oyunlar olarak bilinmektedir. Bali'ye göre halk oyunları, görsel ve işitsel açıdan güzel bir biçimde tasarlanmış, belirli bir ölçüde ve dengede olarak güzellik duygusu ve coşku yaratan, genellikle sesler ile ortaya çıkan, halk müziği ile destek verilen, bedensel hareketlerin ve müziğin bir araya gelerek birleşmesidir (Bali, 2017, s. 81). Halk oyunları hiçbir ayırım gözetmeksizin insanları bir araya getiren, birlikteliği sağlayan bir

kültürel öge olarak görülmektedir. Halk oyunları iletişimin meydana gelmesinde başvurulan kültürel bir ögedir (Bali, 2017, s. 80). İnsanların bir yönden eğlenmesini sağlayan halk oyunları bir yönü ile de kültürün yaşamasına katkı sağlamaktadır.

Hareket ve uyum ilişkisini güzel bir şekilde ortaya koyan halk oyunları, heyecan ve hareket vaziyetindeki insan bedeninin estetikliğini en güzel şekilde ortaya koymakta, estetiğin ögesi olan ezgiyi ve ritmi fazlaca içermektedir (Sümbül, 1997). Göze ve kulağa hitap eden halk oyunları, mensubu olduğu milletin sosyal yaşamını, kültürüne ait zenginlikleri ve uzun yıllar neticesinde elde edilen deneyimleri ortaya koyan en önemli kültür öğelerinden birisi olarak görülmektedir (Bali, 2017, s. 79). Sümbül (1997) halk oyunlarının, toplumsal, iletişim, eğitim ve eğlence olmak üzere dört temel işlevinin olduğunu ifade etmektedir.

Bir toplumun hayatına ait durumların halk oyunlarında görüldüğü düşünülmektedir. Çünkü toplumların sosyal ilişkileri, mutlulukları, üzüntüleri vb. halk oyunlarında göze çarpmaktadır. Toplumlar duygu ve düşüncelerini halk oyunlarına yansıtmaktadır. Kültürel zenginliğin bir parçası olan halk oyunları, kültürün yaşamasını ve devamlılığını sağlamaktadır.

2.7.2.6. Edebiyat

Edebiyat, insanların duygu ve düşüncelerini sözlü veya yazılı bir şekilde ortaya koyması olarak bilinmektedir. Edebiyat eserleri ortaya konulurken belli kurallara uyulmakta, estetik zevk de düşünülmektedir.

Dil, edebiyatın ana malzemesini oluşturmaktadır. Dil vasıtasıyla edebi eserler meydana getirilmektedir. Erenoğlu, dilin şüphesiz olarak en çok edebiyat alanında kullanıldığını ifade etmektedir. Dilin sahip olduğu birikim ne kadar fazla ise edebiyatta o kadar zenginleşmekte, edebiyatta ne kadar zenginse dil de o kadar güçlenmektedir (Erenoğlu, 2008, s. 65).

Kültürün yansıması olarak görülen edebiyat, kültürün öğretilmesine ve kuşaktan kuşağa aktarılmasına da katkı sağlamaktadır. Edebiyat bu katkılarından dolayı kültürün önemli öğelerinden birisi olarak görülmektedir.

Toplumun yaşam tarzını, inançlarının ve değerlerinin bir mirası olan halk edebiyatı, insan ömrünün tüm evrelerini içine almakta, Türk millî kültürünün önemli bir hazinesi olarak görülmektedir (Kaplan, 2004, s. 45).

2.7.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Tiyatro, izleyiciler önünde gösterimi yapılması için yazılan bir oyunun, oyuncular tarafından bir sahnede canlandırılması olarak bilinmektedir. Tiyatro, Türkçe Sözlükte “dram, komedi, vodvil vb. edebiyat türlerinin oynandığı yer”, “bu türleri, izleyiciler önünde sahnede oynama sanatı”, “oyun yazma sanatı” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 2228).

Bir toplumun sahip olduğu kültürel öğeler tiyatroyu etkilemektedir. Tiyatro eserleri, toplumların kültürlerini canlı tutmakta ve kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamaktadır. Bunun da kültürün devamlılığı açısından önemli bir husus olduğu düşünülmektedir.

Tiyatro, toplumların hayat tarzları, ihtiyaçları, sosyal yapısı vb. durumlardan etkilenmektedir. Tiyatro eserlerine bakarak yazıldığı dönemin kültürel özellikleri hakkında bilgi edinilebilmektedir.

Geleneksel Türk tiyatrosunun, Türk kültürünü yansıtmakta ve geleceğe ulaştırmakta önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Geleneksel Türk tiyatrolarımız içerisinde Karagöz, Meddah, Orta Oyunu ve Köy Seyirlik Oyunu bulunmaktadır. Akurgal, Karagöz’ün Orta Asya kökenine dayanan bir gölge oyunu olduğunu ifade etmektedir (Akurgal, 1998, s. 9).

2.7.3. Söz Varlığı Öğeleri

Bir dilin söz varlığı dediğimizde sadece o dilin sözcükleri değil, atasözlerinin, deyimlerin, özdeyişlerin, mecazî sözcüklerin, ikilemelerin, yansıma sözcüklerin, kalıp sözlerin, tekerlemelerin, bilmecelerin, sayışmacaların, yanıltmacaların, mânilerin ve ninnilerin meydana getirdiği bütün anlaşılmaktadır.

Bir milletin söz varlığına bakılarak o millet hakkında bilgi edinilebilmektedir. Kültürel bir öge olan söz varlığı her toplum için önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

2.7.3.1. Atasözleri

Atasözleri, atalardan kalan, yol gösterici nitelikte olan, çok uzun olmayan, özlü, eğitici özellikleri bulunan sözlerdir. Dil-kültür bağı atasözlerinde görülmektedir. Kültürel unsurları, atasözleri içerisinde taşımaktadır ve kültürel öğelerin canlı tutulmasını sağlamakta olup, nesilden nesillere taşınması bakımından önem taşımaktadır.

Aksoy'a göre atasözü, atalarımızın uzun vadede deneyimleriyle meydana gelmiş yargılarını kabul gören kural, bilgece düşünce veya nasihat şeklinde genel kurallara dönüştürülen kalıplaşmış biçimde olan özlü kısa sözlerdir (Aksoy, 2020, s. 35).

Atasözü, Türkçe Sözlükte “uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş söz” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 155).

Aksoy'a göre, geleneklerle hayatımızın içine girmiş olan atasözleri bir millî varlık olarak görülmektedir. İnandırıcılığı yüksek olan atasözleri yılların birikimi olan tecrübelerden ortaya çıkmaktadır. Atasözleri milletin ortak duygu ve düşüncelerini gösterip yol gösterme konusunda rehberlik etmektedir. Dolayısıyla atasözleri herkes tarafından kabul edilmektedir (Aksoy, 1963, s. 132). Söz varlığının içerisinde yer alan atasözleri millîdir ve insanları ortak bir payda da buluşturmaktadır.

Aksoy, atasözlerinin şekil özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Atasözleri kalıp haline dönüşmüş sözlerdir.
2. Atasözleri az kelimeyle çok şey anlatan, çok uzun olmayan, özlü sözlerdir.
3. Atasözleri genellikle bir ya da iki cümleden oluşur (Aksoy, 2020, ss. 13-14)

Aksoy, atasözlerinin kavram özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Sosyal olayların nasıl meydana geldiğini uzun bir gözleme dayanarak yansız ifade eden atasözleri bulunmaktadır.
2. Tabiat olaylarının nasıl meydana geldiğini uzun bir gözleme dayanarak ifade eden atasözleri bulunmaktadır.
3. Sosyal olayların nasıl meydana geldiğini uzun bir gözleme dayanarak bildirirken ders çıkarmamızı anımsatan atasözleri bulunmaktadır.
4. Tecrübeler ve akla dayanarak direkt olarak ahlâk dersi ve nasihat ifade eden atasözleri bulunmaktadır.

5. Bazı gerçekler, felsefeler, bilgece düşünceler ile yol gösteren atasözleri bulunmaktadır.
6. Âdet ve gelenekleri ifade eden atasözleri bulunmaktadır.
7. Birtakım inanışları ifade eden atasözleri bulunmaktadır (Aksoy, 2020, ss. 15-16).

Aksoy, atasözleri ile ilgili olarak şöyle tamamlayıcı bilgiler sıralamıştır:

1. Atasözleri donmuş kalıplara sahip olmakla birlikte bazı atasözlerinin birkaç kalıbı bulunmaktadır.
2. Bazı atasözleri farklı farklı bölgelerde değişik biçimler alabilmektedir.
3. Atasözleri kısa ve özlü olmakla birlikte bazı atasözleri kavramı anlatmaya yetenden artık sözcükle söylenmiş olabilir.
4. Atasözleri genel kural olmakla birlikte bazı atasözleri genel kural gibi söylene de genel kural olmayabilir.
5. Atasözleri temsili ve mecazi olmasına rağmen bazı atasözleri temsili ve mecazi olmayabilir.
6. Atasözlerinin kendine çekici bir yönü, göz alıcı üslubu, ikna edici özelliği bulunmaktadır. Tazeliklerini sürekli koruyan atasözlerinde söz sanatları da görülmektedir.
7. Her milletin atasözleri kendi varlığının ve benliğinin aynasıdır.
8. Atasözleri atalardan kalma, eski, millî olduğu bilinmektedir.
9. Atasözleri, yurdun her yerinde kullanılanlar, sadece bir bölgede kullanılanlar, Türkiye dışındaki Türk lehçelerinde yaşayanlar ve eskiden kullanılırken şimdi kullanılmayan şeklinde yer ve zaman bakımından dört bölüğe ayrılabilir.
10. Atasözleri içerisinde anlamları birbirine aykırı olanlar bulunmaktadır.
11. Çift yargılı atasözleri bulunmaktadır.
12. Yazar veya şairlerin ustaca yazdıkları sözler atasözleri ile karıştırılmamalıdır.
13. Atasözleri bir şahsın malı olmaktan çıkarak toplumun malı olarak görülmektedir.
14. Atasözleri, daha kuvvetli bir anlatım sağlamak için devrik cümle ile kurulmaktadır.
15. Bazı atasözleri çok kısa bir hikâye şeklinde söylenmektedir.
16. Bazı atasözleri eksilteli anlatımla söylenmektedir.

17. Atasözleri başka dillere çevrilmektedir ve çeviride anlam kaybolmaz (Aksoy, 2020, ss. 17-35).

Atasözleri, bir devletin var oluşunun ve kimliğinin aynasıdır (Aksoy, 1963, s. 137). Atasözleri derinlemesine incelendiği zaman milletlerin yaşam tarzları, düşünceleri, inanışları, gelenek ve görenekleri hakkında bilgi edinilebilmektedir. Bu bağlamdan hareketle her atasözü kendi milletinin izlerini taşımaktadır diyebiliriz.

Ünalan'a göre bir dilin söz varlığı öğelerinden birisi olan atasözleri, bir milletin deneyimlerini, hikmetini, dünyaya bakış açısını ve anlatımın gücünü gösteren, geçmişten günümüze canlılığını koruyan sözler olarak ifade edilmektedir (Ünalan, 2004, s. 106). Kültür mirası olan atasözleri, toplumların sosyal vaziyetleri hakkında da bir şeyler öğrenilmesine imkan sağlamaktadır.

Türkçe'nin zengin bir atasözü mirasına sahip olduğu bilinmekte, atasözleri ile bir taraftan Türk'ün dahiliğini, güçlü fikirlerini, karşı karşıya kalınan hadiselerden çıkarılan derslerin söze dökülmesindeki başarısını göstermekte, bir taraftan da şiirsel söyleyişle, etkileyiciliğiyle, hafıza da rahatça yer edinmesiyle ön plâna çıkmaktadır (Aksan, 2001, s. 147).

Atasözleri, atalarımızın hayat deneyimleri neticesinde, dâhice nasihat verici fikirlerin ürünü, kısa ve etkileyici telaffuz biçimlerine sahip, değişmez hükümler ifade eden, söyleyeninin kim olduğu bilinmeyen, anonim geleneksel sözlü kültür ögesi olarak bilinmektedir. Eğitsel öğeleri içinde barındıran atasözleri; ince anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz şeklinde anlatımıyla, yetenek eseri olarak ortaya çıkmasıyla, öğretici tarafıyla eğitim-öğretimin değişmez unsurları olarak görülmektedir (Bulut, 2013, s. 563).

Kuşaktan kuşağa taşınmasıyla bugünlere değin ulaşmış olan atasözleri söyleyeni belli olmayan, tam bir cümle biçimindedirler. Çok uzun olmayan ve kalıplaşmış özlü olarak karşımıza çıkan atasözleri, eski nesillerin değerlerini, çıkarımlarını, deneyimlerini ve gözlemlerini çoğunlukla dilsel bir imge biçiminde, insanlara hayatlarında yol gösteren bir kaide şeklinde sunmaktadır (Sağlam, 2001, s. 46).

2.7.3.2. Deyimler

En az iki sözcükten oluşan deyimler, söz varlığımız içinde yer almaktadır. Deyimleri oluşturan sözcüklerden bir tanesi kendi anlamının dışına çıkmaktadır. Anlatım gücünü kuvvetlendiren deyimler aynı zamanda anlatımlara dikkat çekicilik de kazandırmaktadır. Çok kısa söz gruplarından oluşmuş deyimler kültürümüze ait millî değerleri de yansıtmaktadır.

Deyimler bir millete ait olan ortak bir dil ögesi olarak söz varlığımız içerisinde bulunmaktadır. Toplumların ortak duygu ve düşünceleri gün yüzüne çıkaran deyimler kültür ögesi olarak bilinmektedir. Dil ve kültür arasındaki bağlantıyı açığa vuran deyimler, dilimizin zenginliğini de yansıtmaktadır. Aksan Türkçenin, deyimler bakımından çok zengin bir dil olduğunu ifade etmektedir (Aksan, 2001, s. 92).

Deyim, Türkçe Sözlükte “genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış anlatım, tabir” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 576).

Aksoy’ a göre deyim, anlatılanları ilgi çekici nitelikte veren, kendisine özgü yapısı olan, genelinin kendi anlamının dışına çıkıp farklı anlam kazanan kalıplaşmış sözcük gruplarıdır (Aksoy, 2020, s. 50). Aksan’ a göre deyim, bir milletin sahip olduğu maddî ve manevî kültürünü oluşturan, hayal etme kuvvetini, idrak etmesini, anlatma becerisini, düşündürücü yönünü bütünüyle açığa çıkaran kelimelerdir (Aksan, 2005, s. 96).

Aksoy, deyimlerin şekil özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Deyimler kalıplaşmış sözlerdir, sözcüklerin yerleri değiştirilemez ve yerlerine başka bir sözcük kullanılamaz.
2. Deyimler kısa ve özlü sözlerdir.
3. Ekli sözcük biçiminde, kelime topluluğu biçiminde ve cümle biçiminde deyimler bulunmaktadır (Aksoy, 2020, ss. 36-38).

Aksoy, deyimlerin kavram özelliklerini şöyle sıralamıştır:

1. Bir kavramı belirtmek için ortaya çıkmış özel bir anlatım kalıbıdır.
2. Deyimlerin amacı, bir kavramı özel bir kalıp ile ilgi çekici ve güzel bir şekilde ifade etmektir.
3. Deyim ile atasözü arasında kalan, sınırdaki bulunan sözlere dikkat edilmelidir.

4. Deyimlerin geneli temel anlamından farklı bir anlamı ifade etmekte, bazılarının da temel anlamında kullanıldıkları görülmektedir. (Aksoy, 2020, ss. 38-41).

Aksoy, deyimler ile ilgili olarak şöyle tamamlayıcı bilgiler sıralamıştır:

1. Deyimler biçim bakımından cümle ya da cümle olmayan sözcük öbekleri durumunda bulunmaktadır.
2. Deyimler kalıplaşmış ifadeler olmakla birlikte, bazı deyimlerin cümle yapısı değişmemesi koşulu ile fiil çekimlerinde ve kişi zamirlerinde değişiklik olabilmektedir.
3. Deyimler, farklı farklı bölgelerde değişik kelimelerle ya da değişik biçimlerde ifade edilebilmektedir.
4. Deyimler kısa ve öz olmakla beraber, bazı deyimler birbirine benzeyen kelimelerin yenilenmesiyle güç kazanmaktadır.
5. Ekli kelime şeklinde ve kelime topluluğu şeklinde olan deyimler, isim, sıfat ya da zarf görevi yapmaktadır.
6. Deyimlerin bazılarında mecaz şart iken bazılarında mecaz olmadan olabilmektedir.
7. Deyim sayılmaya elverişli olan ve olmayan benzetmeli anlatımlar bulunmaktadır.
8. Deyimler ustaca düzenlenmiş kelime veya kelime topluluklarıdır.
9. Deyimler millî damga taşıyan dil unsurlarıdır.
10. Deyimler topluma ait olan eski sözlerdir.
11. Vatanın her yerinde kullanılan, sadece bir bölgede kullanılan, Türkiye dışındaki Türk lehçelerinde yaşayanlar ve eskiden kullanılırken şimdi kullanılmayan deyimler bulunmaktadır.
12. İkilemelerin bazıları deyim olarak görülmekte, bazıları deyim olarak görülmemektedir.
13. Deyimlerin bazıları bileşik sözcüktür.
14. Deyim ile terimi karıştırmamak gerekir.
15. Argo deyimlerde bulunmaktadır.
16. Deyimlerin bazıları başka dillere çevrilirken bazıları çevrilmemektedir (Aksoy, 2020, ss. 41-50).

Bir dilin söz varlığı içerisinde bulunan deyimler, o dili kullanmakta olan milletin bir şeyi anlatmakta sahip olduğu gücü ve muvaffakiyeti göstermekte, anlatımın benzetme, düşündürme ve güldürme yönlerini açığa vuran kültür ögesi olarak bilinmektedir (Ünalan, 2004, s. 105).

Aynı dili konuşan toplumun hayata dair düşüncelerini, yaşama tarzını, geleneklerini, göreneklerini, değerlerini ortaya koyan sözler olarak bilinen deyimler, söz varlığı açısından önem arz etmektedir (Aksan, 2001, s. 91).

Deyim, fertlerin hayal gücünün gelişmesine katkı sağlayan, güzel konuşmaya ve güzel yazmaya yardımcı olan; dile hareketli, dinamik ve samimi bir mana katan soyut ve mecaz anlam olarak kalıp vaziyette bulunan ifade unsurlarıdır (Bulut, 2013, s. 569).

Deyim; bir millet nezdinde kabul görmüş, çoğunlukla kendi anlamlarının dışına çıkılarak kullanılan, ifadeye hareketlilik ve hoşluk katan, kalıplaşan, çok uzun olmayan, düşünceyi gereksiz ifade kullanmadan veren sözlerdir (Göçer, 2012, s. 98). En az iki ya da daha fazla kelimeden oluşan deyimler, kısa anlatımlar olarak nitelendirilmektedir. Anlatıma hareketlilik, çeviklik kattığı gibi, kavram bulmakta zorlanan dil kullanıcıları açısından en kısa yol olarak görülmektedir (Yüceol-Özezen, 2001, ss. 878-879).

Sürükleyici, etkileyici ve yanlışsız yazmanın temel gereksinimi olarak sözcük hazinesi görülmektedir. Sahip olunan sözcük hazinesi tek başına sözcüklerin biçimsel tarafını ifade etmemektedir. Zira biçimler, dilin sahip olduğu mana hazinesi ile bağlantısını sağlayan köprü vazifesini üstlenmektedir. Anlam-biçim eşleştirilmesi bakımından deyimler, ortaya konan anlatımlara yardımcı olan en kıymetli bağdaştırma olarak bilinmektedir (Onan ve Baş, 2009, ss. 132-133).

Bir millet tarafından kabul görülmüş deyimler, çoğunlukla kelime öbeklerinden meydana gelmektedir. Başta benzetme olmak üzere farklı farklı edebi sanatlardan faydalanan deyimler, herhangi bir olayı ya da herhangi bir vaziyeti tasvir etmek ve ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (Sağlam, 2001, s. 46).

2.7.3.3. Özdeyişler

Özdeyişler, söyleyeni belli olan, genellikle kısa ve anlamlı sözlerdir. Özdeyişler de az ve öz kelime ile çok şeyler anlatılmaya çalışılmaktadır. Bu yönüyle atasözleri ile benzerlik

gösterdiği düşünülmektedir. Özdeyişlerin yazarı belli olduğu için bu açıdan da atasözlerinden farklı olduğu bilinmektedir.

Özdeyişler de atasözleri gibi uzun uzun gözlemler ve deneyimlerin sonucu olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Gelecek nesillere aktarılması atasözleri gibi kolay kolay sağlanamamaktadır. Özdeyişler yaygın olarak kullanılmamaktadır.

Özdeyiş, Türkçe Sözlükte “bir düşüncüyü, bir duyguyu, bir ilkeyi kısa ve kesin bir biçimde anlatan, genellikle kim tarafından söylendiği bilinen özlü söz, vecize, kelâmıkıbar” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1744).

2.7.3.4. Mecazî Sözcükler

Söz varlığını oluşturan kültür öğelerimizin içerisinde mecaz unsurları da yer almaktadır. Mecazlar ile birlikte sözcükler farklı farklı anlamlar kazanmaktadır. Mecaz anlamlar deyimlerin oluşmasına zemin hazırlanmaktadır. Dolayısıyla bu da söz varlığımızın gelişmesine katkı sağlamakta ve dilin ifade gücünün genişlemesini yardımcı olmaktadır. Mecaz anlam sayesinde sözcükler temel anlamlarından sıyrılmaktadır. Böylece sözcükler temel anlamla sınırlı kalmamaktadır. Bu durum da dilin ifade gücünün artmasını sağlamaktadır.

Mecaz, Türkçe Sözlükte “Bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz.” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1521).

2.7.3.5. İkilemeler

İkilemeler, cümlede anlamı zenginleştirmek, kuvvetlendirmek amacıyla kullanılan söz öbekleri olarak bilinmektedir. İkilemeler, söz varlığı içerisinde yer almakta ve dilin zenginliğini göstermektedir. İkilemeler cümlelerde kullanıldıkları yere göre zarf, sıfat gibi görevler kazanmaktadır.

İkileme, Türkçe Sözlükte “anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1060).

Korkmaz ikilemeyi, aynı, yakın anlamlı veya zıt anlamlı iki ya da fazla sözcüğün tek bir sözcük gibi anlam vermek için yan yana gelmesi olarak tanımlamaktadır (Korkmaz, 1992, s. 82). Korkmaz’a göre ikilemelerin çeşitleri şunlardır:

1. Aynı sözcüğün tekrar edilmesiyle kurulmuş olanlar,
2. Eş anlamlı ya da yakın anlamlı sözcüklerle kurulmuş olanlar,
3. Karşıt anlamlı sözcüklerle kurulmuş olanlar,
4. Aynı sözcüğün önsesinin değiştirilip tekrarlanmasıyla kurulmuş olanlar (Korkmaz, 1992, ss. 82-83).

Anlatıma güç kazandırmakta ve etkileyici anlatımın meydana gelmesini sağlamakta olan ikilemeler, eş anlamlı sözcüklerden oluşan, karşıt anlamlı sözcüklerle oluşan ve yansımalı sözcüklerle oluşan ikilemeler şeklinde çeşitlenmektedir (Aksan, 2001, ss. 65-67).

2.7.3.6. Yansıma Sözcükler

Yansıma, doğadaki seslerin taklit edilmesiyle ortaya çıkan kelimeler olarak bilinmektedir. Genel olarak tek başına anlam taşımamaktadır. Bir dil içerisinde bulunan yansıma sözcükler o dilin zenginliğine katkı sağlamaktadır.

Yansıma, Türkçe Sözlükte “doğa seslerine benzer seslerle yapılan kelime, ses yansıma, onomatope” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 2386).

Korkmaz yansımayı “yansılama” olarak ele almaktadır ve “Tabiattaki sesleri yansıtmaya yönelen, bu bakımdan dilin kabul ettiği ses birleşimiyle, gösterilen arasında yakın bir bağ bulunan, dolayısıyla oluşması bir sebebe dayanan dil birlikleri” olarak tanımlamaktadır (Korkmaz, 1992, s. 170).

2.7.3.7. Kalıp Sözler

Kalıp sözler, genellikle toplumsal ilişkilerde bireylerin bazı duyguları, olayları veya düşünceleri en kısa yoldan ve dokunaklı bir şekilde anlatmalarını kolaylaştıran kelime grupları olarak bilinmektedir. Belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş sözler olarak da görülmektedir. Kalıp sözler sayesinde çok daha fazla sözcük ile ifade edilecek duygu ve düşünceler birkaç sözcük ile ifade edilebilmektedir. Bu da kalıp sözlerin ifade zenginliğinin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kalıp sözlerin bir milletin yaşayışına ve kültürüne ışık tuttuğu düşünülmektedir. Çünkü kalıp sözlerin sosyal yaşama dair izler taşıdığı bilinmektedir.

Erol'a göre, kalıp sözlere en çok beddualarda ardından dualarda, yeminlerde ve günlük hayatta kullanılan sözlerde yer verilmektedir (Erol, 2007, s. 285). Söz vermelerde, selamlaşmalarda, teşekkür etmelerde, hal hatır sormalarda, kutlamalarda, tebrik etmelerde, doğumlarda, ölümlerde, evlenmelerde, yemeklerde vb. sosyal olaylarda kalıp sözlere rastlanmaktadır.

Ünalın'a göre kalıplaşmış sözler, hemen hemen her dilde karşımıza çıkan, şöhretli insanların, ünlü fikir adamlarının, yöneticilerin meydana gelen belli bir durum karşısında, belli bir hadise neticesinde söylenen, evrensel nitelik kazanan sözler olarak ifade edilmektedir (Ünalın, 2004, s. 106).

Dilimizin zenginliğini ve gücünü ortaya koymakta olan kalıp sözler, Türk kültürünün ve toplumsal hayatın bir bölümüne açıklık getirmektedir. Her milletin belirli hadiselerde dile getirilmesi gelenek haline gelmiş sözleri, duygularını ortaya koyan kalıpları, farklı farklı klişeleri bulunmaktadır. Bir kalabalık içinde yemeğe başlamadan önce, yemek bittikten sonra, yol tarifi alınırken, birisi doğduğunda, öldüğünde, evlendiğinde dile getirilmesi gereken sözler o toplumda belirli bir müddet yaşanılması neticesinde elde edilmektedir. Türkçede doğum, ölüm, evlenme, nişanlanma gibi hadiseler üzerine ve hayır dualar, beddualar içeren kalıp sözler bulunmaktadır (Aksan, 2001, ss. 163-169).

2.7.3.8. Tekerlemeler

Tekerlemeler uyaklarla meydana getirilen, ses benzerliklerine yer verilen, hayal unsurlarını içinde barındıran sözlü halk edebiyatı ürünü olarak bilinmektedir. Tekerlemelere genel olarak bakıldığında sabit bir konunun olmadığı görülmektedir. Muhtevasında hayal ürünü unsurlara rastlanmaktadır. Tekerlemeler ile okuyucuların, dinleyicilerin ya da izleyicilerin sunulacak olan etkinliğe hazırlanması amaç edinilmektedir. Tekerlemeler ile dikkat çekmek ve heyecan oluşturmak amaçlanmaktadır.

Tekerleme, Türkçe Sözlükte “tekerlemek işi, çoğunlukla basmakalıp söz, çoğunlukla masalların başında bulunan kafiyeli giriş sözleri, birbiriyle uyumlu hazır söz kalıbı, saz şairleri arasında yapılan deyiş yarışı, orta oyununda özellikle Kavuklu'nun kullandığı

sözler” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 2171). Türk Halk Edebiyatı ve Türk tiyatro geleneğine ait olan çok fazla türde tekerlemelere rastlanmaktadır. Özellikle masallarda ve geleneksel Türk tiyatrosuna ait eserlerde tekerlemeler çok fazla kullanılmaktadır.

Tekerlemeler çocuklar tarafından çok sevilmektedir ve eğlenceli bulunmaktadır. Çok zor tekerlemeler bile çocuklar tarafından rahatlıkla öğrenilebilmektedir. Çocukların öğrendiği tekerlemeler dil becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır (Turhan, 2016, s. 26).

Söz varlığımız içerisinde yer alan tekerlemeler, düşündüren, eğlendiren ve didaktik özellikteki metinler olarak görülmektedir (Ağrelim, 2016, s. 24).

2.7.3.9. Bilmeceler

Bilmeceler, günlük yaşamımızda yer edinen her şeyi birtakım benzetmelerden ve hatırlatmalardan yararlanıp açık bir biçimde anlatmadan sorup yanıtını buldurmayı hedefleyen kalıplaşmış kelime grupları olarak bilinmektedir.

Bilmece, Türkçe Sözlükte “bir şeyin adını anmadan, niteliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmayı dinleyene veya okuyana bırakan oyun, muamma, bilinmeyen şey” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 298).

Bilmeceler Halk Edebiyatı anonim ürünleri arasında yer almaktadır. Sözlü kültürün önemli hazinelerinden birisinin de bilmeceler olduğu düşünülmektedir. Bilmecelerde sözcük oyunlarından ve ses benzerliklerinden yararlanılmaktadır. Bilmecelerin eğlenceli bir oyun olmasının yanında sözcük dağarcığını geliştirdiği, hızlı düşünmeyi sağladığı, zekâyı geliştirdiği ve hayal gücünü zenginleştirdiği de bilinmektedir.

Türkler tarafından meydana getirilen bilmeceler, bir tarafından insanların tabiattaki nesneler ile arasındaki münasebete, kültüre açıklık getirmekte, bir taraftan da kendine özgü olan icatlarını, düşündürücü ve güldürücü yanını, gözlemlerini, anlatım kuvvetini gözler önüne sermektedir. Bilmeceler çeşitli şeylerin bulunmasına yönelik bir etkinliktir. Meyve, sebze ve çoğunlukla yiyecekler ile ilgili olan bilmecelerin daha fazla olduğu bilinmektedir (Aksan, 2001, ss. 179-180).

Söz varlığımız içerisinde yer alan bilmeceler, düşündüren, eğlendiren ve didaktik özellikteki metinlerdir (Ağrelim, 2016, s. 24).

Bilmecelerin, şekil açısından nazım ve nesirden meydana gelenler olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır. Bunlardan mânilerle alakası bulunanlar ise nazım biçiminde söylenerek dörtlükten meydana gelmektedir. Bilmeceler, içerik olarak gündelik yaşamda karşımıza çıkan çoğu şeyi işleyebilmektedir (İçel, 2007, s. 76). Bilmecelerin en mühim özelliklerinden bir tanesi de genelinin meydana getirilmesinde hiçbir bir soru sözcüğünün kullanılmamış olmasıdır. Ortaya çıkan bu ürünlerin bilmece olup olmadıkları ve bir soru sorup sormadıkları, gelenek yöntemiyle anlaşılmakta ve bilmeceler yine bu geleneğe uygun olarak cevaplandırılmaktadır (İçel, 2005, s. 16).

Bilmece, soyut-somut tüm varlıkları, olayları, hisleri, nesneleri sözün kısası gündelik yaşamımızda karşımıza çıkabilecek çoğu şeyi konu olarak edinmektedir, İçerisine ipucu yerleştirerek ve bazı sezdirmelere yer vererek tarif etmektedir, Bunun neticesinde yanıtın bulunmasına yardımcı olunmaktadır. Soru ve yanıt olarak iki temel ögeyi barındırmakta, soru sorulması ve yanıt verilmesi geleneğe dayandırılmaktadır. En az iki kişinin birbirine soru sorduğu bir durum ortaya çıkmaktadır. Çoğunlukla manzum biçiminde yazılmakla birlikte yer yer mensur biçiminde de yazılmaktadır. Söyleyeni belli olmayan halk edebiyatı çeşidi olarak bilinmektedir (İçel, 2005, s. 4).

Bilmece, Edebiyat Terimleri Sözlüğünde “hayatımızı kuşatan, dolduran hemen her şeyi (nesneler, araç-gereç, tabiat olayları, canlılar, vd.), birtakım benzetmelerden, çağrışımlardan yararlanıp üstü kapalı bir biçimde anlatarak soran kalıplaşmış söz grupları” olarak tanımlanmaktadır (Karataş, 2001, ss. 70-71).

2.7.3.10. Sayışmacalar

Sayışmacalar, oynanan oyunlarda ebe seçmek amacıyla kullanılan kalıplaşmış kelime grupları olarak bilinmektedir. Sayışmacalar bireylerin eğlenmesini sağlarken aynı zamanda bir şeyler öğrenmesine de katkı sağlamaktadır. Genellikle kulağa hoş gelen bir melodili yapıya sahip olan sayışmacalar, bireylerin dil becerilerinin gelişimine yararı olan bir kültür ögesi olduğu düşünülmektedir.

Turhan’a göre sayışmacalar, tekerlemelerden farklı bir tür olarak görülmemelidir çünkü sayışmacalar da oyunlarda kullanılmakta olan bir çeşit tekerlemedir (Turhan, 2016, s. 25). Sayışmaca bir tekerleme olarak görülmektedir. Bir topluma ait bazı sosyal kuralların

varlığı sayısmacalar sayesinde çocuklara sezdirilmektedir (Turhan, 2016, s. 26). Sayısmacalar sayesinde çocuklar bazı kuralların olduğunu hissetmektedir.

Söz varlığımız içerisinde yer alan sayısmacalar, düşündüren, eğlendiren ve didaktik özellikteki metinler arasında yer almaktadır (Ağrelim, 2016, s. 24).

2.7.3.11. Yanıltmacalar

Yanıltmacalar, söyleniş şekilleri benzerlik taşıyan sözcüklerden meydana gelen, hızlı bir biçimde doğru olarak söylenmesi düşünülen kelime grupları olarak bilinmektedir. Eğlenme amacı güdülen yanıltmacalar aynı zamanda çocukların dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir. Çocuklarda dikkati güçlendirmek için de yanıltmacalar kullanılmaktadır.

Yanıltmaca, Türkçe Sözlükte “çabuk çabuk söylenmesi sırasında karışıklığa, dil dolaşmasına ve anlam değişmesine uğrayan söz grubu” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 2384).

2.7.3.12. Mâniler

Mâni, genellikle söyleyeni belli olmayan çeşitli konularda söylenmiş anonim bir tür olarak bilinmektedir. Toplumların yaşam tarzlarının mânilerde görüldüğü düşünülmektedir. İçten ve samimi bir dile sahip olan mâniler toplumun duygularını yansıtmaktadır.

Mâni, Türkçe Sözlükte “genellikle birinci, ikinci, ve dördüncü dizeleri uyaklı olan, daha çok hecenin yedili ölçüsüyle söylenen halk şiiri” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1501).

Toplumun tamamına mal olmuş mâniler, Türk insanının kültürünü, duygularını, dahiliğini, zarifliğini yansıtmakta ve sevilen kişiye duyulan hasret ile sevgiliye kavuşamamanın neden olduğu umutsuzluk konu olarak dile getirilmektedir (Aksan, 2001, s. 189). Genel olarak özlem, umutsuzluk, şaşkınlık, telaş, üzüntü, yalnızlık, acı, ayrılık ve güzellik gibi konuları işleyen mâniler bulunmaktadır.

İlk iki dizesi konuya giriş niteliğinde yazılan, asıl verilmek istenilen düşüncenin üç ve dördüncü dizelerde ifade edilen mâni, yedili hece ölçüsüyle yazılan anonim halk edebiyatı

ögesine olarak bilinmektedir. Mâni, bir dörtlükten meydana gelmesi nedeniyle halk şiirinde en fazla başvurulan nazım biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple mâni, halk edebiyatında temel nazım biçimlerinden birisi olmakta ve kimi türler mâni nazım biçimiyle oluşturulmaktadır (İçel, 2007, ss. 75-76).

2.7.3.13. Ninniler

Ninniler, annelerin çocuklarını belli yaşlara gelinceye kadar ağlamalarını önlemek veya uyumalarını sağlamak amacıyla söyledikleri melodili sözler olarak bilinmektedir. Kalıplaşmış ifadeler olan ninniler söz varlığını oluşturan kültür öğeleri arasında yer almaktadır.

Ninni, Türkçe Sözlükte “küçük çocukları uyutmak için söylenen türkü” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1654).

2.7.4. Giyim Öğeleri

Kültürün maddi öğelerinden birisi olan giyim öğeleri, günlük yaşamın olmazsa olmazı olarak göze çarpmaktadır. Bireylerin zevklerini ortaya koyan giyim öğeleri, aynı zamanda bireylerin karakterleriyle ilgili ön bilgilerin de oluşmasını sağlamaktadır. Bireylerin ekonomik durumları, iş hayatındaki statüsü, hayatı yaşama tarzı vb. gibi konularda da bilgi sahibi olmamızda giyim öğeleri yardımcı olmaktadır.

Bir toplumun sahip olduğu kültür hakkında bir şeyler öğrenmek için o toplumun giyim öğelerine bakılmasının yardımcı olacağı düşünülmektedir. Zira toplumların hayatı yaşama tarzları giyim öğelerinde kendisini göstermektedir. Bu da bize giyim öğeleri ile kültür arasındaki bağı göstermektedir. Giyim öğelerine bakılarak toplumların kültürü hakkında tahminlerde bulunulabileceği düşünülmektedir.

Giyim öğeleri toplumdan topluma değişiklik göstermektedir. Her toplumun kendine özgü giyim öğeleri bulunmaktadır. Bu bakımdan giyim öğelerinin millî bir özelliğe sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Giyim öğeleri, toplumların geçmiş yaşamlarını, yaşadıkları yerleri ve daha birçok alanda bilgi aktaran bir kültürel öge olduğu bilinmektedir.

2.7.5. Yemek Ögeleri

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek için vücudu için gerekli olan besinleri maddelerini almaktadır. Yemek insan hayatının vazgeçilmezleri arasında yer almaktadır.

Bir yerde yetişen ürünleri o yerin iklimi, coğrafi konumu vb. gibi etkenler etkilemektedir. Bu etkenler neticesinde her yerde farklı farklı ürünler yetişmektedir. Bu farklılıklar da yemek alışkanlıklarının farklılaşmasına etki etmektedir. Yemek ögeleri bir toplumun yaşam tarzıyla ilgili ipucu veren bir kültür ögesi olarak görülmektedir. Yemek ögeleri toplumdan topluma farklılık göstermektedir. Her toplumun kendine özgü bir yemek kültürü bulunmaktadır. Bu durumun yemek ögelerine millî olma özelliği kattığı düşünülmektedir.

Akurgal, “Bunlara dönemlerinin birer büyük Türk buluşu olan yoğurt, pastırma, bulgur ve tarhana gibi “konserve” türündeki somut kültür ürünlerini de eklemek yerinde olur” ifadesini dile getirmektedir (Akurgal, 1998, s. 9).

2.7.6. Dinî Ögeler

Dinin, bir toplumun kültürü üzerinde etkiye sahip olduğu görülmektedir. Toplumların yaşam tarzlarına yön veren öğelerden birisinin de din olduğu bilinmektedir. Kılık kıyafetten beslenme alışkanlıklarına, sanat zevkinden hayat görüşlerine kültür ögeleri üzerindeki etkisi olacağı düşünülmektedir.

Bireyler arasında birlik ve beraberliği sağlayan din, kültürün korunmasında ve devam ettirilmesinde önemli bir yere sahip olan kültür ögeleri arasında yer almaktadır. Kültür ögeleri içerisinde yer alan dinî öğelere gereken önem verilmelidir.

Din, Türkçe Sözlükte “Tanrı’ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum”, “bu nitelikteki inançları kurallar, kurumlar, töreler ve semboller biçiminde toplayan, sağlayan düzen” ve “inanılıp çok bağlanan düşünce, inanç veya ülkü” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 592).

Kültür gibi bir milletin yaşama tarzını ifade etmekte olan din, aynı zamanda kültüre kaynak sağlamaktadır (Ünal, 2004, s. 155). Bir kültür ögesi olan din, kültürün beslenerek gelişmesine de yardımcı olmaktadır.

2.7.7. Tarihî Ögeler

Tarih, bir milletin geçmişten günümüze biriktirdiği kültürüne ait her ayrıntıyı içinde barındırmaktadır. Bir kültür ögesi olan tarih, kültürel ögelerin taşınmasını ve devamlılığını sağlamaktadır.

Bir milleti millet yapan unsurlardan biride ortak bir tarihe sahip olmaktır. Ortak bir tarihe sahip olan insanların millet olma yolu açılmaktadır. Tarih, bir millet içinde yaşayan insanların birlik ve beraberlik içinde, millî şuurla yaşamasını sağlayan bir kültür ögesi olduğu bilinmektedir. Güngör'e göre, "büyük bir tarih, büyük bir millî şahsiyet" manasına gelmektedir (Güngör, 2003, s. 65)

Tarih, kültürel ögelerin geleceğe taşınmasında katkı sağlamaktadır. Tarih, insanların ait oldukları millete bağlılık duygusunun oluşmasına yardımcı olmaktadır. Kültürel ögeleri içinde barındıran tarih, kültürel kimliğin açığa çıkmasını ve kültürel kimliğin gelişmesini sağlamaktadır. Kaplan'a göre tarih, bir toplumun tüm bireylerinin tanınması, özümsemesi, muhafaza etmesi ve zenginleştirmesi gerekli olan kültürel miraslardan bir öge olarak ifade edilmektedir (Kaplan, 2004, s. 52).

Tarih, Türkçe Sözlükte "toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerden doğan, olayları zaman ve yer göstererek anlatan; bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkilenmelerini, her milletin kurduğu medeniyetleri, kendi iç sorunlarını inceleyen bilim" olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 2139).

Kültürel ögelerden birisi olan tarih, genel kültürün değişmez bir ögesi olarak görülmektedir (Kaplan, 2004, s. 54). Tarih duygusu bir toplumdaki insanların milli duygularını tamamlayıcısı olarak görülmektedir. Tarih, bir milletin sahip olduğu millî miras olarak düşünülmektedir. Bir milletin millî mirasına sahip çıkması, koruması ve gelecek kuşaklara aktarması önem arz etmektedir.

2.7.8. Vatan Ögeleri

Vatan, insanların birlikte üzerinde yaşadıkları, uğruna can verdikleri toprak parçası olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar kültürünü vatan üzerinde oluşturmakta ve yaşatmaktadır. Vatan

insanlar arasında millî birlik ve beraberliği oluşturmakta, millî kültür bilincinin oluşmasını sağlamaktadır.

2.7.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türk kültürünün önemli ögelerinden birisi olan geleneksel Türk sporu, bedensel olarak yapılan etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu etkinlikler genelde kendi öz kültürümüz içinde ortaya çıkmaktadır. Millî niteliklere sahip geleneksel Türk sporunun gelişmesine, insanların özellikleri, ihtiyaçları, ilgileri vb. durumların etki ettiğı düşünölmektedir. Fişek'e göre spor, bir çeşit oyun, herhangi bir meşguliyet, eğlenceli etkinlik, yapılan işe ara verilme olarak tanımlanmaktadır (Fişek, 1985, s. 5).

Fişek'e göre Türklerin yapılan araştırmalar neticesinde, "güreş, kılıç, okçuluk, atçılık, at sırtında top ve sopayla oynan çöğen (polo), cirit, mızrak, at sırtında oğlak kapılan gökbörü, at sırtında oğlak kapılan sopa sıçratan cop, seyirtme (kralı karşılama koşusu), avcılık, puşila (boks)" ile "süngü, silahlı-donanımlı yüzme, matrak (kılıç dansı), saplı araçla tomak (rakip sırtına vurma), taş atma, tuluk (boks), ağırlık kaldırma ve silahlı-donanımlı kayak" gibi temel savaş eğitime dayalı spor çeşitleriyle uğraştıkları görölmektedir (Fişek, 1985, s. 26). Akurgal (1998, s. 25) özgün gücümüzün okçuluk, binicilik ve güreş gibi spor alanlarında göröldüğünü ifade etmektedir.

Barış, saygı, birlik ve beraberlik, kahramanlık vb. kültürel değerlerin geleneksel Türk sporunun özünde bulunduğı bilinmektedir. Bu ve bunlar gibi değerlerin canlı tutulmasında ve devam ettirilmesinde geleneksel Türk sporunun katkısı olduğı unutulmamalıdır.

2.7.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeler

Türkiye topraklarının, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliğı yaptığı bilinmektedir. Bunun sonucu olarak da Türkiye topraklarında bu medeniyetlerin kültürlerinden izler taşımaktadır. Bu izler de kültürel zenginliğın bir parçası olarak görölmektedir.

Türkiye coğrafi konumu itibariyle birçok tarihî ve doğaı güzelliklere sahip olduğı bilinmektedir. Bu güzelliklerde kültürel izler görölmektedir. Bu güzelliklerin korunması ve gelecek kuşaklara taşınmasının önemli olduğı düşünölmektedir.

Doğanın güzelliklerinin farkında olmak, doğayı tanımak ve doğayı kıymetlendirmek de kültür sorunudur (Kaplan, 2004, s. 72). Tüm doğa güzelliklerinin bilinmesi ve kıymetlendirilmesi için kültüre gereksinim duyulmaktadır.

2.7.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Bir devlet içerisinde sosyal hayatın kurallı olarak sürmesini, devamlılığını sağlayan, sosyal ihtiyaçları gideren kurumlar ve kuruluşlar bulunmaktadır. İnsanların faydasına hizmetler sunmakta olan kurum ve kuruluşlar, insanların ihtiyaçlarını da karşılamaya yardımcı olmaktadır.

Kurum, Türkçe Sözlükte “kuruluş, müessese, tesis”, “evlilik, aile, ortaklık, mülkiyet gibi insanlar tarafından oluşturulan şey, müessese” olarak tanımlanmakta, kuruluş ise Türkçe Sözlükte “topluma hizmet amaç ve göreviyle kurulan her şey, kurum, tesis, müessese” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 1998, s. 1417).

Topluma hizmet etmekle görevli resmi kurumlar bulunmaktadır. Bu kurumlar, toplumun eğitim, sağlık, güvenlik, adalet, ulaşım, haberleşme vb. ihtiyaçları ile alakalı hizmetler ile ilgilenmektedirler.

Sivil bireyler tarafından oluşturulan sivil toplum kuruluşları topluma hizmet veren oluşumlar olarak tanınmaktadır. Bu kuruluşlarda gönüllülüğün esas olduğu ve maddi gelirlerin de bağışlar yoluyla sağlandığı bilinmektedir.

2.7.12. Evrensel Ögeler

Dünya üzerinde hayatını sürdüren tüm insanlar için eşitlik, insan hakları, demokrasi, adalet, sevgi, saygı, hoşgörü, dostluk, barış vb. değerler ortak değerler olarak bilinmektedir. Bu değerler sadece bir toplumun değil tüm toplumların değerleri olarak görülmektedir.

Evrensel ögeler, tüm insanların ortak değerler etrafında birleşmesini sağlamaktadır. Bu birleşme sayesinde tüm insanlar arasında sevgi, saygı, barış, adalet vb. değerler önem kazanmaktadır. Toplumsal düzenin oluşmasında ve korunmasında evrensel ögeler katkı sağlamaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ve çalışma deseni, veri toplama araçları ile verilerin nasıl toplanıp analiz edileceğine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Çalışma Deseni

Nitel araştırmayı Yıldırım ve Şimşek (2018), “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamaktadır. Görüşme, gözlem ve doküman incelemesi nitel araştırmalarda en sık olarak kullanılan üç çeşit veri toplama yöntemi olarak görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41).

Creswell (2020), “Nitel araştırma varsayımlarla ve bireyler veya gurupların bir sosyal ya da insan sorununa atfettikleri anlamlara değinen ve araştırma problemlerinin incelenmesini içeren yorumlayıcı/kuramsal çerçevelerin kullanımı ile başlar.” diye düşünmektedir (Creswell, 2020, s. 45).

Bogdan ve Biklen (1992), Goetz ve LeCompte (1984), Patton (1987;1990), nitel araştırmaların en yaygın yedi özelliğinin bulunduğunu ifade ederler: “(1) doğal ortama duyarlık, (2) araştırmacının katılımcı rolü, (3) bütüncül yaklaşım, (4) algıların ortaya konması, (5) araştırma deseninde esneklik, (6) tümevarımcı analiz, (7) nitel veri” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 42).

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, tarihçilerin, antropologların ve dilbilimcilerin genelde başvurdukları bir yöntem olarak bilinmektedir. Ayrıca sosyologların ve psikologların da doküman incelemesi yöntemine başvurarak bazı önemli kuramların geliştirilmesine katkı sağladığı bilinmektedir. Doküman incelemesi, yapılacak olan araştırma ile ilgili yazılı dokümanların veri sağlaması için analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 189).

Hangi dokümanların mühim olarak görüldüğü ve veri kaynağı için yararlanılacağı araştırma problemi ile yakından alakalıdır. Bogdan ve Biklen (1992) ile Goetz ve LeCompte (1984), eğitim alanında ders kitaplarının eğitim ile ilgili bir araştırmada veri kaynağı olarak kullanılabileceğini ifade etmektedir (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018, ss. 189-190).

Dokümanlar, nitel araştırmada başvurduğumuz önemli bilgi kaynakları olarak bilinmektedir. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı gereksinim duyulan verilere gözleme başvurmadan sağlayabilmektedir. Bu bağlamda doküman incelemesi, araştırmacıya hem zamandan hem de maddi açıdan tasarruf etmesine olanak sağlamıştır.

Bailey (1982), doküman incelemesinin kuvvetli yönleriyle alakalı olarak yedi özellik olduğunu ifade eder: “Kolay ulaşılamayacak özneler, tepkiselliğin olmaması, uzun süreli veya zamana yayılmış analiz, örneklem büyüklüğü, bireysellik ve özgünlük, göreceli düşük maliyet ve nitelik” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 191).

Bailey (1982), doküman incelemesinin sınırlılıklarının sekiz başlık altında sınıflandırılabilceğini ifade eder: “Olası yanlışlık, seçilmişlik, eksiklik, ulaşılabilirlik, örneklem yanlışlığı, sınırlı sözel davranış, standart bir formatın olmaması, kodlama güçlüğü” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 192).

Forster (1995), doküman incelemesinin beş aşamada yapılabileceğini ifade eder: “(1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliği kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) veriyi analiz etme, (5) veriyi kullanma” (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 194).

Veri toplamak için Türkçe ve Türk Kültürü kitaplarındaki metinler ve etkinlikler ilgili dokümanların içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 15.05.2018 tarih ve 77 sayılı kararıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1. seviye, 2. seviye, 3. seviye, 4. seviye, 5. seviye, 6. seviye, 7. seviye ve 8. seviye için hazırlanmış

Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültürel öğeler, alanyazın incelenerek ve uzman görüşü alarak oluşturulmuş tabloya göre kullanılan kültür öğeleri belirlenmiş, kültür öğelerinin metinler ve etkinlikler içerisinde kullanım sayıları tespit edilmiş ve temalardaki kullanım sıklığı belirlenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

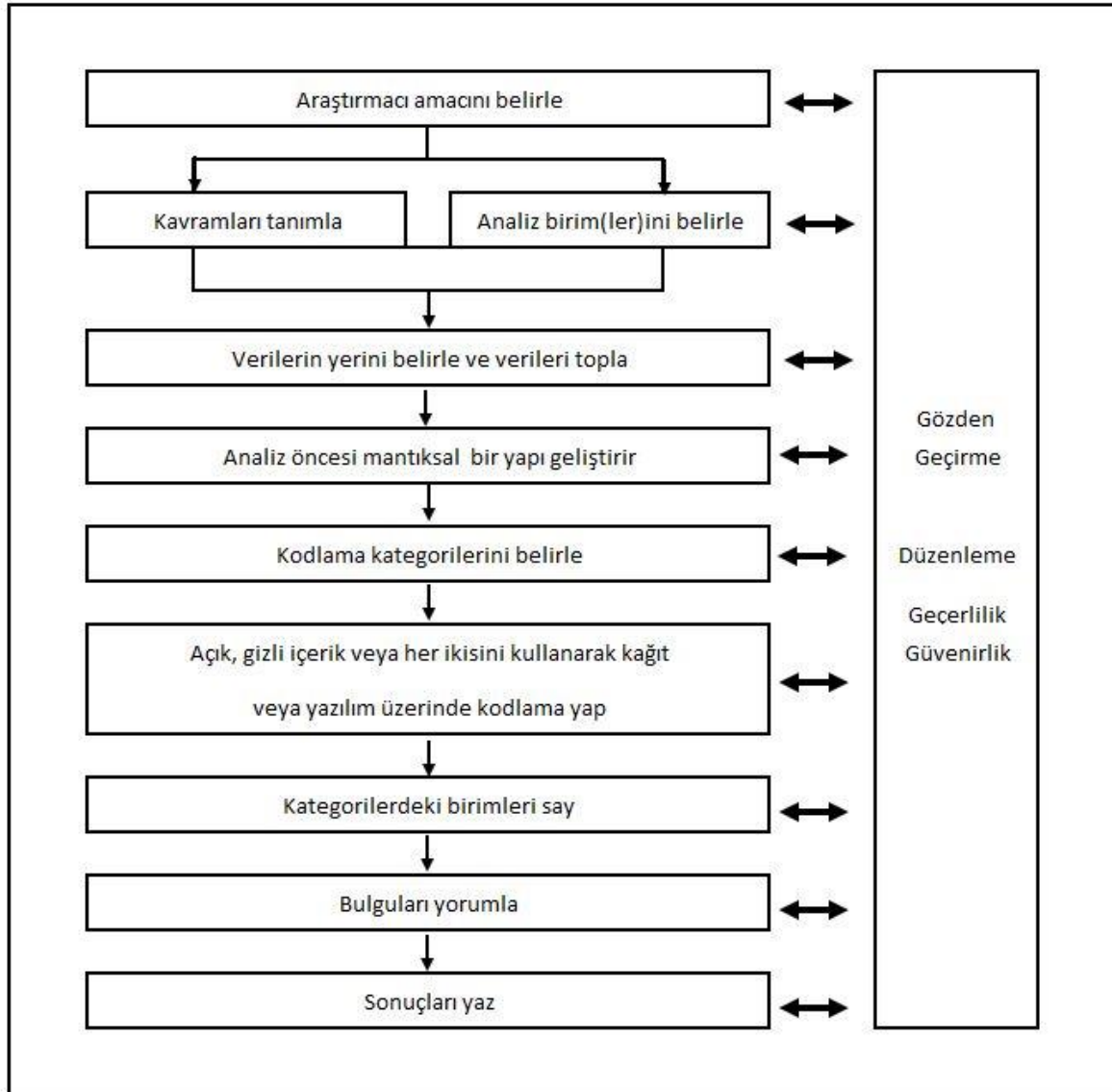
Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmak üzere yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü 1. seviye, 2. seviye, 3. seviye, 4. seviye, 5. seviye, 6. seviye, 7. seviye ve 8. seviye ders kitaplarındaki incelenen metinler ve etkinliklerden oluşmaktadır. Yapılacak olan araştırmada, metinlerin ve etkinliklerin tamamı değerlendirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

İçerik analizi, bir metinde yer verilen bazı kelimelerin çeşitli kodlamalarla daraltılarak içerik bölümleriyle kategorize edilerek özetlenen, tekrarlanan bir tekniktir. İçerik analizi sadece metinlerin incelenmesinde değil; görüşmelerin, konuşmaların, tiyatro gösterilerinin de incelenmesinde kullanılabilir. İçerik analizi, amaçları tespit etme, kavramların ne olduğunu açıklama, analiz basamaklarını ortaya koyma, kullanılacak olan verilerin yerlerini tespit etme, mantıklı bir yapıyı tasarlama, kodlama kategorilerini oluşturma, sayılarını belirleme, yorumda bulunma ve sonuçların yazıya dökülmesi basamaklarından meydana gelmektedir (Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Karadeniz ve Kılıç, 2019, ss. 259-260).

Bu araştırmada, alan yazından ve üç uzman görüşünden yararlanarak kültürel öğeler listesi oluşturulmuş, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmak üzere yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer verilen metinler ve etkinlikler incelenmiş, inceleme neticesinde tespit edilen yeni kültür öğeleri listeye eklenmiştir. Alan uzmanlarınca oluşturulan kültür öğeleri listesine göre Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında yer verilen metinler ve etkinlikler incelenmiştir.

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulmak üzere yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk Kúltürü ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kúltürel öğeler, araştırmacı tarafından içerik analizi ile belirlenmiştir.

şekil 1. İçerik analizi aşamaları. Büyüköztürk, ř., Kılıç-akmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, ř. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem, s. 260.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, bulgulara ve yorumlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Alanyazın araştırması ve üç alan uzmanına sorularak Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarında bulunması gereken kültürel öğeler belirlenmiştir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dillerini öğrenirken kullanılan materyallerde yer alması gereken ve mutlaka aktarılmasına ihtiyaç duyulan kültürel öğeler aşağıda sıralanmıştır:

1. Örf ve âdet öğeleri
 - 1.1. Konukseverlik
 - 1.2. Ad koyma, lakap takma
 - 1.3. Düğün, sünnet düğünü
 - 1.4. Çocuk oyunları
 - 1.5. Bayramlar
 - 1.6. El öpme
2. Sanat öğeleri
 - 2.1. Mimarî
 - 2.2. Resim
 - 2.3. Müzik
 - 2.4. Geleneksel el sanatları
 - 2.5. Halk oyunları
 - 2.6. Edebiyat
 - 2.7. Geleneksel Türk tiyatrosu
3. Söz varlığı öğeleri

- 3.1. Atasözleri
- 3.2. Deyimler
- 3.3. Özdeyişler
- 3.4. Mecazî sözcükler
- 3.5. İkilemeler
- 3.6. Yansıma sözcükler
- 3.7. Kalıp sözler
- 3.8. Tekerlemeler
- 3.9. Bilmeceler
- 3.10. Sayışmacalar
- 3.11. Yanıltmacalar
- 3.12. Mâniler
- 3.13. Ninniler
4. Giyim öğeleri
5. Yemek öğeleri
6. Dinî öğeler
7. Tarihi öğeler
8. Vatan öğeleri
9. Geleneksel Türk sporu öğeleri
10. Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait öğeler
11. Millî kurum ve kuruluş öğeleri
12. Evrensel öğeler

4.1. TTK Ders Kitaplarında Yer Alan Kültürel Öğeler

4.1.1. TTK 1 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.1.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.1.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ögesi dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Misafirlerimiz geldi. Arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyelim. ... misafir edeceğiniz arkadaşınızı evinize davet edin* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ *Seni evimde ben misafir edeceğim* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ *Uzak Doğu'dan geldi misafirin en özeli...* (TTK 1, karekod 9, s. 40).

4.1.1.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ad koyma, lakap takma ögesi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen ad koyma, lakap takma ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... babam beni görünce ay gibi parladığım için bana Aykız demiş. Annem ay gibi parlak ve zeki olsun benim kızım demiş. Bu nedenle bana Aybike adını vermişler.* (TTK 1, Karekod 1, s. 12).

4.1.1.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde düğün ve sünnet düğünü ile ilgili öge tespit edilememiştir.

4.1.1.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ögesi yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *saklambaç*... (TTK 1, karekod 4, s. 20).
- ✓ Oyunun adı ne? *İstop* (TTK 1, karekod 12, s. 55).
- ✓ Ayşe ile arkadaşları *istop* oynuyorlar. ... *istop* diye bağırır (TTK 1, karekod 13, s. 56).
- ✓ Arkadaşlar size eğlenceli bir oyun anlatacağım. Oyunumuzun adı *yağ satarım bal satarım* (TTK 1, s. 60).
- ✓ Arkadaşlar size eğlenceli bir oyun anlatacağım. Oyunumuzun adı *yağ satarım bal satarım* (TTK 1, karekod 14, s. 60).
- ✓ ... En sevdikleri oyunu oynuyor. İsmi *üçtaş* (TTK 1, karekod 15, s. 62).
- ✓ *Üçtaş* oyunu... (TTK 1, s. 63).

4.1.1.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bayramlar ile ilgili öge tespit edilememiştir.

4.1.1.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde el öpme ile ilgili öge tespit edilememiştir.

4.1.1.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.1.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimarî ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen mimarî ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Sultan Ahmet*... (TTK 1, karekod 6, s. 33).

4.1.1.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan resim ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen resim ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Osman Hamdibey'in Kamlumbağa Terbiyecisi adlı resmi...* (TTK 1, s. 142).

4.1.1.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Babamın hazırladığı *türkülerden* oluşan müzikleri... (TTK 1, karekod 24, s. 95).

4.1.1.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ögesi dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Aybike ve ailesi *kukla* yapıyor. ... *kukla* yap. *Kuklayı* konuşturarak... *Kukla* yapmak için... (TTK 1, s. 27)

4.1.1.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde halk oyunları ile ilgili öge tespit edilememiştir.

4.1.1.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler on üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Oğuzhan ile *Nasrettin Hoca*. *Nasrettin Hoca* pazara giderken... koşarak *Nasrettin Hoca'nın* yanına gelmiş. ... *Nasrettin Hocam*... *Nasrettin Hoca* akşam... Hani benim düdük *Nasrettin Hocam*. Teşekkür ederim *Nasrettin Hocam* (TTK 1, karekod 30, s. 118).
- ✓ *Nasrettin Hoca fıkrası*... Ben *Nasrettin Hoca* Türk halk bilgesiyim. ... güldüren düşündüren birçok *fıkralarım* vardır. Siz benim hangi *fıkralarımı*... *Fıkralarımdan*... (TTK 1, karekod 31, s. 119).

4.1.1.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Hacivat ve Karagözü... (TTK 1, s. 116).

4.1.1.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.1.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Parayı veren düdüğü çalar (TTK 1, karekod 30, s. 118).

4.1.1.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *davet edin* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ ... *selam verdi* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ ... *karşılık verir* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ Kerem'in arkadaşları doğum günü kutlamasına *davet edildi* (TTK 1, karekod 19, s. 76).
- ✓ *Hoşça kal* memleketim (TTK 1, karekod 26, s. 102).
- ✓ ... turuncu renk çok *dikkat çekici* renktir (TTK 1, karekod 40, s. 136).
- ✓ ... anne ve babasından *izin aldı* (TTK 1, karekod 44, s. 155).

4.1.1.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde özdeyiş tespit edilememiştir.

4.1.1.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *sıcacık yuvamız*, mutlu ailem... (TTK 1, karekod 3, s. 16).
- ✓ ... *gülen gözleriyle*... (TTK 1, karekod 9, s. 40).
- ✓ *Samimiydi güzel sesi*... (TTK 1, karekod 9, s. 40).
- ✓ *Çok güzel fikir*... (TTK 1, karekod 11, s. 53).
- ✓ ... *iyi kalpli*... (TTK 1, karekod 20, s. 82).

4.1.1.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ikilemeler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen ikilemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *bakın bakın*... (TTK 1 – karekod 4, s. 20).

- ✓ ... *zıp zıp*... (TTK 1, karekod 16, s. 66).
- ✓ Acıkınca *inga inga* dedi (TTK 1, karekod 16, s. 66).
- ✓ ... *bende bende*... (TTK 1, karekod 25, s. 96).
- ✓ ... *peki peki* getiririm (TTK 1, karekod 30, s. 118).

4.1.1.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yansıma sözcük tespit edilememiştir.

4.1.1.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Arkadaşlarımıza *hoş geldiniz* diyelim (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ ... *memnun oldum* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ *Teşekkür ederim* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ *Tebrik ederim* (TTK 1, karekod 15, s. 62).
- ✓ *Teşekkür ederim* (TTK 1, karekod 15, s. 62).
- ✓ *İyi ki doğdun Kerem. Mutlu yıllar sana. Doğum günün kutlu olsun, iyi ki varsın. İyi ki doğdun Kerem* diye doğum günü şarkısı söylediler (TTK 1, karekod 19, s. 76).
- ✓ *İyi ki doğdun, nice mutlu yıllara* (TTK 1, karekod 20, s. 82).
- ✓ Çocuklar *hoş geldiniz* (TTK 1, karekod 25, s. 96).
- ✓ *Teşekkür ederim* (TTK 1, karekod 30, s. 118).

4.1.1.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tekerlemeler ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen tekerlemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Yağ satarım bal satarım*

Ustam ölmüş ben satarım
Ustamın kürkü sarıdır
Satsam on beş liradır
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak (TTK 1, karekod 14, s. 60).

- ✓ *Yağ satarım bal satarım*
Ustam ölmüş ben satarım
Ustamın kürkü sarıdır
Satsam on beş liradır
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak
Zambak zumbak
Dön arkana iyi bak (TTK 1, s. 61).

4.1.1.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bilmeceler ile ilgili ögeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen bilmeceler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Sanki var içinde kurbağa zıp zıp zıplıyor*
Elimde dokundukça (TTK 1, karekod 16, s. 66).
- ✓ *Üfleyerek şişirilir, patlatmamak gerekir*
Ucuna ip bağlarsan yanında gezdirilir (TTK 1, karekod 16, s. 66).
- ✓ *İp bağlarım sopaya*
Uçar gider gökyüzüne (TTK 1, karekod 16, s. 66).
- ✓ *Şirin mi şirin sallayınca kapandı gözleri*
Acıkınca inga inga dedi (TTK 1, karekod 16, s. 66).

4.1.1.3.10. Sayısmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayısmaca tespit edilememiştir.

4.1.1.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca tespit edilememiştir.

4.1.1.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mâni tespit edilememiştir.

4.1.1.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni tespit edilememiştir.

4.1.1.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan giyim ögesi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen giyim ögesi aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... istediğiniz yöreye ait kıyafetlerle okula gelin. Biz de gelecek arkadaşlarımızı kendi yöremize ait kıyafetlerle karşılayalım (TTK 1, karekod 7, s. 34)

4.1.1.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yemek öğeleri tespit edilememiştir.

4.1.1.6. Dinî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde dinî ögeler tespit edilememiştir.

4.1.1.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Siz *Gazi Mustafa Kemal Paşa'sınız* (TTK 1, karekod 29, s. 114).
- ✓ ... *Atam*, seni böyle yakından görmek isterdim (TTK 1, karekod 29, s. 114).

4.1.1.8. Vatan Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan ögeleri on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen vatan ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Bu yaz *Türkiye'ye* gideceğiz. *Türkiye'deki* akrabalarımızı çok özledik. Sen *Türkiye'de* nerelere gittiğini anlatır mısın (TTK 1, karekod 21, s. 92).
- ✓ Bugün *Türkiye'ye* gidiyoruz (TTK 1, karekod 22, s. 93).
- ✓ *Türkiye* yolculuğu başlasın. ... *Türkiye* yolculuğuna hazırız. ... *Türkiye'ye* yolculuk başlasın (TTK 1, karekod 23, s. 94).
- ✓ *Türkiye Cumhuriyeti* devletinin kurucususunuz (TTK 1, karekod 29, s. 114).
- ✓ ... Siz Türk çocukları... (TTK 1, karekod 29, s. 114).
- ✓ ... *bayrağımız*... (TTK 1, karekod 35, s. 131).

4.1.1.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögeleri tespit edilememiştir.

4.1.1.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistik Yerlerine Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeler yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *İstanbul*... (TTK 1, karekod 5, s. 32)
- ✓ ... *Sultan Ahmet*... (TTK 1, karekod 6, s. 33).
- ✓ ... *Fethiye* 'ye gittik (TTK 1, karekod 6, s. 33).
- ✓ *İzmir* 'de yaşıyorum (TTK 1, karekod 10, s. 52).
- ✓ Zehra ve ailesi *Fethiye* 'de... (TTK 1, karekod 25, s. 96).
- ✓ *Fethiye Ölüdeniz*... (TTK 1, s. 99).
- ✓ ... *Sivrihisar* 'da doğdum (TTK 1, karekod 31, s. 119).

4.1.1.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögeleri tespit edilememiştir.

4.1.1.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 1 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Ali öne eğilerek Rei'ye *eğilerek selam verdi* (TTK 1, karekod 7, s. 34).
- ✓ Farklı konuşulan dil bir engel değildir. *Sevgi* en güzel dildir (TTK 1, karekod 9, s. 40).
- ✓ Çevremizi *temiz* tutalım (TTK 1, karekod 12, s. 55).
- ✓ Ben *masal* ve *destan* dinlemeyi çok seviyorum (TTK 1, karekod 27, s. 110).

4.1.2. TTK 2 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.2.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.2.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili öğeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Akşam yemeğinde *misafir* var. Arkadaşım Maria ve ailesi bize akşam yemeğine gelecek (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ Türkiye’den *misafirlerimiz* var (TTK 2, s. 176).

4.1.2.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ad koyma, lakap takma öğeleri tespit edilememiştir.

4.1.2.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde düğün, sünnet düğünü öğeleri tespit edilememiştir.

4.1.2.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili öğeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *saklambaç* veya... (TTK 2, karekod 3, s. 37).

- ✓ Efe abi, ben ve arkadaşlarım *çatlak patlak* oynamak istiyoruz (TTK 2, karekod 5, s. 61).
- ✓ ... saklambaç... (TTK 2, karekod 6, s. 72).
- ✓ Haydi oyun oynayalım. Bu oyunun adı *yanıltmaca* (TTK 2, s. 156).
- ✓ Haydi oyun oynayalım. Bu oyunun adı *nesi var* (TTK 2, s. 203).

4.1.2.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ 23 Nisan... Yaşa 23 Nisan... Yaşasın 23 Nisan (TTK 2, s. 85).
- ✓ ... 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı... (TTK 2, s. 85).
- ✓ ... bayram günü herkes mutlu. Bayram günü erkenden kalkarız. ... Bayramları çok severiz (TTK 2, karekod 8, s. 96).
- ✓ ... Ramazan ve Kurban Bayramları... (TTK 2, s. 96).
- ✓ Şeker Bayramı çok güzel (TTK 2, s. 99).

4.1.2.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan el öpme ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen el öpme ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Bayramları severiz. Erkenden kalkıp giyiniriz. *Büyüklerin elinden öperiz* (TTK 2, karekod 8, s. 96).

4.1.2.2. Sanat Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat ögeleri yer almaktadır.

4.1.2.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mimarî öge tespit edilememiştir.

4.1.2.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde resim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Keloğlan *türkü* söylüyor (TTK 2, s. 139).

4.1.2.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Çanak, çömlek... (TTK 2, s. 91).
- ✓ ... bez bebek... Bu bez bebekler Türk kültürüne aittir (TTK 2, s. 163).
- ✓ ... Soğanlı Bebek. Ben bir bez bebeğim. Kayseri'nin Soğanlı Köyü'nde yaşıyorum (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ ... Ben Damal Bebek. Ben Ardahan'ın Damal ilçesinde yaşayan bir bez bebeğim. ... (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ ... Gövdemde Türklere ait motiflerin yer aldığı tor adlı kıyafet bulunur (TTK 2, karekod 14, s. 163).

- ✓ ... Ben *Keles Bebek*. Bursa'nın Keles ilçesinde yaşıyorum. Bende bir *bez bebeğim*. On üç parçadan oluşan yörük Türkmen kıyafetleri giyerim. *Türk motiflerini* başımdaki başlıkta görebilirsiniz... *Dokuma kumaş*... (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ *Soğanlı Bebek* hangi ilde... (TTK 2, s. 164).
- ✓ *Keles Bebek'in* kıyafeti... (TTK 2, s. 164).
- ✓ Yaşadığın ülkeye özgü *bez bebek*... (TTK 2, s. 164).
- ✓ Dinlediğin metne göre *bez bebeklerin* adlarını yaz (TTK 2, s. 165).
- ✓ Geleneksel *bez bebeklerden* başka *bez bebeklerde* yapılabilir. ... *Bez bebeğin*... *Bez bebeğin* yapım aşamaları... Filiz *bez bebek* yapmak istedi (TTK 2, s. 166).

4.1.2.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde halk oyunları ile ilgili öge tespit edilememiştir.

4.1.2.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler otuz beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türk kültürüne ait bir *masal* kahramanı olan *Keloğlan*'ın... (TTK 2, s. 137).
- ✓ *Keloğlan*'ı yakından tanımaya ... *Keloğlan* ile ilgili ... *Keloğlan* hakkında ... *Keloğlan* ile ilgili öğrendiklerimi... *Keloğlan* bir *masal* kahramanıdır. ... *Keloğlan* adını... *Keloğlan* annesi ile... (TTK 2, s. 138).
- ✓ *Keloğlan* türkü söylüyor. *Keloğlan* okula. *Keloğlan* eve geldi. ... Efe *masal* okuyor (TTK 2, s. 139).
- ✓ *Keloğlan*'ın başına neler gelmiş (TTK 2, s. 140).
- ✓ ... *Keloğlan* bunları satarmış. ... *Keloğlan* yine ipleri... *Keloğlan* çocuklara... *Keloğlan* yola çıkmış. ... *Keloğlan*'a vermiş. ... Annesi yine *Keloğlan*... *Keloğlan*... (TTK 2, karekod 12, s. 141).

- ✓ Daha önce dinlediğin *Keloğlan masalı* ile şimdi dinlediğin *Keloğlan masalı* ... *Masalın* en beğendiğin... Annesi *Keloğlan*'a satması... *Keloğlan* hangi hayvanlara... Annesi *Keloğlan*'a... (TTK 2, s. 142).
- ✓ Elimde *Türk Masalları* adlı kitap var. ... O da *masallarımızı* okusun (TTK 2, s. 144).
- ✓ *Türk Masalları*... (TTK 2, s. 145).
- ✓ Biliyor musun, *Keloğlan masalları*, döner, baklava, yoğurt, Karagöz, Hacivat ve daha birçok şey Türk kültürüne yani bize aittir (TTK 2, s. 146).
- ✓ *Keloğlan* çocukları çok sever. ... Annem bana *Türk masalları* okur (TTK 2, s. 152).
- ✓ Annen sana *masal* okuyor (TTK 2, s. 176).

4.1.2.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili öğeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Seni *Hacivat ve Karagöz* ile... Şimdi *Hacivat ve Karagöz*'ün... Sonra *Hacivat ve Karagöz*... (TTK 2, s. 82).
- ✓ ... *Karagöz, Hacivat* ve daha birçok şey Türk kültürüne yani bize aittir (TTK 2, s. 146).

4.1.2.3. Söz Varlığı Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı öğeleri yer almaktadır.

4.1.2.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde atasözü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler on yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *hoşça kal* (TTK 2, karekod 1, s. 14)
- ✓ ... *çaba göstermeliyiz* (TTK 2, karekod 2, s. 23)
- ✓ ... *aç gözlülük yapmış. ... el ele vermişler. ... birlik olmanın önemini anlamışlar* (TTK 2, karekod 4, s. 47).
- ✓ Biz bunu *aklınızda tutamayız* (TTK 2, karekod 5, s. 61).
- ✓ ... *merak ediyor. ... merak etme oğlum* (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ Ellerim bak *boş kaldı* (TTK 2, s. 131).
- ✓ ... *rahat bırakın. ... rahat bırakalım. ... yola çıkmış* (TTK 2, karekod 12, s. 141).
- ✓ Her yaz Türkiye'yi ziyaret ederim (TTK 2, s. 146).
- ✓ ... Babasını saraya *davet etmesini* istemiş. ... Padişahı *davet etmiş* (TTK 2, s. 150).
- ✓ *Hoşça kal. ... Hoşça kal. ... Hoşça kal* (TTK 2, s. 204).

4.1.2.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde özdeyiş ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... hepimizin bir damak *zevki* var (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ ... Beni yeseydin gözlerin daha *keskin* görür (TTK 2, karekod 16, s. 190).

4.1.2.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ikilemeler ile ilgili ögeler on beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen ikilemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *çatlak patlak* oynamak... *Çatlak patlak...* *çek çek* amca... (TTK 2, karekod 5, s. 61).
- ✓ ... *zar zor* yüzüyor (TTK 2, s. 88).
- ✓ ... *ara sıra*... (TTK 2, s. 95).
- ✓ ... *tatlı tatlı* yiyelim (TTK 2, s. 106).
- ✓ Fındık fıstık *çıtır çıtır*... (TTK 2, s. 125).
- ✓ *Mini mini* bir kuş... (TTK 2, s. 131).
- ✓ ... Ben annemin beşiğini *tingir mungir* sallar iken... (TTK 2, karekod 12, s. 141).
- ✓ ... Ben anamın beşiğini *tingir mungir* sallar iken... (TTK 2, s. 149).
- ✓ ... *Çeşit çeşit* yemek varmış. ... (TTK 2, s. 150).
- ✓ ... *hop hop*... (TTK 2, s. 171).
- ✓ ... *Abur cubur* oburluğun... *Hapur hupur* sonunda... (TTK 2, karekod 15, s. 187).
- ✓ ... Ayrıca *sık sık* hastalanmayan sağlıklı bir insan... (TTK 2, karekod 16, s. 190).

4.1.2.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *tik tak*... (TTK 2, karekod 12, s. 78).
- ✓ Hindi *gulu gulu* der (TTK 2, s. 114).
- ✓ ... *pır pır* canlandı. ... *cik cik* ötsün diye... (TTK 2, s. 131).
- ✓ ... karnın ağırır *gurul gurul* (TTK 2, karekod 15, s. 187).

4.1.2.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler on dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *günaydın* diyerek başlarız. ... kahvaltıdan sonra *afiyet olsun* deriz. ... evden çıkarken *iyi günler*, hoşça kal veya *Allaha ısmarladık* (TTK 2, karekod 1, s. 14).
- ✓ ... *günaydın* gibi... (TTK 2, karekod 3, s. 37).
- ✓ ... *özür dilemiş* (TTK 2, karekod 4, s. 47).
- ✓ ... *Kolay gelsin*. ... *Teşekkürler*... *Eline sağlık* (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ ... *hoş geldiniz*. ... *afiyet olsun* (TTK 2, karekod 10, s. 122).
- ✓ ... *kolay gelsin* (TTK 2, s. 136).
- ✓ ... *teşekkür ederim*. ... *hadi kal sağlıcakla* (TTK 2, karekod 12, s. 141).
- ✓ ... *Teşekkür ederim* (TTK 2, s. 145).
- ✓ ... *Günaydın* (TTK 2, s. 177).
- ✓ ... Yemeğini bitirdin *afiyet olsun* (TTK 2, karekod 17, s. 195).

4.1.2.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tekerlemeler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen tekerlemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Çatlak patlak yusuvarlak*
Kremalı börek sütlü çörek
Çek dostum çek
Elini benden çek
Çek çek amca burnu kanca
Al sana bir bulmaca
Bulmaca kaç parça
Veriyorum beş parça
Bir, iki, üç, dört, beş (TTK 2, karekod 5, s. 61).
- ✓ - *Komşu, komşu!*

- Hu, hu!
- Oğlun geldi mi?
- Geldi.
- Ne getirdi?
- İnci, boncuk.
- Kime, kime,
- Sana, bana,
- Başka kime,
- Kara kediye
- Kara kedi nerde?
- Ağaca çıktı.
- Ağaç nerede?
- Balta kesti.
- Balta nerede?
- Suyu düştü.
- Su nerede?
- İnek içti.
- İnek nerede?
- Dağ nerede?
- Yandı, bitti kül oldu (TTK 2, s. 132).

✓ *Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Pire berber, deve tellal iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır salları iken... (TTK 2, karekod 12, s. 141)*

✓ *Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Develer tellal, pireler berber iken, ben annemin beşiğini tıngır mıngır salları iken... (TTK 2, s. 149).*

✓ *Bir iki üç
Söylemesi güç
Sana verdim bir elma
Adını koydum Fatma
Hop hop
Bir büyük altın top (TTK 2, s. 171).*

4.1.2.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bilmeceler ile ilgili ögeler dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen bilmeceler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Şekere benzer, tadı yok,
Havada uçar, kanadı yok* (TTK 2, s. 156).
- ✓ *Evi sırtında, ayağı karnında* (TTK 2, s. 156).
- ✓ *Kuyruğu var, at değil,
Kanadı var, kuş değil* (TTK 2, s. 156)
- ✓ *Gökte gördüm bir köprü,
Rengi var yedi türlü* (TTK 2, s. 180).
- ✓ *İki camlı pencere,
Bakıp durur her gece* (TTK 2, s. 180).
- ✓ *Yer altında sakallı dede* (TTK 2, s. 180).
- ✓ *Yarım kaşık, duvara yapışık* (TTK 2, s. 203).
- ✓ *Fırın içinde yumuşak kürek* (TTK 2, s. 203).
- ✓ *Kömür derken ilk ses benim,
İpek derken son ses benim,
Her gün kemik yerim
Sahibimi çok severim* (TTK 2, s. 203).

4.1.2.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayışmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yanıltmacalar ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen yanıltmacalar ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Şu köşe yaz köşesi,*

Şu köşe kış köşesi

Ortada su şişesi (TTK 2, s. 156)

4.1.2.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mâni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan giyim öğeleri yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen giyim öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Ben Damal Bebek. Ben Ardahan'ın Damal ilçesinde yaşayan bir bez bebeğim.
... *Saya üç etek adlı Türk kültürüne ait kıyafetleri giyerim* (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ ... Gövdemde *Türklere ait motiflerin yer aldığı tor adlı kıyafet* bulunur (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ ... Ben Keles Bebek. Bursa'nın Keles ilçesinde yaşıyorum. Bende bir bez bebeğim.
On üç parçadan oluşan yörük Türkmen kıyafetleri giyerim. Türk motiflerini başımdaki başlıkta görebilirsiniz... Dokuma kumaş... (TTK 2, karekod 14, s. 163).
- ✓ *Çankırı geleneksel kız kıyafeti, Çankırı geleneksel erkek kıyafeti* (TTK 2, s. 166).
- ✓ *Diyarbakır geleneksel kız kıyafeti, Diyarbakır geleneksel erkek kıyafeti* (TTK 2, s. 166).
- ✓ *İzmir geleneksel kız kıyafeti, İzmir geleneksel erkek kıyafeti* (TTK 2, s. 166).
- ✓ *Kars geleneksel kız kıyafeti, Kars geleneksel erkek kıyafeti* (TTK 2, s. 166).
- ✓ *Çankırı geleneksel kız kıyafeti, Diyarbakır geleneksel kız kıyafeti* (TTK 2, s. 207).
- ✓ *İzmir geleneksel kız kıyafeti, Kars geleneksel kız kıyafeti* (TTK 2, s. 207).

- ✓ *Çankırı geleneksel erkek kıyafeti, Diyarbakır geleneksel erkek kıyafeti* (TTK 2, s. 209).
- ✓ *İzmir geleneksel erkek kıyafeti, Kars geleneksel erkek kıyafeti...* (TTK 2, s. 209).

4.1.2.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri otuz iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *lokum* (TTK 2, s. 45).
- ✓ ... *dolma*... (TTK 2, s. 75).
- ✓ ... *simit*... (TTK 2, s. 82).
- ✓ ... *Türk çayı* içiyor. ... *çörek* yiyelim (TTK 2, s. 91).
- ✓ ... *gözleme* yiyor (TTK 2, s. 95).
- ✓ ... *şiş kebab*... (TTK 2, s. 98).
- ✓ Cemil *sucuk* yiyor (TTK 2, s. 103).
- ✓ *Patlıcan kebab* alalım (TTK 2, s. 106).
- ✓ ... Türk yemeklerinden hangilerini hazırladın? ... *Mercimek çorbası, lahmacun ve baklava*... *Ayran*... *baklavaya* bayıldı... *lahmacunu* çok beğendi. ... (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ ... *lahmacun*... (TTK 2, s. 113).
- ✓ ... *baklava*... (TTK 2, s. 116).
- ✓ ... *baklava yedi* (TTK 2, s. 117).
- ✓ *Menemen* tarifi... *Menemenin* tarifini vereceğim. Türk kahvaltısının vazgeçilmezi *menemenin* tarifini vereceğim. *Menemen* için... *Menemenin* yapılışı... *Menemenimiz* hazır (TTK 2, karekod 10, s. 122).
- ✓ Sivas'ta *Sivas köftesi* yenir. ... Konya'nın *etli ekmeğini*... Gaziantep'e gittiğimizde *baklava*... *Türkler Türk çayını* çok... *Mantıyı* ilk kez Kayseri'de... (TTK 2, s. 129).
- ✓ Biliyor musun, Keloğlan masalları, *döner, baklava, yoğurt, Karagöz, Hacivat* ve daha birçok şey Türk kültürüne yani bize aittir. ... *Mantı* yerim (TTK 2, s. 146).

- ✓ Türk kültürüne ait *pide* görseli verilmiş (TTK 2, s. 147).
- ✓ *Ayran* Türklere ait bir içecektir. *Ayranı* çok severim (TTK 2, s. 148).

4.1.2.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Allaha* ısmarladık (TTK 2, karekod 1, s. 14).
- ✓ Türk kültürüne ait *camii* görseli verilmiş (TTK 2, s. 147).
- ✓ *Allah'a* emanet ol (TTK 2, s. 204).

4.1.2.7. Tarihî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî öğeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen tarihî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türkiye'yi kurtaran *Atatürk*... (TTK 2, s. 68).
- ✓ Anıl *Atatürk*'ü tanı... (TTK 2, s. 71).
- ✓ *Atatürk* armağanı... (TTK 2, s. 85).
- ✓ Türk kültürüne ait *Atatürk* görseli verilmiş (TTK 2, s. 147).

4.1.2.8. Vatan Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan öğeleri on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen vatan öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Türkiye'de* çok akrabamız var. ... ana dilim *Türkçe'dir* (TTK 2, karekod 1, s. 14).
- ✓ ... *Türkçe'dir* ana dilimiz. ... pek güzeldir *Türkçemiz* (TTK 2, karekod 1, s. 23).
- ✓ ... *Türkçe* bilmedikleri için... başka *Türk* arkadaşlarım da var. ... *Türkçe* kelime... (TTK 2, karekod 3, s. 37).

- ✓ *Türkiye'yi kurtaran Atatürk...* (TTK 2, s. 68).
- ✓ *... Türkiye'yi ve Türk yemeklerini merak ediyor* (TTK 2, karekod 9, s. 111).
- ✓ *Her yaz Türkiye'yi ziyaret ederim* (TTK 2, s. 146).
- ✓ *Türk kültürüne ait bayrak görseli verilmiş* (TTK 2, s. 147).
- ✓ *Ben Türküm* (TTK 2, s. 154).
- ✓ *Türkiye'den misafirlerimiz var* (TTK 2, s. 176).

4.1.2.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeleri on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Van' a yolculuk var* (TTK 2, s. 117).
- ✓ *Fatma Sivas' ta...* (TTK 2, s. 125).
- ✓ *Sivas köftesi... Konya'nın etli ekmeği... Gaziantep' e gittiğimizde baklava... Mantıyı ilk kez Kayseri' de...* (TTK 2, s. 129).
- ✓ *İstanbul' a gidiyoruz. İşte İstanbul' da İstanbul Oyuncak Müzesi...* (TTK 2, s. 158).
- ✓ *İstanbul Oyuncak Müzesi gezisinde... İstanbul Oyuncak Müzesi...* (TTK 2, s. 159).
- ✓ *En son listeye Anıtkabir ziyaretini eklemiştir* (TTK 2, s. 160).
- ✓ *Türkiye'nin en büyük oyuncak müzesine götüreceğim. Bu müze Samsun' da bulunuyor* (TTK 2, s. 160).
- ✓ *Canik Oyuncak Müzesi* (TTK 2, s. 161).

4.1.2.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögesi tespit edilememiştir.

4.1.2.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 2 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... sınıfımızda *Alman, Türk, Fransız arkadaşlarımız* var. ... *kültürlerimizin, dinlerimizin ve ana dillerimizin farklı olması* bizim için hiç sorun olmadı (TTK 2, karekod 3, s. 37).
- ✓ Volkan vatanını çok seviyor (TTK 2, s. 117).

4.1.3. TTK 3 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel ögeler yer almaktadır.

4.1.3.1. Örf ve Âdet Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet ögeleri yer almaktadır.

4.1.3.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Onlara getirdiğimiz çikolatadan *ikram ettik*. ... Burada akrabalık, *komşuluk*, yardımlaşma çok farklı çok (TTK 3, s. 19).
- ✓ Yemekten sonra *misafirliğe*... (TTK 3, s. 21).
- ✓ *Misafirlerimize iyi davranmalıyız* (TTK 3, s. 23).

- ✓ ... Bir tas çorba bile *paylaşılır* (TTK 3, s. 40).
- ✓ ... *ikram*... (TTK 3, s. 107).

4.1.3.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ad koyma, lakap takma ile ilgili ögeler dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen ad koyma, lakap takma ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Dede Korkut... Bayındır Han'ın ak meydanında bir boğa ile mücadele ederek onu yendin. Bunun için *senin adın Boğaç olsun* (TTK 3, karekod 8, s. 98).
- ✓ ... *Geyikli Baba... Geyikli Baba'yı... Geyikli Baba'ya... Geyikli Baba... Geyikli Baba...* (TTK 3, s. 102).
- ✓ *Geyikli Baba... Geyikli Baba... Geyikli Baba'nın...* (TTK 3, s. 104).

4.1.3.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte düğün ögesine yer verilmiş (TTK 3, s. 126).
- ✓ ... *düğünlerde* davul çalınır... *Düğünlerde* davul... (TTK 3, s. 130).

4.1.3.1.4. ocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ocuk oyunları ile ilgili ögeler on iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen ocuk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Biz de dayımın çocukları ile *saklambaç* oynamak için... (TTK 3, s. 19).
- ✓ *Yağ satarım, bal satarım* (TTK 3, s. 47).
- ✓ *Yağ satarım, bal satarım oyununun...* (TTK 3, s. 48).
- ✓ *Bülbülüm kafeste...* (TTK 3, s. 49).

- ✓ ... bir grup çocuk *bülbül kafeste* oynamaktadır (TTK 3, s. 50).
- ✓ Şimdiki oyunumuzun adı *sözcük içinde sözcük* (TTK 3, s. 53).
- ✓ ... *göster-anlat* oyunu oynamaktadır. ... *göster-anlat* ile... (TTK 3, s. 55).
- ✓ ... *uzun eşek*... (TTK 3, karekod 2, s. 59).
- ✓ *Bülbülüm kafeste... Yağ satarım, bal satarım... Göster-anlat*... (TTK 3, s. 62).

4.1.3.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler otuz üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Bayramlarda* akrabaları ziyaret ederiz (TTK 3, s. 23).
- ✓ *29 Ekim Cumhuriyet Bayramı... Bayramlar* millî ve dinî olmak üzere ikiye ayrılır. ... *millî bayramlarımızı* tanıyacağız. *Millî bayramlarımız*... Sizin gibi Türk çocuğu bu *bayramları* coşkuyla kutlamaktadır... Sizler *Cumhuriyet Bayramı*... (TTK 3, s. 64).
- ✓ Sıradaki bayramımız, *23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı*... Bu *bayramı* sadece bizler değil... Çünkü Atatürk bu *bayramı* sadece Türk çocuklarına değil... her yıl *23 Nisan coşkuyla kutlanmaktadır* (TTK 3, s. 65).
- ✓ Her *bayramda* ülkemizdeki insanlar birbirlerine kenetlenirler. ... *19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı*... *19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı* 'na katılan... (TTK 3, s. 66).
- ✓ *Bayram*, millî ve dinî bakımdan önemli... (TTK 3, s. 68).
- ✓ ... *millî bayramlar* denir. ... *23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı*... *bayram kutlamasında*... (TTK 3, s. 69).
- ✓ Bir diğer *millî bayramımız* ise *30 Ağustos Zafer Bayramı* 'dır. Neden *Zafer Bayramı*... Her *30 Ağustos Zafer Bayramı* 'nda elimize şanlı bayrağımızı alır. ... (TTK 3, s. 70).
- ✓ ... *bayram kutlaması*... (TTK 3, s. 72).
- ✓ Her yıl 29 Ekim gününü *Cumhuriyet Bayramı* olarak kutlarız. ... *Bayramda* sınıfa renkli karton ... (TTK 3, s. 73).

- ✓ 23 Nisan çocukların bayramıdır. ... Cumhuriyet Bayramı'nı coşku ile kutlarız (TTK 3, s. 74).
- ✓ Etkinlikte 30 Ağustos Zafer Bayramı'na yer verilmiş (TTK 3, s. 75).
- ✓ Etkinlikte millî bayramlarımızdan 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na, 30 Ağustos Zafer Bayramı'na ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'na yer verilmiş (TTK 3, s. 76).

4.1.3.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde el öpme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.3.2.1. Mimari

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimari ile ilgili öğeler elli yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen mimari ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ İstanbul gezimize *Sultanahmet Camisi'nden* başladık. Sonra *Ayasofya'ya* oradan da *Topkapı Sarayı'na* geçtik. ... *Sultanahmet Camisi* 17. yüzyılda... Dünyada *Mavi Cami* adıyla tanınır. ... *Sultanahmet Camisi'ni*... (TTK 3, s. 78).
- ✓ *Ayasofya, Sultanahmet Camisi'nin* yakınındadır. ... *Ayasofya* yaklaşık 1500 yıldır sapasağlam ayakta duran tarihî bir yapıdır. ... *Ayasofya'yı* yandaki... (TTK 3, s. 79).
- ✓ *Sultanahmet Camisi* ve *Ayasofya* İstanbul'da... (TTK 3, s. 80).
- ✓ ... *Topkapı Sarayı'ndan* yönetilmiştir. *Topkapı Sarayı* Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır... *Topkapı Sarayı'nı*... (TTK 3, s. 81).
- ✓ *Sultanahmet Camisi'ni*... *Sultanahmet Camisi* ile ilgili... *Sultanahmet Camisi*... *Sultanahmet Camisi'nin* diğer adı *Mavi Cami'dir*. ... *Sultanahmet Camisi'ni* sadece... *Sultanahmet Camisi*, 17. yüzyıl... (TTK 3, s. 82).

- ✓ *Ayasofya*’yı... Ülkemize ziyarete gelen turistler *Ayasofya*’yı... *Ayasofya*... *Ayasofya*, İstanbul fethedilmeden önce... *Ayasofya* cami olarak kullanılmamıştır. ... *Ayasofya* 1935 yılında müze... (TTK 3, s. 83).
- ✓ *Topkapı Sarayı*’nı... (TTK 3, s. 84).
- ✓ Etkinlikte *Ayasofya*, *Topkapı* öğeleri geçmektedir (TTK 3, s. 85).
- ✓ ... *İstanbul Boğazı* bu iki kıtayı... güzellik katar *İstanbul Boğazı*’na (TTK 3, s. 86).
- ✓ ... Sırada *Kız Kulesi* var. ... İşte *Kız Kulesi*... Size *Kız Kulesi* hakkında... İstanbul’un sembolü olan *Kız Kulesi*... *Kız Kulesi* hakkında... *Kız Kulesi*, uzun tarihi boyunca... *Kız Kulesi* günümüzde turizm... (TTK 3, s. 87).
- ✓ Ankara’da ilk olarak *Anıtkabir*’e gittik. *Anıtkabir*’in müze kısmı...(TTK 3, s. 89).
- ✓ *Mavi Cami* adıyla... (TTK 3, s. 91).
- ✓ ... *Sultanahmet Camisi*... (TTK 3, s. 93).
- ✓ Etkinlikte *Anıtkabir*, *Sultanahmet Camisi*, *Kız Kulesi*, *Türkiye Büyük Millet Meclisi* ve *Ayasofya* öğeleri geçmektedir (TTK 3, s. 95).
- ✓ ... *Kavaklı Cami*... (TTK 3, s. 102).
- ✓ ... *Kavaklı Cami*’sinin önündedir (TTK 3, s. 104).

4.1.3.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde resim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öğeler yetmiş dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *kopuz* çalarak duygularını... *Türk müziği*... *Türk müziğinin*... *Türk müziği*... Zaman içerisinde *Türkler müziklerinde farklı çalgılar* kullanmışlardır (TTK 3, s. 115).
- ✓ *Kopuz*... Türk halk çalgısıdır. *Bağlamanın* atası... *Kopuz*... *kopuz* kutsal sayılırmış. ... Günümüzde *kopuz*... *Kopuz* yerine *bağlama*... *Kopuzun* sesi... (TTK 3, s. 116).

- ✓ *Bağlama*, telli bir Türk halk çalgısıdır. ... *Bağlamanın* atası *kopuzdur*. ... *Bağlama*, tekne, göğüs ve sap olmak üzere üç bölümden oluşur. *Bağlamanın* üzerinde... *Bağlama* hakkında... (TTK 3, s. 117).
- ✓ *Kabak Kemane*... *Türk müziği*... *saz olma özelliği*... Hatay'da *hegit*, Güney Doğu Anadolu'da ise *rübaba* olarak bilinir. ... *Kabak kemane* hakkında... (TTK 3, s. 118).
- ✓ *Karadeniz kemençesi*... *Karadeniz Kemençesi* yaylı bir *Türk halk müziği çalgısıdır*. ... *Karadeniz kemençesinin*... *Karadeniz kemençesinin*... *kemençeler*... *kemençe*... *Karadeniz müziğinin* vazgeçilmez çalgısıdır. ... *Karadeniz kemençesi* hakkında ... (TTK 3, s. 119).
- ✓ ... *Türk müziğinde* kullanılan... Zengin *Türk müziği* için sırada daha birçok çalgı var (TTK 3, s. 120).
- ✓ Etkinlikte *kabak kemane*, *kopuz*, *Karadeniz kemençesi* ve *bağlama* öğelerine yer verilmiştir (TTK 3, s. 120).
- ✓ *Zurna*... *Zurna* yüksek sesiyle bilinen nefesli bir çalgıdır. ... *davulla* beraber çalınır. ... *zurna*... *Zurnanın sesi*... (TTK 3, s. 121).
- ✓ *Türk müziği*... (TTK 3, s. 122).
- ✓ Etkinlikte *kopuz*, *bağlama*, *kabak kemane*, *zurna* ve *Karadeniz kemençesine* yer verilmiştir (TTK 3, s. 123).
- ✓ Etkinlikte *bağlama*, *zurna*, *kopuz*, *kemençe* ve *kemane* öğelerine yer verilmiş (TTK 3, s. 124).
- ✓ Etkinlikte *türkü*, *zurna* (iki kez), *kabak kemane* (iki kez), *Karadeniz kemençesi*, *bağlama* (iki kez) ve *Türk Halk Müziği* öğelerine yer verilmiştir (TTK 3, s. 125).
- ✓ ... *kopuz* çalıyor (TTK 3, s. 127).
- ✓ *Türk müziğini*... (TTK 3, s. 128).
- ✓ Türkiye'de Ramazan ayında ve birçok yörede düğünlerde *davul* çalınır. ... *Davulun* özellikleri... Ramazan ayında *davul*... Düğünlerde *davul*... (TTK 3, s. 130).
- ✓ *Türk müziğinde*... *Kabak kemane*... (TTK 3, s. 131).
- ✓ Etkinlikte *kabak kemane*, *zurna*, *kopuz*, *bağlama*, *Karadeniz kemençesi* ve *davul* öğelerine yer verilmiştir (TTK 3, s. 131).

4.1.3.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel el sanatları ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Hans ve Alice'e zeybek oynamayı öğreteceğim (TTK 3, s. 29).

4.1.3.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Değirmen Çöreği *Efsanesi* (TTK 3, s. 106).

4.1.3.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk tiyatrosu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.3.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Gülme komşuna, gelir başına* (TTK 3, s. 30).

- ✓ *Gülme komşuna, gelir başına* (TTK 3, s. 31).
- ✓ *Gülme komşuna, gelir başına* (TTK 3, s. 34).
- ✓ *Komşu komşunun küliine muhtaçtır* (TTK 3, s. 34).
- ✓ *Ev alma komşu al* (TTK 3, s. 34).
- ✓ *Kusursuz dost arayan dostsuz kalır* (TTK 3, s. 34).

4.1.3.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler kırk sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Kelimleri doğru *sıraya koyalım* (TTK 3, s. 23).
- ✓ ... ondan *söz etmemişiz. ... sözü uzattık. ... yerinde duramıyorsun. ... yine ne sözü vermişim. ... göz açıp kapayıncaya kadar geçer. ... Hoşça kalın* (TTK 3, karekod 1, s. 24).
- ✓ ... *Hoşça kalın* (TTK 3, s. 26).
- ✓ ... *dalga geçip gülmeye başlamış* (TTK 3, s. 31).
- ✓ *Dalga geçmek* (TTK 3, s. 32).
- ✓ ... *hoşça kalın* (TTK 3, s. 43).
- ✓ ... mendili *fark etmezse... fark ederse...* (TTK 3, s. 47).
- ✓ ... mendili *fark etmezse... fark ederse...* (TTK 3, s. 48).
- ✓ ... *el çırpırlar* (TTK 3, s. 49).
- ✓ ... *el değer etek değmez...* (TTK 3, karekod 2, s. 49).
- ✓ ... *el değer etek değmez...* (TTK 3, s. 60).
- ✓ ...*yolunu bulmasına...* (TTK 3, s. 72).
- ✓ Ama *karar verdim. ... cami turistler tarafından yoğun olarak ziyaret edilir* (TTK 3, s. 78).
- ✓ ... *ziyaret edilir* (TTK 3, s. 79).
- ✓ ... *ziyaret ederler* (TTK 3, s. 83).
- ✓ ... *ziyaret edilen... karar alınmıştır* (TTK 3, s. 90).
- ✓ ... *Hoşça kalın* (TTK 3, s. 94).

- ✓ ... *gurur duyarız* (TTK 3, s. 97).
- ✓ ... *merak sarmıştı. ... dünyaya gelmişti. ... ayağa kalkıyor. ... yere serebilirdi* (TTK 3, karekod 8, s. 98).
- ✓ ... *tadına doyum olmaz* (TTK 3, s. 106).
- ✓ ... *yerine getirirler. ... sırtı yere gelmez* (TTK 3, s. 110).
- ✓ ... *son verilir* (TTK 3, s. 111).
- ✓ ... *gurur duyalım* (TTK 3, s. 112).
- ✓ ... *ilgi duymuşlardır* (TTK 3, s. 115).
- ✓ ... *göç eden...* (TTK 3, s. 133).
- ✓ ... *göç eder* (TTK 3, s. 135).
- ✓ ... *göç ederler... Göç eden...* (TTK 3, s. 138).
- ✓ ... *göç edenlerin... göç eden ve... göç eden... Göç edenler...* (TTK 3, s. 139).
- ✓ ... *karar veriyoruz* (TTK 3, s. 141).
- ✓ ... *göç eder* (TTK 3, s. 145).

4.1.3.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde özdeyiş ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Büyükler hemen sohbe *daldılar* (TTK 3, s. 19).
- ✓ ... çok *tatlı* tonton bir anneanneleri... *tatlı* torunlarım... (TTK 3, karekod 1, s. 24).
- ✓ ... halkanın *zayıf* yerlerinden kaçmak (TTK 3, s. 49).
- ✓ ... *hoş* tekerleme... (TTK 3, karekod 2, s. 49).
- ✓ ... en *sıkıcı* işlerden biridir (TTK 3, s. 52).

- ✓ ... *ağır* ceza alırdı (TTK 3, s. 111).
- ✓ ... *Hoşça kalın...* (TTK 3, s. 150).

4.1.3.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ikileme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Keklik, *pır* diye uçup bir ağacın dalına atmış kendini (TTK 3, s. 31).

4.1.3.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *affedersiniz...* (TTK 3, karekod 1, s. 24).
- ✓ ... *mutlu günler dileriz* (TTK 3, karekod 1, s. 24).
- ✓ Sabah sınıfa girdiğimde *günaydın* derim (TTK 3, s. 39).
- ✓ ... *Görüşmek üzere...* (TTK 3, s. 43).
- ✓ Beni dinlediğiniz için *teşekkür ederim* (TTK 3, s. 55).
- ✓ ... *Şükürler olsun* (TTK 3, karekod 8, s. 98).

4.1.3.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tekerlemeler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen tekerlemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Açıl susam açıl* (TTK 3, karekod 1, s. 24).

- ✓ *Yağ satarım, bal satarım,
Ustam ölmüş, ben satarım.
Ustamın kürkü sarıdır,
Satsam on beş liradır.
Zam-bak zumbak
Dön arkana iyi bak (TTK 3, s. 47).*
- ✓ *Tavşan kaç, tazi tut (TTK 3, s. 47).*
- ✓ *Tavşan kaç, tazi tut (TTK 3, s. 48).*
- ✓ *Bülbül kafeste, bülbül kafeste (TTK 3, s. 49).*

4.1.3.3.9. Bilmececeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bilmece ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayışmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mâni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde giyim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Lokma* dağıtma geleneğimizi burada da sürdürüyoruz (TTK 3, s. 40).
- ✓ Değirmen *çöreği*... *çörek* yapılır. ... *çöreğin* tatlı oluşunun... *çörek* yap da... *çörek* olmaz ki... *çöreği* yemeye... *çörek* yalnız... (TTK 3, s. 106).
- ✓ ... *çöreği*... *çöreği* yemeden... (TTK 3, s. 108).

4.1.3.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler kırk beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *İnanç* özgürlüğüne saygı duymalıyız (TTK 3, s. 39).
- ✓ İstanbul gezimize *Sultanahmet Camisi*’nden başladık. ... *Sultanahmet Camisi* 17. yüzyılda... Dünyada *Mavi Cami* adıyla tanınır. ... Bu *camii* turistler tarafından yoğun olarak ziyaret edilir. ... *Sultanahmet Camisi*’ni... (TTK 3, s. 78).
- ✓ *Ayasofya*, *Sultanahmet Camisi*’nin yakınındadır. ... *Ayasofya* yaklaşık 1500 yıldır sapasağlam ayakta duran tarihî bir yapıdır... *Ayasofya*’yı yandaki... (TTK 3, s. 79).
- ✓ *Sultanahmet Camisi* ve *Ayasofya* İstanbul’da... (TTK 3, s. 80).
- ✓ *Sultanahmet Camisi*’ni... *Sultanahmet Camisi* ile ilgili... *Sultanahmet Camisi*... *Sultanahmet Camisi*’nin diğer adı *Mavi Cami*’dir. ... *Sultanahmet Camisi*’ni sadece... *Sultanahmet Camisi*, 17. yüzyıl... Ankara’nın en güzel *camisidir* (TTK 3, s. 82).
- ✓ *Ayasofya*’yı... Ülkemize ziyarete gelen turistler *Ayasofya*’yı... *Ayasofya*... *Ayasofya*, İstanbul fethedilmeden önce... *Ayasofya* *camii* olarak kullanılmamıştır. ... *Ayasofya* 1935 yılında müze... (TTK 3, s. 83).

- ✓ Etkinlikte *Ayasofya*, *camii* ögeleri geçmektedir (TTK 3, s. 85).
- ✓ *Mavi Camii* adıyla... (TTK 3, s. 91).
- ✓ ... *Sultanahmet Camii*... (TTK 3, s. 93).
- ✓ Etkinlikte *Sultanahmet Camii* ve *Ayasofya* ögeleri geçmektedir (TTK 3, s. 95).
- ✓ ... *Allah* onun dileklerini... *Allah* nasıl da bir kuvvet vermiş (TTK 3, karekod 8, s. 98).
- ✓ ... yaşını *Allah* versin... *Şükürler* olsun (TTK 3, karekod 8, s. 98).
- ✓ ... *dua* ederek... *Kavaklı Camii*... (TTK 3, s. 102).
- ✓ ... *hayır dualar* etmiştir. ... *Kavaklı Camii*'nin önündedir (TTK 3, s. 104).
- ✓ ... kısa bir *dua* okudu (TTK 3, s. 106).
- ✓ ... iyi *ahlaklı*... (TTK 3, s. 110).
- ✓ ... *haram* yememiş... (TTK 3, s. 111).
- ✓ ... *kutsal* sayılmış (TTK 3, s. 115).
- ✓ Türkiye'de *Ramazan ayında* ve birçok yörede düğünlerde davul çalınır. ... *Ramazan ayında* davul... (TTK 3, s. 130).

4.1.3.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler yetmiş dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ 29 Ekim 1923 tarihinde *Atatürk* ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki arkadaşları *Cumhuriyeti ilan etmişlerdir* (TTK 3, s. 64).
- ✓ Çünkü *Atatürk* bu bayramı sadece Türk çocuklarına değil... 23 Nisan 1920 yılında *Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da açılmıştır*. ... her yıl 23 Nisan coşkuyla kutlanmaktadır. ... *Atatürk* bu bayramı... (TTK 3, s. 65).
- ✓ 19 Mayıs *Atatürk*'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı... 19 Mayıs *Atatürk*'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'na katılan... *Atatürk* de bu duruma... *Bandırma vapuruna* bindi ve 19 Mayıs günü Samsun'a ayak bastı. ... 19 Mayıs günü Samsun'a ayak bastı ... *Atatürk*'ün komutasında... Bu yüzden 19 Mayıs bağımsızlığımız... (TTK 3, s. 66).
- ✓ Etkinlikte *Seyit Onbaşı* ve *Atatürk* görseline yer verilmiş (TTK 3, s. 68).

- ✓ *Atatürk'ün Samsun'a gittiği vapurun adı Bandırma'dır. ... Türk halkı bağımsızlık savaşını Atatürk önderliğinde kazanmıştır. ... Atatürk Samsun'a 19 Mayıs 1919 tarihinde çıkmıştır (TTK 3, s. 69).*
- ✓ *Bir diğer millî bayramımız ise 30 Ağustos Zafer Bayramı'dır. ... Her 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda elimize şanlı bayrağımızı alır. ... Çünkü Atatürk önderliğinde halkımız çok büyük bir zafer kazanmıştır (TTK 3, s. 70).*
- ✓ *Atatürk işgale karşı direnişi başlatmak için Samsun'a gitti. ... Her yıl 29 Ekim gününü Cumhuriyet Bayramı olarak kutlarız (TTK 3, s. 73).*
- ✓ *23 Nisan çocukların bayramıdır. Atatürk Türklerin kalbindedir (TTK 3, s. 74).*
- ✓ *Atatürk 23 Nisan'ı... Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da ayak bastığı... Atatürk 23 Nisan'ı... (TTK 3, s. 75).*
- ✓ *İstanbul'un fethine kadar... 1453'te Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethedince... (TTK 3, s. 79).*
- ✓ *Topkapı Sarayı Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır (TTK 3, s. 81).*
- ✓ *Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettikten sonra... (TTK 3, s. 83).*
- ✓ *Etkinlikte Fatih ögesi geçmektedir (TTK 3, s. 85).*
- ✓ *... Mustafa Kemal Atatürk'ün... (TTK 3, s. 89).*
- ✓ *Kurtuluş Savaşı'nda... İstiklâl Marşı'mızın kabulü ve ilk anayasanın kabulü... Kurtuluş Savaşı'nın ilanıdır... Ankara'nın başkent ilan edilmesi... (TTK 3, s. 90).*
- ✓ *... Atatürk'ün kabrinin... (TTK 3, s. 91).*
- ✓ *Dede Korkut... Dede Korkut gelsin... Dede Korkut... (TTK 3, karekod 8, s. 98).*
- ✓ *Etkinlikte Dede Korkut ögesi iki kez geçmektedir (TTK 3, s.101).*
- ✓ *Orhan Gazi 6 Nisan 1326'da Bursa'yı fethetmiştir. ... Orhan Gazi'ye... Orhan Gazi'yi... Orhan Gazi... Orhan Gazi'ye... (TTK 3, s. 102).*
- ✓ *Bursa'yı fetheden büyük komutanın adı Orhan Gazi'dir. ... Bursa 6 Nisan 1326 tarihinde fethedilmiştir. ... Orhan Gazi'ye... (TTK 3, s. 104).*
- ✓ *... Kanuni Sultan Süleyman... Kanuni Sultan Süleyman... Kanuni'nin... Kanuni... (TTK 3, s. 110).*
- ✓ *... Kanuni... (TTK 3, s. 111).*

- ✓ *Kanuni Sultan Süleyman... Kanuni Sultan Süleyman'ın... Kanuni Sultan Süleyman... Kanuni... Kanuni Sultan Süleyman...* (TTK 3, s. 112).
- ✓ Etkinlikte *Dede Korkut, Orhan Gazi* öğeleri geçmektedir (TTK 3, s. 113).
- ✓ ... *Dede Korkut* tarafından... (TTK 3, s. 116).
- ✓ *Dede Korkut* türküleri, ağıtları zurna ile söylemiş (TTK 3, s. 125).
- ✓ *Dede Korkut*... (TTK 3, s. 127).

4.1.3.8. Vatan Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan öğeleri elli dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen vatan öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Ali dayım *Türkiye* 'de çiftçidir (TTK 3, s. 13).
- ✓ *Türkiye* 'deki akrabalarınız... (TTK 3, s. 17).
- ✓ ... *Türkiye* 'ye yıllık izin için geldik (TTK 3, s. 19).
- ✓ *Türkiye* tatili sizin için... (TTK 3, s. 22).
- ✓ *Türklerde* aile çok önemlidir (TTK 3, s. 23).
- ✓ ... Belki de *Türkiye* 'de tatilde karşılaşırsınız (TTK 3, s. 26).
- ✓ ... Münih'te yaşıyorum. Biz burada yaşayan bir *Türk* ailesiyiz (TTK 3, s. 28).
- ✓ Biz Avrupa'ya *Türkiye* 'deki değerlerimizi... *Türkiye* 'de bizim kasabamızda yoksullara yardım edilir (TTK 3, s. 40).
- ✓ Bu kalemi *Türkiye* 'ye izne gittiğimde... (TTK 3, s. 55).
- ✓ Sizin gibi *Türk çocuğu* bu bayramları coşkuyla kutlamaktadır. ... cumhuriyetle yönetirler. ... *bayrakları* ve süsleri... (TTK 3, s. 64).
- ✓ Çünkü Atatürk bu bayramı sadece *Türk çocuklarına* değil... bu kutlamalara katılmak için *Türkiye* 'ye gelmektedir (TTK 3, s. 65).
- ✓ Etkinlikte *Türk bayrağı* görseline yer verilmiş (TTK 3, s. 68).
- ✓ *Türk* halkı bağımsızlık savaşını Atatürk önderliğinde kazanmıştır. ... *Türkiye Cumhuriyeti* bağımsız bir devlettir (TTK 3, s. 69).
- ✓ Her 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda elimize *şanlı bayrağımızı* alır (TTK 3, s. 70).
- ✓ *Ay yıldızlı bayrağım*... *Ay yıldızlı bayrağım*... *Ay yıldızlı bayrağım* (TTK 3, s. 71).

- ✓ *Ay yıldızlı bayrağım... Türkiye Cumhuriyeti bağımsız bir devlettir (TTK 3, s. 73).*
- ✓ *Şanlı Türk Bayrağı hep göklerde... Türkiye'm seni çok özledim (TTK 3, s. 73).*
- ✓ *Türk bayrağı kırmızı renklidir. Atatürk Türklerin kalbindedir (TTK 3, s. 74).*
- ✓ *Türk bayrağının ay ve yıldız dışında kalan rengi... (TTK 3, s. 75).*
- ✓ *... geçen yıl Türkiye'ye gittiğimizde bizleri İstanbul ve Ankara'ya götürdü (TTK 3, s. 78).*
- ✓ *Etkinlikte Türkiye ögesi geçmektedir (TTK 3, s. 85).*
- ✓ *Cennet Türkiye'mizin... (TTK 3, s. 87).*
- ✓ *... Burası Türkiye Cumhuriyeti'nin... (TTK 3, s. 89).*
- ✓ *... Türkiye Cumhuriyeti'nin... (TTK 3, s. 90).*
- ✓ *Türkiye'nin... Türkiye'nin Asya kıtasında... (TTK 3, s. 91).*
- ✓ *Türkiye'ye... Güzel ülkem Türkiye (TTK 3, s. 94).*
- ✓ *... Türk devletlerine... Türklerin şimdiye... Türklerde çok önemlidir. ... Türklerin yaşadığı... (TTK 3, s. 97).*
- ✓ *... Türk devletine... Türk ordularının... (TTK 3, s. 102).*
- ✓ *... Türkiye'de akrabalarımızın... (TTK 3, s. 109).*
- ✓ *... Türklerin... Türkiye'de... (TTK 3, s. 113).*
- ✓ *Türkler... Türkler göç ettikleri... Türk halkı... Türk halkının... Türkler müziklerinde... (TTK 3, s. 115).*
- ✓ *Eski Türklerde... Türklerde... (TTK 3, s. 116).*
- ✓ *Türkiye'de kullanımı... (TTK 3, s. 117).*
- ✓ *Kökleri ilk Türk devletlerine... (TTK 3, s. 118).*
- ✓ *Türkiye'de Ramazan ayında ve birçok yörede düğünlerde davul çalınır (TTK 3, s. 130).*
- ✓ *... Türkiye'ye izne... (TTK 3, s. 133).*
- ✓ *Türkiye... Türkiye'de... Türkiye'nin... (TTK 3, s. 146).*

4.1.3.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.3.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistik Yerlerine

Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerine ait ögeler yüz üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... yaz aylarını *Antalya'da... Antalya'ya* teyzelerine götürecektir (TTK 3, karekod 1, s. 24).
- ✓ 23 Nisan 1920 yılında *Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da* açılmıştır (TTK 3, s. 65).
- ✓ ... 19 Mayıs günü *Samsun'a* ayak bastı (TTK 3, s. 66).
- ✓ Atatürk'ün *Samsun'a* gittiği vapurun adı *Bandırma*'dır. ... Atatürk *Samsun'a* 19 Mayıs 1919 tarihinde çıkmıştır (TTK 3, s. 69).
- ✓ *Türkiye Büyük Millet Meclisi* ilk defa *Ankara'da* açıldı. ... Atatürk işgale karşı direnişi başlatmak için *Samsun'a* gitti (TTK 3, s. 73).
- ✓ Etkinlikte Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da ayak bastığı yer, *Samsun'a* yer verilmiştir (TTK 3, s. 75).
- ✓ ... bizleri *İstanbul* ve *Ankara'ya* götürdü. ... *İstanbul* gezimize *Sultanahmet Camisi'nden* başladık. Sonra *Ayasofya'ya* oradan da *Topkapı Sarayı'na* geçtik. *Sultanahmet Camisi* 17. yüzyılda... Dünyada *Mavi Cami* adıyla... *Sultanahmet Camisi'ni*... (TTK 3, s. 78).
- ✓ *Ayasofya*, *Sultanahmet Camisi'nin* yakınındadır. *Ayasofya* yaklaşık 1500 yıldır sapsağlam ayakta duran tarihî bir yapıdır. 1453'te Fatih Sultan Mehmet *İstanbul'u* fethedince... *Ayasofya'yı* yandaki ... (TTK 3, s. 79).
- ✓ *Sultanahmet Camisi* ve *Ayasofya İstanbul'da* ... *İstanbul'un* ilk kurulduğu ... (TTK 3, s. 80).
- ✓ ... *Topkapı Sarayı'ndan* yönetilmiştir. *Topkapı Sarayı* Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır. *Topkapı Sarayı'nı* ... (TTK 3, s. 81).

- ✓ *Sultanahmet Camisi'ni... Sultanahmet Camisi ile ilgili... Sultanahmet Camisi... Sultanahmet Camisi'nin diğer adı Mavi Cami'dir. ... Sultanahmet Camisi'ni sadece... Sultanahmet Camisi, 17. yüzyıl... (TTK 3, s. 82).*
- ✓ *Ayasofya'yı... Ülkemize ziyarete gelen turistler Ayasofya'yı... Ayasofya... Ayasofya, İstanbul fethedilmeden önce... Ayasofya cami olarak kullanılmamıştır... Ayasofya 1935 yılında müze... (TTK 3, s. 83).*
- ✓ *Topkapı Sarayı'nı... (TTK 3, s. 84).*
- ✓ *Etkinlikte Ayasofya, Topkapı, İstanbul öğeleri geçmektedir (TTK 3, s. 85).*
- ✓ *Güzel İstanbul, hiç gezmeyele ... (TTK 3, s. 85).*
- ✓ *İstanbul'un bir tarafı... İstanbul Boğazı bu iki kıtayı... güzellik katar İstanbul Boğazı'na... dünyanın en güzel şehri İstanbul'dur. ... İstanbul, dünyanın incisi İstanbul... Sırada Kız Kulesi var (TTK 3, s. 86).*
- ✓ *... İşte Kız Kulesi... Size Kız Kulesi hakkında... İstanbul'un sembolü olan Kız Kulesi... Kız Kulesi hakkında... Kız Kulesi, uzun tarihi boyunca... Kız Kulesi günümüzde turizm... İstanbul'un sembolü... İstanbul'un önemi... (TTK 3, s. 87).*
- ✓ *İstanbul gezimiz... Ankara'ya geldik. ... Ankara... Ankara'nın her köşesi... Ankara'da bulunmaktadır (TTK 3, s. 88).*
- ✓ *Ankara'da ilk olarak Anıtkabir'e gittik. Anıtkabir'in müze kısmı... Anıtkabir Müzesi... Anıtkabir Müzesi'ni... Anıtkabir Müzesi... Kurtuluş Savaşı Müzesi var (TTK 3, s. 89).*
- ✓ *... Ankara'da... Ankara'nın başkent ilan... Kurtuluş Savaşı Müzesi... (TTK 3, s. 90).*
- ✓ *İstanbul Boğazı... (TTK 3, s. 91).*
- ✓ *Etkinlikte Ankara ögesi geçmektedir (TTK 3, s. 91).*
- ✓ *İstanbul ve Ankara'yı ... (TTK 3, s. 92).*
- ✓ *... Sultanahmet Camisi ... (TTK 3, s. 93).*
- ✓ *Etkinlikte Anıtkabir, Sultanahmet Camisi, Kız Kulesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, İstanbul Boğazı ve Ayasofya öğeleri geçmektedir (TTK 3, s. 95).*
- ✓ *... Bursa'yı fethetmiştir (TTK 3, s. 102).*
- ✓ *Bursa'yı fetheden... Bursa 6 Nisan 1326 tarihinde fethedilmiştir (TTK 3, s. 104).*
- ✓ *Başta Çorum olmak üzere Yozgat, Kırşehir illerinin... (TTK 3, s. 106).*

- ✓ ... *Bursa, Çorum, Yozgat ve Kırşehir*... (TTK 3, s. 109).
- ✓ Etkinlikte *Bursa* ögesi geçmektedir (TTK 3, s. 113).
- ✓ *Bursa*'yı... (TTK 3, s. 113).

4.1.3.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Türk Kızılayı* (TTK 3, s. 41).
- ✓ 29 Ekim 1923 tarihinde Atatürk ve *Türkiye Büyük Millet Meclisi*'ndeki arkadaşları Cumhuriyeti ilan etmişlerdir (TTK 3, s. 64).
- ✓ 23 Nisan 1920 yılında *Türkiye Büyük Millet Meclisi* Ankara'da açılmıştır (TTK 3, s. 65).
- ✓ *Türkiye Büyük Millet Meclisi* ilk defa Ankara'da açıldı (TTK 3, s. 73).
- ✓ ... *Türkiye Büyük Millet Meclisi* ... (TTK 3, s. 90).

4.1.3.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler altmış dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Burada akrabalık, komşuluk, *yardımlaşma* çok farklı çok (TTK 3, s. 19).
- ✓ Eminim *günlüğümü* beğendiniz... *Günlükte* anlatılan olay nerede... Ahmet'in *günlüğünde* anlattığı olaya bir başlık koyun... *Günlükteki* kişilerin... *Günlükte* anlatılan olay ne zaman... Bu *günlükte* en sevdiğin bölüm... (TTK 3, s. 20).
- ✓ Büyüklere *saygı* göstermeliyiz. Küçüklerimizi *sevmeli* ve korumalıyız (TTK 3, s. 23).
- ✓ Bir *hikâye* dinlemeye... *hikâye* göre cevaplayın... (TTK 3, s. 24).
- ✓ ... hangi *masalı*... gelince size *masal* anlatacağım... evet *masal* isteriz. ... istediğiniz *masal* olsun. ... *Masalımızın* adı Çirkin Ördek Yavrusu... *Masalımızın* geçtiği yer bir orman... Bunun için mi çok *severler* (TTK 3, karekod 1, s. 24).

- ✓ ... Kùltùrlerimiz farklı. Birbirimizi çok seviyoruz. Biz komşularımızla yardımlaşırız (TTK 3, s. 29).
- ✓ ... hikâyeğe göre cevaplayın... okuduğunuz hikâye... hikâyeğe göre... (TTK 3, s. 33).
- ✓ Bu hikâyenin başlığı... (TTK 3, s. 34).
- ✓ Birlikte yaşamının yolunun sevgi, saygı, dayanışma ve paylaşmadan geçtiğini öğrendik (TTK 3, s. 34).
- ✓ Dostluk... Dostum... paylaşarak... dostum... dayanışmanın... dostum... dostum... sevinci (TTK 3, s. 35).
- ✓ Dostluk şiiri ... paylaşarak... dayanışmanın... sevinci... (TTK 3, s. 36).
- ✓ Dostluk şiiri ... Büyüklerimize saygı göstermeliyiz. ... Sevgi paylaşıldıkça çoğalır. ... Çocuklar sevgi ile büyür. ... Bir birimize karşı anlayışlı olmalıyız (TTK 3, s. 37).
- ✓ İnanç özgürlüğüne saygı duymalıyız. ... Sorunlar paylaşıldıkça azalır. ... Dayanışma toplumları güçlendirir (TTK 3, s. 39).
- ✓ ... Bir tas çorba bile paylaşılır (TTK 3, s. 40).
- ✓ Zor zamanlarda insanlar yardımlaşmalı (TTK 3, s. 41).
- ✓ Etkinlikte saygı, paylaşma, sevgi ve uzlaşma öğelerine yer verilmiştir (TTK 3, s. 43).
- ✓ Paylaşmayı, sevmeyi, dayanışmayı, dostluğu ve birlik olmayı oyunlar sayesinde öğreniriz (TTK 3, s. 46).
- ✓ Bu yüzden 19 Mayıs bağımsızlığımız için çok önemli bir gündür (TTK 3, s. 66).
- ✓ Etkinlikte bağımsızlık, istiklal sözcüklerine yer verilmiş (TTK 3, s. 67).
- ✓ Türk halkı bağımsızlık savaşını Atatürk önderliğinde kazanmıştır (TTK 3, s. 69).
- ✓ ... sonsuz sevgimizdir (TTK 3, s. 71).
- ✓ ... milletimizin bağımsızlık için... (TTK 3, s. 89).
- ✓ ... hikâye anlatılmaktadır (TTK 3, s. 103).
- ✓ ... doğaya saygı... İnsanların barış içinde yaşaması için adaletli davranmışlar (TTK 3, s. 104).
- ✓ ... efsane... hayalî hikâye... (TTK 3, s. 107).
- ✓ Efsane... efsaneden... efsane... efsane... efsane... (TTK 3, s. 108).

4.1.4. TTK 4 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.4.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.4.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde konukseverlik ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ad koyma, lakap takma ile ilgili öğeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen ad koyma, lakap takma ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Rafadan Tayfa*... bizim çocukların adı *Rafadan Tayfa*... *Rafadan Tayfa*... (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ Hacca gittiği için *Hacı* lakabı verilmiştir (TTK 4, s. 91).

4.1.4.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan düğün, sünnet düğünü ile ilgili öğeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen düğün, sünnet düğünü ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Teyzemin *düğünü* olacak. ... Teyzemin *düğünü*... ilk kez *düğün* gördüm. ... *Düğüne* gelenler... (TTK 4, s. 18).

4.1.4.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili ögeler yirmi iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Küçük misafirlerim *körebe* oynarlar (TTK 4, s. 41).
- ✓ *Körebeye* sayışma önemlidir (TTK 4, s. 42).
- ✓ *Körebe* oyunun... (TTK 4, s. 43).
- ✓ ... *seksek* oynarlar (TTK 4, s. 44).
- ✓ *Topacı* en uzun süre döndüren mahallenin şampiyonu olur. ... *topaç*... *topaç*... (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... *mendil kapmaca* oynarlar (TTK 4, s. 47).
- ✓ ... *mendil kapmaca*... (TTK 4, s. 48).
- ✓ ... *misket*lerle oynamaya... *Misket* oynayan... (TTK 4, s. 49).
- ✓ ... *isim şehir* oynarlarmış. ... *isim-şehir* oynayın. ... (TTK 4, s. 50).
- ✓ Etkinlikte *misket*, *seksek* ve *mendil kapmaca* ögelerine yer verilmiştir (TTK 4, s. 55).
- ✓ Etkinlikte *isim şehir*, *körebe*, *mendil kapmaca*, *seksek* ve *misket* ögelerine yer verilmiştir (TTK 4, s. 55).
- ✓ ... *çuval yarışması*... (TTK 4, s. 65).

4.1.4.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... 23 Nisan'ı kutlamıştık (TTK 4, s. 59).
- ✓ ... 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı... Çocuk Bayramı... (TTK 4, s. 61).
- ✓ ... Yirmi Üç Nisan'da... Çocuk Bayramı... Yirmi Üç Nisan'da... 23 Nisan'da... (TTK 4, s. 62).
- ✓ ... 23 Nisan... (TTK 4, s. 63).

- ✓ ... 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın... (TTK 4, s. 64).
- ✓ ... millî bayramlar... millî bayram kutlamaları... (TTK 4, s. 65).
- ✓ ... 23 Nisan kutlamaları... 19 Mayıs kutlamaları... millî bayramları... (TTK 4, s. 66).
- ✓ ... 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda... 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda... (TTK 4, s. 68).
- ✓ 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda... 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı... 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı... (TTK 4, s. 69).
- ✓ 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda... (TTK 4, s. 70).
- ✓ Cumhuriyet Bayramı... (TTK 4, s. 70).

4.1.4.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan el öpme ile ilgili ögeler üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen el öpme ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... büyüklerin *elini öpüp*, alınlarına koyar (TTK 4, s. 30).
- ✓ Türkler büyüklerinin *ellerini öperler* (TTK 4, s. 31).
- ✓ Amcamın ve yengemin *ellerinden öperim* (TTK 4, s. 69).

4.1.4.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.4.2.1. Mimari

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimari ile ilgili ögeler elli üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen mimari ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Anadolu Saat Kuleleri Minyatürleri... (TTK 4, s. 76).
- ✓ Hacı Bayram Veli Camisi... Hacı Bayram Veli Camisi... (TTK 4, s. 100).

- ✓ ... *Sultanahmet Camisi... Firüzağa Camisi'nin...* (TTK 4, s. 104).
- ✓ Etkinlikte *Firüzağa Camisi* ve *Sultanahmet Camisi* ögelerine yer verilmiştir (TTK 4, s. 105).
- ✓ ... *Sultanahmet Camisi'ni... Sultanahmet Camisi... Ayasofya'nın... Mavi Cami...* (TTK 4, s. 106).
- ✓ *Sultanahmet Camisi'ni... Sultanahmet Camisi...* (TTK 4, s. 107).
- ✓ *Sultanahmet Camisi... Mimar Koca Sinan'ın kalfası Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa'ya yaptırılmıştır. ... Mimar Mehmet Ağa... Mavi Cami... Sultanahmet Camisi... şadırvan... Evliya Çelebi'nin babası Kuyumcubaşı Zill'i...* (TTK 4, karekod 12, s. 107).
- ✓ ... *Kız Kulesi...* (TTK 4, s. 108).
- ✓ ... *Kız Kulesi... Kız Kulesi'ni...* (TTK 4, karekod 13, s. 108).
- ✓ *Kız Kulesi'yle...* (TTK 4, s. 110).
- ✓ ... *Kız Kulesi'nde... Kız Kulesi'ndeki... Dolmabahçe Sarayı'nda... Dolmabahçe Sarayı... Saat Kulesi... Geleneksel Türk evi tipinin ...* (TTK 4, s. 111).
- ✓ *Dolmabahçe Sarayı'nda... Sarayın giriş kapısı çok görkemlidir* (TTK 4, s. 112).
- ✓ *Dolmabahçe Sarayı'ndaki... Dolmabahçe Sarayı'nı ...* (TTK 4, s. 113).
- ✓ ... *Dolmabahçe Sarayı... Mimar Garabet Balyan yönetiminde... altı hamam... Dolmabahçe Sarayı'nda...* (TTK 4, karekod 15, s. 113).
- ✓ ... *Cacabey Medresesi...* (TTK 4, s. 114).
- ✓ *Koza Han... Koza Han... Koza Han... şadırvan...* (TTK 4, s. 115).
- ✓ ... *Koza Han ... Koza Han'a ...* (TTK 4, s. 116).
- ✓ ... *Koza Han'ın ... Koza Han'a ... Koza Han ...* (TTK 4, s. 117).
- ✓ *Koza Han... Sultanahmet Camisi'nin... Dolmabahçe Sarayı'nı ... Koza Han'da ... Cacabey Medresesi'nin...* (TTK 4, s. 118).
- ✓ Etkinlikte *şadırvan* ögesine yer verilmiştir (TTK 4, s. 118).

4.1.4.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde resim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Osmanlı marşını* ... (TTK 4, s. 112).

4.1.4.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler on üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *seramik ve çömlek yapımı... çömlekçilik* yörenin... (TTK 4, karekod 5, s. 83).
- ✓ *Avanos'ta çömlek*... (TTK 4, s. 83).
- ✓ ... *İznik çinileridir* (TTK 4, s. 106).
- ✓ Etkinlikte *çini* ögesine yer verilmiştir (TTK 4, s. 107).
- ✓ ... *çinilerle... İznik çinisi*... (TTK 4, karekod 12, s. 107).
- ✓ ... *çinilerden*... (TTK 4, s. 114).
- ✓ ... *çinilerle*... (TTK 4, s. 116).
- ✓ ... *çinilerle*... (TTK 4, s. 117).
- ✓ ... *mavi çinili süslemeler vardır* (TTK 4, s. 118).
- ✓ Etkinlikte *çini* ögesine yer verilmiştir (TTK 4, s. 118).

4.1.4.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte *Zeybek* ögesine yer verilmiş (TTK 4, karekod 3, s. 64).
- ✓ ... *Zeybek gösterisi yaptık* (TTK 4, s. 65).

4.1.4.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler kırk beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Peri Bacaları efsanesi... bu efsaneler... efsanemi dinlediniz. ... efsanemizden etkilenen... efsanemde... efsaneden... efsanemde... efsanem... birçok efsane... Hasan Boğuldu, Ağrı Dağı ve Pamukkale efsaneleri... (TTK 4, karekod 5, s. 82).*
- ✓ *... Hacı Bektaş Veli... Hacı Bektaş... (TTK 4, s. 90).*
- ✓ *... Hacı Bektaş Veli... (TTK 4, s. 91).*
- ✓ *... Hacı Bektaş... Hacı Bektaş... Hacı Bektaş Veli... Hacı Bektaş'ın... (TTK 4, s. 92).*
- ✓ *Mevlâna... (TTK 4, s. 93).*
- ✓ *Mevlâna... (TTK 4, s. 94).*
- ✓ *Mevlâna... Mevlâna bütün dünyada... (TTK 4, s. 95).*
- ✓ *Mevlâna'nın... (TTK 4, s. 96).*
- ✓ *Mevlâna'nın... Mevlâna'yı... Yunus Emre'nin hikâyesini... (TTK 4, s. 97).*
- ✓ *Yunus Emre... Hacı Bektaş Veli... Hacı Bektaş... Taptuk Emre'ye... Yunus Emre'nin... Hacı Bektaş'ın, Yunus Emre'yi Taptuk Emre'ye yönlendirmesi... (TTK 4, s. 98).*
- ✓ *Yunus Emre'nin... Hacı Bayram Veli... (TTK 4, s. 100).*
- ✓ *Hacı Bayram Veli... Hacı Bayram Veli... (TTK 4, s. 101).*
- ✓ *Yunus Emre... Mevlâna... Hacı Bayram Veli... Taptuk Emre, Mevlâna'nın... Mevlâna'nın... Yunus Emre'nin... (TTK 4, s. 102).*

4.1.4.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 3 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk tiyatrosu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.3. Söz Varlığı Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı öğeleri yer almaktadır.

4.1.4.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili öğeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Rüzgâr eken fırtına biçer* (TTK 4, s. 131).
- ✓ *Rüzgâr eken fırtına biçer* (TTK 4, s. 132).

4.1.4.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili öğeler yetmiş altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *bir araya gelmek* çok güzel (TTK 4, s. 12).
- ✓ ... *bir araya geliyoruz. ... haber aldık* (TTK 4, s. 13).
- ✓ ... *bir araya geliyor. ... tek yürek...* (TTK 4, s. 14).
- ✓ ... *birlik olursak* (TTK 4, s. 15).
- ✓ ... *karar verdik* (TTK 4, s. 16).
- ✓ ... *vakit geçirmek* (TTK 4, s. 17).
- ✓ ... *halay çektiler...* (TTK 4, s. 18).
- ✓ ... *vakti geldi. ... iple çekeceğim* (TTK 4, s. 19).
- ✓ ... *emanet etmeden... omuz verince...* (TTK 4, s. 20).
- ✓ ... *karşı koyamadı. ... bir araya gelenlerin...* (TTK 4, s. 22).
- ✓ ... *hoşça kalın* (TTK 4, s. 23).
- ✓ ... *dikkatimi çeken...* (TTK 4, s. 30).
- ✓ ... *saygı göstermektir* (TTK 4, s. 32).
- ✓ ... *ortaya çıkar* (TTK 4, s. 36).

- ✓ ... ziyaret etti. ... karar verin. ... farkına varmışsınızdır. ... hoşça kalın (TTK 4, s. 38).
- ✓ ... canım sıkılıyor (TTK 4, s. 41).
- ✓ ... el çırparak... El çırparak... (TTK 4, s. 43).
- ✓ ... yerden göğ'e haklı -aslında olması gereken deyim yerden göğ'e kadar- (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... tadım tuzum kaçtı -kaçtı yerine kalmadı olmalıydı- (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... boş yere kalbini kırdım. ... ses çıkmadı. ... bir araya gelirler. ... içim geçmiş. ... başınıza güneş geçti. ... nefesi kesildi. ... nefesi kesiliyordu. ... özür dilerim öğretmenim (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... nasıl olacağına karar verin ... (TTK 4, s. 50).
- ✓ ... tos vuruyormuş. ... bir karara varmışlar. ... Hemen özür dilemiş (TTK 4, s. 51).
- ✓ ... büyük ilgi duyuyorum (TTK 4, s. 59).
- ✓ ... gurur duyduğunu... (TTK 4, s. 60).
- ✓ ... ziyaret edemedim (TTK 4, s. 66).
- ✓ ... gurur duyuyorum (TTK 4, s. 68).
- ✓ ... dikkat çeker (TTK 4, s. 75).
- ✓ ... dikkat çekicidir (TTK 4, s. 76).
- ✓ ... kim bilir neleri dile getirir ... sayemizde rahata kavuşur ... bize kulak verin ... sahneye davet edelim ... (TTK 4, karekod 5, s. 82).
- ✓ Etkinlikte dikkat çekici ögesine yer verilmiştir (TTK 4, s. 87).
- ✓ ... hoş'a giden (TTK 4, s. 88).
- ✓ ... katkıda bulunur (TTK 4, s. 90).
- ✓ ... özür dilediler (TTK 4, s. 92).
- ✓ ... dikkatini çeker (TTK 4, s. 96).
- ✓ ... ziyaret etmek ... (TTK 4, s. 107).
- ✓ ... haberini aldı. ... karar verdi (TTK 4, s. 109).
- ✓ ... dikkatini çekmektedir (TTK 4, s. 111).
- ✓ ... ziyaret edeceğiz. ... dikkat çekicidir (TTK 4, s. 114).
- ✓ ... sahip çıkmamız gerekir (TTK 4, s. 117).

- ✓ ... ziyaret edin (TTK 4, s. 118).
- ✓ Göz gözü görmez (TTK 4, s. 120).
- ✓ Aklım ermedi buna... akli ermemek... (TTK 4, s. 126).
- ✓ ... uykuya daldı (TTK 4, s. 127).
- ✓ ... tir tir titriyordu. ... canım acır (TTK 4, s. 128).
- ✓ ... tehdit edebilir. ... tir tir titremek (TTK 4, s. 129).
- ✓ Kaşlarını çatınca... (TTK 4, s. 131).
- ✓ ... kaşlarını çatmak... (TTK 4, s. 132).
- ✓ ... ilgisini çeker (TTK 4, s. 134).
- ✓ ... iyi akıl etmişsin (TTK 4, karekod 16, s. 134).
- ✓ ... tadını çıkarmak için... (TTK 4, s. 135).

4.1.4.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan özdeyişler ile ilgili ögeler on altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen özdeyişler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ “İncinseniz de incitmeyin” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 90).
- ✓ “Bir olalım, iri olalım, diri olalım” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 92).
- ✓ “Bir olalım, iri olalım, diri olalım” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 92).
- ✓ “Düşmanın bile insan olduğunu unutmayınız” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 92).
- ✓ “Kadınlarını eğitmeyen milletler yükselemez” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 92).
- ✓ “İnsanlara yardım etmeyi unutmayın” - Mevlâna (TTK 4, s. 96).
- ✓ “Herkesi iyi davranın” - Mevlâna (TTK 4, s. 96).
- ✓ “İnsanlara yardım etmeyi unutmayın” - Mevlâna (TTK 4, s. 96).
- ✓ “Bütün canlılara sevgiyle bakın, her canlıyı sevin. Sevmeyi öğrenirseniz mutlu yaşarsınız” - Mevlâna (TTK 4, s. 96).
- ✓ “Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol” - Mevlâna (TTK 4, s. 96).
- ✓ “Gelin tanış olalım / İşi kolay kılalım / Sevelim sevilelim / Dünya kimseye kalmaz ” - Yunus Emre (TTK 4, s. 99).

- ✓ “Boş durmayın, çalışın. Allah çalışanları sever ” - Hacı Bayram Veli (TTK 4, s. 101).
- ✓ “Küçük çocukları sevin ” - Hacı Bayram Veli (TTK 4, s. 101).
- ✓ “Sabredin ” - Hacı Bayram Veli (TTK 4, s. 101).
- ✓ “Adil olun ” - Hacı Bayram Veli (TTK 4, s. 101).
- ✓ “Bir olalım, iri olalım, diri olalım” - Hacı Bektaş Veli (TTK 4, s. 102).

4.1.4.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler on yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... zor günlerde... zor günlerde... (TTK 4, s. 14).
- ✓ ... işine düşkün ... (TTK 4, s. 20).
- ✓ ... boş yere... sert bakış... sıkıntıdan patladım. ... yakışıyor mu size? ... (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... misketlerle oynamaya bayılır (TTK 4, s. 49).
- ✓ ... büyük ilgi duyuyorum (TTK 4, s. 59).
- ✓ ... sıcak karşıladı (TTK 4, s. 61).
- ✓ ... kocaman dünya... kocaman dünyada... (TTK 4, s. 62).
- ✓ ... sert adımlarla... (TTK 4, karekod 4, s. 66).
- ✓ ... hür sesi... hür sesi... (TTK 4, s. 70).
- ✓ ... kızgın dağların... büyüğü bir yörenin... (TTK 4, karekod 5, s. 82).

4.1.4.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ikilemeler ile ilgili ögeler yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen ikilemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Çoluk çocuk ... (TTK 4, s. 15).

- ✓ ... *renk renk* ... (TTK 4, s. 17).
- ✓ ... *bol bol* ... (TTK 4, s. 18).
- ✓ ... *sıkı sıkıya* (TTK 4, s. 22).
- ✓ ... okulda oynarız *doya doya*... *tamam tamam* oyuncakları... (TTK 4, karekod 1, s. 34).
- ✓ *Hop hop* altın top (TTK 4, s. 42).
- ✓ ... *kalk kalk*... *güzel güzel* konuşup... (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... *bol bol* konuşur (TTK 4, s. 66).
- ✓ ... kardan *avuç avuç* alarak... (TTK 4, karekod 5, s. 82).
- ✓ ... *hızlı hızlı* yürüyen... *desen desen* şemsiyeleri... (TTK 4, s. 127).
- ✓ ... *desen desen* şemsiye... *hızlı hızlı* yürümek (TTK 4, s. 129).
- ✓ *Ilık ılık*... (TTK 4, s. 131).
- ✓ *Ilık ılık*... (TTK 4, s. 132).
- ✓ ... *vay vay*... *geniş geniş* yer... (TTK 4, karekod 16, s. 134).

4.1.4.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Cıvıldaşıp* ... (TTK 4, s. 62).
- ✓ ... tepede *fokurdayan* ... (TTK 4, karekod 5, s. 82).

4.1.4.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler on üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Geçmiş olsun.* ... *Sağ olun* (TTK 4, s. 14).

- ✓ ... yeni arkadaşımıza *hoş geldin* demek için... *Hoş geldin. ... Hoş geldin. ... Çok güzel, teşekkür ederim. ... tebrikler... Aferin size çocuklar...* (TTK 4, karekod 1, s. 34).
- ✓ ... *teşekkür ederim* (TTK 4, s. 60).
- ✓ ... *Aferin* (TTK 4, s. 93).
- ✓ ... *teşekkür ederiz* (TTK 4, s. 117).
- ✓ *İyi akşamlar* (TTK 4, s. 124).
- ✓ ... *Maşallah* (TTK 4, karekod 16, s. 134).

4.1.4.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tekerleme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bilmece ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan sayışmacalar ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen sayışmacalar ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Oooooo...*
İğne battı canımı yaktı
Tombul kuş arabaya koş
Arabanın tekeri
İstanbul'un şekeri
Hop hop altın top
Bundan başka oyun yok (TTK 4, s. 42).

4.1.4.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde giyim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *döner* kesmeye... (TTK 4, s. 20).
- ✓ Bizim yaptığımız *döner* çok ünlüdür (TTK 4, s. 35).
- ✓ Öğle yemeği münüsünde *döner*... *Türk yemeği*... *Türk yemekleri*... (TTK 4, s. 38).
- ✓ ... bir *baklava* yedi, ikinci *baklavayı* yemeden geri bıraktı. ... o kadar *baklava*... (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ ... *yoğurt* yemeye... *yoğurt* içinde... (TTK 4, s. 65).
- ✓ Dünyaca ünlü *Safranbolu lokumu*, *kuyu kebabı*, *Safranlı zerde*, *Safranbolu bükmesi* ve *Safranbolu baklavasından* tatmadan Safranbolu'dan ayrılmayın (TTK 4, s. 76).

- ✓ ... üzüm çiğneyip *şıra* yapan... *şıraların*... *şıra*... *pekmez*... (TTK 4, karekod 5, s. 82).
- ✓ *Testi kebabı*... (TTK 4, s. 83).
- ✓ ... *pekmez*... (TTK 4, karekod 16, s. 134).

4.1.4.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler altmış beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... onun için *dua* etik (TTK 4, s. 14).
- ✓ ... *İslamiyet*'i yayan... güzel *âhlakı*... (TTK 4, s. 90).
- ✓ ... *Hacca* gittiği için... *dergâh*... *Dergâhta*... *dergâh*... *dergâh*... *derviş*... *ibadet*... *Dergâh*... *dergâhta* *dinî eğitim*... *Dergâh*... *Dergâha*... (TTK 4, s. 91).
- ✓ ... *vaazlar* vermiş... *İslâm* kültürünün... *Sema gösterileri*... *Sema gösterisi*... (TTK 4, s. 95).
- ✓ ... *dergâha*... *Dergâha*... *dergâha*... (TTK 4, s. 98).
- ✓ ... *ilahisini*... *Hacı Bayram Veli Camisi*... (TTK 4, s. 100).
- ✓ ... *ya Hak*... *ya Hak*... *ya Hak*... *ya Hak*... (TTK 4, karekod 9, s. 100).
- ✓ ... *zekât* ve *sadaka*... *dergâh*... *Dergâh*... *Hacı Bayram Veli Camisi*... Allah çalışanları sever (TTK 4, s. 101).
- ✓ ... *dergâh*... (TTK 4, s. 102).
- ✓ ... *Sultanahmet Camisi*... *Firüzağa Camisi*'nin... (TTK 4, s. 104).
- ✓ Etkinlikte *Firüzağa Camisi* ve *Sultanahmet Camisi* öğelerine yer verilmiştir (TTK 4, s. 105).
- ✓ ... *Sultanahmet Camisi*'ni... *Camiyi*... *Sultanahmet Camisi*... *Cami*, *Ayasofya'nın*... *Cami*... *camisidir*... *Caminin*... *Caminin*... *Mavi Cami*... (TTK 4, s. 106).
- ✓ Etkinlikte *minare* ögesine yer verilmiştir. *Sultanahmet Camisi*'ni... *Sultanahmet Camisi*... (TTK 4, s. 107).

- ✓ *Sultanahmet Camisi... Caminin... caminin içini... Mavi Cami... Caminin... Sultan I. Ahmet'in türbesi... cami... Sultanahmet Camisi... camidir... ramazan ayında... (TTK 4, karekod 12, s. 107).*
- ✓ *... mescit bulunuyor (TTK 4, s. 115).*
- ✓ *Sultanahmet Camisi'nin... (TTK 4, s. 118).*
- ✓ *Etkinlikte cami, minare ve türbe öğelerine yer verilmiştir (TTK 4, s. 118).*

4.1.4.7. Tarihî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî öğeler yirmi altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen tarihî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... ünlü bir hakan vardı. ... Hakan artık... Hakan... (TTK 4, s. 22).*
- ✓ *Hakan... Hakan... Hakan... (TTK 4, s. 23).*
- ✓ *Türkiye Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal (TTK 4, s. 60).*
- ✓ *... 23 Nisan'ın önemini anlattı. ... 23 Nisan'da devlet büyüklerinin... TBMM'nin açılışı... (TTK 4, s. 61).*
- ✓ *... Atatürk'ün... (TTK 4, s. 70).*
- ✓ *... Atatürk'e... (TTK 4, s. 71).*
- ✓ *... 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra... (TTK 4, karekod 5, s. 82).*
- ✓ *Sultanahmet Camisi Osmanlı padişahı I. Ahmet tarafından yaptırılmıştır (TTK 4, s. 106).*
- ✓ *... Sultan I. Ahmet tarafından... (TTK 4, karekod 12, s. 107).*
- ✓ *... İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet... Osmanlı döneminde... Sultan II. Mahmut'un tuğrası... (TTK 4, karekod 13, s. 108).*
- ✓ *Dolmabahçe Sarayı Sultan Abdülmecid tarafından yaptırılmıştır (TTK 4, s. 111).*
- ✓ *... Osmanlı Devleti'nin son zamanları... Sultan Abdülmecid Han... Ulu Önder Atatürk'te... 10 Kasım 1938'de saat 9'u 5 geçerken hayata... Ulu Önderimizi... (TTK 4, karekod 15, s. 112).*
- ✓ *Medrese, Selçuklu zamanında Cacabey tarafından 1272'de yaptırılmıştır (TTK 4, s. 114).*

- ✓ Koza Han 15. yüzyılın sonlarında *Sultan II. Bâyezid* tarafından yaptırılmıştır (TTK 4, s. 115).

4.1.4.8. Vatan Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan öğeleri altmış sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen vatan öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Türkiye*’ye gitmeye (TTK 4, s. 16).
- ✓ ... *Türkçe*... *Türkçesi*... *Türkçe*... (TTK 4, s. 17).
- ✓ ... *Türkçe* adlarını... *Türkiye*’de ilk kez... (TTK 4, s. 18).
- ✓ Eski *Türklerde*... (TTK 4, s. 23).
- ✓ Etkinlikte *bayrağımıza* ve *Türk* milletine yer verilmiş (TTK 4, s. 28).
- ✓ Etkinlikte *Türkler*... *Türkler*... *Türkler*... (TTK 4, s. 31).
- ✓ *Türkçeyi* pek... (TTK 4, karekod 1, s. 34).
- ✓ ... *Türkçeyi*... (TTK 4, s. 35).
- ✓ *Türk bayrağının*... (TTK 4, s. 37).
- ✓ ... *Türk yemeği*... *Türk yemekleri*... (TTK 4, s. 38).
- ✓ ... *Türkiye* ve... *Türkiye* hakkında... *Türkiye*’yi görebileceğimi... (TTK 4, s. 59).
- ✓ ... *Türkiye* hakkındaki... *Türkler*... *Türklerle ilgili*... *Türkiye Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal* (TTK 4, s. 60).
- ✓ ... *Türkiye*’ye gittik. ... *Türkiye*’deki kutlamaları... *Türkiye*’den bir... (TTK 4, s. 61).
- ✓ ... *Türkiye*... (TTK 4, s. 62).
- ✓ ... *bayrak*... *bayraklarla*... *bayraklar*... *bayrak* hediye ettiler (TTK 4, s. 63).
- ✓ ... *Türkiye*’deki... *Türkiye*’de... *Türkiye*’de... (TTK 4, s. 65).
- ✓ ... *Türkiye*’de... *Türkiye*’ye... *Gençlik Marşı*’nı... *İstiklâl Marşı*’nı... (TTK 4, s. 66).
- ✓ *Gençlik Marşı* ögesine yer verilmiş (TTK 4, karekod 4, s. 66).
- ✓ *Gençlik Marşı*’nı... *Gençlik Marşı*’nı... (TTK 4, s. 67).
- ✓ ... *İstiklâl Marşı*’nın... *İstiklâl Marşı*’nı... *İstiklâl Marşı*’nın... (TTK 4, s. 69).

- ✓ ... *Cumhuriyet*... *Türk*'ün sesi... *Cumhuriyet*... (TTK 4, s. 70).
- ✓ ... *Türkiye*'nin... *Türkiye*... (TTK 4, s. 74).
- ✓ ... *Türklerin* de yaşadığına... *Türk* egemenliğine... *Türk* köyleri... (TTK 4, karekod 5, s. 82).
- ✓ ... *Türkiye*'deki... *Türkiye*'ye... (TTK 4, s. 85).
- ✓ *Türkiye*'de... (TTK 4, s. 88).
- ✓ *Türkiye*'nin... (TTK 4, s. 106).
- ✓ ... *Türk* saati... (TTK 4, s. 112).
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti*... (TTK 4, karekod 15, s. 113).
- ✓ ... *Türkiye*'nin... (TTK 4, s. 126).
- ✓ ... *Türkiye*'de... (TTK 4, s. 130).
- ✓ ... *Türkiye*'de... (TTK 4, s. 134).
- ✓ ... *Türkiye*'de... (TTK 4, s. 135).
- ✓ ... *Türkiye*'nin... *Türkiye*'nin... *Türkiye*'nin... *Türkiye*'nin... *Türkiye*'nin... (TTK 4, s. 136).

4.1.4.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.4.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler yüz otuz bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Antalya*'da doğdu (TTK 4, s. 38).
- ✓ *İstanbul*'un... (TTK 4, s. 42).
- ✓ *İstanbul*'un bir yakasında... (TTK 4, karekod 2, s. 46).

- ✓ Etkinlikte *Çanakkale* ve *Giresun* 'a yer verilmiştir (TTK 4, s. 50).
- ✓ ... *Ankara* 'ya gittik (TTK 4, s. 61).
- ✓ ... *Ankara* 'da... *Ankara* 'da... (TTK 4, s. 62).
- ✓ ... *Antalya* 'daki... (TTK 4, s. 65).
- ✓ ... *Ankara* 'daydım (TTK 4, s. 66).
- ✓ ... *Afyon* 'un (TTK 4, s. 69).
- ✓ ... *Karabük* 'ün evleriyle ünlü şirin ilçesi *Safranbolu* olacak. *Safranbolu* 'da... (TTK 4, s. 74).
- ✓ *Safranbolu* evleri... (TTK 4, s. 75).
- ✓ *Safranbolu* evleri... *Kent Tarihi Müzesi* ve *Anadolu Saat Kuleleri Minyatürleri*... *Tarihi Safranbolu evlerinde*... (TTK 4, s. 76).
- ✓ *Safranbolu* baklavasından tatmadan *Safranbolu* 'dan ayrılmayın (TTK 4, s. 76).
- ✓ ... *Denizli* yakınlarındaki *Pamukkale*... *Pamukkale*, kar beyazı travertenleri ve *Hierapolis Antik Kenti* ile ünlüdür... *Pamukkale*... *Kleopatra Havuzu*... (TTK 4, s. 78).
- ✓ *Hierapolis Antik Kenti*... *Hierapolis* 'in... *Hierapolis Antik Kenti*... *Hierapolis*... *Hierapolis* tiyatrosu... (TTK 4, s. 79).
- ✓ ... *Apollon kutsal alanı*... *İyon sütun başlıklı ev*... *Pamukkale* ve *Hierapolis*... (TTK 4, s. 80).
- ✓ *Kapadokya*... *Kapadokya*; *Nevşehir*, *Aksaray* ve *Kayseri* arasında yer alır. *Kapadokya*... *Kapadokya*... (TTK 4, s. 81).
- ✓ *Peri bacalarıyla*... (TTK 4, s. 82).
- ✓ ... Volkanik dağlarımızdan *Erciyes*... *Melendiz* ve *Hasan Dağı*... *Peri bacaları*... *Kızılırmak*... *Peri bacaları*... *Kapadokya* 'ya... *Peri bacaları*... *Kapadokya* 'ya... *Kapadokya*... *Peri bacası*... (TTK 4, karekod 5, s. 82).
- ✓ ... *Aksaray* yakınlarındaki *Ihlara Vadisi*... *Avanos* 'ta çömlek... *Kapadokya* 'da... (TTK 4, s. 83).
- ✓ ... *Adıyaman* 'da... *Nemrut Dağı*... *Nemrut Dağı*... *Nemrut Dağı* 'nda... (TTK 4, s. 84).
- ✓ *Nemrut Dağı* 'nı... (TTK 4, s. 85).

- ✓ Etkinlikte *Nemrut Dağı, Apollon tapınak kalıntıları, Kapadokya ve Pamukkale* öğelerine yer verilmiş (TTK 4, s. 85).
- ✓ *Konya'ya yerleşmiş. Konya'da dersler... Konya'da...* (TTK 4, s. 95).
- ✓ *Mevlâna Müzesi'ni...* (TTK 4, s. 97).
- ✓ *... Ankara'da...* (TTK 4, s. 100).
- ✓ *... Ankara'da...* (TTK 4, s. 101).
- ✓ *... Konya'da... Ankara'da...* (TTK 4, s. 102).
- ✓ *... İstanbul...* (TTK 4, karekod 12, s. 107).
- ✓ *... Kız Kulesi...* (TTK 4, s. 108).
- ✓ *Kız Kulesi'yle...* (TTK 4, s. 110).
- ✓ *... Marmara Denizi'nin İstanbul ile... Üsküdar sahiline... Kız Kulesi... İstanbul'un... İstanbul'un fethinden... Üsküdar sahili... İstanbul'un... Kız Kulesi'ni...* (TTK 4, karekod 13, s. 108).
- ✓ *... Kız Kulesi'nde... Kız Kulesi'ndeki... Dolmabahçe Sarayı'nda... Dolmabahçe Sarayı ... Saat Kulesi...* (TTK 4, s. 111).
- ✓ *Dolmabahçe Sarayı'ndaki... Dolmabahçe Sarayı'nı...* (TTK 4, s. 113).
- ✓ *... İstanbul... Dolmabahçe Sarayı... İstanbul Boğazı'nın... Dolmabahçe Sarayı'nda...* (TTK 4, karekod 15, s. 113).
- ✓ *Dolmabahçe Sarayı'nda...* (TTK 4, s. 112).
- ✓ *... İstanbul'da...* (TTK 4, karekod 15, s. 112).
- ✓ *İstanbul'daki... Kırşehir...* (TTK 4, s. 114).
- ✓ *Bursa'daki Koza Han... Bursa'da Koza Han... Koza Han...* (TTK 4, s. 115).
- ✓ *... Koza Han... Koza Han'a...* (TTK 4, s. 116).
- ✓ *... Koza Han'ın... Koza Han'a... Koza Han...* (TTK 4, s. 117).
- ✓ *Koza Han ...Sultanahmet Camisi'nin... Dolmabahçe Sarayı'nı... Koza Han'da... Cacabey Medresesi'nin ...* (TTK 4, s. 118).
- ✓ *... Marmara'nın... Kuzey Ege... Güney Ege... Orta ve Doğu Karadeniz... İç Anadolu Bölgesi'nde...* (TTK 4, s. 122).
- ✓ *Marmara Bölgesi'nde... Ege Bölgesi'nde... Karadeniz Bölgesi'nde...* (TTK 4, s. 123).

- ✓ *Atatürk Barajı... Fırat Nehri...* (TTK 4, s. 126).
- ✓ *... Erzurum (Palandöken), Kocaeli (Kartepe), Bursa'daki (Uludağ) kayak pistleri* binlerce turisti ağırlar (TTK 4, s. 134).
- ✓ *... Antalya, Muğla gibi...* (TTK 4, s. 135).

4.1.4.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *TRT Çocuk'ta* yayınlanan *Rafadan Tayfa'yı...* (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ *... İlk Meclis'ten... TBMM'nin... TBMM'ye...* (TTK 4, s. 61).
- ✓ *TRT Çocuk* (TTK 4, s. 134).

4.1.4.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler yirmi beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 4 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... hikâye... hikâyeleri... hikâyeyi...* (TTK 4, s. 22).
- ✓ *... hikâyesini...* farklılıklara *saygı* göstermektir (TTK 4, s. 32).
- ✓ *... barıştırmak... barışın diyoruz... barıştık...* (TTK 4, karekod 2, s. 46).
- ✓ *... masal anlatayım* (TTK 4, s. 51).
- ✓ *Hikâyede... Hikâyede... Hikâyedeki... Hikâyeyi...* (TTK 4, s. 52).
- ✓ *... Saygılarımla* (TTK 4, s. 59).
- ✓ *Demokrasi...* (TTK 4, s. 70).
- ✓ *... Saygılarımla...* (TTK 4, s. 71).
- ✓ *... UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nden* (TTK 4, s. 74).
- ✓ *... gezi yazısı yazın* (TTK 4, s. 88).
- ✓ *... hikâyeler anlatmayı çok sever* (TTK 4, s. 90).
- ✓ *... Yardım etmek, insan sevgisi, alçak gönüllülük* (TTK 4, s. 97).

- ✓ ... insan sevgisini... (TTK 4, s. 99).
- ✓ ... sevgi ile... (TTK 4, s. 100).
- ✓ ... saygıyla... (TTK 4, s. 101).

4.1.5. TTK 5 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.5.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.5.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili öğeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte *misafirperverlik* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 99).
- ✓ ... Türklerin *misafirperver* olduğunun anlatmaktadır (TTK 5, s. 103).
- ✓ ... bol köpüklü *kahvenizi* içerken... (TTK 5, s. 106).
- ✓ ... misafirine *kahve* ikram etmesi... (TTK 5, s. 107).
- ✓ Etkinlikte *misafirperverlik* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 107).
- ✓ Etkinlikte *misafirperver* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 111).

4.1.5.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ad koyma, lakap takma ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler on bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... bir *düğün*... *düğünün* son... *düğüne* katılanlar... *damat* ve *gelinin*... (TTK 5, karekod 8, s. 49).
- ✓ ... *sandık* açacağız... benim *çeyiz sandığımı*... altınlarını *sandığa* koyarlar... benim *sandığımdan*... *sandık*... (TTK 5, s. 114).
- ✓ ... *çeyizine*... (TTK 5, s. 127).

4.1.5.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... En sevdiğimiz oyun *ip atlama* (TTK 5, s. 29).
- ✓ Etkinlikte çocuk oyunlarından *sek sek* ve *ip atlama* ögelerine yer verilmiştir (TTK 5, s. 30).

4.1.5.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *millî bayramlarımız*... *Zafer Bayramı*, *Ulusal Egemenlik* ve *Çocuk Bayramı*, *Gençlik ve Spor Bayramı*, *Cumhuriyet Bayramı* (TTK 5, s. 69).
- ✓ ... *Gençlik ve Spor Bayramı*... (TTK 5, s. 70).
- ✓ ... *millî bayramlara*... *Millî bayramlar*... (TTK 5, s. 71).
- ✓ ... *millî bayramlarımızı*... (TTK 5, s. 77).
- ✓ ... *23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı* 'nda... (TTK 5, s. 78).

4.1.5.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde el öpme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.5.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimarî ile ilgili öğeler yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen mimarî ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Anıtkabir'e*... (TTK 5, s. 62).
- ✓ ... *Anıtkabir'e*... (TTK 5, s. 63).
- ✓ ... *Anıtkabir'de*... *Anıtkabir'deki*... (TTK 5, s. 64).
- ✓ ... *Anıtkabir'in*... (TTK 5, karekod 11, s. 64).
- ✓ Etkinlikte *Dolmabahçe* ve *Divriği Ulu Cami* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 94).

4.1.5.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan resim ile ilgili öğeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen resim ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Bayrak direğinin altına yaptığı *kabartmayla*... (TTK 5, karekod 11, s. 64).
- ✓ ... resimleri *kabartma* şeklinde bulunuyor... (TTK 5, s. 81).

4.1.5.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öğeler otuz bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Ben garip *Barış 'ım* (Barış Manço) neyleyim ... (TTK 5 , karekod 4, s. 23).
- ✓ Etkinlikte *davul* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 24).
- ✓ ... *türküler... türkünün...* (TTK 5, s. 25).
- ✓ ... *neyin üflendiği, mendilin çalındığı... İtrî'nin bestesinden...* (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ ... *türküyü... Türkülerde...* (TTK 5, s. 51).
- ✓ ... *Türküde... Türkünün...* (TTK 5, s. 52).
- ✓ ... *türküler...* (TTK 5, s. 77).
- ✓ ... *yolculuk türküsü...* (TTK 5, s. 92).
- ✓ ... *Gönlü Yüce Türk adıyla bir opera...* (TTK 5, s. 97).
- ✓ ... *Mehter Marşı'ndan... Türk Marşı'nı... Türk Marşı'nı... Türk Marşı'nı... Türk Marşı'nı...* (TTK 5, s. 100).
- ✓ Dinleme metninde *Türk Marşı* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, karekod 15, s. 101).
- ✓ Etkinlikte *davul* ve *zurna* ögelerine yer verilmiştir (TTK 5, s. 101).
- ✓ *Kilim türküsü Fatih Kısaparmak* tarafından seslendirilmiş (TTK 5, karekod 17, s. 119).
- ✓ ... *türkü... türkü...* (TTK 5, s. 119).
- ✓ ... *türküde... türküye... türkünün...* (TTK 5, s. 120).
- ✓ *Allı Turnam türküsü... türküye... türkü...* (TTK 5, s. 135).

4.1.5.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler altmış sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Hat sanatı...* (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ *Halı dokumacılığı... eski halı Türklere aittir... halı dokumacılığı... halı ve kilimlerin... Kartal motifi... Küpe motifi ... Göz motifinin... Pıtrak motifi... Sandık motifi... Ejderha motifi...* (TTK 5, s. 115).

- ✓ *Halı dokumacılığı... en eski halı Türklere aittir... Halı dokumacılığı... Kartal motifinin... (TTK 5, s. 116).*
- ✓ *Etkinlikte Kartal motifi, Küpe motifi, Göz motifi, Pıtrak motifi, Sandık motifi ve Ejderha motifi ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 117).*
- ✓ *... motifin... motif... motif... (TTK 5, s. 118).*
- ✓ *... kilim dokur... kilim... her nakışı... kilim... kilime... kilim demek... kilim... (TTK 5, s. 119).*
- ✓ *... kilim... kilim deseni... (TTK 5, s. 120).*
- ✓ *... kilim desenini... (TTK 5, s. 121).*
- ✓ *... Uşak halısı motifi... Türk halısına... halının... (TTK 5, s. 122).*
- ✓ *... Ebru... Ebru sanatının Avrupa'daki adı Türk kâğıdı veya Türk mermer kâğıdı olarak biliniyor... Ebru... (TTK 5, s. 123).*
- ✓ *Ebru sanatı... kilim... Ebru sanatının... Ebru sanatının... Ebru sanatının... ebru... (TTK 5, s. 124).*
- ✓ *... minyatür... minyatür sanatı... (TTK 5, s. 125).*
- ✓ *Minyatür... minyatür sanatında... Minyatür... Minyatürde... Minyatür... Minyatür... Minyatürde... minyatürlere... Minyatürlerin... (TTK 5, s. 126).*
- ✓ *... bakırcılığın... kazan... (TTK 5, s. 127).*
- ✓ *Etkinlikte halı motifi, ebru ve minyatür ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 128).*
- ✓ *Etkinlikte halı motifi, ebru ve minyatür ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 128).*
- ✓ *Etkinlikte halı, ebru, motif ve sandık ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 129).*

4.1.5.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili ögeler kırk yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Afişte zeybek, çayda çıra, bar, halay ve horon ögelerine yer verilmiştir (TTK 5, s. 44).*
- ✓ *Etkinlikte zeybek, çayda çıra, bar, halay ve horon ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 45).*

- ✓ ... *bar... horon... horon tepenler... zeybekler... zeybek...* (TTK 5, s. 46).
- ✓ *Horon ve zeybek...* (TTK 5, s. 47).
- ✓ Etkinlikte *horon* ve *zeybek* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 47).
- ✓ Etkinlikte *bar, zeybek, halay* ve *horon* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 48).
- ✓ ... *çayda çıra* oyunu... *çayda çıra* oyunu... (TTK 5, karekod 8, s. 49).
- ✓ Etkinlikte *çayda çıra* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 50).
- ✓ *Bar* oynanırken... *ata barı... ata barı...* (TTK 5, s. 51).
- ✓ ... *ata barı... ata barı... ata barı...* (TTK 5, s. 52).
- ✓ Etkinlikte *zeybek, bar, halay* ve *horon* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 59).
- ✓ Bulmacada *horon* ve *zeybek* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 59).
- ✓ Etkinlikte *çayda çıra* ve *bar* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 60).

4.1.5.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler yirmi altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Mesnevi'nin... Mevlâna Celaleddin Rumi... Bahaeddin Veled... Burhâneddin Tirmizi... Bahaeddin Veled... altı ciltlik Mesnevi... Tebrizli Şems... Mevlâna... Mesnevi... Mevlâna'nın... Mesnevi... Celaleddin... Mevlâna Celaleddin Rumi...* (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ ... *Mehmet Akif Ersoy'dan... Mehmet Akif Ersoy... Safahat* isimli eserinde... *Mehmet Akif Ersoy'un* hediyesidir (TTK 5, s. 73).
- ✓ ... *Mehmet Akif Ersoy... Mehmet Akif Ersoy...* (TTK 5, s. 74).
- ✓ ... *Mehmet Akif Ersoy... Mehmet Akif Ersoy... Akif'in...* (TTK 4, s. 75).
- ✓ Etkinlikte *Safahat* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 76).
- ✓ ... *Hacı Bektaş Veli...* (TTK 5, s. 133).
- ✓ Etkinlikte *Hacı Bektaş Veli* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 134).
- ✓ ... *Hacı Bektaş Veli...* (TTK 5, s. 145).

4.1.5.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk tiyatrosu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.5.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Akıl para ile satılmaz* (TTK 5, s. 34).
- ✓ *Nerede birlik, orada dirlik* (TTK 5, s. 34).
- ✓ *Emek olmadan yemek olmaz* (TTK 5, s. 34).
- ✓ *Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var* (TTK 5, s. 34).
- ✓ *Ata binersen Allah'ı, attan inersen atı unutma* (TTK 5, s. 141).
- ✓ *Ata binersen Allah'ı, attan inersen atı unutma* (TTK 5, s. 142).

4.1.5.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler kırk bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... on parmağında on marifet...* (TTK 5, s. 13).
- ✓ *... on parmağında on marifet...* (TTK 5, s. 15).
- ✓ *... on parmağında on marifet...* (TTK 5, s. 16).
- ✓ *... özen gösterin... elde etmeye... elde ettik... elde ettiğiniz... elde etmiş... elde edin... elde etmiş... elde etmiş... elde etmiş... elde ettiğiniz... elde etmiş... elde etmiş... (TTK 5, s. 17).*

- ✓ ... *sahip çıkmasını* istedi (TTK 5, s. 21).
- ✓ ... *boynunu bükse... insafa gelse...* (TTK 5, karekod 4, s. 23).
- ✓ *Hoşça kalın...* (TTK 5, s. 26).
- ✓ ... karar vermedik (TTK 5, s. 31).
- ✓ ... karar verdik (TTK 5, s. 32).
- ✓ ... not alabilirsiniz (TTK 5, s. 33).
- ✓ ... *can sıkıcı* olurdu (TTK 5, karekod 5, s. 33).
- ✓ ... *can sıkıcı* olurdu (TTK 5, s. 34).
- ✓ ... *sona ermiş* oldu (TTK 5, s. 35).
- ✓ ... *zevk alıyor* (TTK 5, s. 40).
- ✓ ... *hak ediyoruz* (TTK 5, s. 42).
- ✓ ... *ortaya çıkar... meydana çıktığında...* (TTK 5, s. 46).
- ✓ ... *neşesi kaçtı... ellerine tutuşturdu... ortaya çıktı...* (TTK 5, karekod 8, s. 49).
- ✓ *Hoşça kalın...* (TTK 5, s. 59).
- ✓ ... *ülkemin tadına doyum olmaz* (TTK 5, karekod 13, s. 85).
- ✓ ... *dikkat çeken...* (TTK 5, karekod 16, s. 104).
- ✓ ... *yola çıkması* (TTK 5, s. 105).
- ✓ ... *kilit vurdular... kilit vurdular... canımdan bıktım... canımdan bıktım... canımdan bıktım* (TTK 5, s. 119).

4.1.5.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan özdeyişler ile ilgili ögeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen özdeyişler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ “*Kusur bulmak için bakma birine,*
Bulmak için bakarsan bulursun.
Kusuru örtmeyi marifet edin,
İşte o zaman kusursuz olursun” - Mevlâna (TTK 5, s. 27).
- ✓ “*Gel gel, ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister Mecusi, ister puta tapan ol, yine gel*” - Mevlâna (TTK 5, karekod 6, s. 37).

- ✓ “*Can arıyorsan cansın, ekmek arıyorsan ekmeksin, aşkı arıyorsan aşıksın. Gönlün neye kapılmışsa dostum aslında osun sen*” - Mevlâna (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ “*Doğruyu söylemekten hiçbir zaman korkmayınız*” - Atatürk (TTK 5, s. 42).
- ✓ “*Allah bu millete bir daha İstiklâl Marşı yazdırmaz*” - Mehmet Akif Ersoy (TTK 5, s. 74).
- ✓ “*Her şey unutulur. Fakat biz her şeyi gençliğe bırakacağız. O gençlik ki hiçbir şeyi unutmuyacaktır; geleceğin ışık saçan çiçekleri onlardır. Bütün ümidim gençliktedir*” - Mustafa Kemal Atatürk (TTK 5, s. 77).

4.1.5.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *büyük* bir şans... (TTK 5, s. 15).
- ✓ ... *aydınlık* yüzlü... (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ ... zaman *derin* akmaz... (TTK 5, karekod 13, s. 85).
- ✓ ... *türkü* yaktım... ismin *dolandı*... *türkü* yaktım... *türkü* yaktım... (TTK 5, s. 119).

4.1.5.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ikilemeler ile ilgili ögeler on yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen ikilemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *gelir gelmez*... (TTK 5, s. 21).
- ✓ ... *ayrı ayrı*... *tek tek*... *ayrı ayrı*... (TTK 5, s. 35).
- ✓ ... *uzun uzun*... (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ ... *sıkı sıkı*... *kıpır kıpır*... (TTK 5, s. 46).
- ✓ ... *omuz omuza*... (TTK 5, s. 47).
- ✓ ... *el ele*... (TTK 5, s. 48).
- ✓ ... *uzun uzun*... *uzun uzun*... *zarı zarı*... (TTK 5, s. 51).

- ✓ ... *uzun uzun*... (TTK 5, s. 52).
- ✓ ... *salkım salkım*... (TTK 5, s. 58).
- ✓ ... *tin tin*... (TTK 5, s. 60).
- ✓ ... *civil civil*... (TTK 5, s. 109).
- ✓ *Yan yana*... (TTK 5, s. 129).

4.1.5.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *civildar*... (TTK 5, s. 108).
- ✓ ... *civildamak*... (TTK 5, s. 109).

4.1.5.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Görüşmek üzere*... (TTK 5, s. 26).

4.1.5.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tekerlemeler ile ilgili ögeler sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen tekerlemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Şinasi bu senin son şansın* (TTK 5, s. 57).
- ✓ *O pikap bu pikap şu pikap* (TTK 5, s. 57).
- ✓ *Üç tas has hoşaf* (TTK 5, s. 57).
- ✓ *Şu köşe yaz köşesi, bu köşe kış köşesi, ortada su şişesi* (TTK 5, s. 57).

- ✓ *Al bu takatukaları takatukacıya takatukalatmaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse takatukacıdan takatukaları takatukalatmadan al da gel* (TTK 5, s. 57).
- ✓ *Şu yoğurdu sarımsaklasak da mı saklasak sarımsaklamasak da mı saklasak* (TTK 5, s. 60).
- ✓ *Üç tas has hoşaf* (TTK 5, s. 60).
- ✓ *Şu duvarı badanalamalı mı, badanalamamalı mı* (TTK 5, s. 60).

4.1.5.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bilmeceler ile ilgili ögeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen bilmeceler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Ne canı var ne kanı beş tanedir parmağı* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Salkım salkım inciyim. En çok kardeşi olan meyveyim* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Kuyruğu var, at değil. Kanadı var kuş değil* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Daldan dala atlarım, kuyruğumdan sarkarım* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Bilmece bildirmece, el üstünden kaydırmaca* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Bahçede kırdan dolaşır, evini sırtında taşır* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *İstanbul'da bir tane, İzmir'de iki tane, Ankara'da hiç yok* (TTK 5, s. 58).
- ✓ *Ben giderim o gider, arkamdan tin tin eder* (TTK 5, s. 60).
- ✓ *En çok kardeşi olan meyve, hangi meyvedir* (TTK 5, s. 60).
- ✓ *Gökte durur paslanmaz, suya düşer ıslanmaz* (TTK 5, s. 60).

4.1.5.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayışmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mâni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde giyim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... bol köpüklü *kahvenizi*... *Şekerleme*, Türkiye’de bir sanattır... Evde *reçel* piştiği gün... (TTK 5, s. 106).
- ✓ ... misafirine *kahve* ikram etmesi... *reçel*... *reçel*... *reçel*... (TTK 5, s. 107).
- ✓ *Türk lokantasına* giderim (TTK 5, s. 108).
- ✓ ... *pekmez*... *çiğ köfte*... (TTK 5, s. 127).

4.1.5.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler otuz altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Allah aşkı*... *derviş*... *derviş*... *Kuran-ı Kerim*... *Allah aşkını*... *sema* edip *Allah aşkına*... *yaradan*... *semaya*... *Mevlevilik*... *Hız. Muhammed’i öven naat-ı şerifin*...

semazenler Allahutaala... vaktini ibadetle... türbeye defnedildi (TTK 5, karekod 6, s. 37).

- ✓ *Allah bu millete...* (TTK 5, s. 74).
- ✓ Etkinlikte *Divriği Ulu Cami* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 94).
- ✓ *... Allah'ın adının...* (TTK 5, s. 97).
- ✓ *... Allah'ın adının...* (TTK 5, s. 98).
- ✓ *... Camilerde...* (TTK 5, s. 108).
- ✓ *... günahdır... dergâhında... günahdır...* (TTK 5, s. 119).
- ✓ *... Cami... Nuh Tufanı... Hz. Muhammed'in... Kâbe'ye...* (TTK 5, s. 133).
- ✓ Etkinlikte *camî, Nuh Tufanı* ve *Kâbe* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 134).
- ✓ *... Allah'ı...* (TTK 5, s. 141).
- ✓ *... Allah'ı... Allah...* (TTK 5, s. 142).
- ✓ Etkinlikte *camî* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 143).
- ✓ *Nuh Tufanı...* (TTK 5, s. 145).

4.1.5.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler on sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... I. Alâeddin Keykubad... I. Alâeddin Keykubad...* (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ *... Atatürk'ün... Atatürk yurdumuzun...* (TTK 5, karekod 11, s. 64).
- ✓ *15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'dür. ... 19 Mayıs 1919, Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışı ve Millî Mücadele'yi başlattığı tarihti. Atatürk...* (TTK 5, s. 70).
- ✓ *Mustafa Kemal Atatürk... 19 Mayıs, Atatürk'ün Samsun'a çıkışının yıl dönümüdür* (TTK 5, s. 71).
- ✓ *... 1920 yılında millî marşımızın yazılması... millî marş... marş Meclis'te Hamdullah Suphi tarafından okundu... İstiklâl Marşı...* (TTK 5, s. 73).
- ✓ *... Atatürk'ün...* (TTK 5, s. 77).
- ✓ *... Mustafa Kemal Atatürk'ün... Atatürk... Atatürk'ün...* (TTK 5, s. 78).

4.1.5.8. Vatan Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan öğeleri yüz on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen vatan öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Türkiye'ye... Türkiye'ye...* (TTK 5, s. 21).
- ✓ ... *Türkçe konuşan... Türkçe... Türkçe...* (TTK 5, s. 40).
- ✓ ... *Türkiye'nin...* (TTK 5, s. 47).
- ✓ *Türkiye'de* 4.000 çeşit halk oyunu var (TTK 5, s. 53).
- ✓ ... *Türkiye'deki üniversitelerde...* (TTK 5, s. 56).
- ✓ ... *Ankara Türkiye'nin başkenti* (TTK 5, s. 62).
- ✓ ... *Türk bayrağı... Türk kültürü... Türk zaferi...* (TTK 5, s. 64).
- ✓ ... *Türk... bayrak... Türk ulusu... Türk kültürünü... Türk zaferlerini... Millî Misak-i...* (TTK 5, karekod 11, s. 64).
- ✓ ... *bayrak... bayrak... bayrak...* (TTK 5, s. 65).
- ✓ ... *bayrak... Türk bayrağındaki yıldız...* (TTK 5, s. 67).
- ✓ ... *Türk bayrağındaki...* (TTK 5, s. 68).
- ✓ ... 1920 yılında *millî marşımızın yazılması... millî marş... İstiklâl Marşı... Türk milletine...* (TTK 5, s. 73).
- ✓ ... *İstiklâl Marşı... İstiklâl Marşı... İstiklâl Marşı şairi...* (TTK 5, s. 74).
- ✓ ... *İstiklâl Marşı şairi...* (TTK 5, s. 75).
- ✓ ... *millî marşımızı...* (TTK 5, s. 77).
- ✓ ... *Türkiye'ye...* (TTK 5, s. 80).
- ✓ ... *Türkiye'nin dört köşesi...* (TTK 5, karekod 13, s. 85).
- ✓ ... *Türkiye'ye...* (TTK 5, s. 87).
- ✓ *Türkiye'de...* (TTK 5, s. 89).
- ✓ *Türkiye'ye...* (TTK 5, s. 94).
- ✓ *Türk milletini...* (TTK 5, s. 96).
- ✓ *Türkiye'de... Türklerin... Türkler... Türkiye'de... Türk atları... Türk atları...* (TTK 5, s. 97).

- ✓ *Türkler... Türkiye’de... Türklerin... Türkiye’de... Türk atları... Türk atları... (TTK 5, s. 98).*
- ✓ *... Türklerin... Türkler... Türkler... Türkiye’de... (TTK 5, s. 99).*
- ✓ *... Türkiye’de... Türklere ait... Mehter Marşı’ndan... Türk Marşı’nı... Türkler... (TTK 5, s. 100).*
- ✓ *Türk Marşı’nı... Türk Marşı’nı... Türk Marşı’nı... (TTK 5, s. 101).*
- ✓ *Dinleme metninde Türk Marşı ögesine yer verilmiştir (TTK 5, karekod 15, s. 101).*
- ✓ *... Türkiye... Türk kadınları... Türkler... Türkler... Türk... Türklerin... (TTK 5, s. 102).*
- ✓ *Türklerin... Türklerin... Türk... Türklerin... Türk kadınları... (TTK 5, s. 103).*
- ✓ *... Türk insanının dürüstlüğü... Türklerin dürüstlüğüne... Türk... Türk kahveci... Türk kahvehanesine... (TTK 5, karekod 16, s. 104).*
- ✓ *... Türklerin... (TTK 5, s. 105).*
- ✓ *... Türkiye’de... (TTK 5, s. 106).*
- ✓ *... Türkler... Türkler... Türkler... Türkler çok şerefli... Türkler... Türk lokantasına... (TTK 5, s. 108).*
- ✓ *... Türkiye’de... Türklerin... (TTK 5, s. 109).*
- ✓ *... Türkler... Türkler... Türk milleti... (TTK 5, s. 110).*
- ✓ *... eski halı Türklere aittir (TTK 5, s. 115).*
- ✓ *... eski halı Türklere aittir (TTK 5, s. 116).*
- ✓ *... Türk halısı... Türk kültür ve sanatının... Türk... (TTK 5, s. 122).*
- ✓ *Türklere... (TTK 5, s. 128).*
- ✓ *... Türk devletlerinin... Türkler... Türk büyüğü... (TTK 5, s. 136).*
- ✓ *... Türk milleti... Türk büyüğü... Türk büyüğü... (TTK 5, s. 137).*
- ✓ *... Türkler... Türkler... Türkler... Türkler... Türkler... (TTK 5, s. 141).*
- ✓ *... Türkler... Türkler... Türkler... (TTK 5, s. 142).*
- ✓ *... Türk büyüğü... (TTK 5, s. 145).*

4.1.5.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.5.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine

Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler altmış yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Malatya*... (TTK 5, s. 21).
- ✓ ... *Malatya'ya... Malatya'ya... Malatya'ya*... (TTK 5, s. 22).
- ✓ ... *Konya'nın*... (TTK 5, karekod 6, s. 37).
- ✓ ... *Erzincan, Erzurum, Kars, Artvin... Karadeniz'e... Ege yöresinin*... (TTK 5, s. 46)
- ✓ ... *Elazığ'da... Elazığ'da*... (TTK 5, karekod 8, s. 49).
- ✓ ... *Anıtkabir'e... Ankara'da... Ankara Türkiye'nin başkenti* (TTK 5, s. 62).
- ✓ ... *Anıtkabir'e*... (TTK 5, s. 63).
- ✓ ... *Anıtkabir'de... Anıtkabir'deki*... (TTK 5, s. 64).
- ✓ ... *Anıtkabir'in*... (TTK 5, karekod 11, s. 62).
- ✓ *Ankara'ya gelmişken Mehmet Akif Ersoy Evi ve Müzesi'ne*... (TTK 5, s. 72).
- ✓ ... *Ankara*... (TTK 5, s. 75).
- ✓ ... *Bursa'da... Bursa'da*... (TTK 5, s. 78).
- ✓ ... *Göbeklitepe, Şanlıurfa* ilimizde yer alıyor. *Göbeklitepe'nin... Göbeklitepe'de... Göbeklitepe... Göbeklitepe* UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alındı. 2019 yılı *Göbeklitepe* yılı ilan edildi (TTK 5, s. 81).
- ✓ Etkinlikte *Göbeklitepe* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 82).
- ✓ *Kazdağı Millî Parkı Balıkesir'de* bulunuyor (TTK 5, s. 83).
- ✓ Etkinlikte *beş defa Kazdağı Millî Parkı* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 84).

- ✓ ... *Çanakkale... Truva Antik Kenti... Truva Antik Kenti*, 1998 yılından bu yana UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alır (TTK 5, s. 88).
- ✓ ... *Çanakkale...* (TTK 5, s. 88).
- ✓ *Hattuşa, Çorum'da bulunuyor... Hattuşa'nın... Hattuşa...* (TTK 5, s. 91).
- ✓ Etkinlikte *Hattuşa ve Çorum* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 91).
- ✓ *Hattuşa... Hattuşa...* (TTK 5, s. 92).
- ✓ Etkinlikte *Kazdağı Millî Parkı, Hattuşa, Truva Antik Kenti ve Göbeklitepe* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 93).
- ✓ Etkinlikte *Kazdağı Millî Parkı, Hattuşa, Truva Antik Kenti, Göbeklitepe, Ani Harabeleri, Dolmabahçe ve Divriği Ulu Cami* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 94).
- ✓ *İstanbul'a... Muğla'daki...* (TTK 5, s. 102).
- ✓ ... *İstanbul'da... Muğla'da...* (TTK 5, s. 103).
- ✓ *İstanbul'da...* (TTK 5, s. 106).
- ✓ ... *İstanbul'da...* (TTK 5, s. 108).
- ✓ ... *İstanbul'da...* (TTK 5, s. 109).
- ✓ Etkinlikte *İstanbul* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 111).

4.1.5.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... marş *Meclis'te* Hamdullah Suphi tarafından okundu (TTK 5, s. 73).
- ✓ ... *Türkiye Büyük Millet Meclisi... Meclis'ten...* (TTK 5, s. 75).
- ✓ ... *Gülhane Hastanesi...* (TTK 5, s. 102).
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti Emniyet Genel Müdürlüğü'nün...* (TTK 5, s. 136).
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti Emniyet Genel Müdürlüğü'nün...* (TTK 5, s. 138).
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti Emniyet Teşkilatı'nın...* (TTK 5, s. 145).

4.1.5.12. Evrensel Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel öğeler kırk bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 5 ders kitabında tespit edilen evrensel öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *masallar* anlatır... (TTK 5, s. 13).
- ✓ ... *günlüğüm*den... (TTK 5, s. 21).
- ✓ ... her görüşe *saygı* göstermeli (TTK 5, karekod 5, s. 33).
- ✓ ... *hikâye* okuyacağız (TTK 5, s. 35).
- ✓ ... *hikâyenin*... (TTK 5, s. 36).
- ✓ ... *barışçıl*... *barışseverlik*... (TTK 5, karekod 11, s. 62).
- ✓ ... *bağımsızlık*... (TTK 5, s. 73).
- ✓ ... *anıdır*... (TTK 5, s. 76).
- ✓ ... Göbeklitepe UNESCO tarafından *Dünya Miras Listesi* 'ne alındı (TTK 5, s. 81).
- ✓ Truva Antik Kenti, 1998 yılından bu yana UNESCO *Dünya Miras Listesi* 'nde yer alır (TTK 5, s. 88).
- ✓ ... 1986 yılından UNESCO *Dünya Miras Listesi* 'ne dahil edildi. ... Hattuşa, UNESCO *Dünya Miras Listesi* 'ne... (TTK 5, s. 91).
- ✓ ... *saygı* üzerine... (TTK 5, s. 97).
- ✓ ... *saygı* üzerine... (TTK 5, s. 98).
- ✓ Etkinlikte *adillik* ögesine yer verilmiştir (TTK 5, s. 99).
- ✓ ... *saygı*... (TTK 5, s. 99).
- ✓ ... *insan sevgisi*... (TTK 5, s. 102).
- ✓ ... *yardımseverliğinden*... (TTK 5, s. 103).
- ✓ ... Türk insanının *dürüstlüğü*... Türklerin *dürüstlüğüne*... (TTK 5, karekod 16, s. 104).
- ✓ ... *hikâyenin*... *hikâye*... *hikâyedeki*... *hikâyenizi*... (TTK 5, s. 118).
- ✓ ... *sevgimi*... *aşk*ı... *aşka*... *aşk*ı... *aşk*ı... *aşk*ı... (TTK 5, s. 119).
- ✓ ... *hikâye*... (TTK 5, s. 127).
- ✓ ... *öykü*, *masal*, *destan*... (TTK 5, s. 135).
- ✓ ... *efsane*ye... *efsane*... (TTK 5, s. 137).

- ✓ ... *insan haklarını* savunmaktır... (TTK 5, karekod 19, s. 139).
- ✓ ... *hayvanların hakları*... *İnsanlarla hayvanların hakları*... (TTK 5, s. 140).
- ✓ ... *efsane*... (TTK 5, s. 145).

4.1.6. TTK 6 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.6.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.6.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili öğeler altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Ev sahibi kabak tatlısı yapmış. Bize *ikram ederken* ... (TTK 6, s. 38).
- ✓ *Misafirlere ikram etmek* için kurban etinden kavurma yaptık (TTK 6, s. 75).
- ✓ ... gelen *misafirlere ikram edilir* (TTK 6, s. 76).
- ✓ ... komşu ve akrabalara *ikram edilebilir* (TTK 6, s. 82).

4.1.6.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ad koyma ve lakap takma ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan düğün, sünnet düğünü ile ilgili öğeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü –

Seviye 6 ders kitabında tespit edilen düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türk toplumunda üç şeye kına yakar. Askere giden oğullarına, kendilerini vatana adasınlar diye. *Gelin* olan kızlara, kendilerini yuvalarına adasınlar diye. Kurbanlık hayvanlara kına yakılması ise Allah’a adandığı içindir. ... Bizde *geline*, askere, koça kına yakılır (TTK 6, s. 72).

4.1.6.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *bakkal-manav oyunu*... (TTK 6, s. 13).
- ✓ ... *bakkal-manav oyununu*... (TTK 6, s. 20).
- ✓ ... *bakkal-manav oyunu*... (TTK 6, s. 21).
- ✓ ... *bakkal-manav oyunu*... (TTK 6, s. 28).
- ✓ ... *bakkal-manav oyunundaki*... (TTK 6, s. 36).

4.1.6.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler yirmi sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ...*dinî bayramlarda*... *resmi veya dinî bayramlarımızdan* ... (TTK 6, s. 18).
- ✓ *Kurban Bayramı* (TTK 6, s. 66).
- ✓ *Dinî bayramların... Kurban Bayramı’dır... dinî bayramlarda*... (TTK 6, s. 69).
- ✓ *Dinî bayramlarımız... Kurban Bayramı, dinî bayramlarımızdan... dinî bayramlarımızı... Kurban Bayramı’yla ilgili*... (TTK 6, s. 70).
- ✓ *Kurban Bayramı* öncesinde... (TTK 6, s. 71).
- ✓ *Kurban Bayramı* için... (TTK 6, s. 72).
- ✓ ... *Ramazan ve Kurban Bayramı’nın*... (TTK 6, karekod, s. 74).
- ✓ *Kurban Bayramı’nın*... (TTK 6, s. 74).

- ✓ *Kurban Bayramı'nda...* (TTK 6, s. 75).
- ✓ *Kurban Bayramı'nda... Kurban Bayramı'nda...* (TTK 6, s. 76).
- ✓ *... Kurban Bayramı... Kurban Bayramı'nda...* (TTK 6, s. 77).
- ✓ *Kurban Bayramı'nda ... Kurban Bayramı'nda ...* (TTK 6, s. 78).
- ✓ *Kurban Bayramlarında... Kurban Bayramı'nda ...* (TTK 6, s. 79).
- ✓ *Kurban Bayramı'nda...* (TTK 6, s. 82).
- ✓ *Kurban Bayramı'yla...* (TTK 6, s. 83).

4.1.6.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan el öpme ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen el öpme ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... elini öptüğünüz büyükleriniz... bayramlaşır. Küçükler büyüklerin ellerini öperler* (TTK 6, s. 75).

4.1.6.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.6.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimarî ile ilgili ögeler üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen mimarî ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... Mimar Kemaleddin Bey... Gazi Orta Muallim Mektebi, Ankara Palas Konuk Evi...* (TTK 6, s. 138).

4.1.6.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde resim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili ögeler kırk yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *türkü* söylemeyi... *türkü* söylemeyi... (TTK 6, s. 45).
- ✓ ... *türkü*müzü... (TTK 6, s. 54).
- ✓ Etkinlikte *Barış Manço*, *Müzeyyen Senar* ve *Âşık Veysel* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 125).
- ✓ Etkinlikte *Neşet Ertaş* ve *Nuray Hafıtaş* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 126).
- ✓ ... *türkü*ler söyleyerek... (TTK 6, s. 133).
- ✓ ... *Barış Manço*... *Barış Manço* 'nun... *Barış Manço* 'nun... (TTK 6, s. 134).
- ✓ ... *Barış Manço*... *Barış Manço*... *Dağlar Dağlar*... *Kol Düğmeleri*... *Manço*... *Barış Manço*... *Barış Manço*... *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa*, *Aynalı Kemer*, *Hal Hal*, *Arkadaşım Eşek*, *Ali Yazar Veli Bozar*... *Barış Manço*... *Halil İbrahim Sofrası*... *Gülpembe*... *Bugün Bayram*... *Kara Sevda*... (TTK 6, karekod, s. 134).
- ✓ *Neşet Ertaş*... *Muharrem Ertaş*... *bağlama*... *Neşet Ertaş*... (TTK 6, s. 136).
- ✓ ... *Neden Garip Garip Ötersin Bülbül*... *Neşet Ertaş türküleri*... *türkülerinin*... *Gönül Dağı*, *Yazımı Kışa Çevirdim*, *Mühür Gözlüm*, *Seher Vakti Çaldım Yârin Kapısını*, *Tatlı Dillim*... (TTK 6, s. 137).
- ✓ *Neşet Ertaş*... *türkülerini*... *Gönül Dağı*, *Kendim Ettim Kendim Buldum*, *Yalan Dünya*... (TTK 6, s. 140).
- ✓ *Âşık Veysel*... (TTK 6, s. 147).

4.1.6.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel el sanatları ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... halk oyunu ise *horondur* (TTK 6, s. 98).

4.1.6.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler yirmi beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Yunus 'una Emrah 'a... Mevlana 'ya...* (TTK 6, s. 25).
- ✓ ... *Yunus Emre bir şiirinde... Yunus Emre 'nin kim...* (TTK 6, s. 33).
- ✓ Konya denince akla *Mevlana* gelir (TTK 6, s. 96).
- ✓ ... *Nizamülmülk, Siyasetname* adlı bir eseri yazmıştır (TTK 6, s. 114).
- ✓ ... *Kutadgu Bilig 'ti* (TTK 6, s. 115).
- ✓ Etkinlikte *Mehmet Âkif Ersoy* ve *Nazım Hikmet* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 125).
- ✓ Etkinlikte *Necip Fazıl Kısakürek* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 126).
- ✓ ... millî şairimiz *Mehmet Âkif Ersoy 'dur... Mehmet Âkif... Mehmet Âkif...* (TTK 6, s. 129).
- ✓ *Mehmet Âkif... Mehmet Âkif... Mehmet Âkif Ersoy... Mehmet Âkif Ersoy 'la... Âkif... Mehmet Âkif Ersoy 'u...* (TTK 6, karekod, s. 130).
- ✓ *Necip Fazıl Kısakürek... Sakarya Türküsü 'dür* (TTK 6, s. 132).
- ✓ ... *Yunus Emre ki...* (TTK 6, karekod, s. 132).
- ✓ ... *Nazım Hikmet 'tir* (TTK 6, s. 133).

4.1.6.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögeler yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk

Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte *Karagöz-Hacivat* ve *orta oyunu* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 49).
- ✓ ... bu oyunlardan biri *Karagöz ve Hacivat*'tır... *Karagöz ve Hacivat* oynatılabilir (TTK 6, s. 50).
- ✓ *Karagöz ve Hacivat*, *gölge oyunu* olarak da bilinir... *Karagöz ve Hacivat* oyununu... (TTK 6, s. 51).
- ✓ ... *Karagöz ve Hacivat* oynatılabilir... *Karagöz* oyununda... *Karagöz* gösterileri... (TTK 6, s. 51).
- ✓ *Karagöz* oyunundaki... (TTK 6, s. 53).
- ✓ *Karagöz* gösterisi... (TTK 6, s. 54).
- ✓ *Karagöz* oyununa... *orta oyunudur*... *Karagöz* oyununda... *orta oyunundan*... (TTK 6, s. 58).
- ✓ *Karagöz* 'ün bir kukla oyunu... (TTK 6, s. 59).
- ✓ ... *gölge oyunu*... (TTK 6, s. 63).
- ✓ *Orta oyunu*... *Karagöz* oyunundaki... *Karagöz* oyununda... (TTK 6, s. 64).

4.1.6.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.6.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Komşu komşunun külüne muhtaçtır* (TTK 6, s. 41).
- ✓ *Bir elin nesi var iki elin sesi var* (TTK 6, s. 41).
- ✓ *Yalnız taş duvar olmaz* (TTK 6, s. 41).
- ✓ *Birlikten kuvvet doğar* (TTK 6, s. 41).
- ✓ *Ağaç yapraklarıyla gürler* (TTK 6, s. 41).

4.1.6.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler kırk iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *vakit geçirir* (TTK 6, s. 16).
- ✓ ... *yanar içim... erişilmez sırrına* (TTK 6, s. 25).
- ✓ ... *iletişim kurmak... canımıza can katacak* (TTK 6, s. 26).
- ✓ ... *iletişim kurmamız önemlidir* (TTK 6, s. 32).
- ✓ ... *iletişim kurmak için...* (TTK 6, s. 36).
- ✓ ... *değer vermek* (TTK 6, s. 39).
- ✓ ... *değer verirler* (TTK 6, s. 41).
- ✓ ... *bağrına bastı* (TTK 6, s. 45).
- ✓ ... *üstesinden gelebiliriz* (TTK 6, s. 46).
- ✓ ... *canımı sıkma* (TTK 6, s. 55).
- ✓ ... *ziyaret eder* (TTK 6, s. 69).
- ✓ ... *ziyaret edilir* (TTK 6, s. 73).
- ✓ ... *leyleği havada görmek... leyleği havada görmüşsünüz... leyleği havada görmek...* (TTK 6, s. 104).
- ✓ ... *göç ettiler... göç etmek...* (TTK 6, s. 110).
- ✓ ... *göç etmeyen...* (TTK 6, s. 111).
- ✓ ... *canlarını verdikten sonra...* (TTK 6, s. 119).
- ✓ ... *nefesi kesildi* (TTK 6, s. 127).
- ✓ ... *kendini bilip... şifayı kapıp... bin derde deva... dizini döversin... şifayı kapıp... bin derde deva... iğneyi kendine batırır, çuvaldızı başkasına... darısı başına... şifayı kapıp... bin derde deva... bin derde deva...* (TTK 6, karekod 135, s. 132).
- ✓ ... *sıkıntı çekerdi* (TTK 6, s. 144).
- ✓ ... *göç ederdi... hoş görmek... hoş görmek...* (TTK 6, s. 145).
- ✓ ... *Can verir... Can verir...* (TTK 6, s. 150).
- ✓ ... *Can verir... Can verir...* (TTK 6, s. 151).
- ✓ ... *değer verir* (TTK 6, s. 156).

4.1.6.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde özdeyiş ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Türk turizminin *lokomotifi* (TTK 6, s. 93).
- ✓ ... *yüzen al sancak... tüten en son ocak...* (TTK 6, s. 131).
- ✓ *Acı* bir sancı... *acı* rüzgârlar... (TTK 6, s. 152).

4.1.6.3.5. İkilemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ikilemeler ile ilgili ögeler yirmi bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen ikilemeler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *evi barkı...* (TTK 6, s. 23).
- ✓ ... *lay lay... lay lay...* (TTK 6, s. 25).
- ✓ ... *vah vah...* (TTK 6, s. 54).
- ✓ ... *maşallah maşallah...* (TTK 6, s. 58).
- ✓ ... *ince ince...* (TTK 6, s. 78).
- ✓ ... *sık sık...* (TTK 6, s. 87).
- ✓ ... *ışıl ışıl... mışıl mışıl...* (TTK 6, karekod, s. 98).
- ✓ ... *döner dönmez...* (TTK 6, s. 104).
- ✓ ... *tatlı tatlı...* (TTK 6, s. 127).
- ✓ ... *kıvrım kıvrım... basamak basamak... büklüm büklüm...* (TTK 6, s. 132).
- ✓ ... *eyvah eyvah... çil çil... kayna kayna...* (TTK 6, karekod, s. 132).
- ✓ ... *allı pullu...* (TTK 6, s. 133).

- ✓ ... *dağlar dağlar... hal hal...* (TTK 6, karekod, s. 134).
- ✓ ... *garip garip...* (TTK 6, s. 137).

4.1.6.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *hışırıyordu* (TTK 6, s. 127).
- ✓ ... *şaklar...* (TTK 6, s. 152).

4.1.6.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler on yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Hoş geldiniz* (TTK 6, s. 20).
- ✓ *Teşekkür ederim* (TTK 6, s. 45).
- ✓ ... *hoş geldiniz... hoş geldiniz... hoş geldiniz... hoş geldiniz... hoş geldiniz* (TTK 6, s. 54).
- ✓ ... *El öpenleriniz çok olsun* (TTK 6, s. 75).
- ✓ ... *afiyet olsun... Afiyet olsun* (TTK 6, s. 78).
- ✓ ... *Aferin* (TTK 6, karekod, s. 98).
- ✓ ... *Çok yaşa... Sende gör... Çok yaşa... Sende gör... Çok yaşa... Sende gör...* (TTK 6, karekod, s. 135).

4.1.6.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tekerleme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bilmece ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayışmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mâni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan giyim öğeleri iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen giyim öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Altın Elbiseli Adam* (TTK 6, s. 112).
- ✓ *Altın Elbiseli Adam* (TTK 6, s. 113).

4.1.6.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri elli sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Görsel olarak *ceviz, badem, zeytin yağı, Antep fıstığı, fasulye, fındık, yer fıstığı* ve *lokum* öğesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 27).
- ✓ Türkiye’ye gittik, *erik reçeli* getirdik. Türkiye’ye gittik *erik reçeli*... (TTK 6, s. 28).
- ✓ *Lahmacun* varken... *lahmacun* yemem... *Lahmacun* gerçekten... Ev sahibi *kabak tatlısı* yapmış. Bize ikram ederken... *kabak tatlısı* sevmem (TTK 6, s. 38).
- ✓ Misafirlere ikram etmek için kurban etinden *kavurma* yaptık (TTK 6, s. 75).
- ✓ ... kavurmalı tost yapmaya... (TTK 6, s. 78).
- ✓ *Kavurma, kavurmalı tost, terbiyeli şiş, kaburga dolması, sebzeli haşlama* ve *yahni* öğelerine yer verilmiştir (TTK 6, s. 78).
- ✓ Bursa’nın *iskender kebabı, kestane şekeri* ünlüdür (TTK 6, s. 89).
- ✓ Ege mutfağından birkaç örnek: *baklalı enginar, börülce salatası, otlu börek, kabak çiçeği dolması* (TTK 6, s. 92).
- ✓ Adana-Adana *kebabı, şalgam suyu, Kahramanmaraş-dondurma, Hatay-tepsi kebabı, köfte, künefe, Mersin-tantuni kebabı, kerebiç tatlısı, Isparta-gül reçeli* (TTK 6, s. 94).
- ✓ Karadeniz’in ... *hamsi tava, buğulama, hamsili pilav, hamsi dolma... hamsili pilav... kuymak*... (TTK 6, s. 97).
- ✓ Karadeniz denince *çay* ve *fındıktan*... Dünya *fındık* üretiminin %70’i... yetiştirilen *çaylar* ülkemizin ihtiyacını karşılıyor (TTK 6, s. 98).
- ✓ ... Erzurum’un *çağ kebabı* ünlüdür (TTK 6, s. 99).
- ✓ ... Malatya denince herkesin aklına *kayısı* gelir. ... *kayısılar* dünya *kuru kayısı* ihtiyacının %85-90’ını karşılamaktadır (TTK 6, s. 100).
- ✓ ... *yoğurdun* dünya kültürüne armağan edilmesi (TTK 6, s. 112).
- ✓ ... *üzüm hoşafı... buğday çorbası... üzüm hoşafı... üzüm hoşafı... üzüm hoşafı*... (TTK 6, s. 118).

4.1.6.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler yüz on üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Ramazan* ayında daha çok yapılır (TTK 6, s. 51).
- ✓ ... *kurbanlık hayvanlar, arife günü* ... (TTK 6, s. 70).
- ✓ ... *kurbanlık* alınır, *kurbanlık*... *kurban* olarak... *kurbanlık* hayvan... *kurban* edilmeden... (TTK 6, s. 71).
- ✓ Türk toplumunda üç şeye kına yakar... *Kurbanlık hayvanlara* kına yakılması ise Allah'a adandığı içindir. ... *Kurbanlık hayvana* kına yakma geleneği... *kurbanlık* koçlara kına yaktı... (TTK 6, s. 72).
- ✓ ... *Arife günü*... *Arife günü* mezarlıklar ziyaret edilir. Mezarlıklarda *Kur'an-ı Kerim* okunur ve *dua* edilir (TTK 6, s. 73).
- ✓ *Bayram namazı* cemaatle kılınan vacip bir namazdır... camiye gideriz. ... *Bayram namazı* cemaatle kılınan... *cuma namazının*... birinci ve ikinci rekatlara... *tekbirler* vardır. ... Allah... *Kurban Bayramı namazı*... *imama*... *imamla*... *Sübhanek*... Allah-u ekber... *tekbir*... *imamı*... *rüku ve secdeleri*... *Fatiha suresi*... *tekbir*... *namaz*... *teşvik tekbirleri* ... *arife günü*... *sabah namazı*... *farz namazları*... *tekbir*... *teşvik tekbirleri*... Allah-u ekber Allah-u ekber, lâ ilâhe illallahu vallahu ekber. Allah-u ekber ve lillahi'l-hamd (TTK 6, karekod, s. 74).
- ✓ ...*bayram namazına*... *bayram namazının*... *bayram namazı*... *abdest* alınır. ... *bayram namazı* için camiye gidilir. ... *bayram namazı*... (TTK 6, s. 74).
- ✓ *Bayram namazından*... *camide*... *Bayram namazından*... *Kurban duası* okunur *tekbir* getirilir. *Kurban*... (TTK 6, s. 75).
- ✓ ... *kurbanımızı* kesti... *abdest* aldık. *Arife günü* mezarlık ziyaretine gittik. *Bayram namazı*... camiye gittik. ... *kurban* etinden paylar dağıttık. ... *kurbanlık* aldık (TTK 6, s. 75).
- ✓ *İslam dinine* göre *kurban* kesmek... *Kurban* kesmek, Allah için yapılan bir ibadettir. *Kurban* kesmenin... (TTK 6, s. 77).
- ✓ *Kurban kesimi*... (TTK 6, s. 79).

- ✓ ... kurban olarak kesilemeyen... kurban olarak kesilebilen... kurban olarak kesilebilen... (TTK 6, s. 81).
- ✓ ... *adak kurbanı* ile *akika kurbanıdır*. ... *adak kurbanının*... *Akika kurbanı*... *Akika kurbanının*... *kurbanı* kesen... (TTK 6, s. 82).
- ✓ *Arife günü* (TTK 6, s. 83).
- ✓ Kurban olarak... *İslam dinine*... kurban kesmelidir. ... kurban... kurbanda... (TTK 6, s. 84).
- ✓ ... *Peygamberler şehri Şanlıurfa*... (TTK 6, s. 101).
- ✓ Türkler *İslamiyet'in*... (TTK 6, s. 108).
- ✓ Türklerin *İslamiyet'i* kabulünden... (TTK 6, s. 112).
- ✓ ... *İslamiyet* Türkler arasında... Türklerin *İslamiyet'i*... (TTK 6, s. 114).
- ✓ ... *şehit oğlu şehit*... *Peygamber*... (TTK 6, karekod, s. 130).
- ✓ ... *helal*... *Hakk'a* tapan... (TTK 6, s. 131).
- ✓ *Rabbim*... (TTK 6, s. 132).
- ✓ ... *tekbir*... *Allah*... *Allah*... *kader*... *kefen*... *Peygamber*... (TTK 6, karekod, s. 132).
- ✓ ... *Allah*... *Allah*... (TTK 6, karekod, s. 134).
- ✓ ... Yaratılanı, *Yaratandan* ötürü hoş görmek... *İslam dini*... *Hz. Muhammed'in*... *kıyamet*... Yaratılanı, *Yaratandan* ötürü hoş görmek (TTK 6, s. 145).

4.1.6.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler altmış dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Asya Hun Devleti-Mete Han, Avrupa Hun Devleti-Atilla Han, Göktürk Devleti-Bumin Kağan, Uygur Devleti-Kutluk Bilge Kül Kağan Han, Karahanlılar-Abdülkerim Satuk Buğra Han* (TTK 6, s. 106).
- ✓ *Gazneliler-Alp Tegin Han, Büyük Selçuklu Devleti-Selçuk Bey, Anadolu Selçuklu Devleti-Kutalmış Süleyman Şah, Osmanlı Devleti-Osman Bey, Türkiye Cumhuriyeti-Mustafa Kemal Atatürk* (TTK 6, s. 107).

- ✓ ... *Asya Hun Devleti, Göktürk Devleti, Uygur Devleti...* (TTK 6, s. 108).
- ✓ ... *Asya Hun Devleti'dir... Teoman'dır. Teoman'dan... Mete Han... Mete Han* Türkleri bir bayrak altında toplamıştır. Türk tarihinde onlu sisteme göre *ilk düzenli orduyu MÖ 209'da* o kurmuştur... *Mete'nin... Mete Han* dönemidir (TTK 6, s. 109).
- ✓ ... *Göktürk Devleti'dir. 552'de Bumin Kağan* tarafından kurulmuştur. *Göktürk alfabesi* kullanılarak yazılan *Orhun Abideleri* Türk tarihi açısından çok önemlidir. ... *Tonyukuk Anıtı 716, Kül Tigin Anıtı 735, Bilge Kağan Anıtı 735* yılında dikilmiştir (TTK 6, s. 111).
- ✓ *Uygurlar... Uygurlar yerleşik hayata...* (TTK 6, s. 112).
- ✓ ... *Karahanlılar, Gazneliler, Büyük Selçuklular* gibi devletler kurulmuştur (TTK 6, s. 114).
- ✓ *Büyük Selçuklu Devleti... Malazgirt'te Sultan Alparslan'ın* başarısı... *Osmanlı Devleti... 1299 yılında kurulan Osmanlı Beyliği...* (TTK 6, s. 115).
- ✓ ... *Ertuğrul Bey'in... Ertuğrul Bey'den... Osman Bey... Osman Bey... Osmanlı Devleti... Osmanlı Devleti'nde... Fatih Sultan Mehmet'tir... Fatih'in 1453'te İstanbul'u fethetmesiyle Orta Çağ bitmiş, Yeni Çağ başlamıştır. Fatih... Kanuni Sultan Süleyman... Kanuni...* (TTK 6, s. 116).
- ✓ ... *Osmanlı Devleti... 1915 Çanakkale Savaşları'dır. Mustafa Kemal Atatürk... Çanakkale Savaşları...* (TTK 6, s. 117).
- ✓ *Çanakkale Savaşı...* (TTK 6, s. 118).
- ✓ *Atatürk'ün, Çanakkale'de... Osmanlı Devleti... Mustafa Kemal Atatürk...* (TTK 6, s. 119).
- ✓ *Ülkemizde 1930'da belediye, 1932'de muhtarlık, 1934'te ise Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinde kadına seçme ve seçilme hakkı* tanınmıştır (TTK 6, s. 120).
- ✓ *Kurtuluş Savaşı* yıllarında... (TTK 6, s. 130).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet...* (TTK 6, s. 145).
- ✓ *Atatürk... Atatürk... Atatürk...* (TTK 6, s. 154).
- ✓ *Fatih Sultan Mehmet... Kanuni...* (TTK 6, s. 155).

4.1.6.8. Vatan Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan ögeleri yüz kırk üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen vatan ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Türk dükkânlarının*... (TTK 6, s. 13).
- ✓ ... yazları *Türkiye'ye*... *Türklerin* Avrupa'da ilk göç ettikleri... ilk giden *Türklerden*... *Türk işçiler*... *Türkiye* sıra olmuş (TTK 6, s. 14).
- ✓ ... 60 yıldır *Türkler*... *Türk işçiler*... *Türklerin* çoğu *Türk* mahallerinde yaşıyor (TTK 6, s. 15).
- ✓ ... *Türkiye* yolculuğunda... (TTK 6, s. 16).
- ✓ ... *Türkiye'ye* kendi arabamızla... *Türkiye'ye* uçakla... *Türkiye'ye* trenle... *Türkiye'ye* gemiyle... *Türkiye'ye* izne... (TTK 6, s. 17).
- ✓ *Türkiye* ve Haberleşme ... *Türkiye'deki* akrabalarıyla... (TTK 6, s. 18).
- ✓ ... *Türkiye'deki* bir akrabanıza... (TTK 6, s. 19).
- ✓ ... *Türkiye'de* üç hafta... *Türkiye'den* neler... (TTK 6, s. 27).
- ✓ Memleketinizin yerini *Türkiye* Haritası... *Türkiye'ye* gittik, erik reçeli getirdik. *Türkiye'ye* gittik erik reçeli... (TTK 6, s. 28).
- ✓ *Türkiye'de* kaç tane Mehmet... *Türkiye'de* kaç tane Mehmet... (TTK 6, s. 39).
- ✓ *Türkiye'de* kaç tane Mehmet... (TTK 6, s. 40).
- ✓ *Türk bayrağının*... (TTK 6, s. 43).
- ✓ Almanya ile *Türkiye* arasında... *Türk edebiyatının*... *Türkiye'de* geçti. ... *Türkiye'deki* insanların... *Türkiye'yi*, *Türkleri* unutamam... *Türkiye* bana... *Türkiye'ye*, *Türk halkına*, Çorumlulara teşekkür ederim. ... *Türkiye'de*... *Türk edebiyatını*... *Türkiye* ile Almanya ilişkileri... (TTK 6, s. 45).
- ✓ ... *Türkçe* ve *Türk Kültürü* dersini... (TTK 6, s. 64).
- ✓ ... *Türk* alfabesinin... (TTK 6, s. 68).
- ✓ *Türk* toplumunda üç şeye kına yakar. Askere giden oğullarına, kendilerini vatana adasınlar diye... (TTK 6, s. 72).
- ✓ ... *Türkiye* dahil... (TTK 6, s. 79).

- ✓ *Türkiye'nin dört bir tarafına... Türkiye'de gitmediği yer... Türkiye'deki bazı illeri... Türkiye'deki şehirleri... Türkiye'nin ünlü yiyeceklerini... (TTK 6, s. 87).*
- ✓ *... Türkiye, Dünya'nın... Türkiye kuzey yarımkürede... Türkiye'nin hem Asya'da hem Avrupa da... Türkiye'nin nerede olduğuyla... (TTK 6, s. 88).*
- ✓ *... Türkiye hakkında... Türkiye haritada... Türkiye'nin kuzeybatı toprakları... Türkiye'nin Avrupa'ya... Türkiye'nin kuzeybatısında... Türkiye'nin kuzeybatısında... (TTK 6, s. 89).*
- ✓ *... Türkiye'nin en önde... Türk turizminin lokomotifi... Türkiye'nin gül bahçesi... (TTK 6, s. 93).*
- ✓ *... Türkiye'nin başkenti... (TTK 6, s. 95).*
- ✓ *... Türkiye'nin en çok... (TTK 6, s. 97).*
- ✓ *... Türkiye ile ilgili... Türkiye'nin kalan yöreleri... Türkiye'nin en dağlık bölgesidir... (TTK 6, s. 99).*
- ✓ *Türkiye'nin en büyük... (TTK 6, s. 100).*
- ✓ *Türkiye'den iki il... Türkiye'nin her bir bölgesinin... Türkiye'ye geldiğinizde... Türkiye'nin dört bir tarafında... Türkiye'nin her bölgesinde... Türkiye'ye geldiğinizde... (TTK 6, s. 102).*
- ✓ *... Türkiye haritası... (TTK 6, s. 104).*
- ✓ *... Türk devletlerinden... (TTK 6, s. 106).*
- ✓ *... Türkler köklü... Türkler İslamiyet'in... Türk tarihinde... Türk devletlerini... (TTK 6, s. 108).*
- ✓ *Türklerin kurduğu... Türkleri bir bayrak altında... Türk tarihinde... (TTK 6, s. 109).*
- ✓ *... Türk boyları... Türkler tarafından da Avrupa Hun Devleti kurulmuştur (TTK 6, s. 110).*
- ✓ *... Türkler kendilerine has... 12 hayvanlı Türk Takvimi'dir... Türkler tarihte... Türk adının geçtiği ilk Türkçe metindir... Türk tarihi... (TTK 6, s. 111).*
- ✓ *... Türklerin İslamiyet'i kabulünden... (TTK 6, s. 112).*
- ✓ *... Türkler... (TTK 6, s. 113).*
- ✓ *... İslamiyet Türkler arasında... Türklerin İslamiyet'i... (TTK 6, s. 114).*

- ✓ ... *Türklerin dünya kültür mirasına... Türkçesi ile... Türkler o dönemdeki... Türkler Anadolu'ya girmişlerdir. ... Türkler Anadolu'ya... Türkler Anadolu'ya... Türklerin yurdu...* (TTK 6, s. 115).
- ✓ ... *Türk tarihindeki... Türk ve dünya... Türk ordusu... Türk askerinin...* (TTK 6, s. 117).
- ✓ ... *Türk askerinin... Türk askeri... Türk askeri...* (TTK 6, s. 118).
- ✓ ... *Türk milleti...* (TTK 6, s. 119).
- ✓ *Cumhuriyetin... Türkiye'de...* (TTK 6, s. 120).
- ✓ *Türkiye Cumhuriyeti...* (TTK 6, s. 121).
- ✓ *Türkler tarih boyunca... Türklerin dünya...* (TTK 6, s. 122).
- ✓ ... *İstiklâl Marşı'nı* be evde yazar... *İstiklâl Marşımızın... İstiklâl Marşımızı...* (TTK 6, s. 130).
- ✓ *İstiklâl Marşımızın...* (TTK 6, s. 131).
- ✓ ... *Türk şiirinde... Türk tarihi ...* (TTK 6, s. 132).
- ✓ ... *Türk müziği... Türkiye'ye ...* (TTK 6, karekod, s. 134).
- ✓ ... *Türkiye'ye döndü... Türkiye'de pek çok esere imza atmıştır* (TTK 6, s. 138).
- ✓ ... *Türkler eski dönemlerde... Türkler doğadaki... Türklerde şu görüş...* (TTK 6, s. 145).
- ✓ *Türk kültüründe ... Türklerde ...* (TTK 6, s. 146).
- ✓ *Türklerin... Türkler...* (TTK 6, s. 154).
- ✓ *Türk kültüründe... Türk topraklarından... Türklerdeki... Türkler...* (TTK 6, s. 155).
- ✓ *Türkler...* (TTK 6, s. 156).
- ✓ *Türkiye'deki lale üretiminin... Türkiye'nin dört bir...* (TTK 6, s. 157).
- ✓ ... *Türkler...* (TTK 6, s. 158).

4.1.6.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.6.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistik Yerlerine

Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeler seksen bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesidir* (TTK 6, s. 14).
- ✓ ... *Edirne'den Afyonkarahisar'a...* (TTK 6, s. 16).
- ✓ Türkiye'nin doğusuna kar yağarken *Ege ve Akdeniz kıyılarında insanlar denize giriyor* (TTK 6, s. 21).
- ✓ ... *İstanbul'a gelmişler... Çorum'a taşınmışlar... İstanbul'a gitmiş... İstanbul'da yapılan... Çorumlulara... İstanbul'daki... Çorum'da neler... İstanbul ve Çorum'da...* (TTK 6, s. 45).
- ✓ *Ankara'da yaşıyorum* (TTK 6, s. 87).
- ✓ ... *Akdeniz, Ege Denizi ve Karadeniz'dir* (TTK 6, s. 88).
- ✓ ... *Marmara Denizi... İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı, Karadeniz'i Ege Denizi'ne bağlar, Trakya, Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısıdır. ... İstanbul, Bursa, Edirne, Çanakkale... Bursa'da bulunan Uludağ... Bursa'nın...* (TTK 6, s. 89).
- ✓ *İstanbul'a... Bursa'ya... İstanbul'da deniz... Marmara'da özellikle İstanbul çevresinde...* (TTK 6, s. 90).
- ✓ ... *Ege kıyıları... Aydın... Ankara'dan Aydın'a... Afyonkarahisar ve Denizli'den geçiyoruz... Aydın'a gittiğimizde İzmir ve Manisa'ya da mutlaka uğrarız... İzmir, Denizli, Manisa, Muğla ve Aydın... Bodrum, Didim, Kuşadası, Fethiye, Çeşme... Bodrum Su Altı Müzesi'yle...* (TTK 6, s. 91).
- ✓ ... *Efes, Pergamon, Sardes, Milet, Aphrodisias* (TTK 6, s. 92).
- ✓ ... *Akdeniz kıyıları... Akdeniz kıyılarının da... Mersinli... Mersin'den... Antalya, Adana, Isparta, Hatay, Mersin... Antalya. ... Antalya her yıl... Isparta... Antalya... Isparta...* (TTK 6, s. 93).
- ✓ *Adana, Kahramanmaraş, Hatay, Mersin, Isparta... Hatay... Mersin'de her yıl...* (TTK 6, s. 94).

- ✓ ... *Ankara'da oturuyoruz... Ankara... Orta Anadolu ve Karadeniz kıyıları... Ankara, Konya, Kayseri, Eskişehir, Sivas, Nevşehir, Yozgat* (TTK 6, s. 95).
- ✓ *Konya... Konya'da Mevlana Müzesi... Kapadokya Nevşehir'dedir... Peribacalarının... Kapadokya'da balon turu... Eskişehir'e... Balmumu Heykeller Müzesi'ni... Aksaray... Tuz Gölü'nü... Tuz Gölü'nün... Kayseri... Kayseri'deki kayak merkezi...* (TTK 6, s. 96).
- ✓ *Karadeniz kıyıları... Karadeniz kıyılarındadır. Karadeniz kıyılarının... Trabzon, Samsun, Rize, Ordu, Giresun, Zonguldak'tır... Trabzon, Rize ve Artvin... Aydar Yaylası ve Pokut Yaylası gelir. Karadeniz'in...* (TTK 6, s. 97).
- ✓ *Karadeniz... Karadeniz yöresinin...* (TTK 6, s. 98).
- ✓ ... *Erzurum, Van, Malatya, Elazığ, Tunceli, Kars... Erzurum Palandöken Dağı'nda kış sporları... Erzurum'un...* (TTK 6, s. 99).
- ✓ *Van, Van Gölü'nün... Van Gölü... Van... Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Van Kedisi Evi... Malatya'dır... Malatya ve civarında... Van Gölü'nde Akdamar Adası ve Kilisesi, Kars'ta Ani Harabeleri, Erzurum'da Çifte Minerali Medrese...* (TTK 6, s. 100).
- ✓ ... *Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Adıyaman, Siirt, Batman... Dicle ve Fırat nehirleri... Adıyaman Nemrut Dağı, Peygamberler şehri Şanlıurfa, Mardin evleri...* (TTK 6, s. 101).
- ✓ ... *Gaziantep mutfağı... Hatay'ın...* (TTK 6, s. 102).
- ✓ ... *Ankara... Tuz Gölü...* (TTK 6, s. 103).
- ✓ ... *Eskişehir... Önce Bursa, ardından İstanbul. Sonra da Balıkesir ve İzmir'e gittik... Eskişehir'e... Eskişehir'e dönen... Gaziantep ve Hatay... Antalya...* (TTK 6, s. 104).
- ✓ ... *Nizamiye Medreseleri'ni...* (TTK 6, s. 114).
- ✓ ... *Çanakkale'de...* (TTK 6, s. 117).
- ✓ ... *İstanbul'da...* (TTK 6, s. 129).
- ✓ ... *Ankara'da Tacettin Dergâhı'nda...* (TTK 6, s. 130).
- ✓ ... *Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesi...* (TTK 6, s. 136).
- ✓ ... *İstanbul'a geldi... İstanbul ve Ankara'da çalışmalarına... İstanbul'da verdiği konserle...* (TTK 6, s. 137).
- ✓ ... *İstanbul'da doğdu* (TTK 6, s. 138).

- ✓ ... *Kahramanmaraş Türkoğlu*... (TTK 6, s. 146).
- ✓ ... *İstanbul'un... İstanbul'a*... (TTK 6, s. 155).
- ✓ ... *İstanbul'dan... Konya'nın Çumra ilçesi... Konya'dan*... (TTK 6, s. 157).

4.1.6.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... 1995 yılında kurulan *Almanya Türk Toplum*u adlı dernek (TTK 6, s. 42).
- ✓ ... Türk Kızılay'ı... *Türk Kızılay'ı* ... *Kızılay* ... *Kızılay* ... (TTK 6, s. 79).
- ✓ ... *Türkiye Büyük Millet Meclisi*... (TTK 6, s. 120).
- ✓ ... *TBMM'nin* kurucuları arasında yer alır (TTK 6, s. 130).
- ✓ ... *Dinlenme için Bahçe Vakfı*... *Herkese Meyve Vakfı*... (TTK 6, s. 158).
- ✓ ... *TEMA'dır. TEMA, Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı'nın* kısa adıdır ... *TEMA Vakfı* ... *ÇEKÜL'dür. ÇEKÜL, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı'nın* kısa adıdır (TTK 6, s. 159).

4.1.6.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler otuz yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 6 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Farklılıklara *saygı* duyulan bir dünyaya... (TTK 6, s. 34).
- ✓ Farklılıklara *saygı* göstermek... (TTK 6, s. 36).
- ✓ ... *barış* içinde birlikte yaşayan... farklılıklara *saygı* duymanın... (TTK 6, s. 42).
- ✓ Etkinlikte on dokuz defa *bayrak* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 43).
- ✓ Etkinlikte *yardımlaşma, adalet ve eşitlik* ögesine yer verilmiştir (TTK 6, s. 46).
- ✓ *Dünya Kukla Günü*... (TTK 6, s. 63).
- ✓ *Dünya Kukla Günü*... (TTK 6, s. 64).
- ✓ ... *paylaşma*... (TTK 6, s. 69).

- ✓ *Hatay, Dünya Gastronomi Şehirleri* arasına katılmış (TTK 6, s. 94).
- ✓ *Gaziantep mutfağı*, 2015 yılında UNESCO tarafından *Dünya Gastronomi Şehirleri* listesine eklenmiştir (TTK 6, s. 102).
- ✓ ... *sevgi ve saygımızdan* dolayı... *sevgi ve saygı* içerisinde... (TTK 6, s. 145).
- ✓ Türkler doğal güzelliklere karşı oldukça *saygılıydılar* (TTK 6, s. 154).

4.1.7. TTK 7 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.7.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.7.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili öğeler dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Bir Ramazan geleneği “*diş kirası*”... *diş kirası* bu sürdürmemiz gereken bir gelenek... Güzel geleneklerimizden biri, eve gelen *misafiri iyi bir şekilde ağırlamaktır*... Ev sahibi *misafirlere iftardan sonra hediye vererek onları uğurlardı*... *Diş kirası* olarak adlandırılan bu *hediyeler misafirlere yemek yiyip dişlerini yordukları için takdim edilirdi* (TTK 7, s. 76).
- ✓ Eş, dost, akraba ve komşular *iftara davet edilir* (TTK 7, s. 81).
- ✓ Ramazan ayında *davet edeceğiniz misafirleriniz için bir iftar menüsü hazırlayın* (TTK 7, s. 82).
- ✓ Etkinlikte *diş kirası* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 88).

4.1.7.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ad koyma, lakap takma ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen ad koyma, lakap takma ile ilgili ögele aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türk kültüründe ad hiçbir zaman gelişigüzel seçilmez... Türk tarihinden esinlenmiş “hükümdarlar hükümdarı” anlamına gelen “*Hakan*” adını seçmişler (TTK 7, s. 14).

4.1.7.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler on sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Kız isteme, söz, nişan* derken *düğün* gelip çattı. *Düğünden* bir gece önce *kına gecesi* vardı (TTK 7, s. 24).
- ✓ *Düğünümüzün... düğünlerinin...* Üç gün üç gece *köy düğünü* yapılmış. *Düğünde* davul ve zurna çalınmış. ... *düğünlerine... köy düğünü* yapılmış (TTK 7, s. 25).
- ✓ ... *düğünümüz... kır düğünü... Düğün günü... güzel bir düğün* yaptık. ... *düğüne... Türk düğünlerini...* (TTK 7, s. 27).

4.1.7.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili ögeler on dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *yedi kiremit* oynamayı severdik (TTK 7, s. 55).
- ✓ Etkinlikte *yedi kiremit* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, karekod, s. 56).
- ✓ *Sandalye kapmaca* oyunu (TTK 7, s. 57).
- ✓ *Eşini bul* oyunu (TTK 7, s. 58).
- ✓ *Heykel* oyunu (TTK 7, s. 59).
- ✓ *Neredesin buradayım* oyunu (TTK 7, s. 61).

- ✓ *Şapka* oyunu... *Nesi var* oyunu (TTK 7, s. 62).
- ✓ *İstop*... *yakar* *topumuz*... *saklambaç*, *kale*, *topaç*... *Bilye*... *kutu kutu pense*... *Beştaş*... *Deve cüce*... *seksek*... *Körebe*... (TTK 7, s. 65).

4.1.7.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler on iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Ramazan Bayramı'na*... *Ramazan ve Kurban Bayramı'nda*... *Ramazan Bayramı*... (TTK 7, karekod, s. 83).
- ✓ *Bayramların* Türk kültüründe büyük önemi vardır (TTK 7, s. 84).
- ✓ *Ramazan Bayramı'nın* diğer adı *Şeker Bayramı'dır*... Çocukların *şeker toplaması* kültürümüzde bir bayram geleneğidir (TTK 7, s. 85).
- ✓ ... *Ramazan Bayramı'nı*... (TTK 7, s. 86).
- ✓ ... *Ramazan Bayramı*... *Ramazan Bayramı'na*... *Ramazan Bayramı'ndan*... (TTK 7, s. 87).

4.1.7.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan el öpme ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen el öpme ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... bayram gezmesine çıkarlar. Komşu ve akrabaları sırasıyla gezerler, *ellerini öperler* (TTK 7, s. 85).
- ✓ Namaz bitiminde kendisinin *elini öpüp* şefaata dilemek istedim (TTK 7, s. 129).

4.1.7.2. Sanat Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat ögeleri yer almaktadır.

4.1.7.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimarî ile ilgili ögeler kırk üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen mimarî ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Yeni Valide Cami üzerindeki kuş evi, Laleli III. Selim ve III. Mustafa Türbesi üzerindeki kuş evi* (TTK 7, s. 40).
- ✓ *Taksim Maksemi kuş evi, Seyit Hasan Paşa Medresesi üzerindeki kuş evi, Üsküdar Ayazma Cami üzerindeki kuş evi* (TTK 7, s. 41).
- ✓ *... kuş evi geleneği...* (TTK 7, s. 42).
- ✓ *Sümbül Efendi Cami, Laleli Cami* (TTK 7, s. 111).
- ✓ *... Ahi Çelebi Camisi'nde...* (TTK 7, s. 129).
- ✓ *Çifte Minerali Medrese... Çifte Minerali Medrese... Hatuniye Medresesi... Çifte Minerali Medrese...* (TTK 7, s. 131).
- ✓ *... Taptuk Emre Dergâhı'nda...* (TTK 7, s. 132).
- ✓ *... Mimar Sinan... Selimiye Camisi... Mimar Sinan... Mimar Sinan... Selimiye Camisi'dir* (TTK 7, s. 133).
- ✓ *... Selimiye Cami... Selimiye Camisi...* (TTK 7, s. 134).
- ✓ *... Mimar Sinan'ın... Selimiye'dir... Mimar Sinan'ın... Sinan'ın... Şehzade Camisi... Mağlova Su Kemerî... Mihrimah Sultan Camisi... Rüstem Paşa Camisi... Atik Valide Camisi... Süleymaniye Camisi* (TTK 7, s. 135).
- ✓ *Süleymaniye Camisi'nin... Mimar Sinan'a... Mimar Sinan... Sinan'ın... Mimar Sinan'a... Mimar Sinan'ın... Mimar Sinan... Mimar Sinan...* (TTK 7, s. 136).
- ✓ *... Mimar Hayreddin...* (TTK 7, s. 137).
- ✓ *... Mimar Sinan'ın...* (TTK 7, s. 138).
- ✓ *... İshak Paşa Sarayı... İshak Paşa Sarayı'nı...* (TTK 7, s. 139).

4.1.7.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan resim ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen resim ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... Gaziantep’te bulunan “Çingene Kız” mozağine... Çingene Kız... (TTK 7, s. 34).

4.1.7.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili ögeler on beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Faruk Nafiz Çamlıbel’e ait bu şiiri *Cinuçen Tanrıkörür* tarafından bestelenerek *Türk sanat müziğine* kazandırılmıştır (TTK 7, s. 20).
- ✓ ... *türkülerimizi*... (TTK 7, s. 21).
- ✓ ... *türkünün*... *Türküde*... (TTK 7, s. 24).
- ✓ Düğününde *davul* ve *zurna* çalınmış... *davul zurna* eşliğinde gelmiş... (TTK 7, s. 25).
- ✓ ... sahura kaldırmak için *davul* çalınır... Ramazan *davulcularını*... (TTK 7, s. 78).
- ✓ ... *Barış Manço*’nun “*Bugün Bayram*” şarkısını dinleyin (TTK 7, s. 84).
- ✓ ... *Allı Turnam türküsü*... (TTK 7, s. 92).
- ✓ ... *kaval* çalar (TTK 7, karekod, s. 94).
- ✓ *Ağrı Dağı*’nın *Öfkesi* diye bilinen nağmeyi çalar (TTK 7, karekod, s. 94).
- ✓ *Ilgaz Anadolu*’nun *Sen Yüce Bir Dağısın*... (TTK 7, s. 103).

4.1.7.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler otuz sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Kırkyama*... *kırkyamayı*... *Kırkyama*, geleneksel Türk el sanatlarından biridir. Halk arasında *kırk pare*, *yamalı bohça* gibi adlarla da bilinir. *Kırkyama*... *kırkyamaya*... (TTK 7, s. 149).
- ✓ *Kırkyama*... *Kırkyama sanatı*... *kırkyama*... (TTK 7, s. 150).
- ✓ *Çaput kilim dokumacılığı*... *kilim*... *kilimler*... (TTK 7, s. 151).

- ✓ ... *Çaput kilim dokumacılığı... Çaput kilim dokumacılığı... Çaput kilim dokumacılığına... Çaput kilim dokumacılığı... Çaput kilim dokumacılığı... Çaput kilim dokumacılığının... Çaput kilim dokumacılığını... kilim... kilimlerini... halı... kilim... kilim... kilim... kilimleri... kilimlerinden... çaput kilimleri... kilimleri... kilimlerin... kilimleri... kilimleri... kilimleri... kilimi... kilim... kilimler... kilimleri... (TTK 7, karekod, s. 151).*

4.1.7.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *halay çektik (TTK 7, s. 27).*

4.1.7.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler kırk iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Faruk Nafiz Çamlıbel'e ait bu şiiri Cinuçen Tanrıkörur tarafından bestelenerek Türk sanat müziğine kazandırılmıştır (TTK 7, s. 20).*
- ✓ ... *Mevlana Celaleddin Rumi... Yunus Emre... (TTK 7, s. 39).*
- ✓ *Ağrı Dağı Efsanesi (TTK 7, s. 94).*
- ✓ ... *Karacaoğlan'dır (TTK 7, s. 98).*
- ✓ *Karac'oğlan size bakar sevinir (TTK 7, s. 99).*
- ✓ ... *Evliya Çelebi... Seyahatname'mi... (TTK 7, s. 129).*
- ✓ ... *Orhun Abideleri, Türklerin tarihteki ilk yazılı... Orhun Yazıtları... Yazıtlar... Orhun Yazıtları... (TTK 7, s. 130).*
- ✓ *Yunus Emre... Yunus Emre'nin... Yunus Emre'nin... (TTK 7, s. 132).*
- ✓ Etkinlikte *Orhan Veli Kanık, Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı, Sait Faik Abasıyanık ve Oğuz Atay* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 140).

- ✓ ... *Ömer Seyfettin ve Sait Faik Abasıyanık... Ömer Seyfettin... Ömer Seyfettin'in...* (TTK 7, s. 141).
- ✓ ... *Ömer Seyfettin Kaşığı* hikâyesiyle... *Kaşığı* adlı öyküye... *Ömer Seyfettin... Ömer Seyfettin'in...* (TTK 7, karekod, s. 141).
- ✓ *Sait Faik... Son Kuşlar* adlı hikâyesinin... *Sait Faik'in... Son Kuşlar* adlı hikâyesini... *Sait Faik... Son Kuşlar* adlı hikâyesinin... (TTK 7, s. 142).
- ✓ Etkinlikte *Evliya Çelebi, Sait Faik Abasıyanık ve Ömer Seyfettin* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 143).
- ✓ *Son Kuşlar, Sait Faik Abasıyanık* (TTK 7, karekod, s. 142).

4.1.7.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk tiyatrosu ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.7.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili ögeler on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Rüzgâr eken fırtına biçer* (TTK 7, s. 64).
- ✓ *Söz gümüşse sükût altındır* (TTK 7, s. 64).
- ✓ *Kendi düşen ağlamaz* (TTK 7, s. 64).
- ✓ *Eden bulur* (TTK 7, s. 64).
- ✓ *Sağ elin verdiği sol el bilmeden* (TTK 7, karekod, s. 116).
- ✓ *Kul sıkışmayınca Hızır yetişmezmiş* (TTK 7, karekod, s. 116).
- ✓ *Sakla samanı, gelir zamanı* (TTK 7, s. 155).

- ✓ *Ak akçe kara gün içindir* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *Emek olmadan yemek olmaz* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *Damlaya damlaya göl olur* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *Ayağını yorganına göre uzat* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *Ateş olmayan yerden duman çıkmaz* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *El elden üstündür* (TTK 7, s. 155).
- ✓ *Altını saklamak değil kuruşu saklamak hünerdir* (TTK 7, s. 155).

4.1.7.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler doksan bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... rızasını alarak (TTK 7, s. 13).
- ✓ ... karar verildikten sonra... (TTK 7, s. 14).
- ✓ ... baş üstünde tutacağım... baş üstünde tutmak... gece gündüz dememek (TTK 7, s. 17).
- ✓ ... karar verdik... gelip çattı (TTK 7, s. 24).
- ✓ ... hor görmesinler... hor görmesinler... malum olsun... malum olsun... (TTK 7, s. 24).
- ✓ ... karar verdik (TTK 7, s. 27).
- ✓ ... izin aldı (TTK 7, s. 36).
- ✓ ... elini uzatmaktadır (TTK 7, s. 43).
- ✓ ... ortaya koyuyor (TTK 7, s. 47).
- ✓ ... canım çok acıyordu (TTK 7, s. 56).
- ✓ *Kendi kuyusunu kazmak, caka satmak, uykuları kaçmak, pireyi deve yapmak, oyuna gelmek, ateşe körükle gitmek, gözünü karartmak, burnu Kafdağı'nda olmak, âlemin kıralı sanmak, tepe takla olmak, kalp kırmak, hükmü geçmemek, dır dır etmek* (TTK 7, s. 64).
- ✓ ... davet etti... davet edildik (TTK 7, s. 76).
- ✓ ... selam verdim (TTK 7, s. 78).

- ✓ ... iftara davet edilir (TTK 7, s. 81).
- ✓ ... davet edeceğiniz ... davet ederler (TTK 7, s. 82).
- ✓ ... *doldu taşıtı* (TTK 7, s. 83).
- ✓ ... *özen gösterdiklerini*... (TTK 7, karekod, s. 83).
- ✓ ... ziyaret edilir (TTK 7, s. 84).
- ✓ ... *göz kırparsın* (TTK 7, karekod, s. 84).
- ✓ ... *razı olmaz... gözünden düşmekten... yol açar... izin alıp... karşı çıkar... söz verir... yerimde olsan...* (TTK 7, karekod, s. 94).
- ✓ ... *göç eder... mücadele verir* (TTK 7, s. 95).
- ✓ ... *paha biçilemezdi... gurur duyuyoruz... yola çıkmak...* (TTK 7, s. 105).
- ✓ ... *varlık göstermeye...* (TTK 7, karekod, s. 112).
- ✓ ... *siftah etmemiştir* (TTK 7, s. 113).
- ✓ *İyilik yap denize at, balık bilmezse Halik bilir* (TTK 7, karekod, s. 116).
- ✓ ... *notlar aldım... dilim sürçünce... dil sürçmem...* (TTK 7, s. 129).
- ✓ ... *dikkat çekicidir* (TTK 7, s. 131).
- ✓ ... *selam olsun* (TTK 7, s. 132).
- ✓ ... *hoşumuza gidiyordu... hoşuna gider... ödümüz kopardı* (TTK 7, karekod, s. 141).
- ✓ ... *peşine düşmüşümdür... farkına varmıyorum... içim cız ederdi... canavar kesilirdi... gözünü kırpar... yollara çıkıyorum... kanım donuyor... musallat oldular... yola çıkmıştım... yola çıkmıştım... haber verdim* (TTK 7, karekod, s. 142).
- ✓ ... *ziyan etmeden* (TTK 7, s. 147).
- ✓ ... *boşa gitmiyor... dikkatimi çekiyordu... hoşuma gitmişti* (TTK 7, s. 148).
- ✓ ... *ziyan etmeden...* (TTK 7, s. 149).
- ✓ ... *yok olmaya yüz tutan... yok olmaya yüz tutan... yok olmaya yüz tutan... kolları sıvadım* (TTK 7, karekod, s. 151).
- ✓ ... *dile getiren...* (TTK 7, karekod, s. 153).
- ✓ ... *yok olmayacak... nefes alamaz... not almıştım... ilginizi çekeceğini... yok olması... elimizden geleni yapmalıyız... sahip çıkmalıyız... notlar aldım...* (TTK 7, karekod, s. 156).

4.1.7.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan özdeyişler ile ilgili ögeler dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen özdeyişler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ “*Yurtta barış, dünyada barış*” - Mustafa Kemal Atatürk (TTK 7, s. 37).
- ✓ “*Bu dünyaya, ayırmaya, bölmeye parçalamaya gelmedik biz. Biz, kırıkları onarmaya, ayrılanları birleştirmeye, hasılı insanlar arasında köprü olmaya geldik*” - Mevlana Celaleddin Rumi (TTK 7, s. 39).
- ✓ “*Maharet güzeli görebilmektir. Sevmenin sırrına erebilmektir. Cihan, âlem herkes bilsin ki şunu; en büyük ibadet sevebilmektir*” - Yunus Emre (TTK 7, s. 39).
- ✓ “*İçimizi dışımızdan daha çok süsleyelim. Zira dışımız halkın, içimiz Hakk'ın baktığı yerdir*” - Mevlana (TTK 7, karekod, s. 39).

4.1.7.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *tatlı* uyku... (TTK 7, s. 17).
- ✓ ... *tatlı* sesleniş... (TTK 7, s. 20).
- ✓ ... duygunun *selinde*... (TTK 7, s. 37).
- ✓ ... insanlar arasında *köprü* olmaya geldik (TTK 7, s. 39).
- ✓ *Sattı* bana çocukluğumu (TTK 7, s. 60).
- ✓ ... *tadına* doyulmaz oyun... ekranlarla *kilitliyorlar* (TTK 7, s. 63).
- ✓ ... *sıcak* anısın... (TTK 7, karekod, s. 84).
- ✓ ... kalbi *yanar*... (TTK 7, s. 99).
- ✓ ... yollara *düştü* (TTK 7, karekod, s. 151).

- ✓ ... iç içe... (TTK 7, s. 147).
- ✓ ... iç içe... yavaş yavaş... (TTK 7, s. 148).
- ✓ ... şerit şerit... şerit şerit... (TTK 7, karekod, s. 151).
- ✓ ... ayrı ayrı... (TTK 7, karekod, s. 156).

4.1.7.3.6. Yansıma Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yansıma sözcükler ile ilgili ögeler yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen yansıma sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... takır takır... (TTK 7, s. 18).
- ✓ ... şırl şırıldır (TTK 7, s. 60).
- ✓ ... ötüşür (TTK 7, s. 99).
- ✓ ... tıkıtk tıkıtk... şırıltı... tıkırtısı... (TTK 7, karekod, s. 141).
- ✓ ... homurtusu... (TTK 7, karekod, s. 142).

4.1.7.3.7. Kalıp Sözler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ İyi eğlenceler (TTK 7, s. 66).
- ✓ Hoş geldin (TTK 7, s. 78).
- ✓ ... memnun oldum (TTK 7, s. 91).
- ✓ ... teşekkür ederim (TTK 7, s. 107).
- ✓ Allah hayrımızı kabul etsin (TTK 7, karekod, s. 116).
- ✓ ... mübarek olsun (TTK 7, s. 129).
- ✓ ... Esen kalın (TTK 7, karekod, s. 141).

4.1.4.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tekerleme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bilmece ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde sayışmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mâniler ile ilgili ögeler beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen mâniler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

✓ *Göz aydın hepimize*
Mübarek günler bize
On bir ayın sultanı
Hoş geldin evimize (TTK 7, s. 78).

✓ *Besmeleyle çıktım yola*
Selam verdim sağa sola
A benim ağalarım
Ramazanınız mübarek ola (TTK 7, s. 78).

✓ *Akşamdan pilavı pişirdim,*

*Gene karnımı şişirdim,
Çok mâni diyecektim ama
Defteri yolda düşürdüm (TTK 7, s. 78).*

✓ *Bu gece hürmetli olur
Müminlere kutlu olur,
Acı suları tatlı olur
Mübarek Kadir gecesi (TTK 7, karekod, s. 80).*

✓ *Makbuldür cümle dilekler
Yere iner tüm melekler
Çarha girer hep felekler
Mübarek Kadir gecesi (TTK 7, karekod, s. 80).*

4.1.7.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan ninniler ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen ninniler ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

✓ *Çamlıbel'den çıktım yayan
Dayan ey dizlerim dayan
Kardaş atlı bacı yayan
Nenni nenni, nenni nenni
Nenni nenni, nenni bebek oy
Bebeğimin beşiği çamdan
Yuvarlandı düştü damdan
Bey babası gelir Şam'dan
Nenni nenni, nenni nenni
Nenni nenni, nenni bebek oy
Bebeğimin beşiği bakır
Yerinden kalkmıyor ağır
Ben sallarım takır takır
Nenni nenni, nenni nenni
Nenni nenni, nenni bebek oy (TTK 7, s. 18).*

4.1.7.4. Giyim Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde giyim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.5. Yemek Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek ögeleri on dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen yemek ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *diş hediği* pişirilir. *Hedik... hedik... hedik... diş hediği... hedik...* (TTK 7, s. 19).
- ✓ ... *çaylar* içilir (TTK 7, s. 78).
- ✓ Etkinlikte *baklava* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 85).
- ✓ ... *yoğurt* yapılıyordu (TTK 7, s. 148).
- ✓ ... *aşure... aşure... aşure... aşure geleneği... aşure geleneğine...* (TTK 7, s. 154).

4.1.7.6. Dinî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî ögeler yüz seksen altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen dinî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *kibleye* doğru... üç kez *ezan*... üç kez *kamet*... (TTK 7, s. 14).
- ✓ ... *hayır dualar* etmişler (TTK 7, s. 19).
- ✓ ... *dualarla* evden alınmış (TTK 7, s. 25).
- ✓ ... *ibadet*... (TTK 7, s. 38).
- ✓ *İslâmiyet*... *sevap*... *günah*... *İslâm dininin*... (TTK 7, s. 40).
- ✓ ... *akşam ezanı*... (TTK 7, s. 55).
- ✓ *Ya Rabbi*... (TTK 7, s. 65).
- ✓ *Oruç*... *ibadettir*... *ibadete*... *ibadetin*... *İslâmiyet'te*... *oruç*... *ibadet*... *ramazan orucudur*. *Oruç*... *oruç*... *oruç*... *oruç*... *Ramazan orucu*... (TTK 7, s. 74).

- ✓ ... Ramazan ayı... oruç ibadeti için... oruç... Ramazan orucu... oruç... oruçlu... (TTK 7, s. 75).
- ✓ Bir Ramazan geleneği... Ramazan günü bizi iftara davet... iftar tam bir ziyafet... iftar daveti... Tanrı ... iftarın verildiği... iftardan sonra... sevap... (TTK 7, s. 76).
- ✓ ... Ramazan ayını... oruç... tekne orucu... orucu... oruç satmak... (TTK 7, s. 77).
- ✓ Oruç... sahur... sahur... sahur vakti... Ramazan geceleri... sahura... sahur vakti... Ramazanınız mübarek ola (TTK 7, s. 78).
- ✓ Ramazan ayında... camilerdeki minare... mahya... mahya... Camileri süsleyen mahyalarda Kur'an-ı Kerim'den ayetler... (TTK 7, s. 79).
- ✓ Ramazan... (TTK 7, s. 80).
- ✓ ... Kadir gecesı... melekler... Kadir gecesı... (TTK 7, karekod, s. 80).
- ✓ İftar, orucu açmak... Akşam ezanı... iftar vakti... Ezanın... Ezanla birlikte oruç... İftar... İftar sofrası... iftar sofrasında... iftara davet edilir (TTK 7, s. 81).
- ✓ Ramazan ayında davet edeceğınız misafirleriniz için bir iftar menüsü hazırlayın... Ramazan ayında... Ramazan ayı... (TTK 7, s. 82).
- ✓ Ramazan ayında... iftar çadırları kurulur... iftar verilir... Ramazan'da... oruçlarını... Ramazan ayında... iftar çadırları... iftar çadırlarına... (TTK 7, s. 83).
- ✓ ... iftar sofrası... Ramazan... iftar sofrasında... iftar sofrasında... oruçlarını... (TTK 7, karekod, s. 83).
- ✓ ... Ramazan'ın son günlerine... Arife günü... dua edilir... (TTK 7, s. 84).
- ✓ ... cennette... (TTK 7, karekod, s. 84).
- ✓ Bayram namazından sonra cemaat camide bayramlaşır (TTK 7, s. 85).
- ✓ Etkinlikte ramazan ve oruç ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 85).
- ✓ Etkinlikte iftar, oruç, sahur, arife günü, oruç satmak, tekne orucu, bayram namazı ve mahya geleneği ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 88).
- ✓ Sümbül Efendi Cami, Laleli Cami (TTK 7, s. 111).
- ✓ ... sadaka kültürü... Allah rızası... sadaka taşları... Sadaka taşları cami, türbe... sadakalarını... Sadakalarının... Camilerin ... sadaka delikleri de sadaka taşlarıyla aynı işe... cami veya türbe... sadaka deliklerinden... sadakalarını... (TTK 7, s. 112).

- ✓ ... *sadaka taşları cami, türbe... sadaka taşı geleneği... sadaka taşları... İslâm dini sadaka... Osmanlı toplumunda sadaka taşları... sadaka taşları... sadaka taşları üzerinden... sadaka taşları... sadaka taşları... sadaka... Ramazan ayı... ibadet... Ramazan ayında... ibadetler... sadaka taşları... sadaka taşı... zekatlar... sadaka taşı... sadaka taşları... (TTK 7, karekod, s. 112).*
- ✓ ... *Ramazan ayında... (TTK 7, s. 116).*
- ✓ ... *Halik bilir... Ramazan ayında... Allah hayrınızı... Hızır yetişmezmiş... Hakk'ın... (TTK 7, karekod, s. 116).*
- ✓ *Ramazan ayında... (TTK 7, s. 117).*
- ✓ ... *sadaka taşlarının... (TTK 7, s. 118).*
- ✓ ... *Peygamber Efendimiz'i... Ahi Çelebi Camisi'nde... sabah namazı... Namaz... şefa'at... şefa'at... Peygamber Efendimiz'in... Şefa'atim hak... (TTK 7, s. 129).*
- ✓ ... *hayır dua... Hak... Hak... (TTK 7, s. 132).*
- ✓ ... *Selimiye Camisi... Selimiye Camisi'dir... cami, mescit, türbe... (TTK 7, s. 133).*
- ✓ ... *Selimiye Cami... caminin... türbe... Selimiye Camisi... (TTK 7, s. 134).*
- ✓ ... *Selimiye'dir... Şehzade Camisi... Mihrimah Sultan Camisi... Rüstem Paşa Camisi... Atik Valide Camisi... Süleymaniye Camisi (TTK 7, s. 135).*
- ✓ *Süleymaniye Camisi'nin... minare... (TTK 7, s. 136).*
- ✓ ... *Muharrem ayında... (TTK 7, s. 154).*

4.1.7.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler otuz yedi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Mustafa Kemal Atatürk'ün... (TTK 7, s. 37).*
- ✓ ... *İstanbul'un Fethi'nden sonra... Fatih Sultan Mehmet... Osmanlı Devleti... (TTK 7, s. 38).*
- ✓ ... *Osmanlı döneminde... (TTK 7, s. 76).*
- ✓ ... *Beyazıt Paşası Mahmut Han'dır (TTK 7, s. 94).*
- ✓ *Atatürk yörüklerle sohbet ederken... (TTK 7, s. 101).*

- ✓ *Osmanlılarda yardımlaşma... (TTK 7, s. 112).*
- ✓ *... Osmanlı Devleti... Osmanlı geleneği... Osmanlı geleneği... (TTK 7, karekod, s. 112).*
- ✓ *Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet... (TTK 7, s. 113).*
- ✓ *Fatih... Fatih... Fatih... Fatih... Fatih... Fatih Sultan Mehmet... (TTK 7, s. 114).*
- ✓ *Osmanlılarda... Osmanlı toplumunda... (TTK 7, s. 115).*
- ✓ *... Osmanlılarda... (TTK 7, s. 116).*
- ✓ *... Osmanlı döneminden... (TTK 7, s. 118).*
- ✓ *... Orhun Abideleri, Türklerin tarihteki ilk yazılı... Orhun Yazıtları, Göktürkler döneminden... Bilge Kağan, Kül Tigin ve Tonyukuk... Yazıtlar, 1989 yılında Moğolistan’da Orhun Vadisi’nde bulunmuşlardır... Orhun Yazıtları... (TTK 7, s. 130).*
- ✓ *... Selçuklu eseridir... Selçukluların simgesi... (TTK 7, s. 131).*
- ✓ *... Osmanlı... (TTK 7, s. 133).*
- ✓ *... Bayezid Sancağı... Çıldır Atabeklerinden Çolak Abdi Paşa... Küçük İshak Paşa... (TTK 7, s. 139).*

4.1.7.8. Vatan Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan ögeleri elli üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen vatan ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Türk kültüründe ad hiçbir zaman gelişigüzel seçilmez ... Türk tarihinden esinlenmiş “hükümdarlar hükümdarı” anlamına gelen “Hakan” adını seçmişler (TTK 7, s. 14).*
- ✓ *Türk kültüründe... (TTK 7, s. 19).*
- ✓ *... Türkçem... (TTK 7, s. 20).*
- ✓ *... Türkçeni... Türkçemizde... Türkçeni.... Türkçemiz... Türkçedeki... (TTK 7, s. 21).*
- ✓ *... Türkiye’deki... Türkçe adlarını... (TTK 7, s. 22).*
- ✓ *... Türk düşünlerini... (TTK 7, s. 27).*
- ✓ *Türkiye’nin kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Akdeniz vardır (TTK 7, s. 32).*

- ✓ ... *Türk milleti*... (TTK 7, s. 37).
- ✓ ... *Türklerde... Türkler*... (TTK 7, s. 40).
- ✓ ... *Türk insanının*... (TTK 7, s. 43).
- ✓ Bayramların *Türk kültüründe* büyük önemi vardır (TTK 7, s. 84).
- ✓ ... *Türkiye’de* yaşıyoruz (TTK 7, s. 91).
- ✓ *Türk kültüründe*... (TTK 7, s. 92).
- ✓ ... *Türkiye’nin* en yüksek dağıdır (TTK 7, s. 94).
- ✓ Çukurova’nın diğer bir özelliği de *Türkiye’nin* pamuk deposu olmasıdır (TTK 7, s. 98).
- ✓ *Türkiye’nin* Akdeniz kıyılarına... (TTK 7, s. 100).
- ✓ *Türkiye’nin* tuz ihtiyacının... (TTK 7, s. 102).
- ✓ *Türkiye’nin* ilk... (TTK 7, s. 104).
- ✓ *Türkçede*... (TTK 7, s. 106).
- ✓ *Türkiye’de... Türk insanı* (TTK 7, s. 118).
- ✓ ... *Türk insanı*... (TTK 7, s. 119).
- ✓ *Türkiye’de*... (TTK 7, s. 120).
- ✓ *Türkiye Cumhuriyeti... Türkiye... Türkiye*... (TTK 7, s. 123).
- ✓ ... *Türk toplumundaki*... (TTK 7, s. 125).
- ✓ ... *Türkiye’nin* yaptığı yardım... (TTK 7, s. 126).
- ✓ ... Orhun Abideleri, *Türklerin* tarihteki ilk yazılı... *Türkçenin* tarihî süreçteki...
Türklerin kültürel ve sosyal yaşantısıyla... (TTK 7, s. 130).
- ✓ ... *Türk edebiyatının... Türkçe*... (TTK 7, s. 132).
- ✓ *Türk mimarisi*... (TTK 7, s. 133).
- ✓ ... *Türk şaheseri*... (TTK 7, s. 136).
- ✓ ... *Türk sanatçılar*... (TTK 7, s. 138).
- ✓ ... *Türkiye’ye*... (TTK 7, s. 139).
- ✓ *Türkler... Türk edebiyatı*... (TTK 7, s. 140).
- ✓ *Türk edebiyatında*... (TTK 7, s. 141).
- ✓ *Türk kültürü... Türk el sanatlarından*... (TTK 7, s. 149).
- ✓ Kırkyama, *Türkiye’de*... (TTK 7, s. 150).

- ✓ *Türklerde...* (TTK 7, s. 151).
- ✓ *... Türk kültüründe...* (TTK 7, karekod, s. 151).
- ✓ *... Türkiye'nin...* (TTK 7, s. 153).

4.1.7.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.7.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler yüz yirmi altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türkiye'nin kuzeyinde *Karadeniz*, güneyinde *Akdeniz* vardır (TTK 7, s. 32).
- ✓ *... Gaziantep'te* bulunan “Çingene Kız” mozaigine... (TTK 7, s. 34).
- ✓ *İstanbul'un...* (TTK 7, s. 43).
- ✓ *... Göbeklitepe'de...* (TTK 7, s. 91).
- ✓ *Ağrı Dağı, Van Gölü, Erciyes Dağı, Fırat ve Dicle Nehirleri, Çukurova, Toros Dağları, Ilgaz Dağı, Uludağ...* (TTK 7, s. 93).
- ✓ *... Ağrı Dağı...* (TTK 7, s. 94).
- ✓ *... Ağrı Dağı'na... Hakkari'ye... Ağrı Dağı'na... Hoşap Kalesi... Hoşap Kalesi... Hoşap Kalesi... Hoşap Kalesi... Hoşap Kalesi... Erzurum'daki... Küp Gölü... Küp Gölü...* (TTK 7, karekod, s. 94).
- ✓ *Van Gölü'nün... Van Gölü'nün...* (TTK 7, s. 95).
- ✓ *Van Gölü'nden Erciyes Dağı'na* geçiyoruz. Erciyes, Kayseri sınırları içerisinde... (TTK 7, s. 96).
- ✓ Etkinlikte *Ağrı Dağı* ve *Erciyes Dağı* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 96).
- ✓ *... Erciyes'in* tanıtımını... (TTK 7, s. 97).

- ✓ *Çukurova; Adana, Mersin, Osmaniye ve Hatay illerini... Çukurova'nın diğer bir özelliği de Türkiye'nin pamuk deposu... Çukurova... Çukurova... Çukurova... Çukurova'da... (TTK 7, s. 94).*
- ✓ *Çukurova... Çukurova'daki... (TTK 7, s. 99).*
- ✓ *Toros Dağları... Toros Dağları ya da kısaca Toroslar, Türkiye'nin Akdeniz kıyılarına... Kızılıkaya zirvesidir (TTK 7, s. 100).*
- ✓ *Tuz Gölü... Tuz Gölü; Ankara, Konya ve Aksaray illerinin... Tuz Gölü... (TTK 7, s. 102).*
- ✓ *... Ilgaz Dağı'nın... Kastamonu ve Çankırı illeri... Büyük Hacet Tepesi... Ilgaz Dağı Milli Parkı'nı... (TTK 7, s. 103).*
- ✓ *... Bursa ili... Uludağ'dayız... Bursa, Uludağ'ın... Uludağ Kayak Merkezi Bursa'ya... Uludağ'a çıkar (TTK 7, s. 104).*
- ✓ *... Uludağ Milli Parkı... Uludağ... Uludağ... Kocasu... Marmara'nın Uludağ... Marmara Bölgesi'nin... Uludağ... İstanbul'da... Uludağ Kayak Merkezi... Uludağ... Uludağ... Uludağ... Uludağ... Uludağ'ın... Keşiş Dağı... (TTK 7, karekod, s. 104).*
- ✓ *... Uludağ'a... Uludağ yolculuğu... Bursa... Uludağ... (TTK 7, s. 105).*
- ✓ *... İstanbul'un... (TTK 7, karekod, s. 112).*
- ✓ *... İstanbul'dan başlayarak... (TTK 7, s. 129).*
- ✓ *... Erzurum'a... Erzurum'un sembolü... (TTK 7, s. 131).*
- ✓ *... Eskişehir'in Sivrihisar ilçesi... Ankara'nın Nallıhan ilçesindeki... (TTK 7, s. 132).*
- ✓ *... Selimiye Camisi... Kayseri Ağırnas'ta... İstanbul'da... Selimiye Camisi'dir... Edirne'de... (TTK 7, s. 133).*
- ✓ *... Selimiye Cami... Selimiye Camisi... (TTK 7, s. 134).*
- ✓ *... Selimiye'dir... Şehzade Camisi... Mihrimah Sultan Camisi... Rüstem Paşa Camisi... Atik Valide Camisi... Süleymaniye Camisi (TTK 7, s. 135).*
- ✓ *Süleymaniye Camisi'nin... İstanbul'un... (TTK 7, s. 136).*
- ✓ *Doğubayazıt'ın... İshak Paşa Sarayı... İshak Paşa Sarayı'nı... (TTK 7, s. 139).*
- ✓ *... İstanbul'da... (TTK 7, s. 141).*

- ✓ ... *İstanbul'a...* (TTK 7, karekod, s. 139).
- ✓ ... *İstanbul'un...* (TTK 7, karekod, s. 142).
- ✓ ... *İstanbul'dan Balıkesir'in Sarıbeyler Köyü'ne... Balıkesir'in Sarıbeyler Köyü'nden...* (TTK 7, s. 151).
- ✓ ... *Balıkesir'in Sarıbeyler Köyü'ndeki... İstanbul Balat'ta... İstanbul... İstanbul'un Nişantaşı, Cihangir, Karaköy...* (TTK 7, karekod, s. 151).

4.1.7.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri yirmi iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *İstanbul Büyükşehir Belediyesi...* (TTK 7, s. 43).
- ✓ *Leylek Vakfı* (TTK 7, s. 44).
- ✓ *Suyu Soğutan Vakıf...* (TTK 7, s. 45).
- ✓ *İzmir Büyükşehir Belediyesi...* (TTK 7, s. 83).
- ✓ *İzmir Büyükşehir Belediyesi... İzmir Büyükşehir Belediyesi... İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin... İzmir Büyükşehir Belediyesi... İzmir Büyükşehir Belediyesi... İzmir Büyükşehir Belediyesi...* (TTK 7, karekod, s. 83).
- ✓ ... *Eyüp Belediyesi...* (TTK 7, karekod, s. 112).
- ✓ *Kızılay... Kızılay'dır. Kızılay... Kızılay her türlü... Kızılay'ın...* (TTK 7, s. 124).
- ✓ *Babaeski Devlet Hastanesi'ndeki... Babaeski Devlet Hastanesi ve Babaeski Belediyesi... Çankaya Belediyesi...* (TTK 7, s. 153).
- ✓ ... *Çankaya Belediyesi...* (TTK 7, karekod, s. 153).
- ✓ ... *Türkiye Çevre Vakfı...* (TTK 7, karekod, s. 156).

4.1.7.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler kırk beş yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 7 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *sevgiye...* (TTK 7, s. 17).

- ✓ ... *barış... özgürlük... bağımsızlık... sevgi...* (TTK 7, s. 21).
- ✓ Etkinlikte *barış, sevgi* ve *özgürlük* ögesine yer verilmiştir (TTK 7, s. 21).
- ✓ ... *saygı duymak... barış...* (TTK 7, s. 37).
- ✓ *Barış...* (TTK 7, s. 38).
- ✓ ... *saygı gelir... saygı ve sevginin...* (TTK 7, s. 39).
- ✓ *Barış içinde... sevgi...* (TTK 7, s. 40).
- ✓ ... *sevgi ve şefkatle...* (TTK 7, s. 44).
- ✓ ... *hikâyede* nasıl anlatılıyor (TTK 7, s. 76).
- ✓ Osmanlılarda *yardımlaşma...* (TTK 7, s. 112).
- ✓ ... dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın *paylaşması...* (TTK 7, s. 115).
- ✓ ... *yardımlaşma... iyilik...* (TTK 7, s. 116).
- ✓ ... *iyiliğin... iyiliklere... iyiliğe... İyilik...* (TTK 7, karekod, s. 116).
- ✓ ... *yardımlaşmak... yardımlaşma* örneğidir (TTK 7, s. 119).
- ✓ ... *yardımlaşmak için...* (TTK 7, s. 121).
- ✓ ... *barış olsun... iyilik yapmak...* (TTK 7, s. 122).
- ✓ *Yardımlarını* hâlen sürdürmektedir (TTK 7, s. 124).
- ✓ ... *yardımlaşma* yolları... (TTK 7, s. 126).
- ✓ 1991 yılı, *UNESCO tarafından* Yunus Emre'nin doğumunun 750. yılı olarak anılmıştır (TTK 7, s. 132).
- ✓ Mostar Köprüsü... Köprü 2005'te *UNESCO* tarafından dünya mirası ilan edildi (TTK 7, s. 137).
- ✓ ... *hikâye... hikâyesini... hikâye...* (TTK 7, s. 141).
- ✓ ... *hikâyesinin... hikâyesini...* (TTK 7, s. 142).
- ✓ ... *saygılı olmayı...* (TTK 7, s. 147).
- ✓ ... *hikâye...* (TTK 7, s. 148).
- ✓ ... *saygı duymak...* (TTK 7, s. 153).
- ✓ ... *saygı...* (TTK 7, karekod, s. 153).

4.1.8. TTK 8 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Öğeler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen kültürel öğeler yer almaktadır.

4.1.8.1. Örf ve Âdet Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen örf ve âdet öğeleri yer almaktadır.

4.1.8.1.1. Konukseverlik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan konukseverlik ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen konukseverlik ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Bize Türk lokumu *ikram etti* (TTK 8, s. 14).

4.1.8.1.2. Ad Koyma, Lakap Takma

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ad koyma ve lakap takma ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.1.3. Düğün, Sünnet Düğünü

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde düğün ve sünnet düğünü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.1.4. Çocuk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan çocuk oyunları ile ilgili öğeler otuz altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen çocuk oyunları ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *devamını getir* oyunu... *devamını getir* (TTK 8, s. 89).
- ✓ ... *seksek... topaç çevirme, sopayla çember sürme, saklama, körebe...* (TTK 8, s. 97).

- ✓ *Aşık oyunu, bilye, birdirbir, seksek, uzun eşek, ip atlama, çelik-çomak, değnek, sektirmece, aç kapıyı bezirgân başı, yağ satarım bal satarım, çatlak patlak, develer geliyor* (TTK 8, s. 106).
- ✓ *El kızartmaca, sıcak-soğuk, saklambaç, yağlı kayış, yüzük oyunu, mendil kapmaca, esir almaca, yakan top, dalya, can, istop, üçtaş, beştaş, dokuztaş, satranç ve mangala...* (TTK 8, s. 107).
- ✓ *Mendil kapmaca...* (TTK 8, s. 108).

4.1.8.1.5. Bayramlar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan bayramlar ile ilgili ögeler yirmi üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen bayramlar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı...* (TTK 8, s. 31).
- ✓ Etkinlikte *Ramazan Bayramı* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 86).
- ✓ *... Nevruz Bayramı... Nevruz Bayramı...* (TTK 8, s. 113).
- ✓ *... Nevruz Bayramı'nı... Nevruz... Nevruz Bayramı'nı... Nevruz Bayramı'nı... Nevruz... Nevruz... nevruzu... Nevruz Bayramı'nın...* (TTK 8, s. 115).
- ✓ *... Hidrellez... Hidrellez'i... Hidrellez Günü'nden... Hidrellez Günü... Hidrellez Günü...* (TTK 8, s. 118).
- ✓ *... Hidrellez...* (TTK 8, s. 119).
- ✓ *... dinî bayramlarımız...* (TTK 8, s. 136).
- ✓ *Millî ve dinî bayramlarımız...* (TTK 8, s. 137).
- ✓ *... dinî bayramları...* (TTK 8, s. 140).

4.1.8.1.6. El Öpme

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan el öpme ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen el öpme ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... Ellerinden öpüyorum, görüşürüz dedeciğim* (TTK 8, s. 72).
- ✓ *Dedeciğim... Ellerinden öpüyorum* (TTK 8, s. 82).

4.1.8.2. Sanat Öğeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen sanat öğeleri yer almaktadır.

4.1.8.2.1. Mimarî

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mimarî ile ilgili öğeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen mimarî ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte *Selimiye Camisi* ve *Sultanahmet Camisi* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 95).
- ✓ ... *Mimar Ahmet... kubbe ustası...* (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... *Mimar Sinan'ın öğrencisi Mimar Hayrettin* tarafından... (TTK 8, s. 148).
- ✓ ... *Mimar Sinan...* (TTK 8, s. 162).
- ✓ Etkinlikte *Mimar Sinan* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 162).
- ✓ ... *Diyarbakır Artuklu Sarayı'nda...* (TTK 8, s. 168).
- ✓ ... *Fatih Camisi...* (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ *Fatih Camisi'ne...* (TTK 8, s. 171).

4.1.8.2.2. Resim

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde resim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.2.3. Müzik

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan müzik ile ilgili öğeler yirmi dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen müzik ile ilgili öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *saz... sazı...* (TTK 8, s. 51).
- ✓ ... *türkü... türküyü... Barış Manço...* (TTK 8, s. 99).
- ✓ ... *türkü...* (TTK 8, s. 99).

- ✓ ... *kopuz... kopuz çalmayı... kopuz... Türk sazı...* (TTK 8, s. 114).
- ✓ ... *kopuzu...* (TTK 8, s. 115).
- ✓ ... *sazını...* (TTK 8, s. 116).
- ✓ ... *davul ve zurna...* (TTK 8, s. 126).
- ✓ ... *kanun* adlı müzik aleti... (TTK 8, s. 167).
- ✓ ... *Zeki Müren'in... Zeki Müren... Zeki Müren'in... Zeki Müren'in... Zeki Müren'in...* (TTK 8, s. 187).
- ✓ ... *türkü...* *Çiçeklerin Dili türkü...* (TTK 8, s. 210).
- ✓ ... *türkülere...* *Denizli'nin Horozları türküsünü...* (TTK 8, s. 219).

4.1.8.2.4. Geleneksel El Sanatları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel el sanatları ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen geleneksel el sanatları ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Etkinlikte *kilim* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 95).

4.1.8.2.5. Halk Oyunları

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan halk oyunları ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen halk oyunları ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *çayda çıra oyunu...* (TTK 8, s. 121).

4.1.8.2.6. Edebiyat

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan edebiyat ile ilgili ögeler yetmiş bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen edebiyat ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Yunus Emre'ye ve Âşık Veysel'e...* (TTK 8, s. 46).
- ✓ ... *Yunus Emre ve Âşık Veysel...* (TTK 8, s. 48).

- ✓ ... *Yunus Emre'nin ve Âşık Veysel'in...* (TTK 8, s. 49).
- ✓ ... *Yunus Emre'nin ve Âşık Veysel'in... Âşık Veysel'in...* (TTK 8, s. 50).
- ✓ ... *Âşık Veysel... Âşık Veysel... Âşık Veysel'in... Âşık Veysel'in... Değişler, Sazımdan Sesler, Dostlar Beni Hatırlasın...* (TTK 8, s. 51).
- ✓ *Veysel...* (TTK 8, s. 52).
- ✓ ... *Âşık Veysel... Âşık Veysel'in... Yunus Emre'nin...* (TTK 8, s. 53).
- ✓ *Mevlânâ... Dede Korkut Hikâyeleri... Evliya Çelebi'nin Seyahatname'si* (TTK 8, s. 97).
- ✓ *Âşık Veysel* (TTK 8, s. 99).
- ✓ Etkinlikte *Orhun Yazıtları* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 151).
- ✓ ... *Kaşgarlı Mahmut... Dîvânü Lugâtî't Türk... Kaşgarlı Mahmut... Kaşgarlı Mahmut... Kaşgarlı Mahmut'un... Kaşgarlı Mahmut...* (TTK 8, s. 160).
- ✓ ... *Baki, Fuzuli...* (TTK 8, s. 162).
- ✓ Etkinlikte *Kaşgarlı Mahmut ve Dîvânü Lugâtî't Türk* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 162).
- ✓ *Takvim-i Vekâyi...* ilk Osmanlı-Türk resmî gazetesidir... *Takvim-i Vekâyi... Takvim-i Vekâyi...* (TTK 8, s. 190).
- ✓ ... *Takvim-i Vekâyi... Takvim-i Vekâyi... Resmî Gazete... Ağâh Efendi... Cerîde-i Havâdis... Tercümân-ı Ahvâl... Şinasi... Tasvîr-i Efkâr...* (TTK 8, karekod, s. 190).
- ✓ *T. C. Resmî Gazete... Resmî Gazete'nin... Resmî Gazete...* (TTK 8, s. 191).
- ✓ *Bilim Çocuk dergisi... Bilim Çocuk dergisi... Bilim Çocuk dergisinde... TRT Çocuk Dergisi... TRT Çocuk Dergisi'nde... Diyanet Çocuk Dergisi... Diyanet Çocuk Dergisi... PTT Çocuk dergisi...* (TTK 8, s. 193).
- ✓ *Ana Sözü gazetesi... Kosova Haber gazetesi... Merhaba... Merhaba... Avrupa'nın Sesi gazetesi... Post gazetesi...* (TTK 8, s. 195).
- ✓ ... *Âşık Veysel'in...* (TTK 8, s. 210).
- ✓ ... *Evliya Çelebi, Seyahatname* adlı kitabında... *Evliya Çelebi'nin Seyahatname* adlı kitabını ... (TTK 8, s. 218).
- ✓ ... *Evliya Çelebi, Seyahatname...* (TTK 8, s. 220).

4.1.8.2.7. Geleneksel Türk Tiyatrosu

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögeler on yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Karagöz-Hacivat* gösterisi... *Karagöz-Hacivat* 'ı... (TTK 8, s. 33).
- ✓ *Karagöz ve Hacivat* 'tı (TTK 8, s. 34).
- ✓ ... *Karagöz... Hacivat... Hacivat ile Karagöz... meddah... orta oyunu... Karagöz-Hacivat... Karagöz-Hacivat...* (TTK 8, s. 35).

4.1.8.3. Söz Varlığı Ögeleri

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tespit edilen söz varlığı ögeleri yer almaktadır.

4.1.8.3.1. Atasözleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan atasözleri ile ilgili ögeler on üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen atasözleri ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Abdal düğünden, çocuk oyundan usanmaz* (TTK 8, s. 46).
- ✓ *Ağaç yaş iken eğilir. Armudun iyisini ayılar yer. Su içene yılan bile dokunmaz* (TTK 8, s. 100).
- ✓ *Tavşan dağa küsmüş dağın haberi olmamış. Fare deliğe sığmamış, bir de kuyruğuna kabak bağlamış* (TTK 8, s. 101).
- ✓ *Denize düşen yılana sarılır. Armut piş ağızma düş* (TTK 8, s. 102).
- ✓ *Can boğazdan gelir. Rüzgâr eken fırtına biçer. Balık baştan kokar. Ev alma komşu al. Az veren candan çok veren maldan* (TTK 8, s. 103).

4.1.8.3.2. Deyimler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan deyimler ile ilgili ögeler yüz yirmi dokuz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen deyimler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *ağzım kulaklarıma vardı* (TTK 8, s. 13).
- ✓ ... *ağzım kulaklarıma vardı* (TTK 8, s. 14).
- ✓ ... *hizmet ederler...* (TTK 8, s. 15).
- ✓ ... *yerine getiren...* (TTK 8, s. 17).
- ✓ ... *ilgini çeker... göz atmalıyım* (TTK 8, s. 26).
- ✓ ... *davet ediyor... fırsatı buluyorlar* (TTK 8, s. 28).
- ✓ ... *fırsatı buluyorlar* (TTK 8, s. 29).
- ✓ ... *fırsatı buluyorlarmış* (TTK 8, s. 30).
- ✓ ... *ağzım kulaklarıma vardı* (TTK 8, s. 37).
- ✓ ... *gurur duyduğunuz...* (TTK 8, s. 42).
- ✓ ... *not aldım* (TTK 8, s. 46).
- ✓ ... *karar verdim* (TTK 8, s. 47).
- ✓ ... *not almalıyım* (TTK 8, s. 54).
- ✓ ... *göz atmalıyım... davet et... özen göstermiştir... sahip çıkmış* (TTK 8, s. 60).
- ✓ ... *davet etmiş... göz atmam* (TTK 8, s. 62).
- ✓ ... *not alma* (TTK 8, s. 63).
- ✓ ... *yanıt vererek... katkıda bulunmuştur... takdirini kazanmış... temellerini atmıştır* (TTK 8, s. 64).
- ✓ ... *gözlerime inanamadım* (TTK 8, s. 67).
- ✓ ... *himayesine aldığı... harekete geçer* (TTK 8, s. 68).
- ✓ ... *sahip çıkmıştır... sahip çıkıyor* (TTK 8, s. 71).
- ✓ ... *göz önünde tutar* (TTK 8, s. 80).
- ✓ Etkinlikte *çocukluk etmek* ve *oyun oynamak* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 88).
- ✓ ... *karar verdi... karar verdiler* (TTK 8, s. 89).
- ✓ ... *davet ediyoruz... yola çıkarak* (TTK 8, s. 92).
- ✓ ... *ilgisini çekmişti* (TTK 8, s. 97).

- ✓ ... yüz tutmuş... (TTK 8, s. 98).
- ✓ ... dilim tutuldu... dünyam karardı... dünyam karardı... dünyam karardı... dünyam karardı... (TTK 8, s. 99).
- ✓ ... dört gözle bekledi (TTK 8, s. 100).
- ✓ Etkinlikte etekleri zil çalmak, küplere binmek, göz gezdirmek ve mışıl mışıl uyumak ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 101).
- ✓ ... yüz tutmuş... yola çıkacakları... ateş pahası... ateş pahası... yola çıkarak... (TTK 8, s. 104).
- ✓ Etkinlikte avucunu yalamak, Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak, meteliğe kurşun atmak, ocağına incir ağacı dikmek, saçını süpürge etmek, yer vermek ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 105).
- ✓ ... hak kazanır (TTK 8, s. 109).
- ✓ ... hoşuma gitti (TTK 8, s. 113).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 117).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 118).
- ✓ Ağzımın suyu aktı (TTK 8, s. 124).
- ✓ ... mesaj vermek... bir olalım... davet etmek (TTK 8, karekod, s. 128).
- ✓ ... kapı kapı dolaşıp... (TTK 8, s. 139).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 140).
- ✓ ... can kulağıyla dinlemeye başladı... (TTK 8, s. 143).
- ✓ ... ilgisini çekmişti (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 147).
- ✓ ... yola çıkarak... yola çıkarak... (TTK 8, s. 148).
- ✓ ... özen gösterilen... (TTK 8, s. 150).
- ✓ ... yola çıkarak... karar verin... yola çıktılar (TTK 8, s. 155).
- ✓ ... gurur duyduğunuz... yola çıkarak... (TTK 8, s. 156).
- ✓ ... yön veren... izler bırakmıştır (TTK 8, s. 159).
- ✓ ... yer vermiştir... örnek olmuştur (TTK 8, s. 160).
- ✓ ... izler bırakmıştır (TTK 8, s. 161).
- ✓ ... not alarak... (TTK 8, s. 165).

- ✓ ... yolculuğa çıkmaya... yola çıkarak... (TTK 8, s. 166).
- ✓ ... Hoşça kalın (TTK 8, karekod, s. 166).
- ✓ ... icat etmiş (TTK 8, s. 167).
- ✓ ... icat etmiştir... icat ettiği... (TTK 8, s. 168).
- ✓ ... paha biçilmez... emek harcadın... akıl yürüttüm (TTK 8, karekod, s. 169).
- ✓ ... icat edilene... (TTK 8, s. 170).
- ✓ ... hizmet edeceğini... (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 172).
- ✓ ... yola çıkarak... yola çıkarak... (TTK 8, s. 173).
- ✓ ... yön veren... (TTK 8, s. 174).
- ✓ ... gurur duyduğunuz... (TTK 8, s. 176).
- ✓ ... karar verdi (TTK 8, karekod, s. 180).
- ✓ ... özen gösterir (TTK 8, s. 185).
- ✓ ... ilginizi çektiğini... ilgimi çeken... (TTK 8, s. 186).
- ✓ ... dikkatini çekecek... ilginizi çekti (TTK 8, s. 187).
- ✓ ... karar verebilirsiniz (TTK 8, s. 188).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 192).
- ✓ ... yer verilmektedir (TTK 8, s. 193).
- ✓ ... dikkat çekici... (TTK 8, s. 196).
- ✓ ... yola çıkarak... yer vermeyi... (TTK 8, s. 198).
- ✓ ... ayrı düştüm... (TTK 8, karekod, s. 210).
- ✓ ... gurur duydum... Hoşça kalın (TTK 8, s. 216).
- ✓ ... ilgi çekenleri... (TTK 8, s. 217).
- ✓ ... yola çıkarak... (TTK 8, s. 218).
- ✓ ... canım sıkıldı... canım sıkıldı... canım sıkıldı... canım sıkıldı (TTK 8, karekod, s. 219).
- ✓ ... ilginizi çekti (TTK 8, s. 220).
- ✓ ... not alın (TTK 8, s. 221).
- ✓ ... gurur duyduğunuz... yola çıkarak... (TTK 8, s. 226).

4.1.8.3.3. Özdeyişler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan özdeyişler ile ilgili öge bir yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen özdeyişler ile ilgili öge aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ “Oyun, görünüşte akla uymaz ama çocuk oyunla akıllanır” – Mevlânâ (TTK 8, s. 97).

4.1.8.3.4. Mecazi Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan mecazi sözcükler ile ilgili ögeler yirmi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen mecazi sözcükler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *keyifli* sohbetimize... (TTK 8, s. 22).
- ✓ ... bilginin peşinden *koşan*... (TTK 8, s. 26).
- ✓ ... *zengin* bir kültürümüz... *zengin* kültürümüzü... (TTK 8, s. 33).
- ✓ ... *keyifli* bir yolculuk... (TTK 8, s. 36).
- ✓ ... hayata *tutunmuştur*... (TTK 8, s. 51).
- ✓ ... onurunu *kırmayacak*... (TTK 8, s. 58).
- ✓ ... yollara *düşerken*... *sert* cezaların... (TTK 8, s. 59).
- ✓ ... *yıkıldı* dünyam (TTK 8, s. 99).
- ✓ ... evimiz *şenlik* yeri... (TTK 8, s. 115).
- ✓ ... tövbe *kokan*... (TTK 8, s. 132).
- ✓ ... gözyaşları ile *yıkanmaktır*... *sevinç* veren kandillerimiz... tövbe *kokan* kandillerimiz vardır (TTK 8, s. 133).
- ✓ ... ricasını *kırmadı* (TTK 8, s. 143).
- ✓ ... *keyifli* sohbeti... (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... *koyu* sohbet... (TTK 8, s. 155).
- ✓ ... *geniş* oğlan... (TTK 8, karekod, s. 219).
- ✓ ... huzur *dolu*... (TTK 8, s. 223).

4.1.8.3.7. Kalıp Sözcükler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan kalıp sözler ile ilgili ögeler elli sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen kalıp sözler ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Hoş geldiniz... Hoş bulduk... teşekkür ederim... iyi çalışmalar dilerim* (TTK 8, s. 25).
- ✓ *... memnun oldum... iyi çalışmalar dilerim* (TTK 8, s. 26).
- ✓ *Hoş geldin... teşekkür ederim... İyi çalışmalar dilerim* (TTK 8, s. 31).
- ✓ *Hoş geldiniz... Hoş bulduk* (TTK 8, s. 32).
- ✓ *... teşekkür ederim... iyi çalışmalar dilerim* (TTK 8, s. 35).
- ✓ *Teşekkür ederim... hoş geldiniz* (TTK 8, s. 38).
- ✓ *... teşekkür ederim... Yolun açık olsun* (TTK 8, s. 39).
- ✓ *... teşekkür ederim* (TTK 8, s. 40).
- ✓ *... teşekkür ederim... Teşekkür ederim... Rica ederim* (TTK 8, s. 46).
- ✓ *... teşekkür ederim* (TTK 8, s. 48).
- ✓ *... teşekkür ederim* (TTK 8, s. 49).
- ✓ *... kolay gelsin... teşekkür ederim* (TTK 8, s. 50).
- ✓ *... teşekkür ederim* (TTK 8, s. 60).
- ✓ *... rica ediyorum* (TTK 8, s. 61).
- ✓ *... saygıyla anıyorum* (TTK 8, s. 47).
- ✓ *... teşekkür ederim. Size kolay gelsin... görüşmek üzere* (TTK 8, s. 66).
- ✓ *... iyi günler... iyi günler* (TTK 8, s. 67).
- ✓ *Ellerine sağlık* (TTK 8, s. 69).
- ✓ *Gözlerinden öpüyorum... Ellerinden öpüyorum* (TTK 8, s. 72).
- ✓ *Teşekkür ederim* (TTK 8, s. 78).
- ✓ *... İyi akşamlar* (TTK 8, s. 81).
- ✓ *... teşekkür ederim. Ellerinden öpüyorum. Görüşürüz. İyi akşamlar* (TTK 8, s. 82).
- ✓ *Hoş geldin* (TTK 8, s. 115).
- ✓ *... teşekkür ediyorum... İyi akşamlar diliyorum* (TTK 8, s. 121).
- ✓ *... teşekkür ediyor* (TTK 8, s. 124).

- ✓ ... *rica edeceğim* (TTK 8, s. 127).
- ✓ ... *İyi geceler* (TTK 8, s. 128).
- ✓ *Aferin ...* (TTK 8, s. 134).
- ✓ *Maşallah ...* (TTK 8, s. 135).
- ✓ ... *Ellerine sağlık... Teşekkürler... Afiyet olsun* (TTK 8, s. 139).
- ✓ ... *teşekkür etti* (TTK 8, s. 155).
- ✓ ... *İyi günler diliyorum* (TTK 8, karekod, s. 166).
- ✓ ... *hoş geldiniz* (TTK 8, s. 203).
- ✓ ... *teşekkür ederiz* (TTK 8, s. 213).

4.1.8.3.8. Tekerlemeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde tekerleme ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.3.9. Bilmeceler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde bilmece ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.3.10. Sayışmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan sayışmacalar ile ilgili ögeler iki yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen sayışmacalar ile ilgili ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *Aldım, verdim; ben, seni yendim; alamazsın, veremezsin; sen, beni yenemezsin* (TTK 8, s. 109).
- ✓ “*Aldım verdim*” sayışması yapılı (TTK 8, s. 109).

4.1.8.3.11. Yanıltmacalar

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde yanıltmaca ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.3.12. Mâniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde mânî ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.3.13. Ninniler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde ninni ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.4. Giyim Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde giyim ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.5. Yemek Öğeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan yemek öğeleri elli sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen yemek öğeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Bize *Türk lokumu* ikram etti (TTK 8, s. 14).
- ✓ Etkinlikte *karpuz* ve *incir* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 92).
- ✓ Etkinlikte *höşmerim* ve *aside tatlısı* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 93).
- ✓ Etkinlikte *karpuz*, *dondurma*, *ayran*, *çağ kebabı*, *baklava*, *fıstık*, *çiğ köfte*, *tarhana*, *fındık*, *sarımsak*, *kır pidesi*, *lokum*, *aside tatlısı*, *kaymak* ve *sucuk* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 93).
- ✓ ... *çörek*... *çörek*... (TTK 8, s. 115).
- ✓ ... *Diyarbakır karpuzunu*... *Ferik*, *Sürme* ve *Pembe* olarak isimlendirilen üç cins *karpuz*... *karpuzları*... *Diyarbakır karpuzunun* (TTK 8, s. 121).
- ✓ ... *Diyarbakır karpuzları* (TTK 8, s. 124).
- ✓ *Malatya*... *kayısı*... *kayısıyı*... *kayısıyı* ve *kayısı reçelini*... (TTK 8, s. 126).
- ✓ ... *çalkama*, *patlıcan balığı*, *ıspanak balığı*... (TTK 8, karekod, s. 128).
- ✓ ... *aşure*... *aşure*... *aşure*... (TTK 8, s. 129).

- ✓ *Aşurenin... aşurenin... aşureleri... (TTK 8, s. 130).*
- ✓ *... aşure... aşure... aşure... aşure... aşureler... aşureleri... aşureler... (TTK 8, s. 131).*
- ✓ *... aşureler... aşureleri... aşureleri... aşureleri... (TTK 8, s. 138).*
- ✓ *... aşure... aşure... aşure... (TTK 8, s. 139).*
- ✓ *... çaylarını içtikten... (TTK 8, s. 155).*

4.1.8.6. Dinî Öğeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan dinî öğeler yüz yirmi yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen dinî öğeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ *... kandiller... Aşure günü... ibadet yerleri... Hac ibadeti... (TTK 8, s. 31).*
- ✓ *... Hak'tan... Allah'tan... Allah'tan... (TTK 8, s. 52).*
- ✓ *... ibadet... ibadet... (TTK 8, s. 55).*
- ✓ *... ibadet... (TTK 8, s. 56).*
- ✓ *... ibadet... (TTK 8, s. 57).*
- ✓ *... İslamiyet inancı... Kur'an-ı Kerim'in... Rabbimin... İslam halifesi... İslam dünyası... İslamiyet'in... (TTK 8, s. 60).*
- ✓ *Etkinlikte Şeyh Edebali ve Ertuğrul Gazi türbeleri ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 93).*
- ✓ *Etkinlikte Selimiye Camisi ve Sultanahmet Camisi ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 95).*
- ✓ *... Hızır ve İlyas Peygamber'in... Hızır Peygamber'in... Allah'ın... Hızır'ın... Allah'ın... (TTK 8, s. 118).*
- ✓ *... Muharrem ayının... (TTK 8, s. 129).*
- ✓ *... Hz. Nuh... Allah'a şükretmek... Allah'ın... (TTK 8, s. 131).*
- ✓ *Kandillerimiz... tövbe... duada... kandillerimiz... namaz... Miraç... namaz... Miraç... Namaz... Miraç... Berat... Tövbe... Berat... Miraç, Regaib, Berat, Mevlid Kandilimiz... Kandillerimiz (TTK 8, s. 132).*

- ✓ ... *Miraç... Miraç Kandili'nin... Berat Gecesi'ni... Berat... namaz... dua... tövbe...* (TTK 8, s. 133).
- ✓ ... *kandil gecelerimizi... Kadir Gecesi'ni... Ramazan ayında Kur'an-ı Kerim'in... Kadir Gecesi... Yüce Allah... Kur'an-ı Kerim'de Kadir Gecesi'nin... Kadir Gecesi'nde... ibadetler... Hz. Peygamber Ramazan ayının... Kadir Gecesi'nin... Ramazan ayının... dua eder, namaz kılar, tövbe ederiz* (TTK 8, s. 134).
- ✓ ... *kandil... Regaib Kandili, Miraç Kandili ve Berat Kandili... Mevlit Kandili... Mevlit Kandili, sevgili Peygamberimizin doğumu için Allah'a şükrettiğimiz kutsal bir gündür. Bizler Peygamber Efendimiz'in... kutsal günde... namaz kılar, dua eder ve sadaka veririz. Çünkü Peygamber Efendimiz'in... Mevlit Kandili'nde... camiye gider, namaz kılar... dua ederiz* (TTK 8, s. 135).
- ✓ Etkinlikte *Ramazan, Recep, iftar, hicret, Şaban, sünnet, farz ve namaz* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 136).
- ✓ ... *türbe... türbe... türbenin... Yasin suresi...* (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... *Allah'ın...* (TTK 8, s. 148).
- ✓ *Türbenin... Türbenin... Türbenin...* (TTK 8, s. 150).
- ✓ ... *abdest... İslâm'ın...* (TTK 8, karekod, s. 169).
- ✓ ... *İslami düşünüş... İslam dünyasında... İslamiyet... Hac... Fatih Camisi...* (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ *Fatih Camisi'ne...* (TTK 8, s. 171).
- ✓ ... *İslam... İslam'ın... “İlim, müminin yitik malıdır. Onu bulursa almalıdır.” (Hz. Muhammed)... “Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorunuz.” (Enbiya 7)... “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” (Zümer 9)...* (TTK 8, s. 172).

4.1.8.7. Tarihî Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan tarihî ögeler yüz elli dört yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen tarihî ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Osmanlı İmparatorluğu'nda...* (TTK 8, s. 35).
- ✓ ... *Osmanlı tarihini...* (TTK 8, s. 45).

- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet'i, II. Bayezid'i Atatürk Dönemi'nde...* (TTK 8, s. 46).
- ✓ ... *Osmanlı Devleti...* (TTK 8, s. 47).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet'in...* (TTK 8, s. 54).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet... İstanbul'u 1453 tarihinde fethetti... Fatih Sultan Mehmet'in... Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet'e... Mehmet Han... Ulu Padişah Fatih Sultan Mehmet Han'ım...* (TTK 8, s. 55).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet'in... Fatih Sultan Mehmet...* (TTK 8, s. 56).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet...* (TTK 8, s. 57).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet Han... Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet... Fatih'in... Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet... II. Bayezid... II. Bayezid... Fatih Sultan Mehmet... Osmanlı Padişahı II. Bayezid...* (TTK 8, s. 58).
- ✓ ... *II. Bayezid'in... Osmanlı topraklarına... II. Bayezid... Osmanlı topraklarına... Osmanlı vatandaşı... Osmanlı topraklarında... Osmanlı Devleti... Osmanlı Devleti'nin... Osmanlı Devleti'nin...* (TTK 8, s. 59).
- ✓ ... *Osmanlı padişahlarının... Osmanlı padişahları... Osmanlı Devleti... Osmanlı Devleti... Atatürk Dönemi'nde... Atatürk Dönemi'nde...* (TTK 8, s. 60).
- ✓ ... *Atatürk...* (TTK 8, s. 61).
- ✓ ... *Atatürk'e... Atatürk... Atatürk... Atatürk'ündür. Atatürk...* (TTK 8, s. 62).
- ✓ ... *Fatih Sultan Mehmet'i, II. Bayezid'i Atatürk Dönemi'nde... Atatürk'e... Atatürk... Atatürk'le...* (TTK 8, s. 77).
- ✓ ... *Atatürk... Atatürk'ü... Atatürk... Mustafa Kemal...* (TTK 8, s. 78).
- ✓ ... *Mustafa Kemal Atatürk...* (TTK 8, s. 79).
- ✓ ... *Atatürk'ün... Atatürk... Atatürk... Atatürk... Atatürk'ü... Atatürk... Atatürk'e... Atatürk... Mustafa Kemal Atatürk'ün...* (TTK 8, s. 80).
- ✓ ... *Atatürk'ün... Atatürk'le... Mustafa Kemal Atatürk... Atatürk'ün...* (TTK 8, s. 81).
- ✓ ... *Osmanlı hükümdarlarından...* (TTK 8, s. 104).
- ✓ ... *Dede Korkut... Korkut Ata ya da Dedem Korkut... Dede Korkut... Dede Korkut...* (TTK 8, s. 115).

- ✓ ... *Dede Korkut'tan... Dede Korkut'a... Dede Korkut... Dede Korkut'un... Dede Korkut'un...* (TTK 8, s. 118).
- ✓ ... *Selçuklu Devleti Dönemi'nde...* (TTK 8, s. 149).
- ✓ ... *Osmanlı...* (TTK 8, s. 150).
- ✓ ... *Mete Han... Asya Hun Devleti'nin... Mete Han... Mete Han...* (TTK 8, s. 159).
- ✓ ... *Osman Bey, Osmanlı Devleti'ni... Dursun Fakih'i* devletin ilk kadısı... *Osmanlı... Osmanlı mahkemelerinde... Osman Bey'den... Osmanlı halkının...* (TTK 8, s. 160).
- ✓ *Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet'i... Fatih Sultan Mehmet... Fatih Sultan Mehmet... Osmanlı Devleti'nde... Fatih Sultan Mehmet... II. Murat'ın... Fatih... Fatih Sultan Mehmet...* (TTK 8, s. 161).
- ✓ ... *Kanuni... Gazi... Muhteşem Süleyman... Süleyman Han... Osmanlı toprağını... İbrahim Paşa, Lütü Paşa, Sokullu Mehmet Paşa... Barbaros Hayrettin Paşa...* (TTK 8, s. 162).
- ✓ Etkinlikte *Osman Bey, Dursun Fakih, Barbaros Hayrettin ve Fatih Sultan Mehmet* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 162).
- ✓ *Osmanlı Devleti'ni... Osmanlı Devleti'nin... Kanunî Sultan Süleyman... Kanunî Sultan Süleyman...* (TTK 8, s. 162).
- ✓ ... *Atatürk'ün...* (TTK 8, s. 163).
- ✓ ... *Mustafa Kemal Atatürk'ten... Atatürk... Atatürk... Atatürk'ün... Türkiye Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal... Atatürk'ün... Atatürk'ün... Mustafa Kemal... Atatürk...* (TTK 8, s. 164).
- ✓ *Ulu Öder Atatürk'e... Ulu Önder Atatürk...* (TTK 8, s. 165).
- ✓ *İbn-i Sina'nın... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina'nın...* (TTK 8, s. 166).
- ✓ *İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina... İbn-i Sina'ya...* (TTK 8, karekod, s. 166).
- ✓ *Farabî... Farabî... Farabî... Farabî... Farabî'nin... Farabî... Farabî'nin... Farabî...* (TTK 8, s. 167).
- ✓ ... *El-Cezerî'nin... Cezerî... El-Cezerî...* (TTK 8, s. 168).

- ✓ ... *Cezerî... Cezerî'nin... Cezerî'nin... Cezerî... Cezerî'nin... Cezerî'nin... Cezerî'den... Cezerî... Cezerî... Cezerî... El-Cezerî... El-Cezerî... Cezerî... El-Cezerî'nin...* (TTK 8, karekod, s. 169).
- ✓ ... *El-Cezerî'nin... El-Cezerî'nin...* (TTK 8, s. 169).
- ✓ *Uluğ Bey... Timur Devleti'nin... Uluğ Bey... Uluğ Bey... Uluğ Bey'in... Uluğ Bey... Uluğ Bey... Uluğ Bey... Uluğ Bey'in...* (TTK 8, s. 170).
- ✓ *Ali Kuşçu... Fatih'in... Uluğ Bey'in... Ali Kuşçu'nun... Uluğ Bey... Uluğ Bey... Ali Kuşçu... Uluğ Bey'in... Uluğ Bey'in... Ali Kuşçu... Uluğ Bey'in... Uzun Hasan... Uzun Hasan... Kuşçu'yu... Fatih Sultan Mehmet... Ali Kuşçu... Fatih Sultan Mehmet... Ali Kuşçu'ya... Ali Kuşçu... Fatih Sultan Mehmet... Ali Kuşçu'ya... Ali Kuşçu... Ali Kuşçu'ya... Uluğ Bey'in... Ali Kuşçu...* (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ *Ali Kuşçu'nun... Ali Kuşçu, Timurlular Devri'nde... Ali Kuşçu... Uluğ Bey... Ali Kuşçu... Ali Kuşçu'nun... Timur'un ve Yavuz Sultan Selim'in...* (TTK 8, s. 171).
- ✓ *Ord. Prof. Dr. Cahit Arf'in... Cahit Arf... Cahit Arf'in... Cahit Arf... Cahit Arf...* (TTK 8, s. 173).
- ✓ *Ord. Prof. Dr. Cahit Arf... Kurtuluş Savaşı'ndaki... Cahit... Cahit Arf... Cahit Arf... Cahit Arf... Cahit Arf...* (TTK 8, karekod, s. 173).
- ✓ ... *Uluğ Bey'in... Fatih Sultan Mehmet'in...* (TTK 8, s. 174).
- ✓ Etkinlikte *İbn-i Fazl, İbn-i Firnas, Harezmi, İbn-i Baytar, Fatih Sultan Mehmet ve El Biruni* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 174).
- ✓ ... *Prof. Dr. Afet İnan...* (TTK 8, karekod, s. 183).
- ✓ ... *Osmanlı Devleti... Sultan II. Mahmut Dönemi'nde... Osmanlı Devleti...* (TTK 8, s. 190).
- ✓ ... *Osmanlı toprakları... II. Mahmut... Bayezid'de... II. Mahmut... II. Abdülhamid... II. Meşrutiyet... Kurtuluş Savaşı'na... II. Mahmut...* (TTK 8, karekod, s. 190).

4.1.8.8. Vatan Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan vatan ögeleri yüz elli üç yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen vatan ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Türkiye’de Türkçe öğrenmeye ve Türkiye’yi... Türkçe öğrenen... Türk dili... Türkçenin kullanıldığı... Türkçe... (TTK 8, s. 28).*
- ✓ ... *Türkçe Yaz Okulu’nda... Türkiye’nin... Türkçe kursu... Türkçe kursları... Türkçe Yaz Okulu’nun... Türkçe Yaz Okulu... (TTK 8, s. 29).*
- ✓ ... *Türkçe Yaz Okulu... Türkçe Yaz Okulu... Türkçedir... Türkçe Yaz Okulu... (TTK 8, s. 30).*
- ✓ ... *Türk kültürünü... (TTK 8, s. 33).*
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti tarihini... (TTK 8, s. 45).*
- ✓ ... *Türkiye’ye... Türkler... (TTK 8, s. 46).*
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti... (TTK 8, s. 47).*
- ✓ ... *Türk aşık şiirinin Türkiye’deki... (TTK 8, s. 51).*
- ✓ ... *Türkiye’ye gelen... Türkiye’ye gelmek... (TTK 8, s. 60).*
- ✓ ... *Türkiye Cumhuriyeti... Türkiye’ye... Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına... Türkiye’de... (TTK 8, s. 61).*
- ✓ ... *Türkiye’ye... Türkiye’ye... Türkçe... Türkiye’de... Türkiye’ye... (TTK 8, s. 62).*
- ✓ ... *Türkiye’nin... Türkiye... Türk askeri... Türk askerleri... Türk askerleri... Türk milletine... (TTK 8, s. 64).*
- ✓ ... *Türklerin... Türklerin... (TTK 8, s. 65).*
- ✓ ... *Türkiye’nin... (TTK 8, s. 67).*
- ✓ ... *Türkler... Türkiye... Türkiye’de... Türklere... (TTK 8, s. 71).*
- ✓ ... *Türkiye... Türkiye... Türkiye... Türkiye’ye... (TTK 8, s. 73).*
- ✓ ... *Türkiye’ye... (TTK 8, s. 74).*
- ✓ ... *Türkiye’de... Türkiye... (TTK 8, s. 75).*
- ✓ ... *Türkiye... Türkiye... Türkiye... Türkiye... (TTK 8, s. 76).*
- ✓ ... *Türkiye... Türkiye’ye... Türklerin... (TTK 8, s. 77).*
- ✓ Etkinlikte *Türkiye* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 95).

- ✓ ... *Türk* sağı... (TTK 8, s. 114).
- ✓ ... *Türkler*... (TTK 8, s. 115).
- ✓ ... *Türk dünyasında*... (TTK 8, s. 118).
- ✓ ... *Türkiye'yle*... (TTK 8, s. 119).
- ✓ ... *Türkiye'de... Türkiye'nin*... (TTK 8, s. 124).
- ✓ ... *Türkiye'de... Türkiye*... (TTK 8, s. 126).
- ✓ ... *Türkiye'deki*... (TTK 8, s. 127).
- ✓ ... *Türkiye'nin*... (TTK 8, s. 128).
- ✓ ... *Türkiye'yi... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye... Türkiye... Türkiye'nin... Türkiye... Türkiye... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin*... (TTK 8, s. 143).
- ✓ *Türkiye'nin... Türkiye... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türkiye'nin*... (TTK 8, s. 144).
- ✓ *Türkiye'nin... Türkiye'nin... Türk medeniyeti... Türk medeniyetinin*... (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... *Türk eserlerinden... Türkiye'nin... Türk eserlerinden*... (TTK 8, s. 150).
- ✓ ... *Türk medeniyetinin... Türkiye'nin... Türkiye Cumhuriyeti'nin*... (TTK 8, s. 153).
- ✓ ... *Türkiye'ye*... (TTK 8, s. 155).
- ✓ ... *Türk medeniyetinin... Türkler... Türk devletlerinden*... (TTK 8, s. 159).
- ✓ ... *Türk dilinin... Türk dili... Türkçenin... Türkçenin... Türkçenin... Türkçenin*... (TTK 8, s. 160).
- ✓ *Türklerin... Türk asrı*... (TTK 8, s. 162).
- ✓ ... *Türklerden... Türk milletini... Türkiye*... (TTK 8, s. 164).
- ✓ ... *Türk medeniyeti... Türk bilim adamları*... (TTK 8, s. 166).
- ✓ ... *Türk memleketlerinin*... (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ 10 *Türk lirası*... (TTK 8, s. 173).
- ✓ ... *Türkiye'ye*... (TTK 8, karekod, s. 173).
- ✓ *Türkiye'de televizyon... Türkiye'de televizyonculuğun*... (TTK 8, s. 180).

- ✓ ... *Türk kültürünü... Türkiye... Türkiye'yi... Türkiye... Türk Cumhuriyetleri... Türkiye Türkçesi... Türkçenin... Türkiye ve Türk kültürü... Türkiye Türkçesi...* (TTK 8, s. 181).
- ✓ ... *İstiklâl Marşı...* (TTK 8, karekod, s. 183).
- ✓ *Türk tarihinden...* (TTK 8, s. 185).
- ✓ ... *Türkiye'nin...* (TTK 8, s. 187).
- ✓ ... *Osmanlı Türkçesi...* (TTK 8, s. 190).
- ✓ ... *ilk Türkçe gazete... Türkçe gazete... Türkçe gazete... Türkçe gazete...* (TTK 8, karekod, s. 190).
- ✓ ... *Türkiye'nin...* (TTK 8, s. 191).
- ✓ *Türkiye'deki... Türkiye'deki...* (TTK 8, s. 192).
- ✓ ... *Türkiye'de... Türkiye'de... Türkçe... Türkçe...* (TTK 8, s. 194).
- ✓ ... *Türkiye'de...* (TTK 8, s. 201).
- ✓ ... *Türkiye'de... Türkiye...* (TTK 8, s. 202).
- ✓ ... *Türkiye'de...* (TTK 8, s. 205).
- ✓ ... *Türkiye'de...* (TTK 8, s. 207).
- ✓ ... *Türkiye'de...* (TTK 8, s. 209).
- ✓ ... *Türkiye'de...* (TTK 8, s. 216).
- ✓ ... *Türkiye...* (TTK 8, s. 217).
- ✓ ... *Türkiye'ye...* (TTK 8, s. 222)

4.1.8.9. Geleneksel Türk Sporü Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında bulunan okuma metinleri ve etkinliklerde geleneksel Türk sporü ögesi tespit edilememiştir.

4.1.8.10. Türkiye Coğrafyası ile Türkiye'nin Tarihî ve Turistlik Yerlerine Ait Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler yüz elli altı yerde tespit

edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeler aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *İstanbul'da... İstanbul'un...* (TTK 8, s. 29).
- ✓ ... *İzmir'e... İstanbul'a...* (TTK 8, s. 30).
- ✓ ... *İstanbul'u...* (TTK 8, s. 54).
- ✓ ... *İstanbul'u... İstanbul halkı... İstanbul'da...* (TTK 8, s. 55).
- ✓ ... *Ankara'dan Balkanlar'a...* (TTK 8, s. 80).
- ✓ Etkinlikte *Nemrut Dağı, Adıyaman, Diyarbakır, Aydın, İhlara Vadisi ve Nevşehir* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 92).
- ✓ Etkinlikte *Balıkesir, Bilecik ve Kayseri* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 93).
- ✓ Etkinlikte *Yedigöller Milli Parkı, Truva Antik Kenti, Pamukkale travertenleri, Balıklı Göl, Sümela Manastırı, Selimiye Camisi, Ayder Yaylası, Çamlıhemşin Yaylası, Peribacaları, Ani Harabeleri, Safranbolu evleri, Efes Antik Kenti, Bergama Antik Kenti, Sultanahmet Camisi, Midas Tapınağı ve Keban Baraj Gölü* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 95).
- ✓ ... *Diyarbakır... Diyarbakır... Ongözlü Köprü'de... Diyarbakır'ın...* (TTK 8, s. 121).
- ✓ ... *Malatya... Malatya'yı... Malatya'ya...* (TTK 8, s. 126).
- ✓ *İzmir'in Urla ilçesine...* (TTK 8, s. 128).
- ✓ *İzmir'in Urla ilçesi... İzmir'in Urla ilçesi...* (TTK 8, karekod, s. 128).
- ✓ ... *Anadolu... Trakya... İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı... Trakya...* (TTK 8, s. 143).
- ✓ ... *İstanbul'dan...* (TTK 8, s. 146).
- ✓ ... *İstanbul'un... İstanbul'u... İstanbul'un... İstanbul'un... İstanbul'u...* (TTK 8, s. 161).
- ✓ ... *İstanbul'u...* (TTK 8, s. 162).
- ✓ ... *Diyarbakır'da... Diyarbakır Artuklu Sarayı'nda...* (TTK 8, s. 168).
- ✓ ... *Anadolu'da... Diyarbakır'da...* (TTK 8, karekod, s. 168).

- ✓ ... *İstanbul... İstanbul... İstanbul'da... İstanbul'a... Ayasofya Medresesi... İstanbul'da... İstanbul'da... Eyüp Sultan Türbesi'ne... Fatih Camisi...* (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ ... *İstanbul'a... Fatih Camisi'ne...* (TTK 8, s. 171).
- ✓ ... *Üsküdar... Kız Kulesi... İstanbul'da...* (TTK 8, karekod, s. 173).
- ✓ ... *İstanbul'a... İstanbul'da... Ayasofya Medreselerinde...* (TTK 8, s. 174).
- ✓ ... *Beyoğlu...* (TTK 8, s. 179).
- ✓ ... *Beyoğlu... Ankara...* (TTK 8, karekod, s. 180).
- ✓ ... *Doğu ve Güneydoğu Anadolu...* (TTK 8, s. 181).
- ✓ ... *Antalya...* (TTK 8, karekod, s. 183).
- ✓ *TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi... TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi... TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi... TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi...* (TTK 8, s. 186).
- ✓ ... *Boğaziçi Köprüsü'nün...* (TTK 8, s. 187).
- ✓ ... *İzmir'de... Türkiye Cumhuriyeti...* (TTK 8, karekod, s. 190).
- ✓ ... *Anadolu...* (TTK 8, s. 202).
- ✓ ... *Anadolu topraklarının...* (TTK 8, s. 203).
- ✓ *İstanbul, Ege Bölgesi, Muğla, Isparta, Antalya, Nevşehir, Şanlıurfa ve Erzincan* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 204).
- ✓ ... *Doğu Anadolu Bölgesi'nde...* (TTK 8, s. 205).
- ✓ ... *Şanlıurfa Halfeti'de Fırat Nehri'nin...* (TTK 8, s. 206).
- ✓ *Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Doğu Anadolu* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 207).
- ✓ ... *Akdeniz Bölgesi'nin...* (TTK 8, s. 207).
- ✓ ... *Isparta gülü...* (TTK 8, s. 208).
- ✓ ... *Isparta gülleri... Ege ve Akdeniz'in...* (TTK 8, s. 209).
- ✓ ... *Kapadokya'da... Ege Bölgesi ve Batı Toros Dağları'nın...* (TTK 8, s. 211).
- ✓ ... *İstanbul kardeleni...* (TTK 8, s. 212).
- ✓ ... *İstanbul kardeleni...* (TTK 8, s. 213).
- ✓ ... *Anadolu'da... Ankara'da...* (TTK 8, s. 218).
- ✓ ... *Denizli...* (TTK 8, s. 219).

- ✓ ... *Sivas'ın Kangal ilçesine... Anadolu'da...* (TTK 8, s. 220).
- ✓ *Eskişehir, Ankara, Sivas, Iğdır, Kars, Balıkesir, Denizli, Aksaray ve Van ögesine* yer verilmiştir (TTK 8, s. 221).
- ✓ ... *Yeşilirmak'ın...* (TTK 8, s. 224).

4.1.8.11. Millî Kurum ve Kuruluş Ögeleri

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan millî kurum ve kuruluş ögeleri yetmiş altı yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen millî kurum ve kuruluş ögeleri aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ ... *Yunus Emre Enstitüsü... Yunus Emre Enstitüsünün...* (TTK 8, s. 28).
- ✓ ... *Yunus Emre Enstitüsünün...* (TTK 8, s. 28).
- ✓ ... *İstanbul Üniversitesi ile Ankara Üniversitesinin...* (TTK 8, s. 61).
- ✓ ... *İstanbul Üniversitesinde...* (TTK 8, s. 62).
- ✓ *İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü...* (TTK 8, s. 73).
- ✓ ... *AFAD... AFAD'ın...* (TTK 8, s. 76).
- ✓ ... *TRT AVAZ kanalında...* (TTK 8, s. 113).
- ✓ ... *Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi...* (TTK 8, s. 121).
- ✓ ... *TİKA... TİKA... TİKA... TİKA... TİKA... TİKA'nın... TİKA... TİKA'nın...* (TTK 8, s. 153).
- ✓ ... *TİKA... TİKA... TİKA'nın...* (TTK 8, s. 154).
- ✓ ... *İstanbul Üniversitesi...* (TTK 8, karekod, s. 171).
- ✓ ... *İstanbul Üniversitesi...* (TTK 8, karekod, s. 173).
- ✓ ... *İstanbul Teknik Üniversitesi'nin... İTÜ'nün... İTÜ'nün... İTÜ'nün... TRT'nin... TRT... TRT... TRT'nin... TRT... TRT'de... TRT...* (TTK 8, s. 179).
- ✓ *TRT'de... TRT...* (TTK 8, s. 180).
- ✓ ... *İstanbul Teknik Üniversitesi... İstanbul Teknik Üniversitesi... TRT... TRT Ankara... İstanbul Teknik Üniversitesi...* (TTK 8, karekod, s. 180).
- ✓ *TRT... TRT... TRT 1... TRT 1... TRT 2... TRT 2... TRT Belgesel... TRT Belgesel... TRT GAP... TRT Okul... TRT AVAZ... TRT WORLD...* (TTK 8, s. 181).
- ✓ *TRT'nin... TRT'nin... TRT AVAZ... TRT'ye... TRT'nin...* (TTK 8, s. 182).

- ✓ ... *TRT'ye... TRT'nin...* (TTK 8, s. 183).
- ✓ ... *TRT'nin...* (TTK 8, karekod, s. 183).
- ✓ *TRT Çocuk... TRT Çocuk... TRT Çocuk... TRT Çocuk... TRT Çocuk... TRT Çocuk...* (TTK 8, s. 185).
- ✓ *TRT Genel Müdürlüğü... Görsel Sanatlar Müdürlüğü... TRT... TRT... TRT...* (TTK 8, s. 186).
- ✓ *TRT...* (TTK 8, s. 187).
- ✓ ... *Diyanet İşleri Başkanlığı...* (TTK 8, s. 193).
- ✓ ... *Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü...* (TTK 8, s. 194).

4.1.8.12. Evrensel Ögeler

Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında Türk kültüründe yer alan evrensel ögeler kırk sekiz yerde tespit edilmiştir. İncelenen Türkçe ve Türk Kültürü – Seviye 8 ders kitabında tespit edilen evrensel ögeler aşağıda gösterilmiştir:

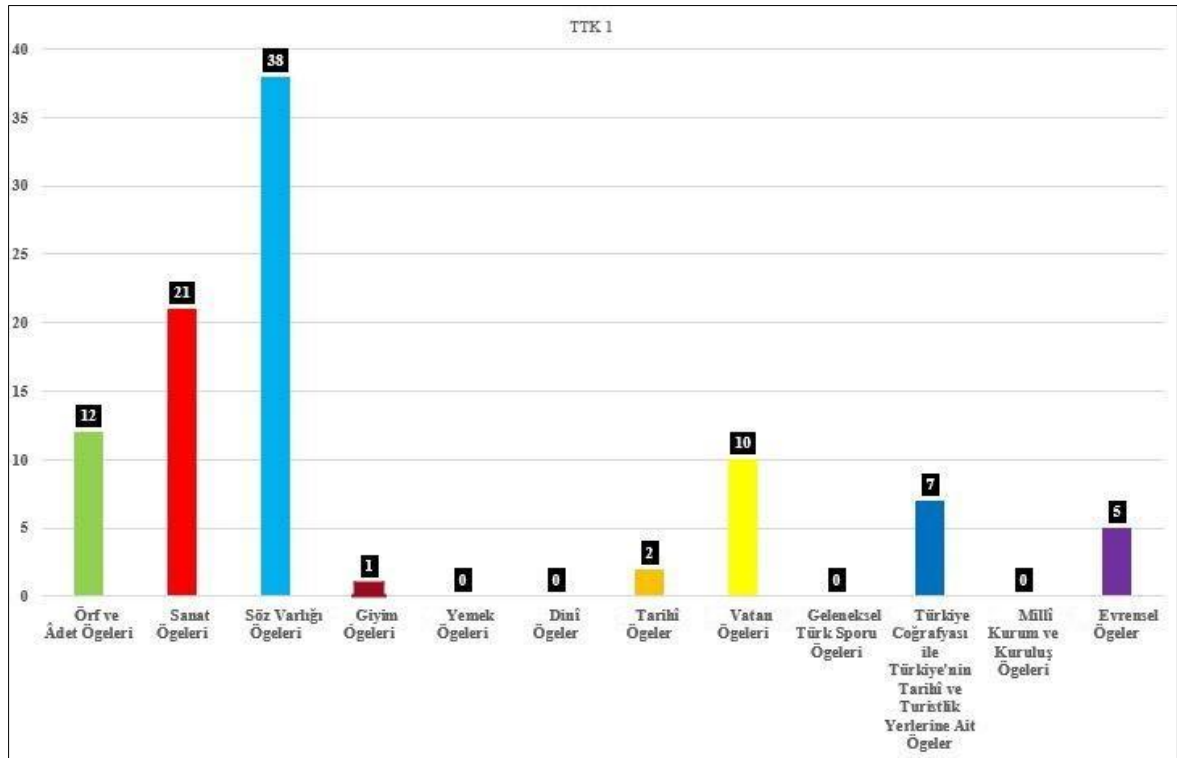
- ✓ ... *saygısını* gösterir (TTK 8, s. 39).
- ✓ ... *insan hakları... adaletinden...* (TTK 8, s. 54).
- ✓ ... *öykünüzü... öykünüzü... özgürlük... saygı... sevgi... öykünüzün olayını... Yazdığınız öyküyü... Yazdığınız öyküyü... Yazdığınız öyküyü...* (TTK 8, s. 56).
- ✓ ... *özgürlük... saygı, dayanışma... sevgi...* (TTK 8, s. 57).
- ✓ ... *haklarının ve özgürlüklerinin... insanlara saygıyla yaklaşıyormuş* (TTK 8, s. 58).
- ✓ ... *adaletli...* (TTK 8, s. 60).
- ✓ ... *Birleşmiş Milletler'in... Birleşmiş Milletler... Birleşmiş Milletler'in... dünya barışına...* (TTK 8, s. 64).
- ✓ ... *Birleşmiş Milletler'in...* (TTK 8, s. 73).
- ✓ ... *Birleşmiş Milletler...* (TTK 8, s. 76).
- ✓ ... *barışçı... bağımsızlık... barışı... bağımsızlık...* (TTK 8, s. 80).
- ✓ ... *saygı duyma...* (TTK 8, s. 81).
- ✓ Etkinlikte *masal* ögesine yer verilmiştir (TTK 8, s. 86).
- ✓ ... *hikâye... hikâyesi... hikâye... Hikâyenizde* (TTK 8, s. 105).

- ✓ ... *hikâye*... (TTK 8, s. 119).
- ✓ ... *saygı*... (TTK 8, s. 126).
- ✓ ... *UNESCO'nun* desteğiyle... (TTK 8, s. 148).
- ✓ ... *adalete... adalet... adalet anlayışı... adalet... adalet...* (TTK 8, s. 160).
- ✓ ... *saygı... saygı...* (TTK 8, s. 161).
- ✓ ... *saygısını... saygı...* (TTK 8, s. 64).

4.2. TTK Ders Kitaplarında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Bu bölümde, Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde tespit edilen kültürel ögelere ait sayısal veriler her seviyede ayrı ayrı olarak grafikler ile birlikte gösterilmektedir.

4.2.1. TTK 1 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 2. TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 1 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam doksan altı kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok otuz sekiz kez kullanımıyla söz varlığı ögelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet ögeleri on iki kez, sanat ögeleri yirmi bir kez, giyim ögeleri bir kez, tarihî ögeler iki kez, vatan ögeleri on kez, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögeleri yedi kez, evrensel ögeler beş kez kullanılmıştır. Yemek ögelerine, dinî ögelere, geleneksel Türk sporu ögelerine ve millî kurum ve kuruluş ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine sadece bir yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî ögelerin iki kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Tarihî öge olarak Mustafa Kemal Atatürk'e yer verilmiştir. Atatürk ve ailesi ile ilgili bilgilere yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

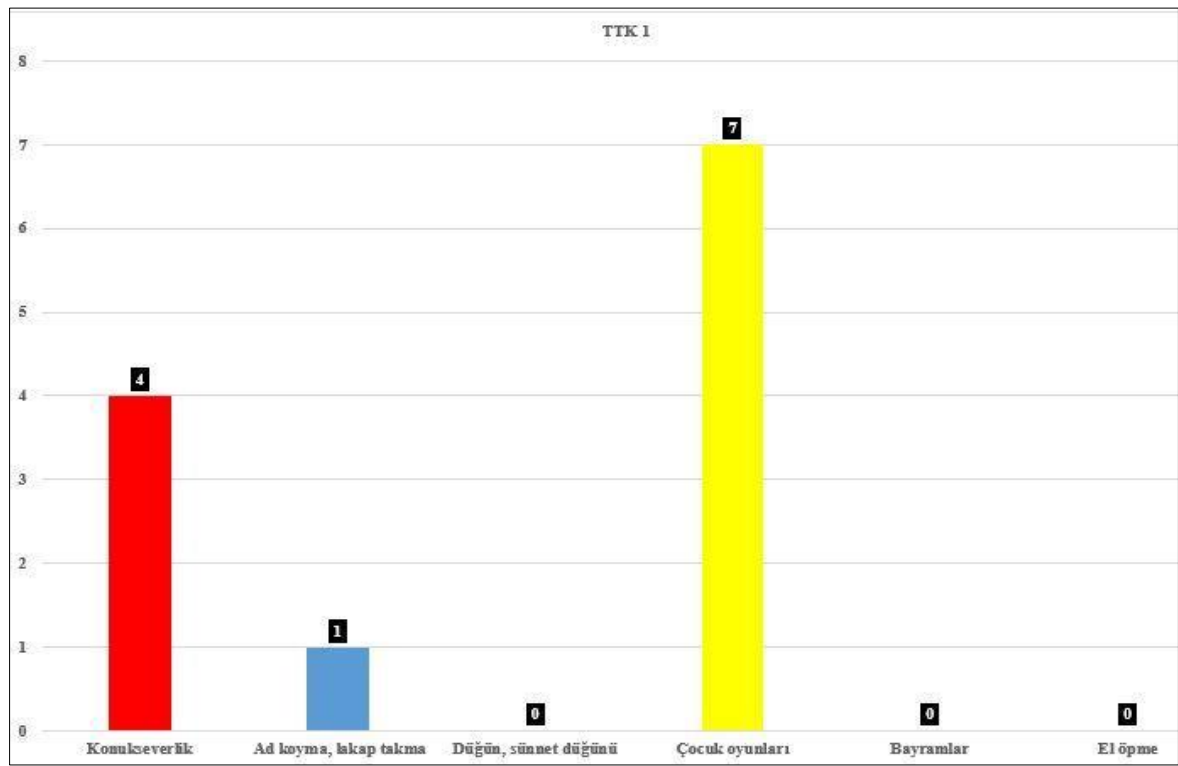
TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türklük ve bayrak gibi ögelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine daha fazla yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Ders kitabında bu ögeleri için görsellerin yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu ögeler nitelikli ve yeterli görseller ile desteklenmelidir. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi birkaç şehir; Sultan Ahmet ve Fethiye gibi turistik yerlere yer verilmiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

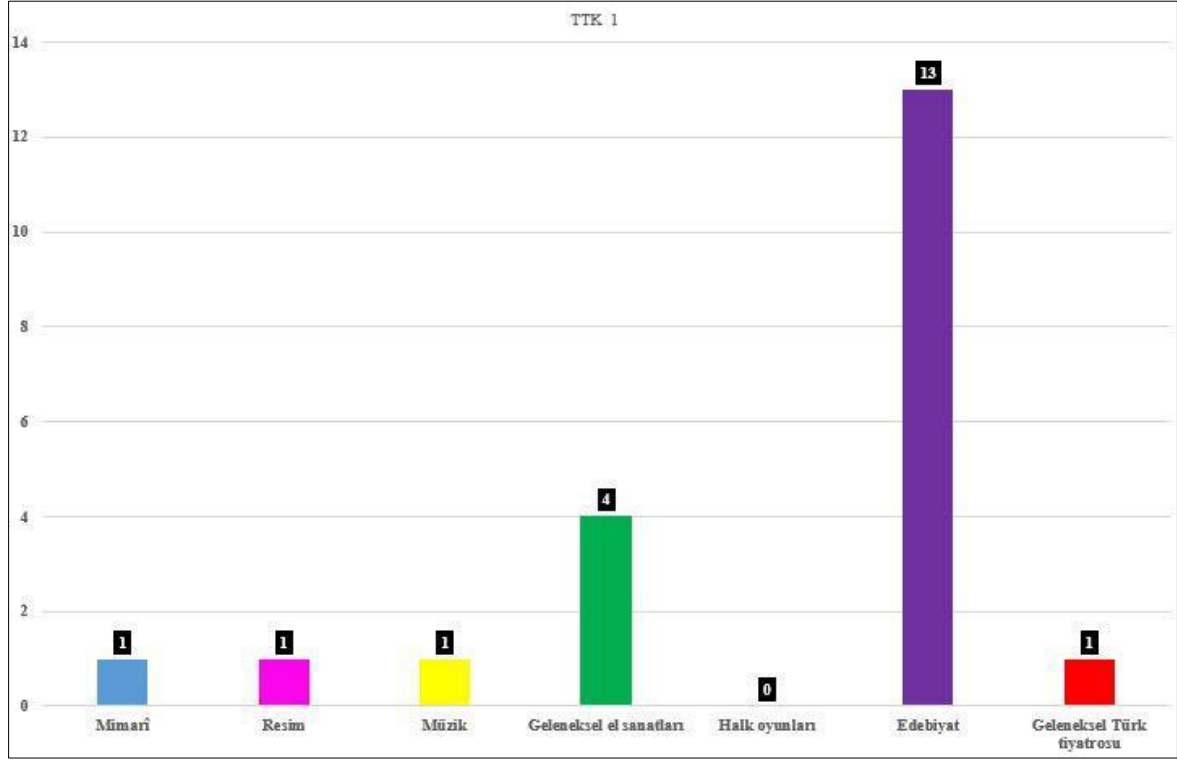
TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere yer verildiği tespit edilmiştir. Arkadaşlık, sevgi ve temizlik gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 3. TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

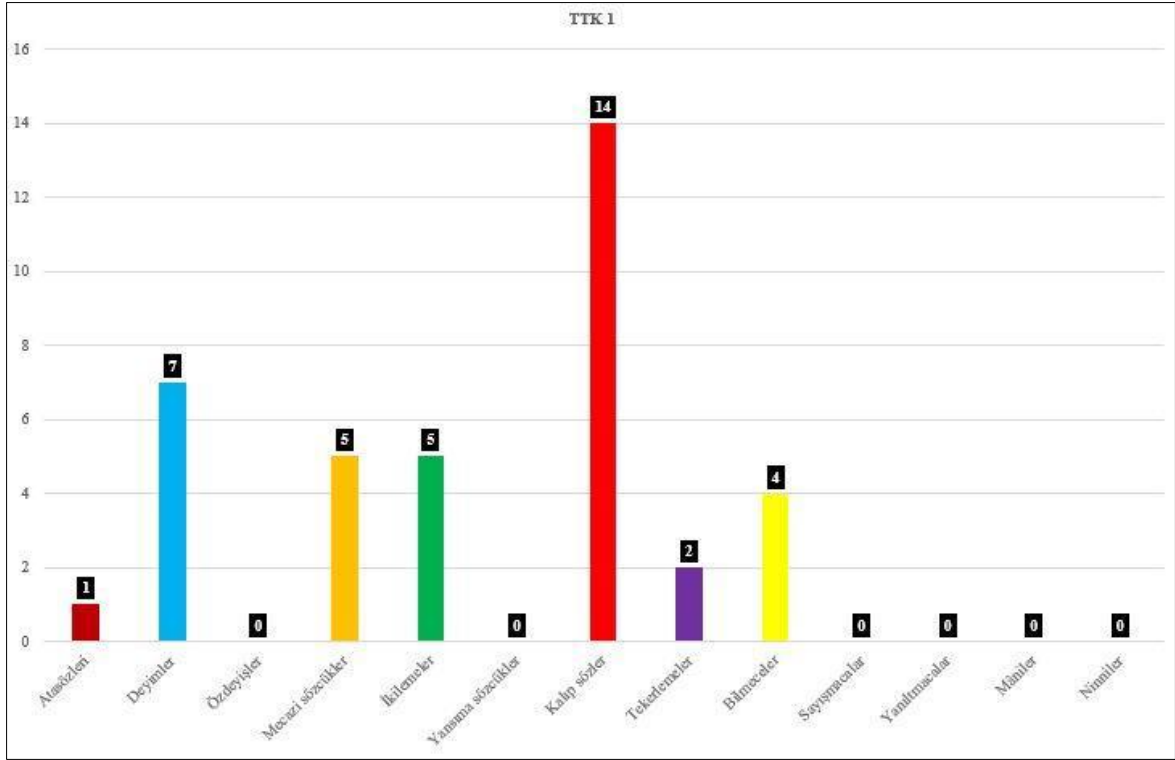
TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok yedi kez kullanımıyla çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Çocukların bu oyunlardan haberdar olması açısından bu öğelere yer verilmesi yararlı görülmektedir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik dört kez; ad koyma, lakap takma bir kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden düğün, sünnet düğününe, bayramlara ve el öpmeye ise hiç yer verilmediği

tespit edilmiştir. Bu ögelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 4. TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat ögelerinden en çok on üç kez kullanımıyla edebiyata yer verilmiştir. Sanat ögelerinden mimarî bir kez, resim bir kez, müzik bir kez, geleneksel el sanatları dört kez, geleneksel Türk tiyatrosu bir kez kullanılmıştır. Sanat ögelerinden halk oyunlarına ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu ögeye de yer verilerek çocukların kendi kültürüne özgü halk oyunlarını tanıması amaçlanabilir. Nasreddin Hoca gibi edebiyat ögesine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir. Karagöz ve Hacivat' a da yer verilerek çocukların geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması önemli olarak görülmektedir.

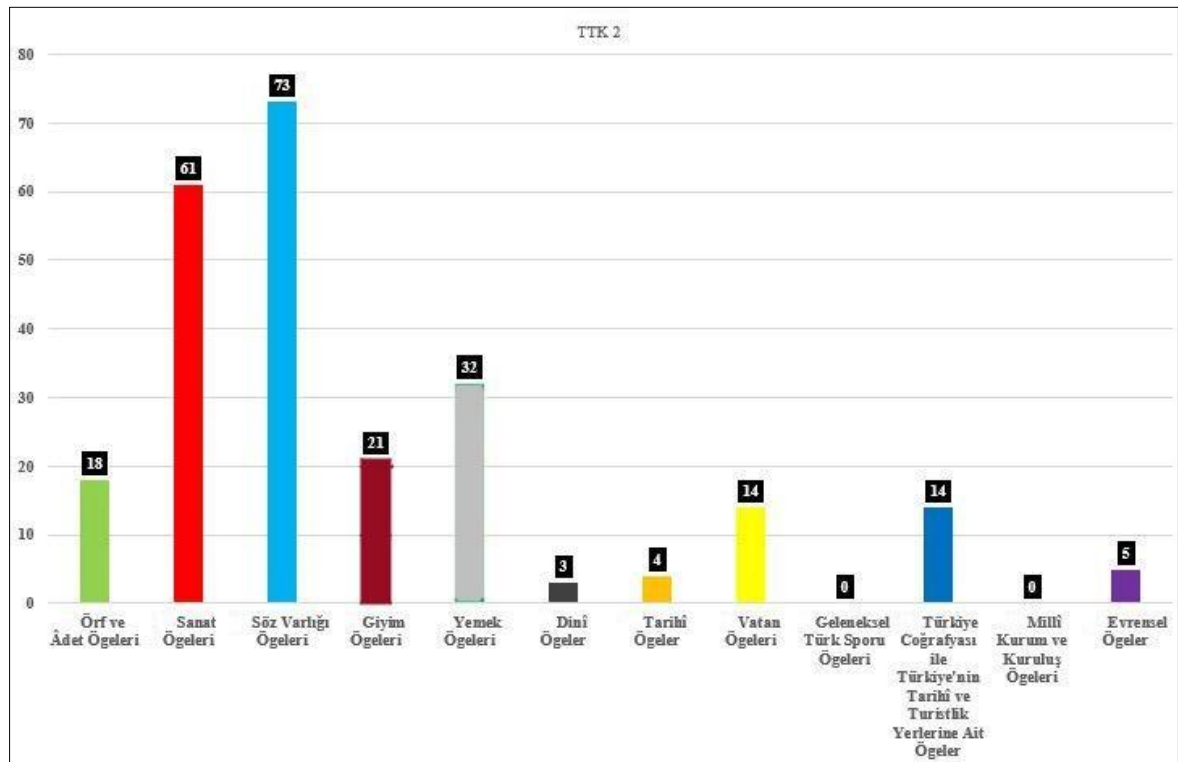

Şekil 5. TTK 1 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı öğelerinden en çok on dört kez kullanımıyla kalıp sözlere yer verilmiştir. Söz varlığı öğeleri içerisinde kalıp sözler ile ilgili öğelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. Deyimler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki öğeyi kullanım sayılarına göre mecazi sözcükler, ikilemeler, bilmeceler, tekerlemeler ve atasözleri takip etmektedir. Söz varlığı öğelerinden atasözleri bir kez, deyimler yedi kez, mecazi sözcükler ve ikilemeler beş kez, tekerlemeler iki kez, bilmeceler dört kez kullanılmıştır. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere ve bilmecelere yer verilmesi olumlu bir durum olarak görülmekte, sayımacılara, yanıltmacılara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Tekerlemeler, bilmeceler, sayımacılar, yanıltmacılar, mâniler ve ninniler gibi söz varlığı öğelerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu yaş grubundaki çocuklar somut düşünme niteliklerine sahip olduğundan mecazi sözcüklere az yer verilmesi göze çarpmaktadır. Kalıp sözlere fazlaca yer verilmesi dilsel gelişim bakımından bu yaş grubundaki çocuklar için yararlı bir durum olarak düşünülmektedir.

TTK 1 ders kitabında özdeyişlere hiç yer verilmezken, atasözlerine de bir yer de rastlanmaktadır. Ders kitabında çocukların yaşlarına uygun, somut anlamlı atasözlerine ve özdeyişlere daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.2.2. TTK 2 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 6. TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 2 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam iki yüz kırk dört kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok yetmiş üç kez kullanımıyla söz varlığı öğelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet öğeleri on sekiz kez, sanat öğeleri altmış kez, kullanılmıştır.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim öğelerine yirmi bir yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki

çocukların millî giyim öğelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim öğelerine yer verilmesi fayda sağlayacaktır. Çankırı, Diyarbakır, İzmir ve Kars illerine ait geleneksel kıyafetlere yer verilmesi, çocukların millî giyim öğeleri ile tanışması açısından faydalı olduğu düşünülmektedir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek öğelerine otuz iki yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek öğelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir. Türk çayı, lokum, gözleme, Gaziantep baklavası, Kayseri mantısı, menemen, döner, yoğurt, Sivas köftesi, Konya'nın etli ekmeği, ayran gibi millî yemek öğelerine yer verilmesinin farkındalık yaratmak açısından olumlu olduğu düşünülmektedir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî öğelere üç yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Allah ve cami gibi dinî öğelere yer verildiği görülmektedir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî öğelerin dört kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Tarihî öge olarak Atatürk'e yer verilmiştir. Atatürk ve ailesi ile ilgili bilgilere yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan öğelerine on dört yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türk ve Türkçe gibi öğelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan öğelerine daha fazla yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

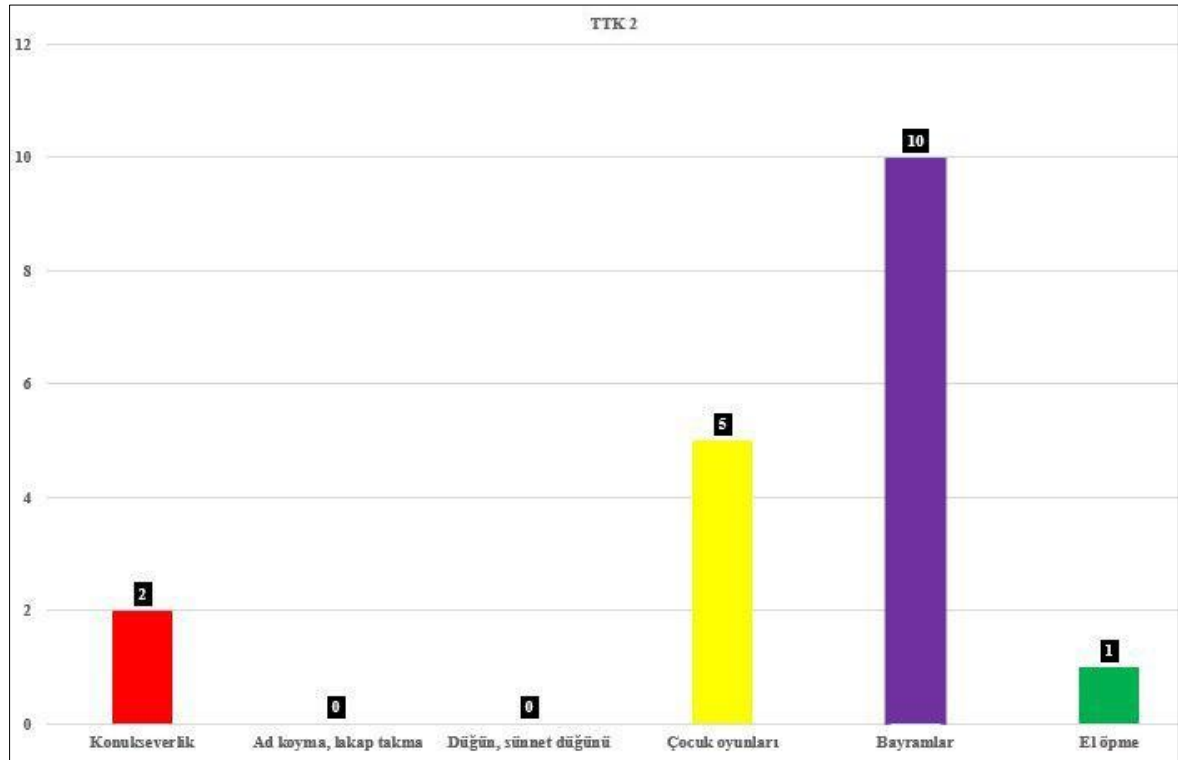
TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait öğelere on dört yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Van, Sivas, Konya, Gaziantep, Kayseri, İstanbul ve Samsun şehirlere; İstanbul Oyuncak Müzesi ve Anıtkabir gibi öğelere yer verilmiştir. Ders kitabında bu öğeler için görsellerin olması gerektiği düşünülmektedir. Bu öğeler nitelikli ve yeterli görseller ile desteklenmelidir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmediği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine

yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

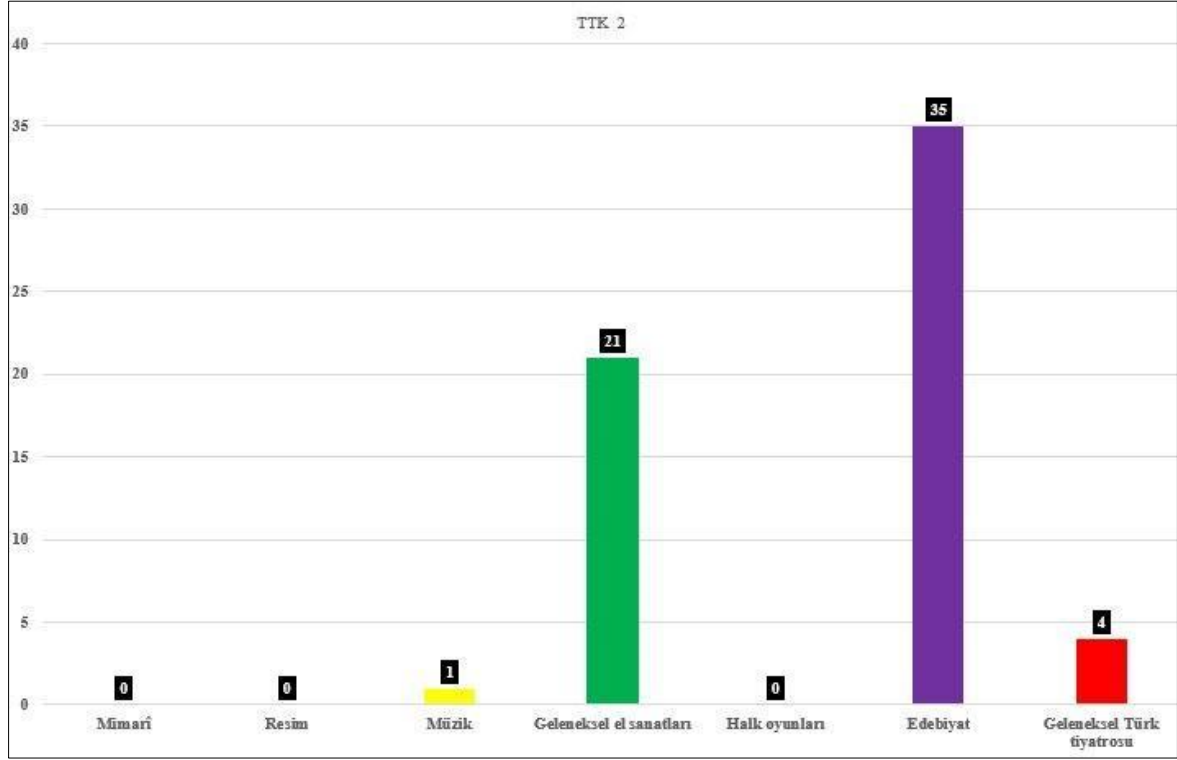
TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere beş yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Arkadaşlık, kültür, din, ana dil ve sevgi gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 7. TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

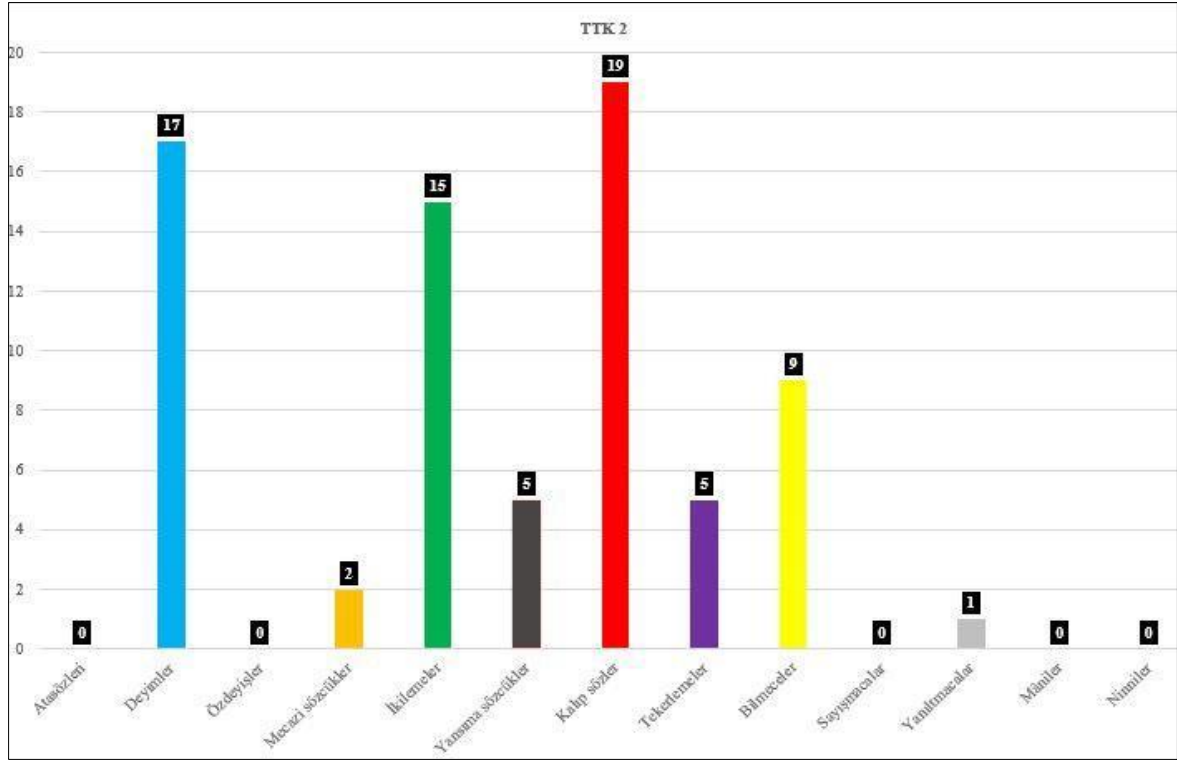
TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok on kez kullanımıyla bayramlara yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik dört kez, çocuk oyunları beş kez, el öpme bir kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden ad koyma, lakap takmaya ve düğün, sünnet düğününe ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Örf ve âdet öğelerinden en çok bayramlara yer verildiği görülmektedir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile ilgili öğelere daha çok yer verilmesi, seviye açısından olağan bir durum olarak görülmektedir. Diğer millî

bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı da etkinlikler ile sezdirilmeye çalışılmaktadır.

Şekil 8. TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat ögelerinden en çok otuz beş kez kullanımıyla edebiyata yer verilmiştir. Sanat ögelerinden müzik bir kez, geleneksel el sanatları yirmi bir kez, geleneksel Türk tiyatrosu dört kez kullanılmıştır. Sanat ögelerinden mimariye, resme ve halk oyunlarına ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu ögelere de yer verilerek çocukların mimari, resim ve halk oyunları ile tanışması amaçlanabilir. Geleneksel el sanatları çoğunlukla bez bebek ögesi ile sezdirilmeye çalışılmaktadır. Keloğlan ve Türk masalları gibi edebiyat ögelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir. Karagöz ve Hacivat' a da yer verilerek çocukların geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması önemli olarak görülmektedir.

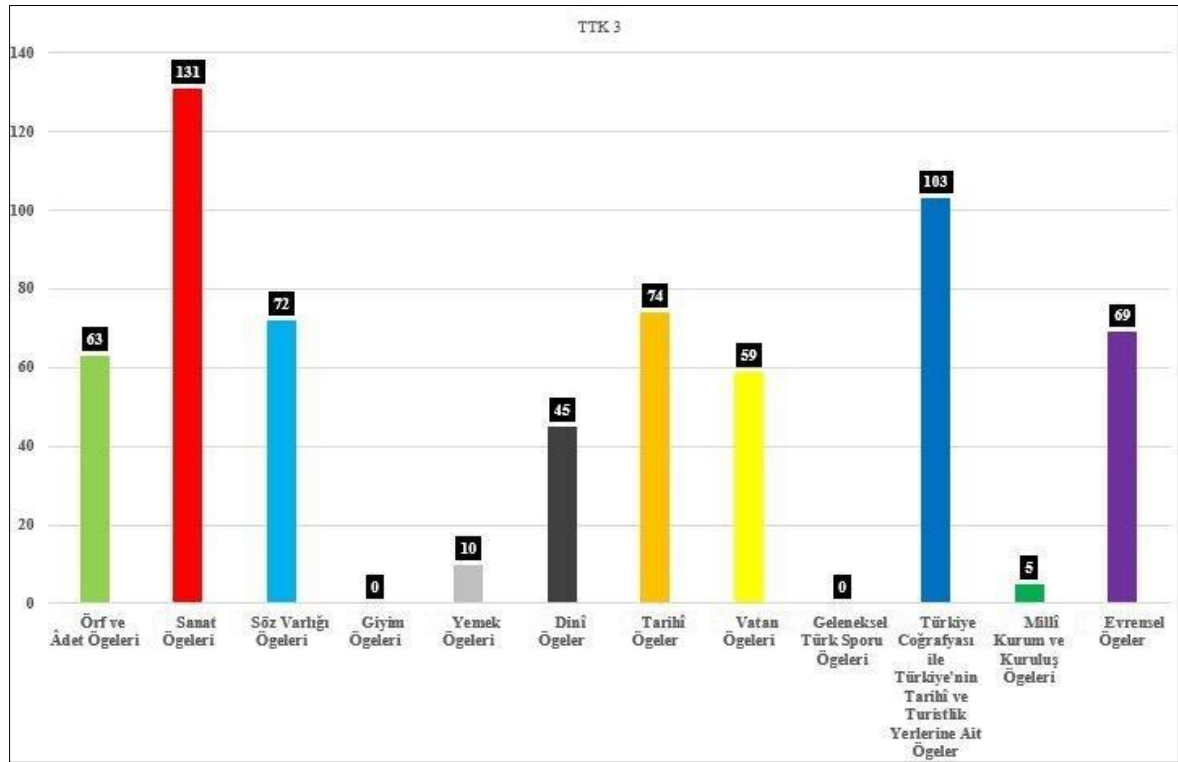

Şekil 9. TTK 2 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden en çok on dokuz kez kullanımıyla kalıp sözlere yer verilmiştir. Söz varlığı ögelerinden deyimler on yedi kez, mecazi sözcükler iki kez, ikilemeler on beş kez, yansıma sözcükler beş kez, tekerlemeler beş kez, bilmeceler dokuz kez, yanıltmacalar bir kez kullanılmıştır. Söz varlığı ögelerinden atasözlerine, özdeyişlere, sayışmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögeleri içerisinde kalıp sözler ile ilgili ögelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. Deyimler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki ögeyi kullanım sayılarına göre ikilemeler, bilmeceler, yansıma sözcükler, tekerlemeler, mecazi sözcükler ve yanıltmacalar takip etmektedir. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere, bilmecelere ve yanıltmacalara yer verilmesi olumlu bir durum olarak görülmekte, sayışmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Sayışmacalar, mâniler ve ninniler gibi söz varlığı ögelerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu yaş grubundaki çocuklar somut düşünme niteliklerine sahip olduğundan mecazi sözcüklere az yer

verilmesi göze çarpmaktadır. Kalıp sözlere fazlaca yer verilmesi dilsel gelişim bakımından bu yaş grubundaki çocuklar için yararlı bir durum olarak düşünülmektedir. TTK 2 ders kitabında atasözleri ve özdeyişlere hiç yer verilmediği görülmektedir. Ders kitabında çocukların yaşlarına uygun, somut anlamlı atasözlerine ve özdeyişlere daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.2.3. TTK 3 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 10. TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 3 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam altı yüz otuz iki kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok yüz otuz bir kez kullanımıyla sanat öğelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet öğeleri altmış üç kez, söz varlığı öğeleri yetmiş iki kez kullanılmıştır.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine on yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Çörek gibi millî yemek ögesine yer verilmesinin farkındalık yaratmak açısından olumlu olduğu düşünülmele birlikte daha fazla millî yemek ögesine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî ögelere kırk beş yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Allah, cami, Ramazan ayı, dua, haram ve ahlak gibi dinî ögelere yer verildiği görülmektedir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî ögelerin yetmiş dört kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Atatürk, Cumhuriyetin ilanı, TBMM'nin açılışı, 23 Nisan, 19 Mayıs, 30 Ağustos, Seyit Onbaşı, İstanbul'un fethi, Fatih Sultan Mehmet, Kurtuluş Savaşı, Ankara'nın başkent ilan edilmesi, Orhan Gazi, Bursa'nın fethi, Kanuni Sultan Süleyman gibi tarihî ögelere yer verilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir.

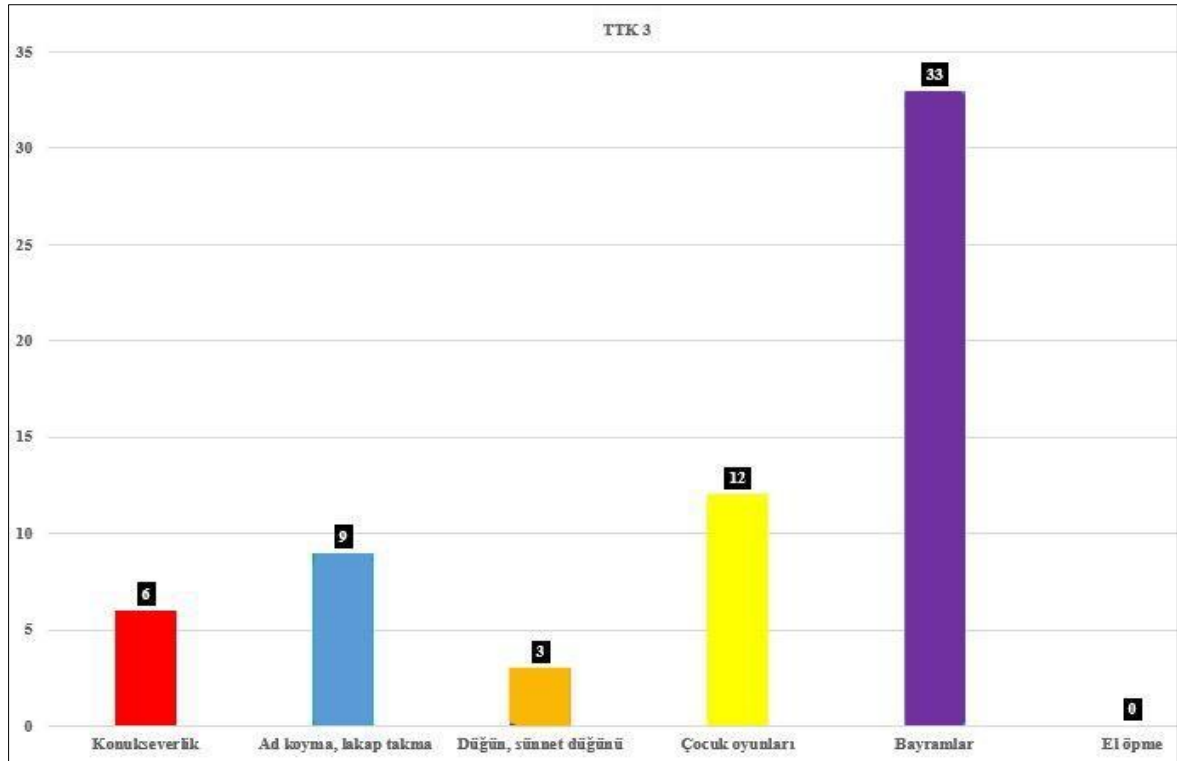
TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine elli dokuz yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türk ve Türk bayrağı gibi ögelere yer verilmiştir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere yüz üç yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Ders kitabında bu ögeleri için görsellerin yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu ögeler nitelikli ve yeterli görseller ile desteklenmelidir. Antalya, Ankara, Samsun, İstanbul, Bursa, Çorum, Yozgat, Kırşehir şehirlerine; TBMM, Sultanahmet Camisi, Ayasofya, Topkapı Sarayı, İstanbul Boğazı, Kız Kulesi, Kurtuluş Savaşı Müzesi ve Anıtkabir gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir. Bu ögelerin Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerinin öğrenilmesine yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine beş yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Kızılay ve TBMM gibi millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verildiği görülmektedir.

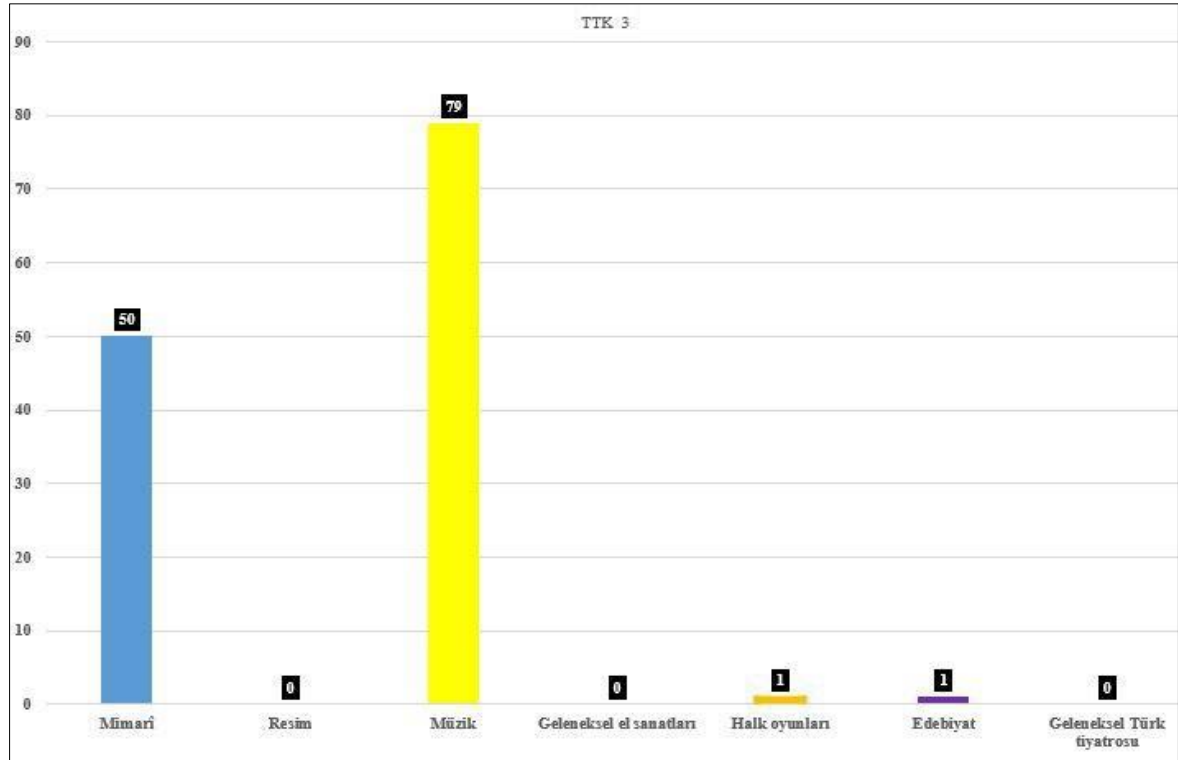
TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere altmış dokuz yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Yardımlaşma, saygı, sevgi, dayanışma, paylaşma, dostluk, uzlaşma, birlik olma, bağımsızlık ve adalet gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 11. TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

Örf ve âdet öğelerinden en çok otuz üç kez kullanımıyla bayramlara yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik altı kez, ad koyma, lakap takma dokuz kez, düğün, sünnet düğünü üç kez, çocuk oyunları on iki kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden el öpmeye ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğeye de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Örf ve âdet

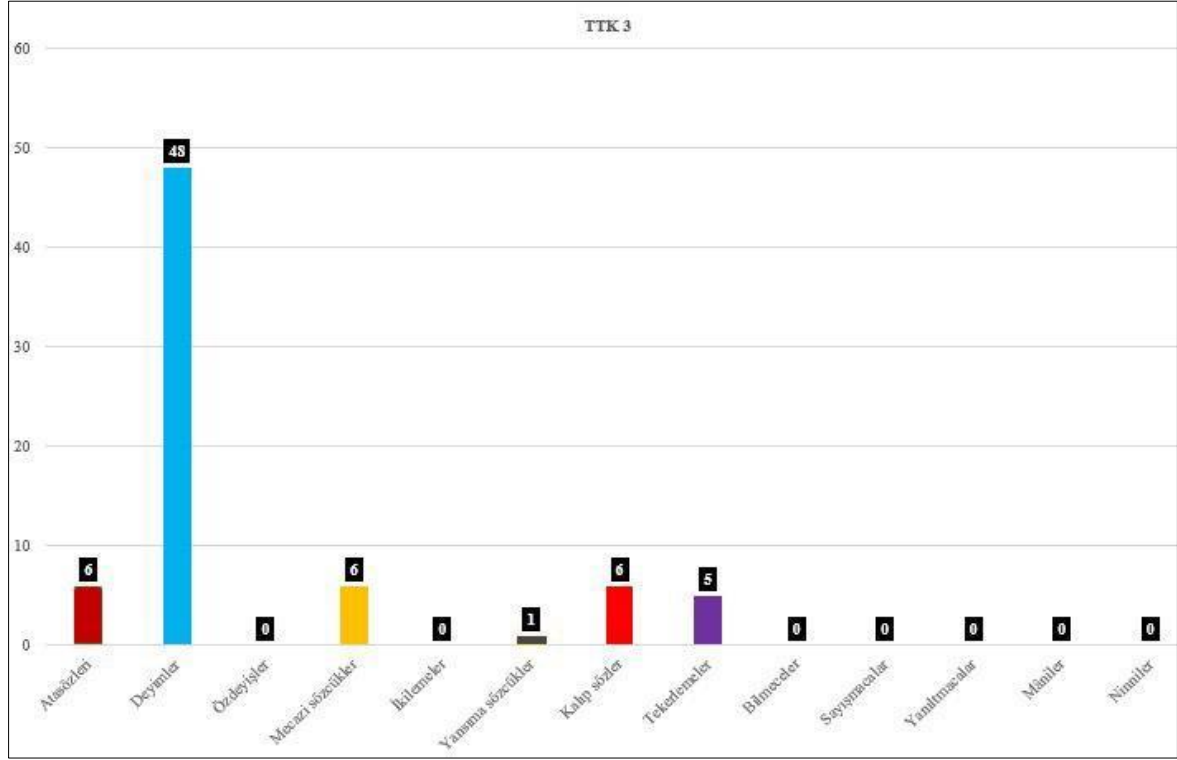
öğelerinden en çok bayramlara yer verildiği görülmektedir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Millî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Dinî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 12. TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat öğelerinden en çok yetmiş dokuz kez kullanımıyla müziğe yer verilmiştir. Sanat öğelerinden mimarî elli kez, halk oyunları bir kez, edebiyat bir kez kullanılmıştır. Sanat öğelerinden resme, geleneksel el sanatlarına ve geleneksel Türk tiyatrosuna ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de yer verilerek çocukların resim, geleneksel el sanatları ve geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması amaçlanabilir. Sultanahmet Camisi, Ayasofya, Topkapı Sarayı, Kız Kulesi ve Anıtkabir gibi mimarî öğelere yer verilmiştir. Kopuz, bağlama, kabak kemane, kemençe, davul, zurna gibi müzik öğelerine yer verilmesinin çocukların millî müzik aletlerini tanıması bakımından yararlı olduğu düşünülmektedir. Zeybek ögesine yer verilerek millî

bir halk oyunun çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka millî halk oyunlarımızın da tanıtılmasının da gerektiği düşünülmektedir.

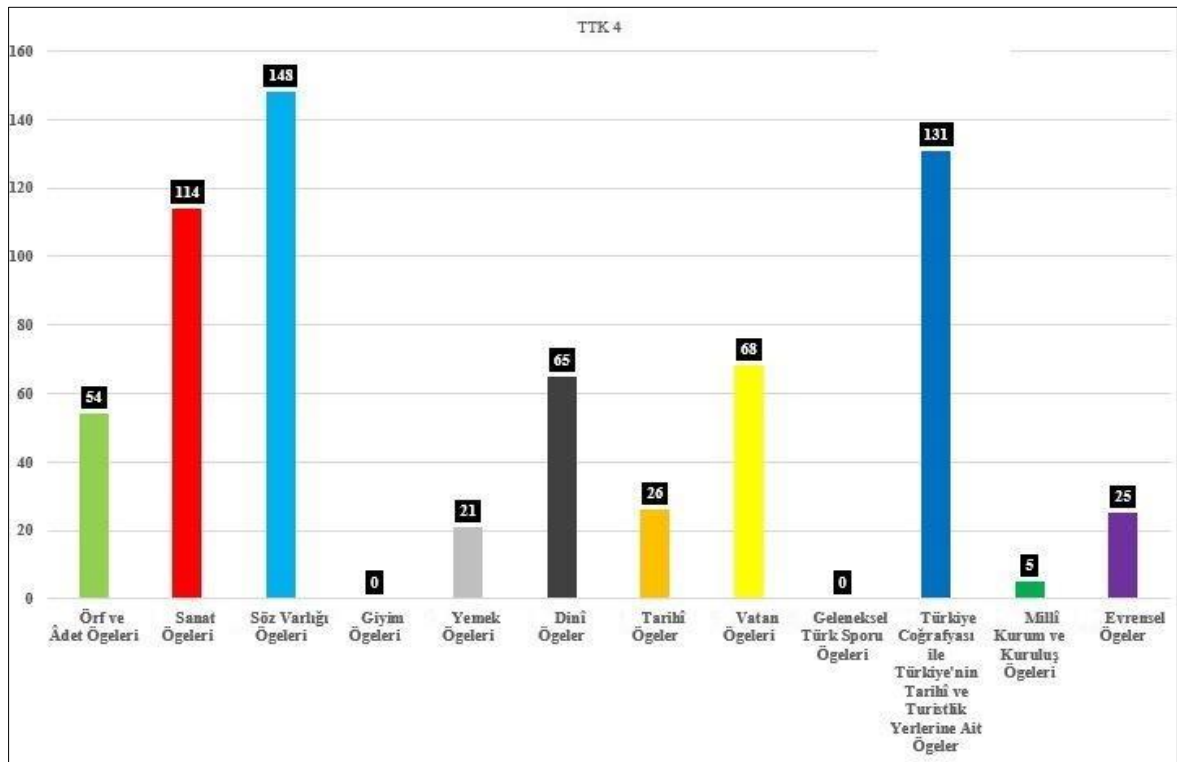

Şekil 13. TTK 3 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı öğelerinden en çok kırk sekiz kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı öğeleri içerisinde deyimler ile ilgili öğelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. Söz varlığı öğelerinden atasözleri altı kez, mecazi sözcükler altı kez, yansıma sözcükler bir kez, kalıp sözler altı kez, tekerlemeler beş kez kullanılmıştır. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere yer verilmesi olumlu bir durum olarak görülmekte, bilmece, sayımacılara, yanıltmacılara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Bilmece, sayımacılar, yanıltmacılar, mâniler ve ninniler gibi söz varlığı öğelerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu yaş grubundaki çocuklar somut düşünme niteliklerine sahip olduğundan mecazi sözcüklere az yer verilmesi göze çarpmaktadır. Kalıp sözlere daha fazla yer verilmesinin dilsel gelişim bakımından bu yaş

grubundaki çocuklar için yararlı olacağı düşünülmektedir. TTK 3 ders kitabında özdeyişlere ve ikilemelere hiç yer verilmediği görülmektedir. Ders kitabında çocukların yaşlarına uygun, özdeyişlere ve ikilemelere daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.2.4. TTK 4 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 14. TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 4 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam altı yüz elli kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok yüz kırk sekiz kez kullanımıyla söz varlığı öğelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet öğeleri elli dört kez, sanat öğeleri yüz on dört kez kullanılmıştır.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim öğelerine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların

millî giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine yirmi bir yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Safranbolu lokumu, kuyu kebabı, Safranlı zerde, Safranbolu bükmesi, Safranbolu baklavası, şıra, testi kebabı gibi millî yemek ögelerine yer verilmesinin farkındalık yaratmak açısından olumlu olduğu düşünülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî ögelere altmış beş yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. İslamiyet, dua, dergâh, ahlak, hac, cami, Hak, minare, mescit gibi dinî ögelere yer verildiği görülmektedir. Bir milletin birlik ve beraberliği sağlayan ortak değer dinî ögeler ile çocuklarda farkındalık duygularının oluşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî ögelerin yirmi altı kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Atatürk, 23 Nisan, TBMM'nin açılışı, 1071 Malazgirt Zaferi, I. Ahmet, Fatih Sultan Mehmet, Sultan II. Mahmut, Sultan Abdülmecid, Sultan II. Bâyezid gibi tarihî ögelere yer verilmiştir. Tarihî ögelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine altmış sekiz yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türkçe, Gençlik Marşı, İstiklâl Marşı, Türklük, Türkiye Cumhuriyeti ve bayrak gibi ögelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

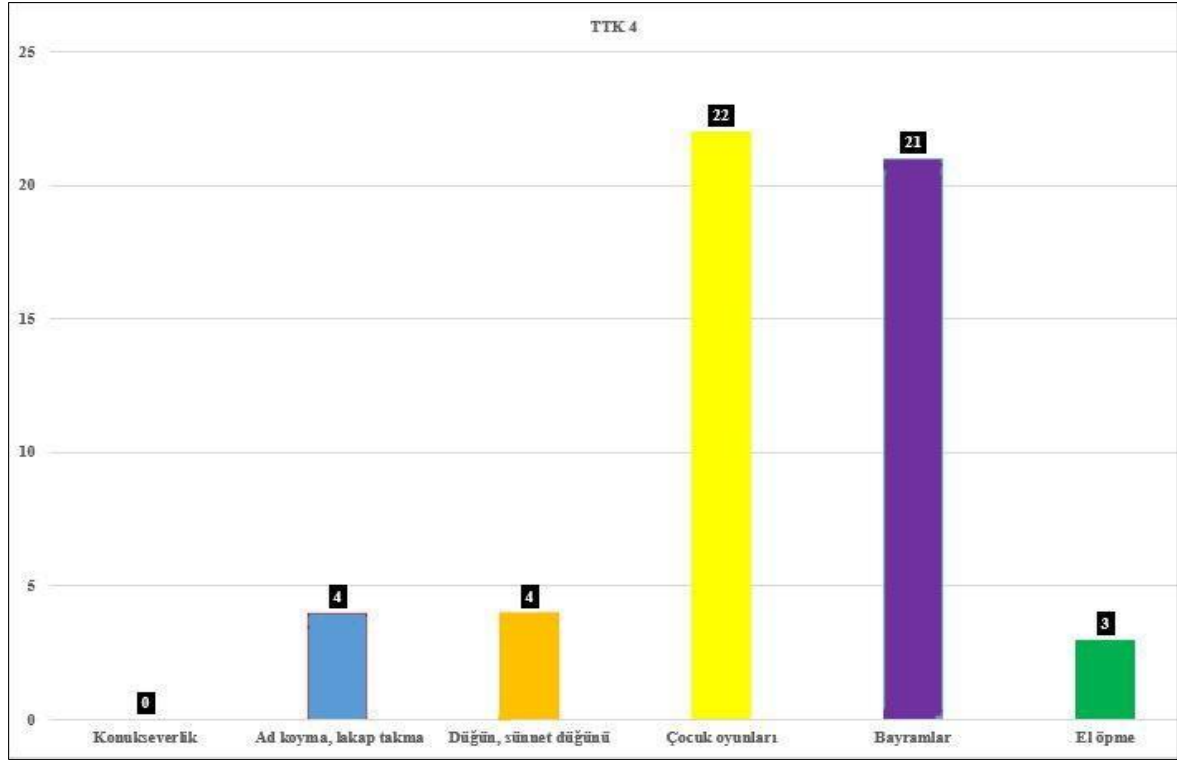
TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere yüz otuz bir yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Antalya, İstanbul, Çanakkale, Giresun, Ankara, Afyon, Karabük, Denizli, Aksaray, Kayseri, Adıyaman, Konya, Bursa, Erzurum, Kocaeli, Muğla şehirlerine; Safranbolu

evleri, Kent Tarihi Müzesi, Anadolu Saat Kuleleri Minyatürleri, Pamukkale, Hierapolis Antik Kenti, Kleopatra Havuzu, Kapadokya, Peri bacaları, Nemrut Dağı, Kız Kulesi, Dolmabahçe Sarayı, Koza Han, Sultanahmet Camisi, Cacabey Medresesi, Palandöken, Kartepe, Uludağ gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir. Bu bağlamda bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının, vatanını tanımasına ve vatani ile olan bağının kuvvetlenmesine katkı sağlayan bir durum olarak görülmektedir.

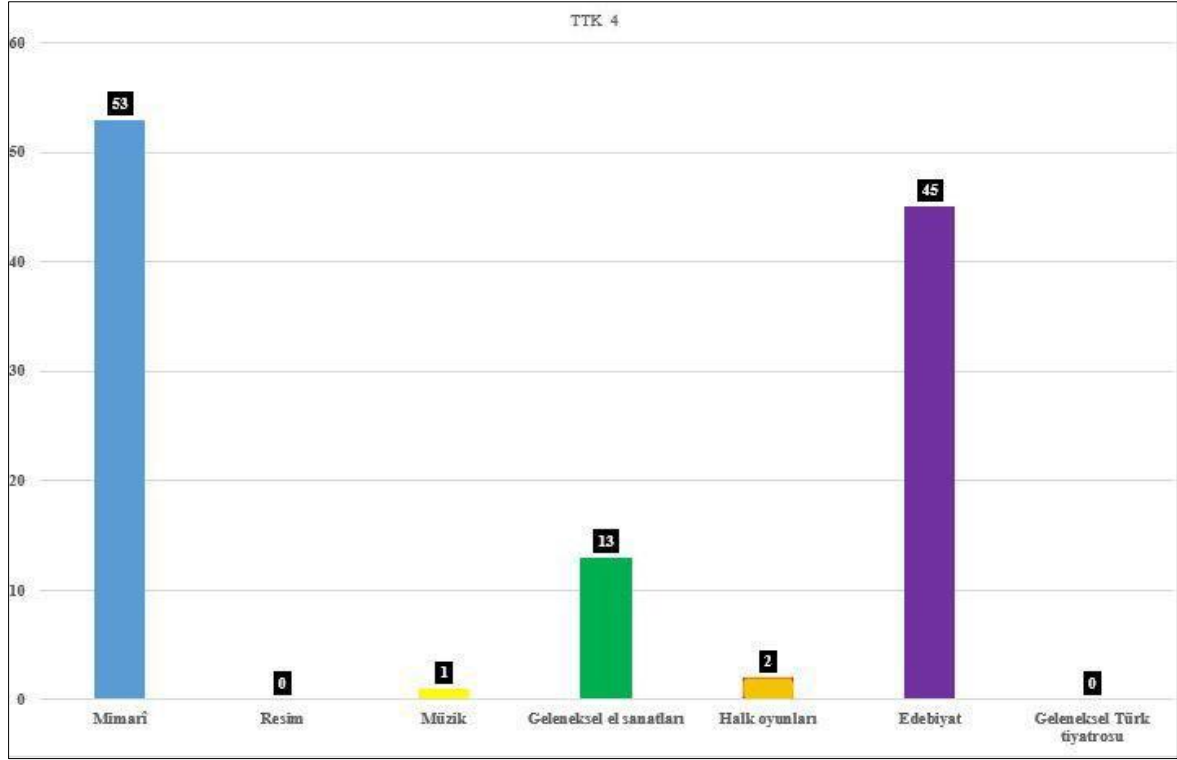
TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine beş yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. TRT Çocuk ve TBMM gibi millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verildiği görülmektedir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere yirmi beş yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Saygı, barış, demokrasi, yardımlaşma, alçak gönüllülük, sevgi ve UNESCO gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Bu bağlamda bu öğeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 15. TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

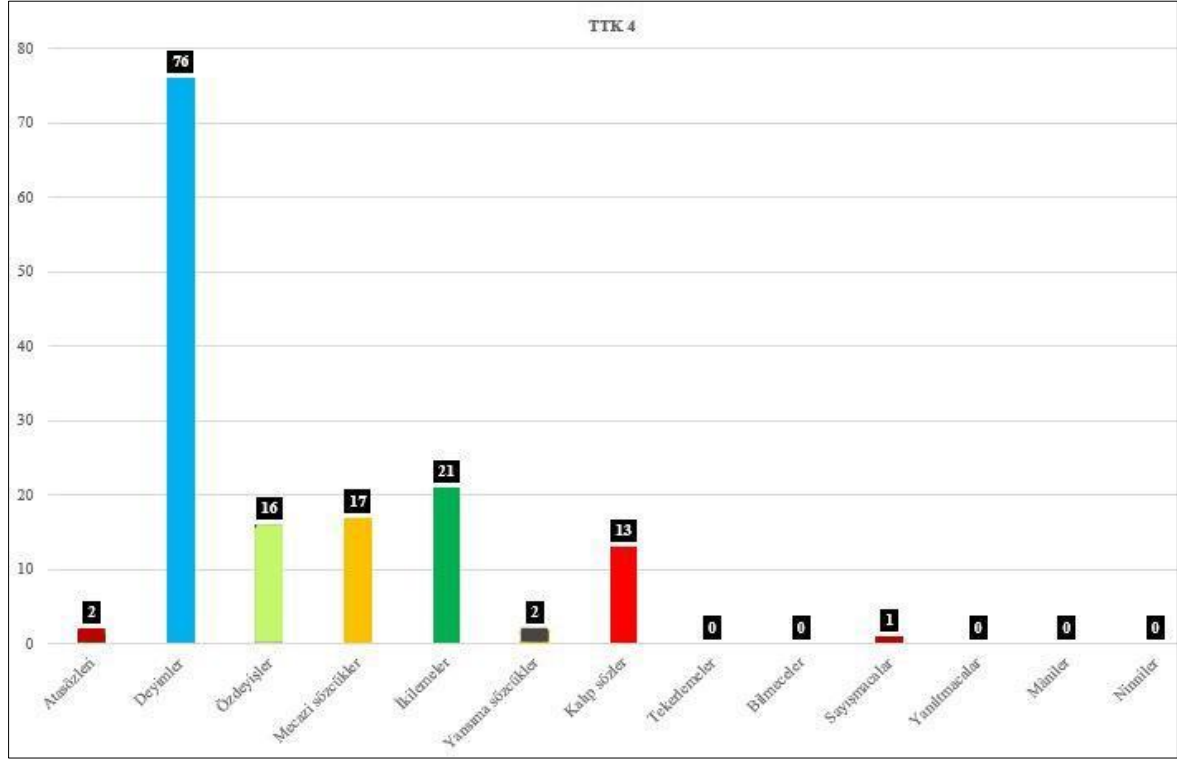
TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok yirmi iki kez kullanımıyla çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden altı kez, ad koyma, lakap takma dört kez, düğün, sünnet düğünü dört kez, bayramlar yirmi bir kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden konukseverliğe ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Örf ve âdet öğelerinden en çok çocuk oyunlarına yer verildiği görülmektedir. Körebe, seksek, topaç ve mendil kapmaca gibi öğelere yer verilmiştir. Çocukların bu oyunlardan haberdar olması açısından bu öğelere yer verilmesi yararlı görülmektedir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Millî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Dinî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 16. TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat öğelerinden en çok elli üç kez kullanımıyla mimariye yer verilmiştir. Sanat öğelerinden müzik bir kez, geleneksel el sanatları on üç kez, halk oyunları iki kez, edebiyat kırk beş kez kullanılmıştır. Mimarî ile ilgili öğelere daha çok yer verilirken, müzik ve halk oyunları ile ilgili öğelere daha az yer verildiği görülmektedir. Sanat öğelerinden resme ve geleneksel Türk tiyatrosuna ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de yer verilerek çocukların resim ve geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması amaçlanabilir. Anadolu Saat Kuleleri Minyatürleri, Hacı Bayram Veli Camisi, Sultanahmet Camisi, Mimar Koca Sinan, Mimar Mehmet Ağa, Kız Kulesi, Dolmabahçe Sarayı, Cacabey Medresesi, Koza Han, şadırvan gibi mimarî öğelere yer verilmiştir. Zeybek ögesine yer verilerek millî bir halk oyunun çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka millî halk oyunlarımızın da tanıtılmasının da gerektiği düşünülmektedir. Çömlek ve çini öğelere yer verilerek geleneksel el sanatlarımızın çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka geleneksel el sanatlarımızın da tanıtılmasının gerektiği düşünülmektedir. Hasan Boğuldu, Ağrı Dağı ve Pamukkale

efsaneleri, Hacı Bektaş Veli, Mevlâna, Yunus Emre, Taptuk Emre, Hacı Bayram Veli gibi edebiyat ögelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir.

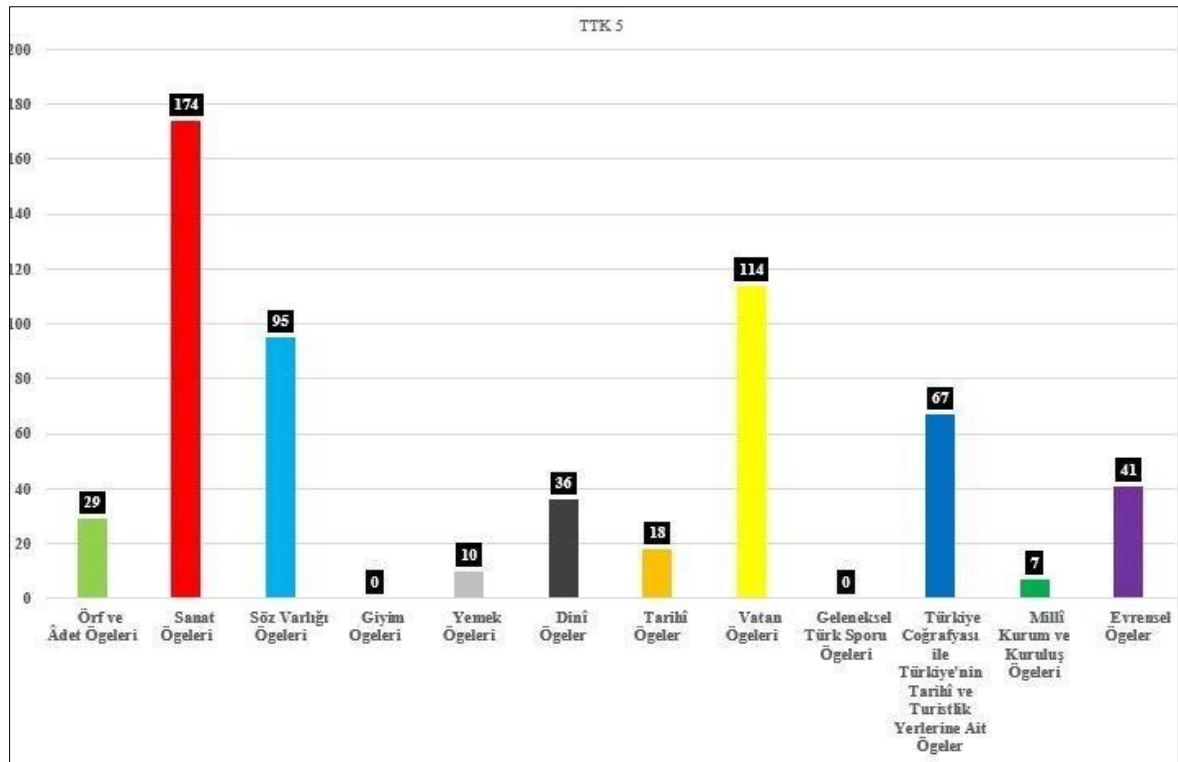

Şekil 17. TTK 4 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden en çok yetmiş sekiz kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı ögelerinden atasözleri iki kez, özdeyişler on altı kez, mecazi sözcükler on yedi kez, ikilemeler yirmi bir kez, yansıma sözcükler iki kez, kalıp sözler on üç kez, sayışmacılar bir kez kullanılmıştır. Söz varlığı ögeleri içerisinde deyimler ile ilgili ögelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. İkilemeler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki ögeyi kullanım sayılarına göre mecazi sözcükler, özdeyişler, kalıp sözler, atasözleri, yansıma sözcükler ve sayışmacılar takip etmektedir. Söz varlığı ögelerinden tekerlemelere, bilmecelere, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere, bilmecelere, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Tekerlemeler, bilmeceler, yanıltmacalar, mâniler ve ninniler gibi söz varlığı ögelerine daha

çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Ders kitabında çocukların yaşlarına uygun somut anlamlı atasözlerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Atasözleri ve özdeyişlere daha fazla yer verilerek, Türk insanının zekâsının, ana dilimizin ve kültürümüzün zenginliklerinin, inceliklerinin aktarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2.5. TTK 5 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 18. TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 5 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam beş yüz seksen beş kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok yüz yetmiş dört kez kullanımıyla sanat öğelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet öğeleri yirmi dokuz kez, söz varlığı öğeleri doksan beş kez kullanılmıştır.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî giyim öğelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine on yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Türk lokantası ve çiğ köfte gibi öğelere yer verilmekle birlikte farkındalık yaratmak açısından millî yemeklere daha fazla yer verilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî öğelere otuz altı yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Allah, derviş, Kuran-ı Kerim, Hz. Muhammed, naat-ı şerif, ibadet, türbe, Divriği Ulu Cami, cami, günah, Nuh tufanı ve Kâbe gibi dinî öğelere yer verildiği görülmektedir. Dinî öğelerin çocukların, ahlaki değerlerin farkında olması ve kazanılması bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî öğelerin on sekiz kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Atatürk, Alâeddin Keykubad, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü, 19 Mayıs 1919, milli mücadele, Hamdullah Suphi ve İstiklâl Marşı gibi tarihî öğelere yer verilmiştir. Tarihî öğelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine yüz on dört yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türkçe, Türk bayrağı, Türk, Misak-i Millî ve İstiklâl Marşı gibi öğelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

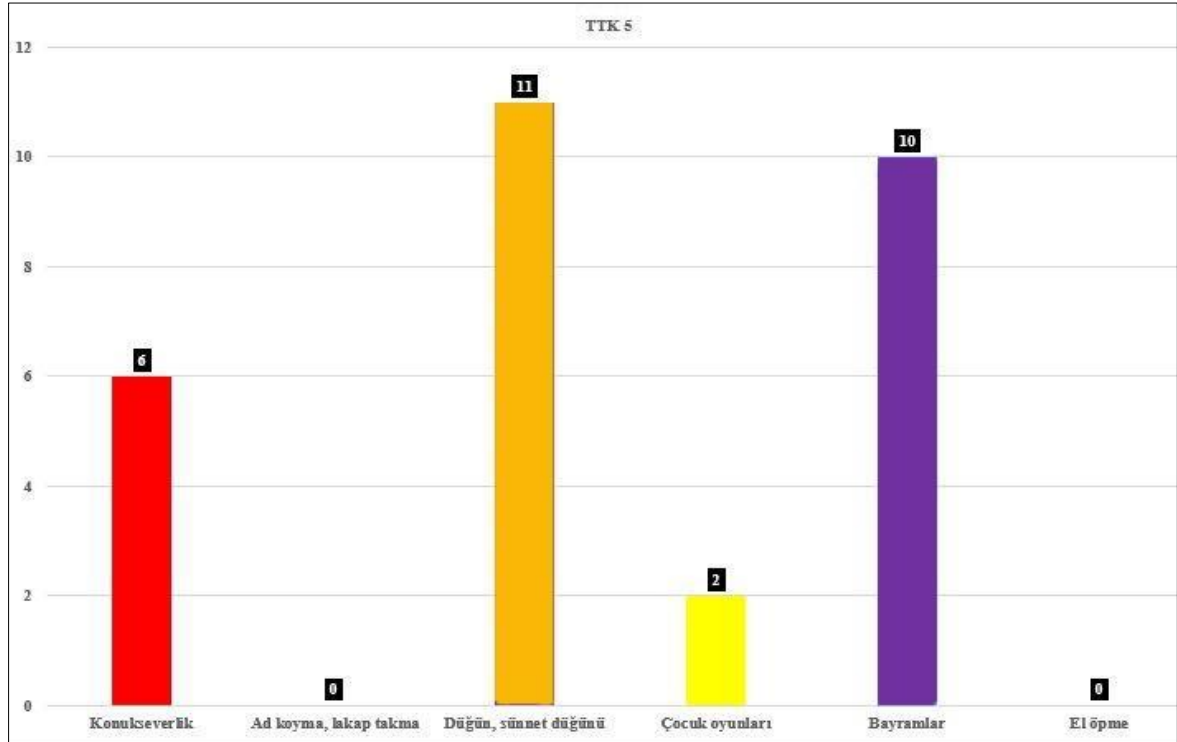
TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait öğelere altmış yedi yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Malatya, Konya, Erzincan, Erzurum, Kars, Artvin, Elazığ, Ankara, Bursa, Şanlıurfa,

Çanakkale, Çorum, Muğla, İstanbul şehirlerine; Anıtkabir, Göbeklitepe, Kazdağı Millî Parkı, Truva Antik Kenti, Hattuşa, Ani Harabeleri, Dolmabahçe, Divriği Ulu Cami gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir.

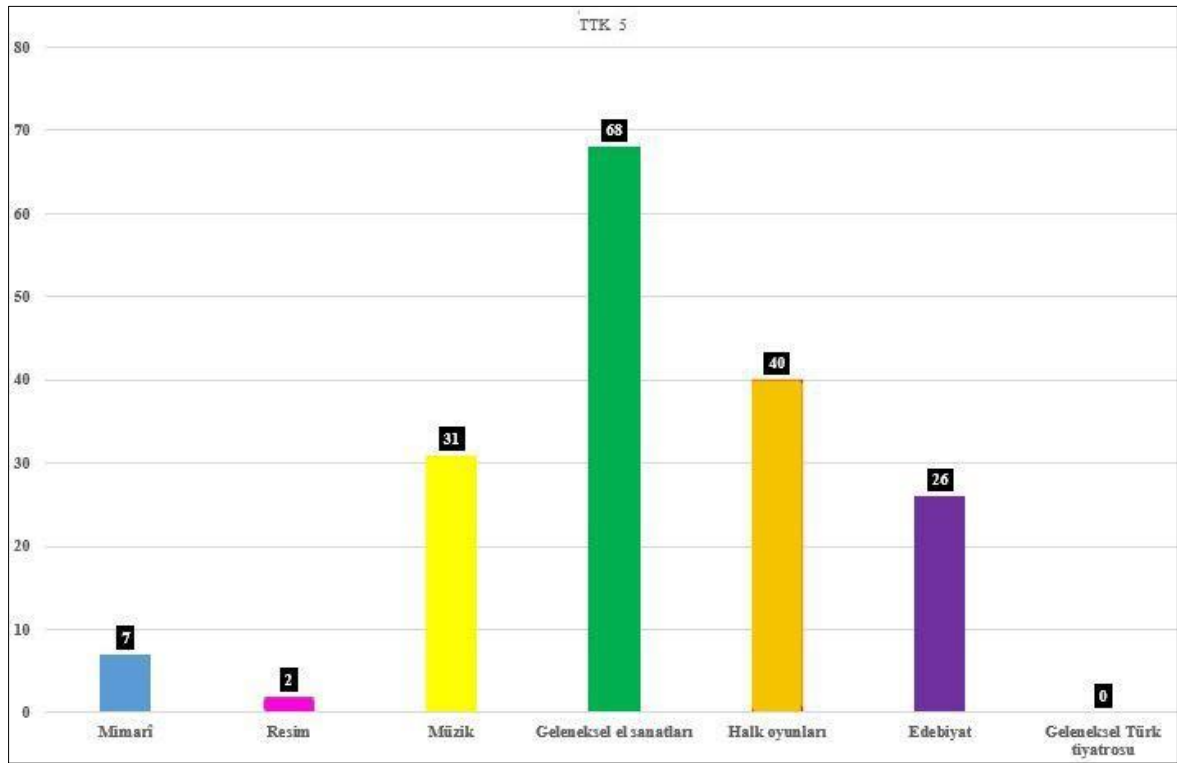
TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yedi yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Gülhane Hastanesi ve Türkiye Cumhuriyeti Emniyet Genel Müdürlüğü gibi millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verildiği görülmektedir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere kırk bir yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Saygı, barış, bağımsızlık, UNESCO, adillik, sevgi, yardımseverlik, dürüstlük, aşk, insan hakları ve hayvan hakları gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Bu bağlamda bu öğeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 19. TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

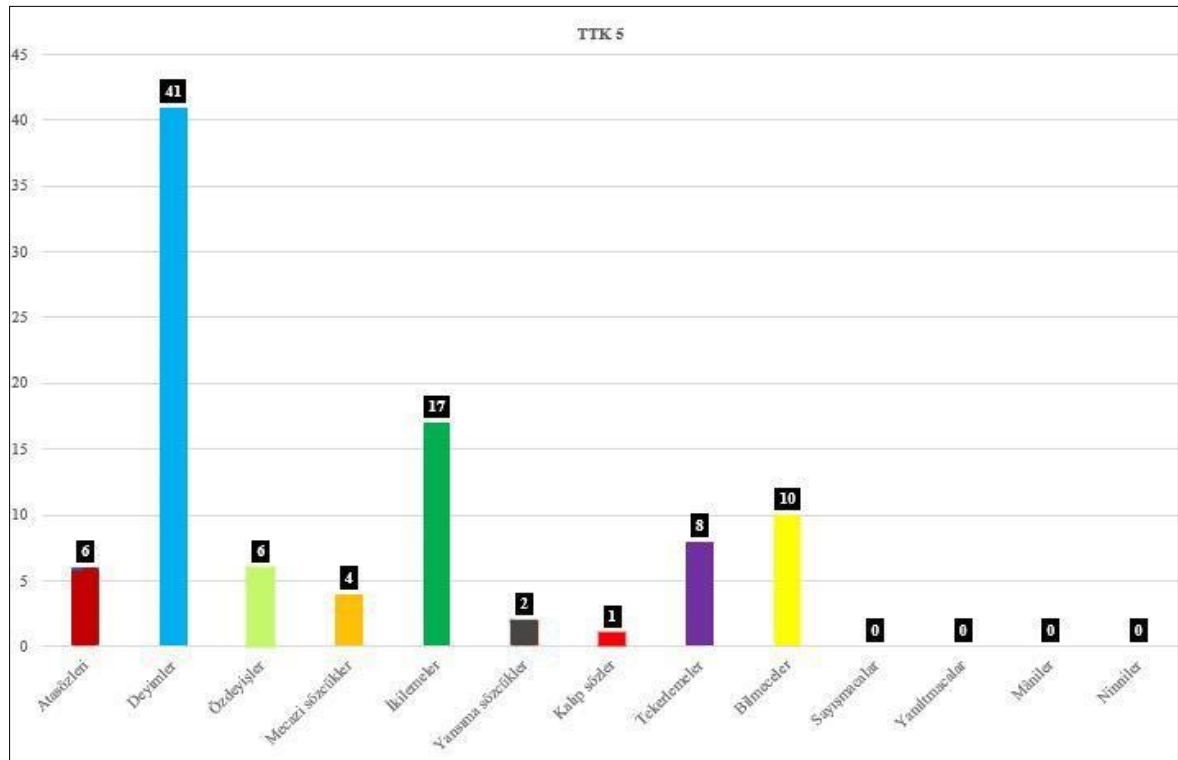
TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok on bir kez kullanımıyla düğün, sünnet düğününe yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik altı kez, dokuz kez, çocuk oyunları iki kez, bayramlar on kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden ad koyma, lakap takmaya ve el öpmeye ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Çocuk oyunlarından seksek ögesine yer verilmiştir. Çocukların, çocuk oyunlardan haberdar olması açısından bu öğelere daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Millî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Dinî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 20. TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat öğelerinden en çok altmış sekiz kez kullanımıyla geleneksel el sanatlarına yer verilmiştir. Sanat öğelerinden mimarî yedi

kez, resim iki kez, müzik otuz bir kez, halk oyunları kırk kez, edebiyat yirmi altı kez kullanılmıştır. Geleneksel el sanatları ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, mimarî ve resim ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu ögelere de yer verilerek çocukların Geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması amaçlanabilir. Anıtkabir, Dolmabahçe Sarayı ve Divriği Ulu Cami'si gibi mimarî ögelere yer verilmiştir. Zeybek, çayda çıra, ata barı, halay ve horon ögelerine yer verilerek millî halk oyunlarının çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmektedir. Hat sanatı, halı dokumacılığı, kartal motifi, küpe motifi, göz motifi, pıtrak motifi, sandık motifi, kilim, Uşak halısı, ebru sanatı, minyatür, bakırcılık gibi ögelere yer verilerek geleneksel el sanatlarımızın çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmektedir. Mesnevi, Mevlâna Celaleddin Rumi, Mehmet Akif Ersoy, Safahat, Hacı Bektaş Veli gibi edebiyat ögelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir.

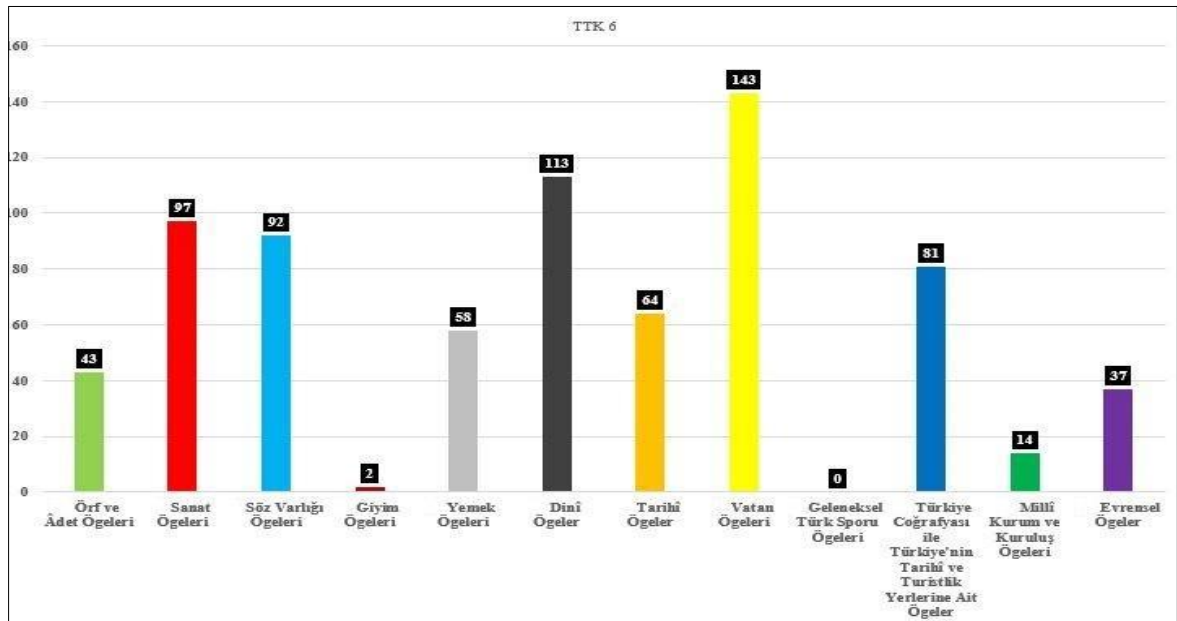

Şekil 21. TTK 5 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden en çok kırk bir kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı ögelerinden atasözleri beş kez,

özdeyişler altı kez, mecazi sözcükler dört kez, ikilemeler on yedi kez, yansıma sözcükler iki kez, kalıp sözler bir kez, tekerlemeler sekiz kez, bilmeceler on kez kullanılmıştır. Söz varlığı ögeleri içerisinde deyimler ile ilgili ögelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. İkilemeler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki ögeyi kullanım sayılarına göre bilmeceler, tekerlemeler, atasözleri, özdeyişler, mecazi sözcükler yansıma sözcükler ve kalıp sözler takip etmektedir. Söz varlığı ögelerinden sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere ve bilmecelere yer verilmesi olumlu bir durum olarak görülmekte, sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Söz varlığı ögelerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Atasözleri ve özdeyişlere daha fazla yer verilerek, Türk insanının zekâsının, ana dilimizin ve kültürümüzün zenginliklerinin, inceliklerinin aktarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2.6. TTK 6 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 22. TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 6 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam yedi yüz kırk üç kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok yüz kırk üç kez kullanımıyla vatan ögelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet ögeleri kırk üç kez, söz varlığı ögeleri doksan iki kez kullanılmıştır.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine iki yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak daha fazla giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine elli sekiz yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Antep fıstığı, lokum, lahmacun, kabak tatlısı, kavurma, Bursa'nın İskender kebabı ve kestane şekeri, Ege mutfağından baklalı enginar, börülce salatası, otlu börek ve kabak çiçeği dolması, Adana'nın Adana kebabı ve şalgam suyu, Kahramanmaraş'ın dondurması, Hatay'ın testi kebabı, köfte ve künefesi, Mersin'in tantuni kebabı ve kerebiç tatlısı, Isparta'nın gül reçeli, Karadeniz'in hamsi tavaşı, buğulaması, hamsili pilavı, hamsi dolması, kuymağı, çayı ve fındığı, Malatya'nın kayısısı, yoğurt, üzüm hoşafı gibi ögelere yer verilmekle birlikte farkındalık yaratmak açısından millî yemeklere fazla yer verilmesinin olumlu olduğu düşünülmektedir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî ögelere yüz on üç yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Ramazan ayı, kurban, arife günü, Allah, bayram namazı, cemaat, cami, rekat, tekbir, imam, Sübhaneke suresi, Allah-u ekber, imam, rüku, secde, Fatiha suresi, teşvik tekbirleri, lâ ilâhe illallahu vallahu ekber, Allah-u ekber ve lillahi'l-hamd, abdest, İslam, ibadet, adak kurbanı, akika kurbanı, Peygamber, helal, Hak, Rab, kader, kefen, yaratan, Hz. Muhammed, kıyamet gibi dinî ögelere yer verildiği görülmektedir. Bir milletin birlik ve beraberliği sağlayan ortak değer dinî ögeler ile çocuklarda farkındalık duygularının oluşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tarihî ögelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının,

vatanını tanımasına ve vatani ile olan bağının kuvvetlenmesine katkı sağlayan bir durum olarak görülmektedir. Bu bağlamda bu ögeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî ögelerin altmış dört kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Asya Hun Devleti, Avrupa Hun Devleti, Göktürk Devleti, Uygur Devleti, Karahanlılar, Abdülkerim Satuk Buğra Han, Gazneliler, Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti, Kutalmış Süleyman Şah, Osmanlı Devleti, Osman Bey, Türkiye Cumhuriyeti, Mustafa Kemal Atatürk, Teoman, Mete Han, Bumin Kağan, Orhun Abideleri, Tonyukuk Anıtı, Kül Tigin Anıtı, Bilge Kağan Anıtı, Gazneliler, Sultan Alparslan, Ertuğrul Bey, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, Çanakkale Savaşı, kadına seçme ve seçilme hakkı, Kurtuluş Savaşı gibi tarihî ögelere yer verilmiştir. Tarihî ögelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine yüz kırk üç yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türk bayrağı, Türk, Türkçe, Türkiye Cumhuriyet, İstiklâl Marşı gibi ögelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

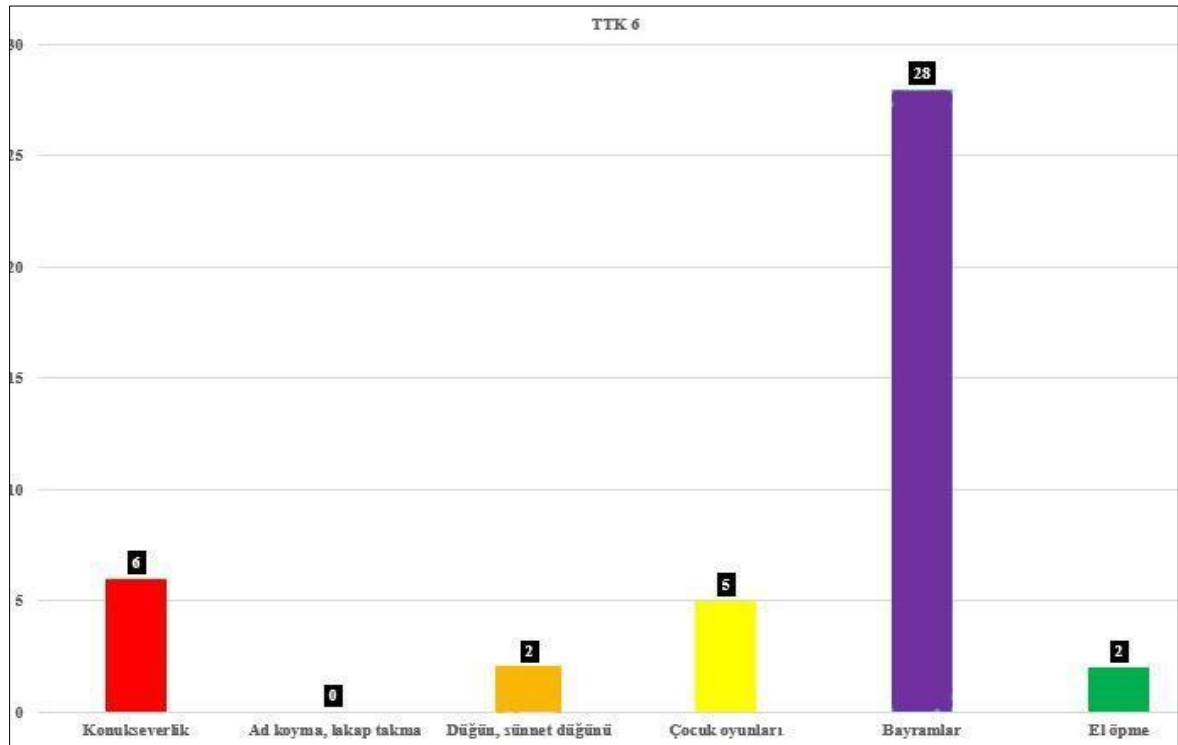
TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere seksen bir yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Afyonkarahisar, Edirne, İstanbul, Çorum, Ankara, Bursa, Çanakkale, Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla, Mersin, Antalya, Adana, Isparta, Hatay, Kahramanmaraş, Konya, Kayseri Eskişehir, Sivas, Nevşehir, Yozgat, Aksaray, Trabzon, Samsun, Rize, Ordu, Giresun, Zonguldak, Artvin, Erzurum, Van, Malatya, Elazığ, Tunceli, Kars, Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Adıyaman, Siirt, Batman ve Kırşehir şehirlerine; Uludağ, Bodrum Su Altı Müzesi, Mevlana Müzesi, Kapadokya, Balmumu Heykeller Müzesi, Tuz Gölü, Aydar Yaylası, Palandöken Dağı, Van Gölü, Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Van Kedisi Evi, Akdamar Adası ve Kilisesi, Ani Harabeleri, Çifte Minareli Medrese, Nemrut

Dağı, Mardin evleri, Nizamiye Medreseleri, Tacettin Dergâhı gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir. Bu bağlamda bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının, vatanını tanımasına ve vatani ile olan bağının kuvvetlenmesine katkı sağlayan bir durum olarak görülmektedir.

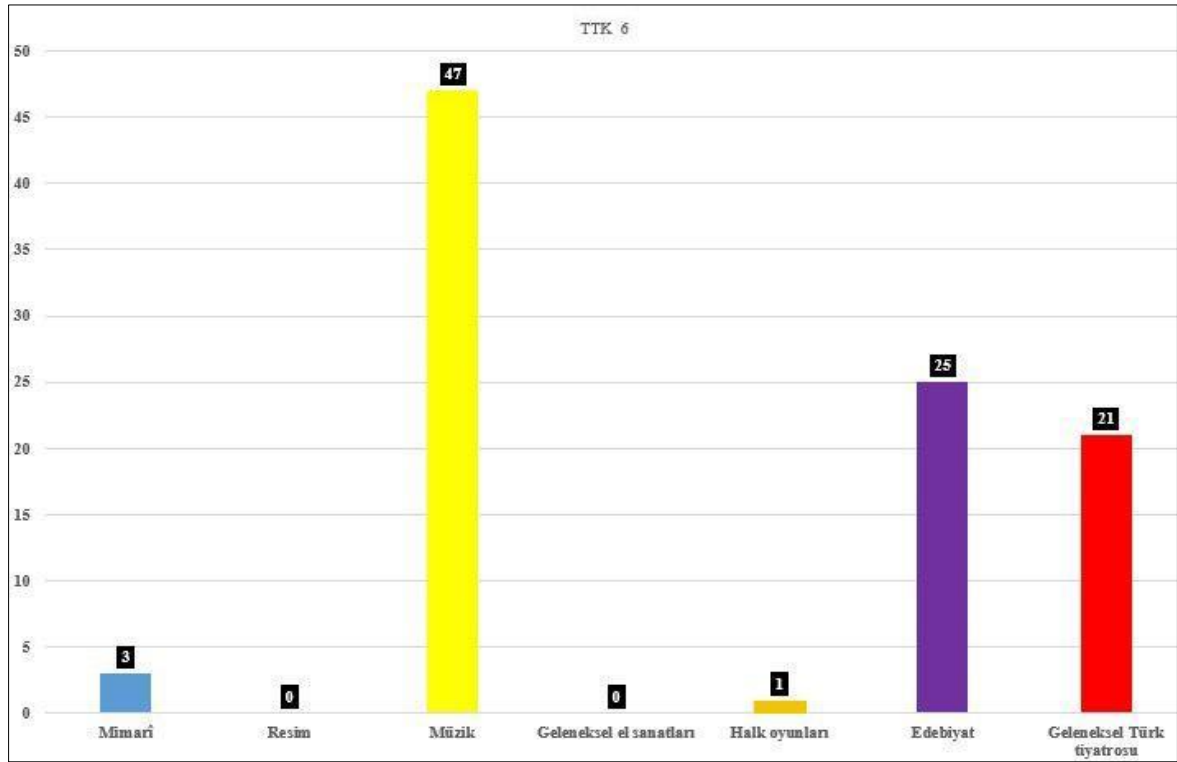
TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine on dört yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Türk Kızılay'ı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, TEMA ve ÇEKÜL gibi millî kurum ve kuruluş öğelerine yer verildiği görülmektedir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel öğelere otuz yedi yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Saygı, barış, bayrak, yardımlaşma, adalet, eşitlik, sevgi, Dünya Kukla Günü, paylaşma ve UNESCO gibi evrensel öğelere yer verilmiştir. Bu bağlamda bu öğeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır. Evrensel öğelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 23. TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

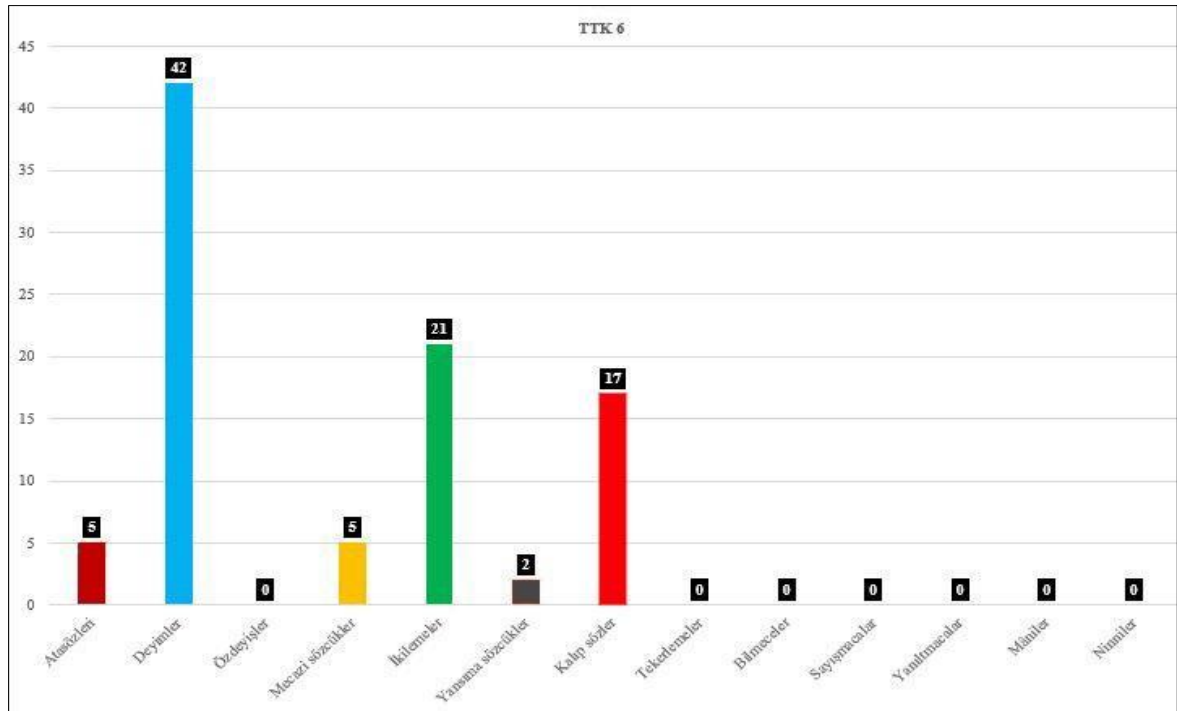
TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet ögelerinden en çok yirmi sekiz kez kullanımıyla bayramlara yer verilmiştir. Örf ve âdet ögelerinden konukseverlik altı kez, düğün, sünnet düğünü iki kez, çocuk oyunları beş kez, el öpme bir kez kullanılmıştır. Örf ve âdet ögelerinden ad koyma, lakap takmaya ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Örf ve âdetler ögelerinden en çok bayramlara yer verildiği görülmektedir. Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Dinî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Millî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 24. TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat ögelerinden en çok kırk yedi kez kullanımıyla müziğe yer verilmiştir. Sanat ögelerinden mimarî üç kez, geleneksel el sanatları bir kez, halk oyunları bir kez, edebiyat yirmi beş kez, ve geleneksel Türk tiyatrosu yirmi bir kez kullanılmıştır. Müzik ile ilgili öğelere daha çok yer verilirken, düğün, sünnet

düğünü ve el öpme ile ilgili öğelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim ve geleneksel el sanatları ile ilgili öğelere yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de yer verilerek çocukların resim ve geleneksel el sanatları ile tanışması amaçlanabilir. Mimar Kemaleddin Bey, Ankara Palas Konuk Evi gibi mimarî öğelere yer verilmiştir. Horon ögesine yer verilerek millî bir halk oyununun çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka millî halk oyunlarımızın da tanıtılmasının da gerektiği düşünülmektedir. Yunus Emre, Mevlana, Nizamülmülk, Siyasetname, Kutadgu Bilig, Mehmet Âkif Ersoy, Nazım Hikmet, Necip Fazıl Kısakürek, Sakarya Türküsü gibi edebiyat öğelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir. Türkü, Barış Manço, Müzeyyen Senar, Âşık Veysel, Neşet Ertaş, Nuray Hafıtaş, Dağlar Dağlar, Gönül Dağı gibi müzik öğelerine yer verildiği görülmektedir. Çocukların geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması açısından Karagöz ve Hacivat ile orta oyunu ögesine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir.

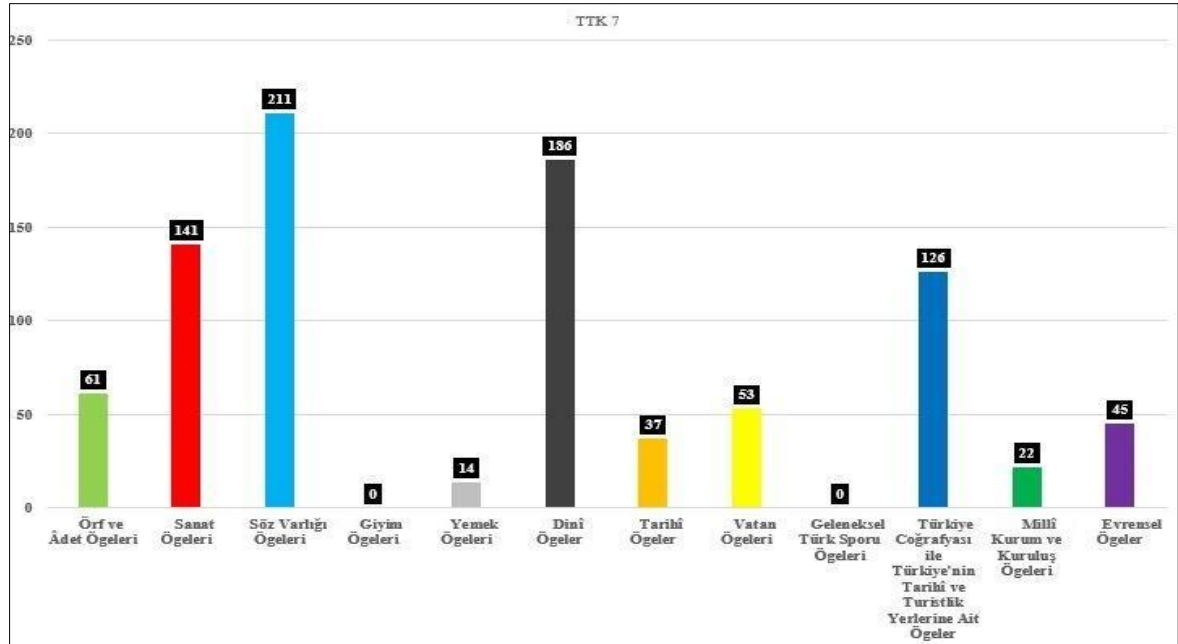
Şekil 25. TTK 6 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı öğelerinden en çok kırk iki kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı öğelerinden atasözleri beş kez,

mecazi sözcükler beş kez, ikilemeler yirmi bir kez, yansıma sözcükler iki kez, kalıp sözler on yedi kez, tekerlemeler beş kez kullanılmıştır. Söz varlığı ögelerinden özdeyişlere, tekerlemelere, bilmecelere, sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögeleri içerisinde deyimler ile ilgili ögelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. İkilemeler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki ögeyi kullanım sayılarına göre kalıp sözler, atasözleri, mecazi sözcükler ve yansıma sözcükler takip etmektedir. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından tekerlemelere, bilmecelere, sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Söz varlığı ögelerine daha çok yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Atasözleri ve özdeyişlere daha fazla yer verilerek, Türk insanının zekâsının, ana dilimizin ve kültürümüzün zenginliklerinin, inceliklerinin aktarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2.7. TTK 7 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 26. TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 7 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam sekiz yüz doksan altı kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok iki yüz on bir kez kullanımıyla söz varlığı ögelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet ögeleri altmış bir kez, sanat ögeleri yüz kırk bir kez kullanılmıştır.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine on dört yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Hedik, diş hediği, baklava, yoğurt, aşure, aşure geleneği gibi ögelere yer verilmekle birlikte farkındalık yaratmak açısından millî yemeklere daha fazla yer verilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî ögelere yüz seksen altı yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Kible, ezan, kamet, dua, İslamiyet, ibadet, sevap, günah, Rab, oruç, Ramazan, iftar, sahur, cami, namaz, minare, mahya, Kadir gecesı, Kur'an-ı Kerim, ayet, melek, arife günü, Sümbül Efendi Cami, Laleli Cami, Selimiye Camisi, sadaka, Allah, türbe, mescit, Peygamber Efendimiz gibi dinî ögelere yer verildiği görülmektedir. Dinî ögelerin çocukların ahlaki gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî ögelerin otuz yedi kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Fatih Sultan Mehmet, Osmanlı Devleti, Mahmut Han gibi tarihî ögelere yer verilmiştir. Tarihî ögelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir.

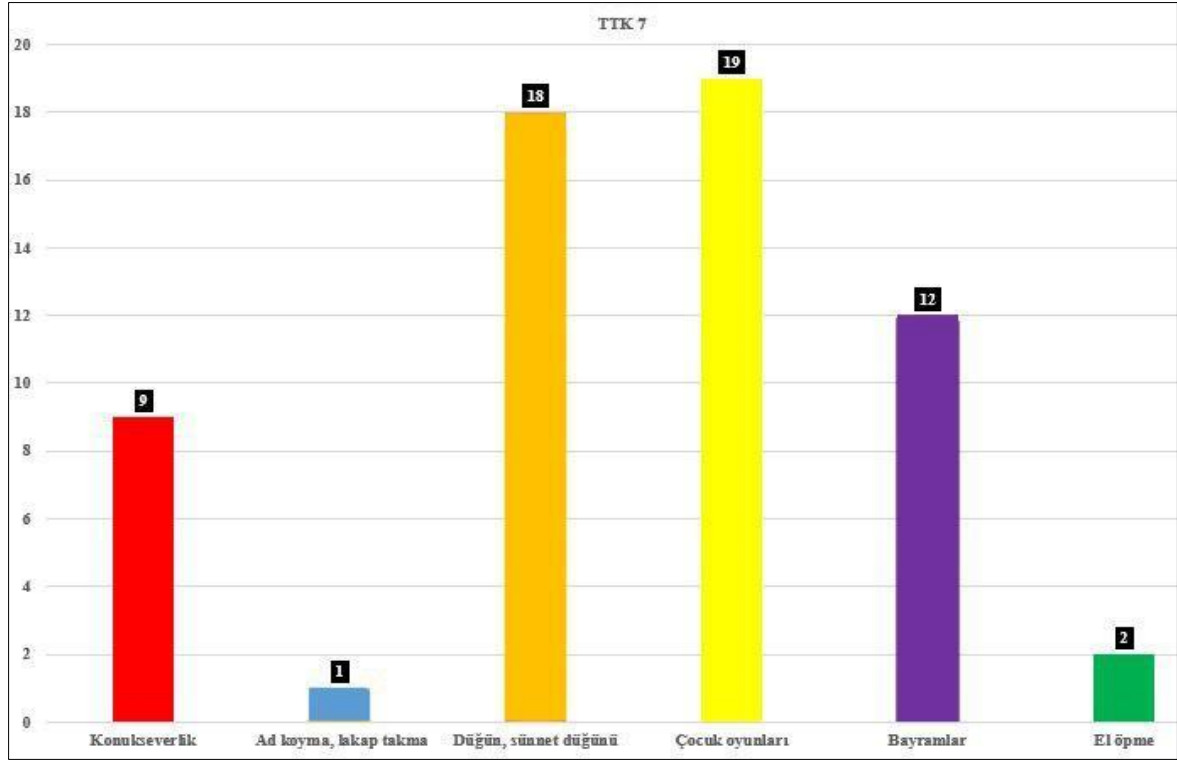
TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine elli üç yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türk, Türkçe, Türkiye Cumhuriyet gibi ögelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere yüz yirmi altı yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Gaziantep, İstanbul, Hakkari, Kayseri, Adana, Mersin, Osmaniye, Hatay, Ankara, Konya, Aksaray, Kastamonu, Çankırı, Bursa, Erzurum, Eskişehir, Edirne, Balıkesir şehirlerine; Göbeklitepe, Ağrı Dağı, Van Gölü, Erciyes Dağı, Ilgaz Dağı, Uludağ, Hoşap Kalesi, Tuz Gölü, Selimiye Camisi, Süleymaniye Camisi, İshak Paşa Sarayı gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir. Bu bağlamda bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının, vatanını tanımasına ve vatanı ile olan bağının kuvvetlenmesine katkı sağlayan bir durum olarak görülmektedir.

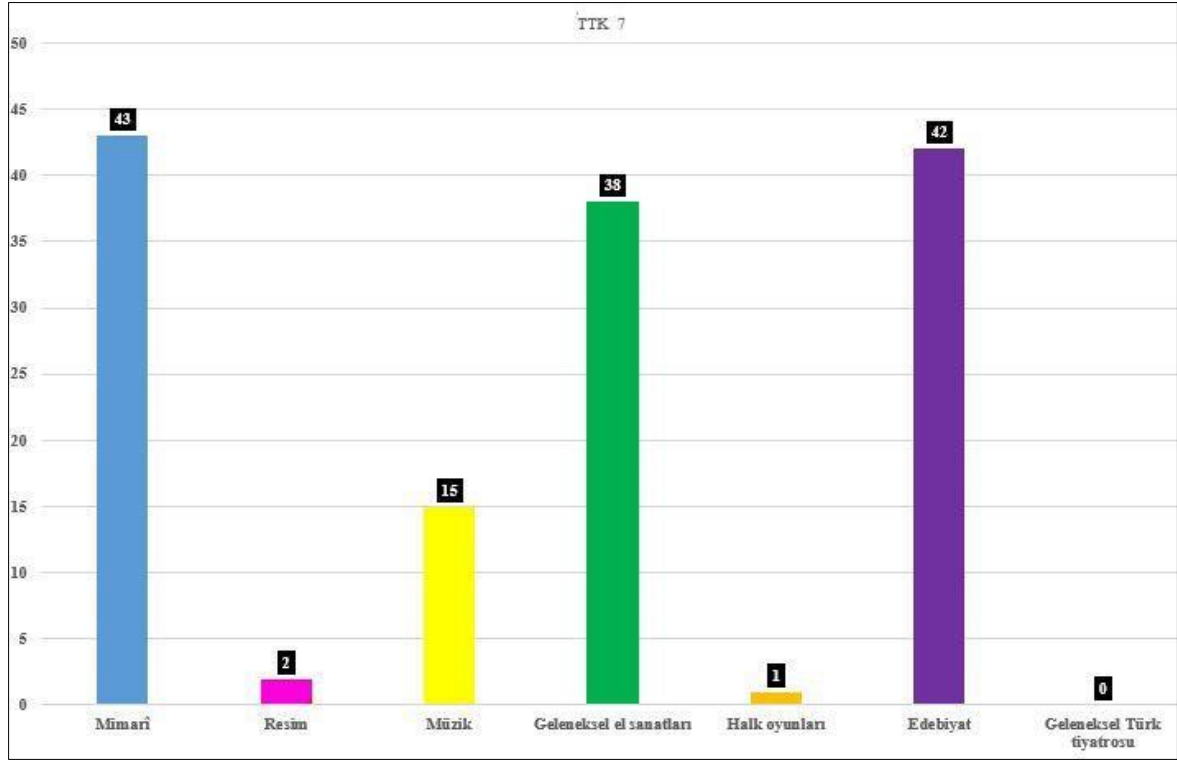
TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine yirmi iki yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyük Şehir Belediyesi, Eyüp Belediyesi, Kızılay, Babaeski Devlet Hastanesi, Çankaya Belediyesi, Türkiye Çevre Vakfı gibi millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verildiği görülmektedir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel ögelere kırk beş yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Sevgi, barış, özgürlük, bağımsızlık, saygı, şefkat, yardımlaşma, paylaşma, iyilik ve UNESCO gibi evrensel ögelere yer verilmiştir. Bu bağlamda bu ögeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır. Evrensel ögelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 27. TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

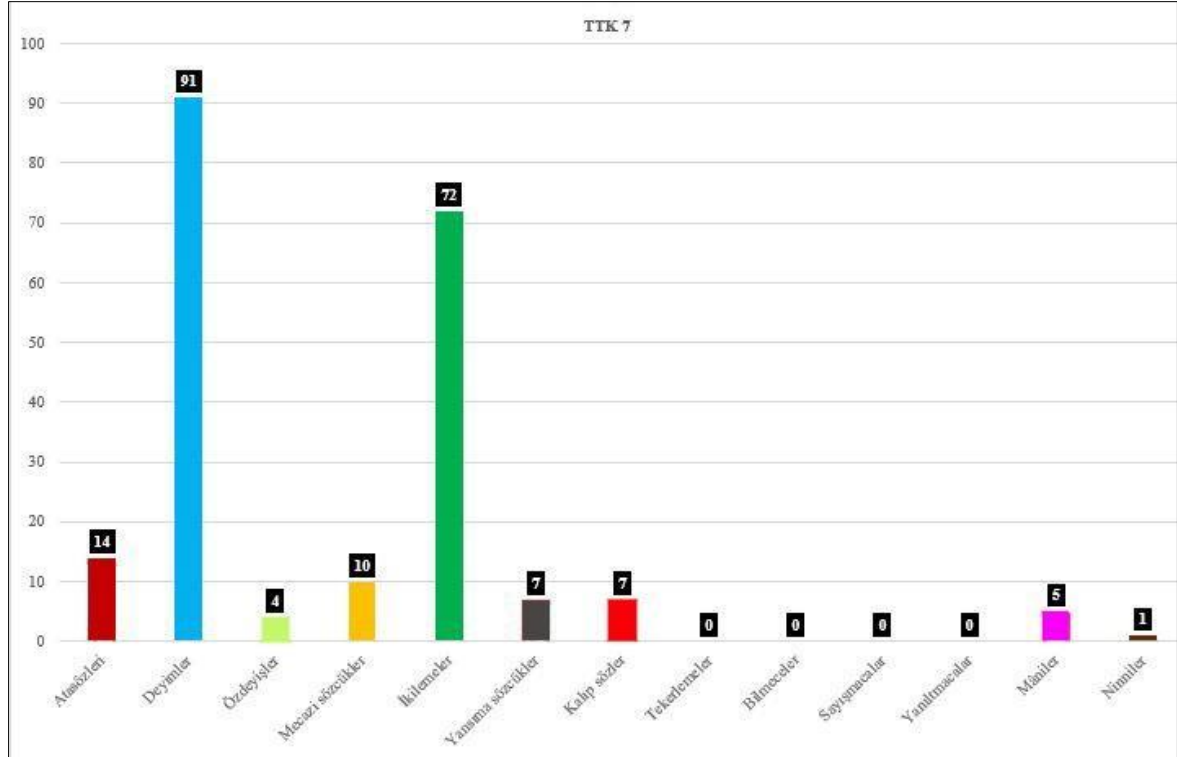
TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok on dokuz kez kullanımıyla çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik dokuz kez, ad koyma, lakap takma bir kez, düğün, sünnet düğünü on sekiz kez, bayramlar on iki kez, el öpme iki kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinin tümüne yer verilmediği tespit edilmiştir. Örf ve âdetler öğelerinden en çok çocuk oyunlarına yer verildiği görülmektedir. Seksek, istop, yakar top, saklambaç, topaç, kutu kutu pense, beştaş, deve cüce, körebe gibi öğelere yer verilmiştir. Çocukların, çocuk oyunlardan haberdar olması açısından bu öğelere yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Dinî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Millî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 28. TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat ögelerinden en çok kırk üç kez kullanımıyla mimariye yer verilmiştir. Sanat ögelerinden resim iki kez, müzik on beş kez, geleneksel el sanatları otuz sekiz kez, halk oyunları bir kez, edebiyat kırk iki kez kullanılmıştır. Mimarî ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, resim ve halk oyunları ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu ögelere de yer verilerek çocukların geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması amaçlanabilir. Yeni Valide Cami üzerindeki kuş evi, III. Selim ve III. Mustafa Türbesi üzerindeki kuş evi, Taksim Maksemi kuş evi, Seyit Hasan Paşa Medresesi üzerindeki kuş evi, Üsküdar Ayazma Cami üzerindeki kuş evi, Sümül Efendi Cami, Laleli Cami, Çifte Minerali Medrese, Selimiye Camisi, Mimar Sinan, Şehzade Camisi, Mağlova Su Kemer, Şehzade Camisi, Süleymaniye Camisi, İshak Paşa Sarayı gibi mimarî ögelere yer verilmiştir. Halay ögesine yer verilerek millî bir halk oyunun çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka millî halk oyunlarımızın da tanıtılmasının da gerektiği düşünülmektedir. Faruk Nafiz Çamlıbel, Mevlana, Yunus Emre, Ağı Dağı Efsanesi, Karacaoğlan, Evliya Çelebi, Orhan Veli Kanık, Necip Fazıl Kısakürek,

Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı, Sait Faik Abasıyanık, Kaşığı, Son Kuşlar gibi edebiyat öğelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir. Türkü, davul, zurna, Barış Manço, Allı Turnam türküsü, kaval gibi müzik öğelerine yer verildiği görülmektedir.

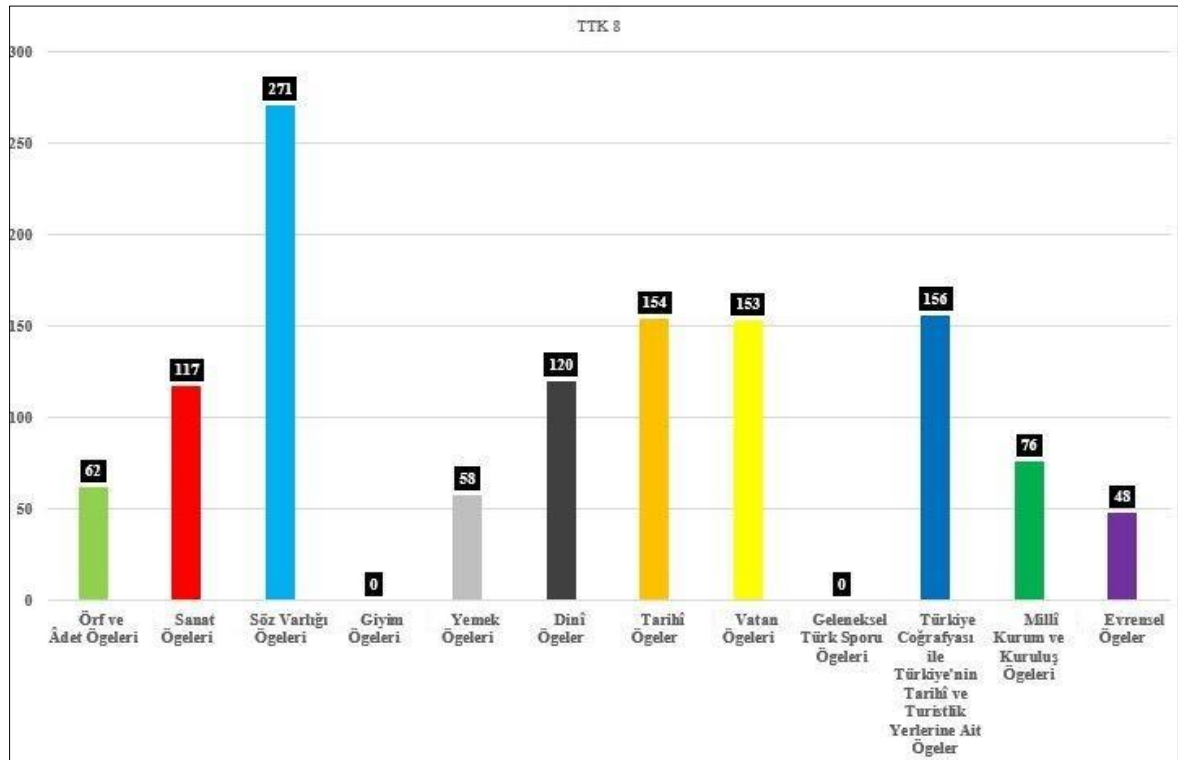
Şekil 29. TTK 7 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı öğelerinden en çok doksan bir kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı öğelerinden atasözleri on dört kez, özdeyişler dört kez, mecazi sözcükler on kez, ikilemeler yetmiş iki kez, yansıma sözcükler yedi kez, kalıp sözler yedi kez, mâniler beş kez, ninniler bir kez kullanılmıştır. Söz varlığı öğelerinden tekerlemelere, bilmecelere, sayışmacalara ve yanıltmacalara ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Söz varlığı öğeleri içerisinde deyimler ile ilgili öğelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. İkilemeler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki öğeyi kullanım sayılarına göre atasözleri, mecazi sözcükler, kalıp sözler, yansıma sözcükler, mâniler, özdeyişler ve ninniler takip etmektedir. Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi

bakımından, tekerlemelere, bilmeceleere, sayışmacalara ve yanıltmacalara yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Söz varlığı ögelerine fazla yer verilmesinin bu yaş aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.2.8. TTK 8 Ders Kitabında Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

Şekil 30. TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 8 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde toplam bin yüz seksen dokuz kültürel öge tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde en çok iki yüz yetmiş bir kez kullanımıyla söz varlığı ögelerine yer verilmiştir. Örf ve âdet ögeleri altmış iki kez, sanat ögeleri yüz on yedi kez kullanılmıştır.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine hiç yer verildiği tespit edilmiştir. Bu öge millî olma özelliği taşımamaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların millî

giyim ögelerimizin farkında olmaları için metinlerde ve etkinliklerde görsel olarak giyim ögelerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine elli sekiz yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Millî yemeklerimizin bilinmesi bakımından yemek ögelerine metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Türk lokumu, hoşmerim, aside tatlısı, ayran, çağ kebabı, baklava, çiğ köfte, kaymak, çörek, Diyarbakır karpuzu, Malatya kayısısı ve kayısı reçeli, aşure gibi öğelere yer verilmeyle birlikte farkındalık yaratmak açısından millî yemeklere yer verilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde dinî öğelere yüz yirmi yerde yer verilmediği tespit edilmiştir. Kandil, ibadet, Hak, Allah, İslamiyet, Kur'an-ı Kerim, Rab, türbe, İlyas Peygamber, Allah, Hz. Nuh, tövbe, dua, namaz, Miraç, Berat, Regaib, Mevlid, Ramazan ayı, Hz. Peygamber, Peygamber Efendimiz, sadaka, iftar, hicret, Şaban, sünnet ve farz gibi dinî öğelere yer verildiği görülmektedir. Dinî öğelerin çocukların dinî kavramları tanınmasına ve farkındalığına katkı sağladığı düşünülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde tarihî öğelerin yüz elli dört kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Osmanlı Devleti, Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezid, Mete Han, Osman Bey, Kanuni Sultan Süleyman, İbrahim Paşa, Lütü Paşa, Sokullu Mehmet Paşa, Barbaros Hayrettin Paşa İbn-i Sina, Farabî, El-Cezerî, Uluğ Bey, Ali Kuşçu, Yavuz Sultan Selim, Ord. Prof. Dr. Cahit Arf, Kurtuluş Savaşı, Biruni, Prof. Dr. Afet İnan, II. Mahmut ve II. Abdülhamid gibi tarihî öğelere yer verilmiştir. Tarihî öğelere yer verilmesi, çocukların hem millî tarih bilincinin oluşmasına hem de tarihlerini öğrenmelerine imkan sağladığı düşünülmektedir.

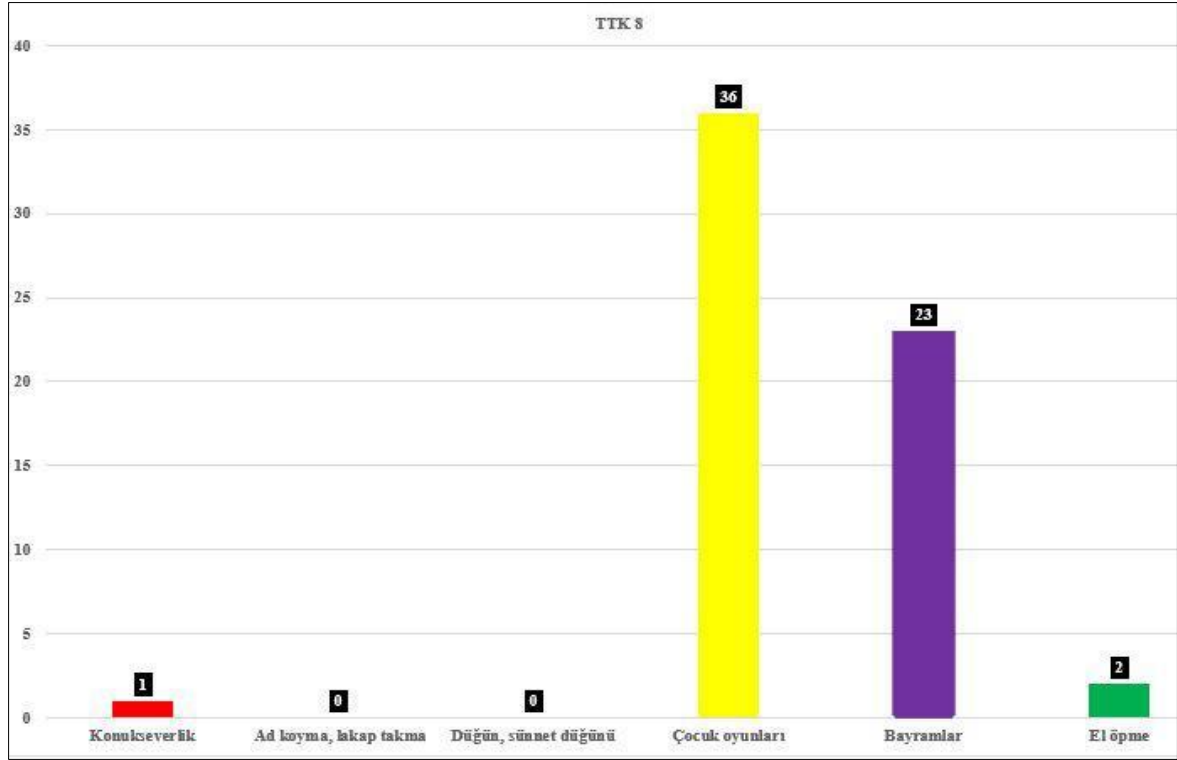
TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine yüz elli üç yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Türkiye, Türk, Türkçe, Türkiye Cumhuriyet ve İstiklâl Marşı gibi öğelere yer verilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde vatan ögelerine fazla yer verilmesinin vatan sevgisi ve bağlılığının oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde geleneksel Türk sporu ögesine hiç yer verilmemiştir. Geleneksel Türk sporlarının farkındalığı açısından metinlerde ve etkinliklerde bu ögeye yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere yüz elli altı yerde yer verildiği tespit edilmiştir. İstanbul, İzmir, Ankara, Adıyaman, Diyarbakır, Aydın, Nevşehir, Balıkesir, Bilecik, Kayseri, Malatya, Antalya, Muğla, Isparta, Şanlıurfa, Erzincan, Denizli, Sivas, Eskişehir, Iğdır, Kars, Aksaray ve Van şehirlerine; Nemrut Dağı, İhlara Vadisi, Yedigöller Milli Parkı, Truva Antik Kenti, Pamukkale, Balıklı Göl, Sümela Manastırı, Selimiye Camisi, Ayder Yaylası, Çamlıhemşin Yaylası, Peribacaları, Ani Harabeleri, Safranbolu evleri, Efes Antik Kenti, Bergama Antik Kenti, Sultanahmet Camisi, Midas Tapınağı ve Keban Baraj Gölü, Ongözlü Köprü, Artuklu Sarayı, Kız Kulesi, TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi ve Kapadokya gibi tarihî ve turistik yerlere yer verilmiştir. Bu bağlamda bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının, vatanını tanımasına ve vatani ile olan bağının kuvvetlenmesine katkı sağlayan bir durum olarak görülmektedir.

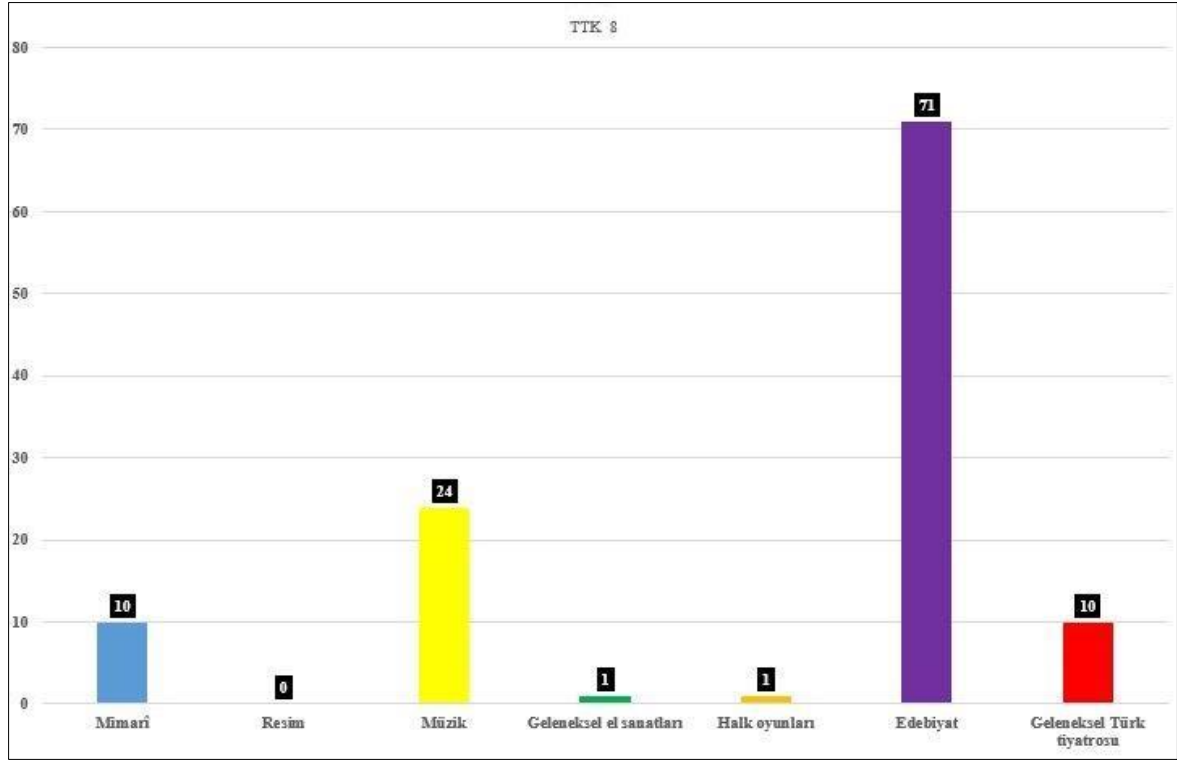
TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine yetmiş altı yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verilmesinin bu millî kurum ve kuruluşların bilinmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Yunus Emre Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD, TRT AVAZ, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, TİKA, İTÜ, TRT, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü gibi millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verildiği görülmektedir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde evrensel ögelere kırk sekiz yerde yer verildiği tespit edilmiştir. Saygı, insan hakları, adalet, özgürlük, sevgi, dayanışma, hak, barış, bağımsızlık ve UNESCO gibi evrensel ögelere yer verilmiştir. Bu bağlamda bu ögeler ile çocuklar çevreleriyle sosyalleşecek hem kendi vatanında hem de yaşadığı yerde mutlu yaşamasına katkı sağlayacaktır. Evrensel ögelerin metinler ve etkinlikler yoluyla sezdirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Şekil 31. TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan örf ve âdet öğelerinin genel sayısal dağılımı.

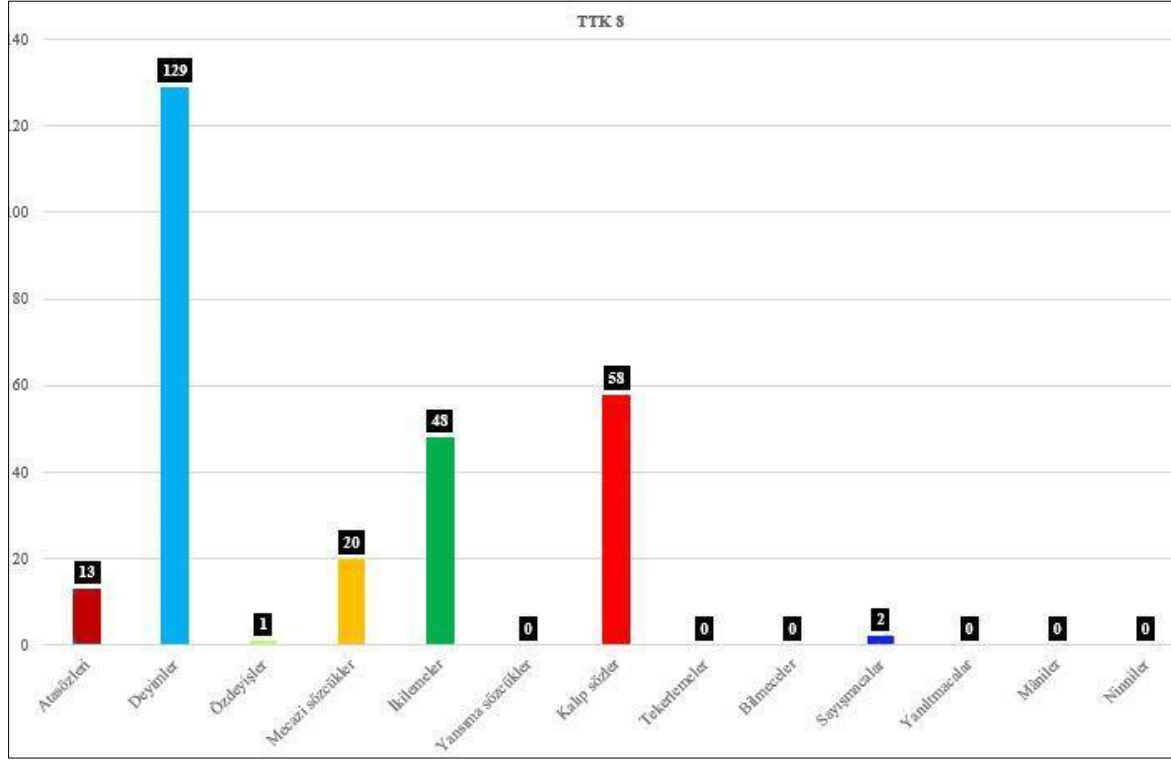
TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet öğelerinden en çok otuz altı kez kullanımıyla çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Örf ve âdet öğelerinden konukseverlik bir kez, bayramlar yirmi üç kez, el öpme iki kez kullanılmıştır. Örf ve âdet öğelerinden ad koyma, lakap takmaya ve düğün, sünnet düğününe ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu öğelere de metinlerde ve etkinliklerde yer verilmesinin farkındalık yaratma açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Örf ve âdetler öğelerinden en çok çocuk oyunlarına yer verildiği görülmektedir. Seksek, topaç, sopayla çember sürme, saklambaç, körebe, aşık oyunu, çelik-çomak, aç kapıyı bezirgân başı, yağ satarım bal satarım, çatlak patlak, yağlı kayış, yüzük oyunu, mendil kapmaca, yakan top, istop, üçtaş, beştaş, dokuztaş, mangala gibi öğelere yer verilmiştir. Çocukların, çocuk oyunlardan haberdar olması açısından bu öğelere yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı ile ilgili öğelere yer verildiği görülmektedir. Dinî bayramların farkındalığı açısından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Millî bayramlara da yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 32. TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan sanat ögelerinin genel sayısal dağılımı.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanat ögelerinden en çok yetmiş bir kez kullanımıyla edebiyata yer verilmiştir. Sanat ögelerinden mimarî on kez, müzik yirmi dört kez, geleneksel el sanatları bir kez, halk oyunları bir kez, geleneksel Türk tiyatrosu on kez kullanılmıştır. Edebiyat ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, geleneksel el sanatları ve halk oyunları ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir. Resim ile ilgili ögelere de yer verilerek çocukların resim ile tanışması amaçlanabilir. Selimiye Camisi, Sultanahmet Camisi, Mimar Ahmet, Mimar Sinan, Mimar Hayrettin, Artuklu Sarayı ve Fatih Camisi gibi mimarî ögelere yer verilmiştir. Çayda çıra ögesine yer verilerek millî bir halk oyununun çocuklara tanıtılmasının olumlu olduğu düşünülmekte, başka millî halk oyunlarımızın da tanıtılmasının da gerektiği düşünülmektedir. Yunus Emre, Âşık Veysel, Mevlana, Dede Korkut Hikâyeleri, Evliya Çelebi, Seyahatname, Kaşgarlı Mahmut, Dîvânü Lugâtî't Türk, Agah Efendi, Şinasi gibi edebiyat ögelerine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir. Türkü, saz, kopuz, davul, zurna, kanun, Zeki Müren ve Barış Manço gibi müzik ögelerine yer verildiği

görülmektedir. Çocukların geleneksel Türk tiyatrosu ile tanışması açısından Karagöz ve Hacivat ile orta oyunu ögesine yer verilmesi önemli olarak görülmektedir.

Şekil 33. TTK 8 ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan söz varlığı öğelerinin genel sayısal dağılımı.

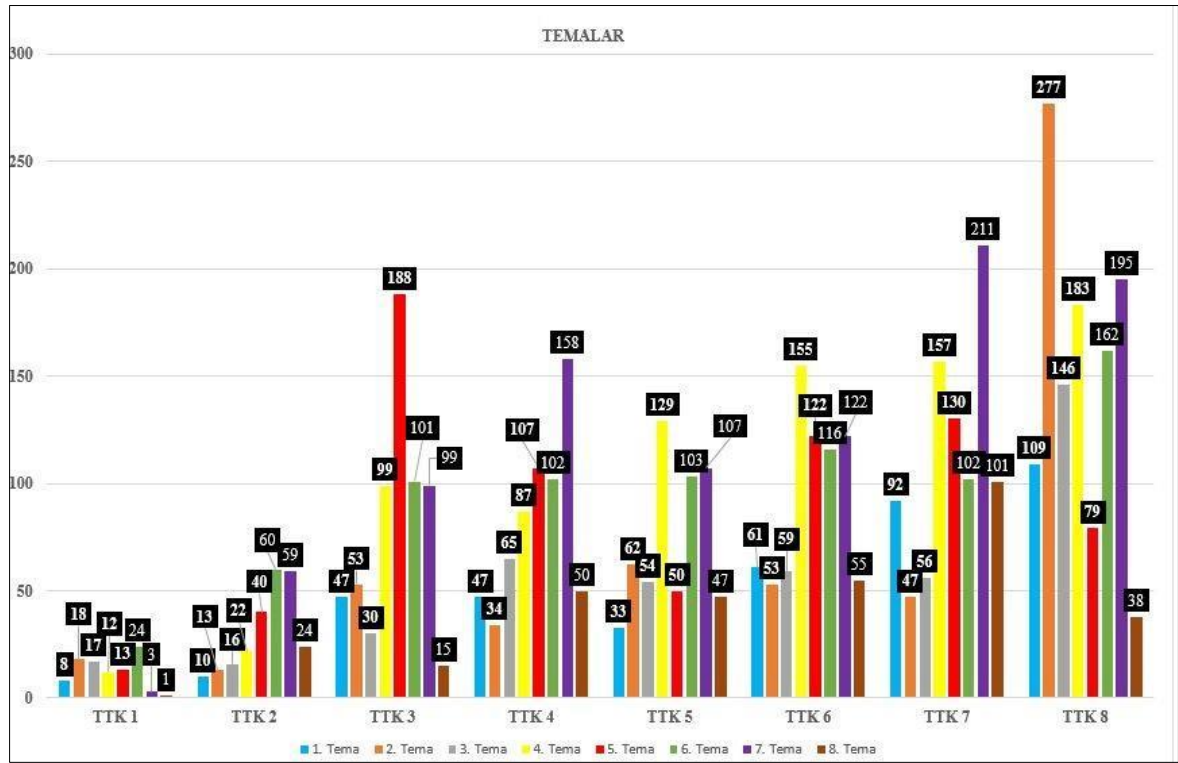
TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı öğelerinden en çok yüz yirmi dokuz kez kullanımıyla deyimlere yer verilmiştir. Söz varlığı öğelerinden atasözleri on üç kez, özdeyişler bir kez, mecazi sözcükler yirmi kez, ikilemeler kırk sekiz kez, bir kez, kalıp sözler elli sekiz kez, sayışmacılar iki kez kullanılmıştır. Söz varlığı öğeleri içerisinde deyimler ile ilgili öğelerin ön plânda olduğu belirlenmiştir. Kalıp sözler ise ikinci en fazla yer verilen söz varlığı ögesi olmuştur. Bu iki öğeyi kullanım sayılarına göre ikilemeler, mecazi sözcükler, atasözleri, sayışmacılar ve özdeyişler takip etmektedir. Söz varlığı öğelerinden yansıma sözcüklere, tekerlemelere, bilmecelere, yanıltmacılara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Bu yaş grubundaki çocukların dil ve zekâ gelişimi bakımından, yansıma sözcüklere, tekerlemelere, bilmecelere, yanıltmacılara, mânilere ve ninnilere yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Söz varlığı öğelerine fazla yer verilmesinin bu yaş

aralığındaki çocukların hem dil ve zekâ gelişimi bakımından hem de dilimizin zenginliklerini görme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Kalıp sözlere fazlaca yer verilmesi dilsel gelişim bakımından bu yaş grubundaki çocuklar için yararlı bir durum olarak düşünülmektedir.

4.2.9. Temalarda Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögeleri temalar olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki sayısal verilere ulaşılmıştır.

Şekil 34. TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelerinin temalara göre sayısal dağılımı.

TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelerine ait sayısal veriler sekiz tema için bir arada değerlendirilmiştir.

TTK ders kitapları 1. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz dokuz öge kullanımıyla TTK 8, en az sekiz öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 on öge, TTK 3 kırk yedi öge, TTK 4

kırk yedi öge, TTK 5 otuz üç öge, TTK 6 altmış bir öge, TTK 7 doksan iki öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış gösterdiği görülmektedir.

TTK ders kitapları 2. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok iki yüz yetmiş yedi öge kullanımıyla TTK 8, en az on üç öge kullanımıyla TTK 2 olarak tespit edilmiştir. TTK 1 on sekiz öge, TTK 3 elli üç öge, TTK 4 otuz dört öge, TTK 5 altmış iki öge, TTK 6 elli üç öge, TTK 7 kırk yedi öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış göstermediği görülmektedir.

TTK ders kitapları 3. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz kırk altı öge kullanımıyla TTK 8, en az on altı öge kullanımıyla TTK 2 olarak tespit edilmiştir. TTK 1 on yedi öge, TTK 3 otuz öge, TTK 4 altmış beş öge, TTK 5 elli dört öge, TTK 6 elli dokuz öge, TTK 7 elli altı öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış göstermediği görülmektedir.

TTK ders kitapları 4. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz seksen üç öge kullanımıyla TTK 8, en az on iki öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 yirmi iki öge, TTK 3 doksan dokuz öge, TTK 4 seksen yedi öge, TTK 5 yüz yirmi dokuz öge, TTK 6 yüz elli beş öge, TTK 7 yüz elli yedi öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış gösterdiği görülmektedir.

TTK ders kitapları 5. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz seksen üç öge kullanımıyla TTK 3, en az on üç öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 kırk öge, TTK 4 yüz yedi öge, TTK 5 elli öge, TTK 6 yüz yirmi iki öge, TTK 7 yüz otuz öge, TTK 8 yetmiş dokuz öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış göstermediği görülmektedir.

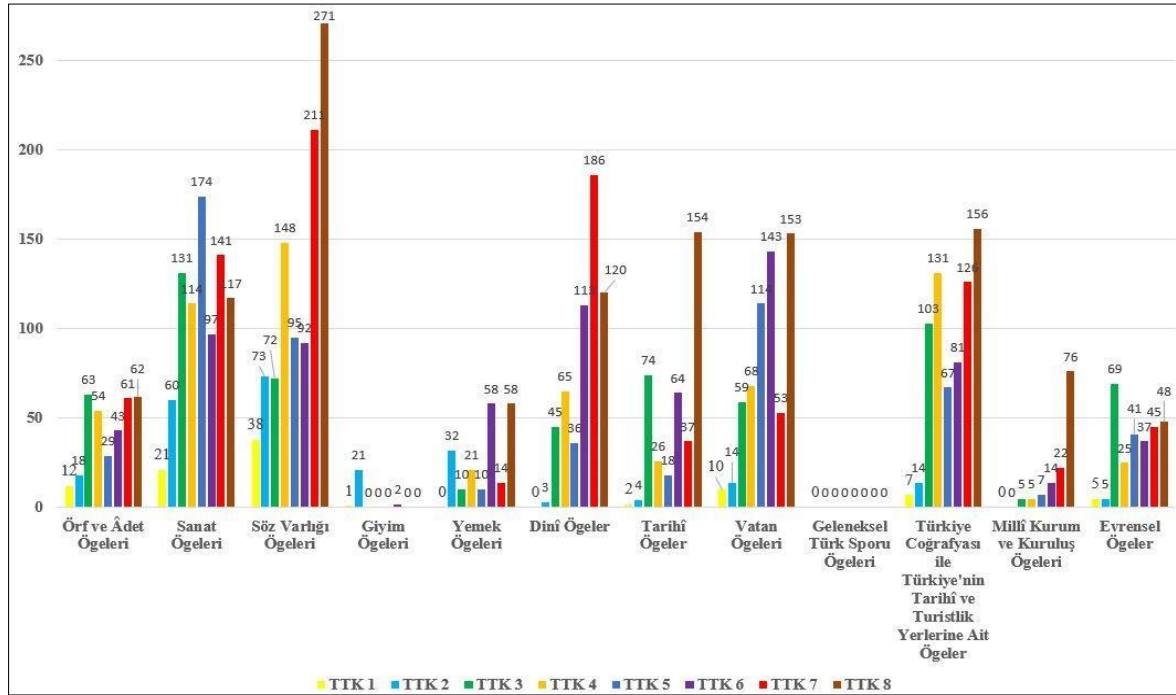
TTK ders kitapları 6. tema kültür ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz altmış iki öge kullanımıyla TTK 8, en az yirmi dört öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 altmış öge, TTK 3 yüz bir öge, TTK 4 yüz iki öge, TTK 5 yüz üç öge, TTK 6 yüz on altı öge, TTK 7 yüz iki öge kullanılmıştır. Ögelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış gösterdiği görülmektedir.

TTK ders kitapları 7. tema kültür öğelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok iki yüz on bir öge kullanımıyla TTK 7, en az üç öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 elli dokuz öge, TTK 3 doksan dokuz öge, TTK 4 yüz elli sekiz öge, TTK 5 yüz yedi öge, TTK 6 yüz yirmi iki öge, TTK 8 yüz doksan beş öge kullanılmıştır. Öğelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış göstermediği görülmektedir.

TTK ders kitapları 8. tema kültür öğelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yüz bir öge kullanımıyla TTK 7, en az bir öge kullanımıyla TTK 1 olarak tespit edilmiştir. TTK 2 yirmi dört öge, TTK 3 on beş öge, TTK 4 elli öge, TTK 5 kırk yedi öge, TTK 6 elli beş öge, TTK 8 otuz sekiz öge kullanılmıştır. Öğelerin kullanım sıklığı seviyelerin artışına paralel bir artış göstermediği görülmektedir.

4.2.10. Kitapların Tümünde Yer Alan Kültürel Ögelere Ait Sayısal Veriler

TTK ders kitaplarının tamamındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğeler değerlendirildiğinde aşağıdaki sayısal verilere ulaşılmıştır.

Şekil 35. TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan tüm kültür öğelerine göre sayısal dağılımı.

TTK ders kitapları örf ve âdet ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok örf ve âdet ögelerine TTK 3 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Örf ve âdet ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları sanat ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok sanat ögelerine TTK 5 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Sanat ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları söz varlığı ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok söz varlığı ögelerine TTK 8 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Söz varlığı ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları giyim ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok giyim ögelerine TTK 2 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. TTK 3, TTK 4, TTK 5, TTK 7 ve TTK 8 ders kitaplarında ise giyim ögelerine hiç yer verilmemiştir. Giyim ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları yemek ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok yemek ögelerine TTK 6 ve TTK 8 ders kitaplarında, en az ise TTK 3 ve TTK 5 ders kitaplarında yer verilmiştir. TTK 1 ders kitabında yemek ögelerine hiç yer verilmemiştir. Yemek ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları dinî ögelerin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok dinî ögelere TTK 7 ders kitabında, en az ise TTK 2 ders kitabında yer verilmiştir. Dinî ögelere TTK 1 ders kitabında hiç yer verilmemiştir. Dinî ögelerin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları tarihî ögelerin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok tarihî ögelere TTK 8 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Tarihî ögelerin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları vatan ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok vatan ögelerine TTK 8 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Vatan ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitaplarının hiçbirinde geleneksel Türk sporu ögelerine yer verilmediğinden kullanım sıklığı bakımından değerlendirilememektedir.

TTK ders kitapları Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögeler TTK 8 ders kitabında, en az ise TTK 1 ders kitabında yer verilmiştir. Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistlik yerlerine ait ögelerin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

TTK ders kitapları millî kurum ve kuruluş ögelerinin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok millî kurum ve kuruluş ögelerine TTK 8 ders kitabında, en az ise TTK 3 ve TTK 4 ders kitaplarında yer verilmiştir. TTK 1 ve TTK 2 ders kitaplarında millî kurum ve kuruluş ögelerine hiç yer verilmemiştir. Millî kurum ve kuruluş ögelerinin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermiştir.

TTK ders kitapları evrensel ögelerin kullanım sıklığı bakımından değerlendirildiğinde, en çok evrensel ögelere TTK 3 ders kitabında, en az ise TTK 1 ve TTK 2 ders kitaplarında yer verilmiştir. Evrensel ögelerin kullanım sıklığı, seviyelere göre paralel bir artış göstermemiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Kültür ve kültüre ait olan ögeler bir milleti millet yapan, milleti oluşturan fertlerin birlikteliğini sağlayan unsur olarak görülmektedir. Bu bakımdan kültürün devamlılığı ve nesilden nesile aktarılması gerekmektedir. Kültür taşıyıcısı olarak dil temel araç olarak düşünülmektedir. Kültürün öğrencilere aktarılmasında temel materyal ders kitapları olarak bilinmektedir. Bilhassa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının hem ana dillerini öğrenmesi hem de kültürlerini en iyi şekilde öğrenmesi için Türkçe ve Türk kültürü dersinin önemi ortaya çıkmaktadır. Gerek ana dili öğretimi gerekse kültür aktarımında kullanılacak olan temel materyal Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarının önemi anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarının ve içinde yer alan metinlerin, etkinliklerin ana dili ve kültürü aktaracak özellikte olması gerekmektedir. Ders kitabında yer alan metinlerde ve etkinliklerde kültürel öğelere yeterince yer verilmelidir.

Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarında yer verilen metinlerde ve etkinliklerde çeşitli eksikliklerin olduğu yapılan incelemeler neticesinde elde edilen bulgular ile tespit edilmiştir. Bu araştırmada incelenen TTK 1, TTK 2, TTK 3, TTK 4, TTK 5, TTK 6, TTK 7 VE TTK 8 ders kitaplarının hangi kültür öğelerinin kullanıldığı, kültür öğelerinin temalarda hangi sıklıkta yer verildiğinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu araştırmada incelenen TTK 1, TTK 2, TTK 3, TTK 4, TTK 5, TTK 6, TTK 7 VE TTK 8 ders kitaplarında yer verilen metinlerde ve etkinliklerde kültürel öğelere ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, ad koyma, lakap takma ve çocuk oyunları ile ilgili ögelere yer verilmiş; düğün, sünnet düğünü, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verilmemiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden mimarî, resim, müzik, geleneksel el sanatları, edebiyat ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmiş; halk oyunları ile ilgili ögelere yer verilmemiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözlerine, deyimlere, mecazi sözcüklere, ikilemelere, kalıp sözlere, tekerlemelere ve bilmecelere yer verilmiştir; özdeyişlere, yansıma sözcüklere, sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmemiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine sadece bir kez, tarihî ögelere iki kez, Türkiye coğrafyası ile Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere ve evrensel ögelere yer verildiği tespit edilmiştir.

TTK 1 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, vatan, geleneksel Türk sporu ögesine, millî kurum ve kuruluş ögelerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, çocuk oyunları, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verilmiş; ad koyma, lakap takma ve düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögelere yer verilmemiştir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden müzik, geleneksel el sanatları, edebiyat ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmiştir; mimarî, resim ve halk oyunları ile ilgili ögelere yer verilmemiştir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden deyimlere, mecazi sözcüklere, ikilemelere, yansıma sözcüklere, kalıp sözlere, tekerlemelere, bilmecelere ve yanıltmacalara yer verilmiştir; atasözlerine, özdeyişlere, sayışmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmemiştir.

TTK 2 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdet ögelerine, sanat ögelerine, giyim ögelere, yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere ve evrensel ögelere yer verilmiştir.

Geleneksel Türk sporu ögelerine ve millî kurum ve kuruluş ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, ad koyma, lakap takma, düğün, sünnet düğünü, çocuk oyunları ve bayramlar ile ilgili ögelere yer verildiği; el öpme ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir. Millî bayramlara yer verilmiş, dinî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden mimarî, müzik, halk oyunları ve edebiyat ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Müzik ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, halk oyunları ve edebiyat ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim, geleneksel el sanatları ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 3 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, mecazi sözcükler, yansıma sözcükler, kalıp sözler ve tekerlemeler ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Özdeyişlere, ikilemeler, bilmecelelere, sayısmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 3 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine ve evrensel ögelere yer verilmiştir. Giyim ögelerine ve geleneksel Türk sporu ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden ad koyma, lakap takma, düğün, sünnet düğünü, çocuk oyunları, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Konukseverlik ile ilgili ögelere yer verilmemiştir. Millî bayramlara yer verilmiş, dinî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden mimarî, müzik, geleneksel el sanatları, halk oyunları ve edebiyat ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Mimarî ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, müzik ve halk oyunları ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 4 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, özdeyişler, mecazi sözcükler, ikilemeler, yansıma sözcükler, kalıp sözler ve

sayışmacalar ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögelerinden tekerlemelere, bilmecelere, yanılmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 4 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine ve evrensel ögelere yer verilmiştir. Giyim ögelerine ve geleneksel Türk sporu ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, düğün, sünnet düğünü, çocuk oyunları, bayramlar ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Ad koyma, lakap takma ve el öpme ile ilgili ögelere yer verilmemiştir. Millî bayramlara yer verilmiş, dinî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden mimarî, resim, müzik, geleneksel el sanatları, halk oyunları ve edebiyat ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Geleneksel el sanatları ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, mimarî ve resim ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 5 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, özdeyişler, mecazi sözcükler, ikilemeler, yansıma sözcükler, kalıp sözler, tekerlemeler ve bilmeceler ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögelerinden sayışmacalara, yanılmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 5 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine, evrensel ögelere yer verilmiştir. Giyim ögelerine ve geleneksel Türk sporu ögelerine ve ise hiç yer verilmemiştir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, düğün, sünnet düğünü, çocuk oyunları, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Ad koyma, lakap takma ile ilgili ögelere yer verilmemiştir. Dinî bayramlara yer verilmiştir, millî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelere müzik, geleneksel el sanatları, edebiyat ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Müzik ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, düğün, sünnet düğünü ve el öpme ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim ve geleneksel el sanatları ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 6 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, mecazi sözcükler, ikilemeler, yansıma sözcükler ve kalıp sözler ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögelerinden özdeyişlere, tekerlemelere, bilmececelere, sayışmacalara, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 6 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde giyim ögelerine, yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine, evrensel ögelere yer verilmiştir. Geleneksel Türk sporu ögelerine ve ise hiç yer verilmemiştir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, ad koyma, lakap takma, düğün, sünnet düğünü, çocuk oyunları, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Örf ve âdetler ögelerinden en çok çocuk oyunlarına yer verildiği görülmektedir. Dinî bayramlara yer verilmiştir, millî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelere mimarî, resim, müzik, geleneksel el sanatları, halk oyunları ve edebiyat ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Mimarî ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, resim ve halk oyunları ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 7 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, özdeyişler, mecazi sözcükler, ikilemeler, yansıma sözcükler, kalıp sözler, mâniler ve ninniler ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögelerinden tekerlemelere, bilmececelere, sayışmacalara ve yanıltmacalara ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 7 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik

yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine ve evrensel ögelere yer verilmiştir. Giyim ögelerine ve geleneksel Türk sporu ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde örf ve âdetlerden konukseverlik, çocuk oyunları, bayramlar ve el öpme ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Ad koyma, lakap takma ve düğün, sünnet düğünü ile ilgili ögelere yer verilmemiştir. Dinî bayramlara yer verilmiştir, millî bayramlara yer verilmemiştir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde sanatla ilgili ögelerden mimarî, müzik, geleneksel el sanatları, halk oyunları, edebiyat ve geleneksel Türk tiyatrosu ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Edebiyat ile ilgili ögelere daha çok yer verilirken, geleneksel el sanatları ve halk oyunları ile ilgili ögelere daha az yer verildiği görülmektedir. Resim ile ilgili ögelere yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 8 ders kitabındaki metinlerde ve etkinliklerde söz varlığı ögelerinden atasözleri, deyimler, özdeyişler, mecazi sözcükler, ikilemeler, kalıp sözler ve sayısmacalar ile ilgili ögelere yer verildiği tespit edilmiştir. Söz varlığı ögelerinden yansıma sözcüklere, tekerlemelere, bilmecele, yanıltmacalara, mânilere ve ninnilere ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK 8 ders kitabında bulunan metinlerde ve etkinliklerde yemek ögelerine, dinî ögelere, tarihî ögelere, vatan ögelerine, Türkiye coğrafyası ve Türkiye'nin tarihî ve turistik yerlerine ait ögelere, millî kurum ve kuruluş ögelerine ve evrensel ögelere yer verilmiştir. Giyim ögelerine ve geleneksel Türk sporu ögelerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögeleri temalar olarak değerlendirildiğinde sayısal verilerin seviyelere göre düzenli bir artış göstermediği, hatta sayısal verilerin düzensiz bir dağılım gösterdiği görülmektedir. 6. Temalar da sayısal verilerin TTK 7 ders kitabı hariç sayısal verilerin düzenli arttığı tespit edilmiştir.

TTK ders kitaplarının tamamındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür ögelere ait sayısal veriler değerlendirildiğinde, sayısal verilerin seviye yükseldikçe dengeli bir şekilde artmadığı, hatta sayısal verilerin dengesiz bir şekilde dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Sadece vatan ögelerine ait sayısal verilerin TTK 7 ders kitabı hariç, seviye paralel olarak artış gösterdiği görülmektedir.

TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültürel öğelerin kullanım sıklığının seviyelere göre paralel bir artış göstermediği tespit edilmiştir. TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğeleri temalar olarak değerlendirildiğinde sayısal verilerin seviyelere göre düzenli bir artış göstermediği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

1. Çocukların bilişsel-dilsel gelişimini desteklemesi ve ana dilin inceliklerine hakim olup kendilerini ana dillerinde daha rahat ve ayrıntılı ifade edebilmeleri için atasözleri, tekerlemeler, bilmeceler, sayışmacalar, yanıltmacalar, mâniler ve ninniler gibi söz varlığı öğelerine hazırlanacak kitaplarda ve materyallerde daha sık yer verilebilir.
2. Çocukların kültürlerine ait sanat öğelerini daha yakından tanınması ve kültür aktarımı için TTK ders kitaplarında sanat öğelerinden resim ve geleneksel Türk tiyatrosu gibi öğelere daha fazla yer verilebilir.
3. Çocukların kültürlerine özgü giyim öğelerini bilmeleri için TTK ders kitaplarında yer alan giyim öğeleri, metin içindeki betimlemelerle artırılabilir ve resimlerle desteklenerek daha akılda kalıcı hale getirilebilir.
4. TTK ders kitaplarında geleneksel Türk sporu öğelerine hiç yer verilmediğinden yurt dışında yaşayan çocukların bu öğelere aşina olmaları, kendi kültür öğeleriyle tesadüfen karşılaşmamaları, karşılaştıklarında kendilerine özgü bir kültür ögesi olduğunu anlayabilmeleri için ders kitaplarında en azından bir veya birkaç metinde/etkinlikte yer verilebilir.
5. TTK ders kitaplarında, bireyi hayata hazırlayacak ve milletin kültürünü öğretecek kültür öğelerini içeren metinlere ve etkinliklere merak uyandıran olay ve kurgu içerisinde daha fazla yer verilebilir. Böylece metin içerisinde didaktik bir unsur taşımadan kültür aktarımı sağlanabilir.
6. TTK ders kitapları, çocukların kültürlerine ait öğeleri bilmesi, öğrenmesi, kavraması, yaşamına uygulaması, ayırt etmesi ve değerlendirmesi gibi bilişsel ihtiyaçlarını ve kültürel öğelerin farkında olması, önemsemesi, özümsemesi ve değer vermesi gibi duyuşsal ihtiyaçlarını giderecek şekilde hazırlanmalıdır.

7. TTK ders kitabındaki hem metinler hem de etkinlikler çocukların dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel dil becerilerini kazanmalarına yardımcı olacak şekilde hazırlanmalıdır.
8. TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültür öğeler, tematik olarak değerlendirildiğinde seviyelere göre düzenli bir artış göstermelidir.
9. TTK ders kitaplarındaki metinlerde ve etkinliklerde yer alan kültürel öğelerin kullanım sıklığı seviyelere göre paralel bir artış göstermelidir.
10. Alan uzmanlarınca kararlaştırılan ve verilmesi amaçlanan kültürel öğelerin hangi seviyede kaçar tane verileceğine ilişkin bir taban veri hazırlanarak ders kitabı yazarlarına kılavuz niteliğinde sunulmalıdır.
11. Alan yazında, TTK ders kitaplarının kültür öğelerinin incelendiği çok az sayıda çalışmaya yer verildiği görülmüştür. Bu bağlamda TTK ders kitaplarının kültür öğeleri bakımından inceleyen benzer çalışmalarının yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Açık, F. ve Demir, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXX, 51-72.
- Akarsu, B. (1998). *Dil-kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılâp.
- Aksan, D. (2001). *Türkçenin gücü*. Ankara: Bilgi.
- Aksan, D. (2005). *Türkçenin zenginlikleri, incelikleri*. İstanbul: Bilgi.
- Aksan, D. (2007). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK.
- Aksoy, Ö. A. (1980). *Dil yanlışları*. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Aksoy, Ö. A. (2020). *Atasözleri sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp.
- Aksoy, Ö. A. (1963). Atasözleri, deyimler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 10, 131-166.
- Akurgal, E. (1998). *Türkiye'nin kültür sorunları ve Anadolu uygarlıklarının dünya tarihindeki önemi*. Ankara: Bilgi.
- Altunbay, M. (2016). Temel bir değer olarak Dede Korkut'ta misafirperverlik ve izzeti ikram. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (56), 359-371.
- Bağcı-Ayrancı B. Mete, F. ve Keskin, H. (2017). İki dilli Türk çocukları için 'Türkçe ve Türk kültürü' kitaplarının şekil açısından değerlendirilmesi. *Aydın TÖMER Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Dergisi*, 2(2), 15-5.
- Bali, A. (2017). Halk oyunları üzerine halkbilimsel bir araştırma: Mersin ili Silifke ilçesi örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 33(33), 78-91.

- Başal, H. A. (2007). Geçmiş yıllarda Türkiye’de çocuklar tarafından oynanan çocuk oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 243-266.
- Bayramoğlu, M. (2013). 20. yüzyıl Türk resim sanatında Geleneksel Türk sanat örneklerinin etkisi. *Kalemişi Dergisi*, 1(2), 1-40.
- Bican, G. (2017). *Danimarka’da Türkçe-Danca konuşan öğrencilerin dil görünümünün iki dillilik temelinde incelenmesi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bulut, M. (2013). Türkçe eğitimi ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak atasözleri ve deyimlerin önemi. *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(13), 559-575.
- Bulut, M. ve Orhan, S. (2012). Türkçe-edebiyat ders kitaplarının dil ve kültür aktarımındaki rolü ve önemi üzerine bir inceleme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 297-311.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Cemiloğlu, M. (2001). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: Alfa.
- Creswell, John W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri-Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün ve S. B. Demir Çev.). Ankara: Siyasal.
- Çarkıt, C. (2020). Ortaokul Türkçe derslerinde kültür aktarımına yönelik uygulamalar. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1380-1389.
- Çelik, N. (2017). Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları üzerine bir değerlendirme. *Uluturkad*, 2, 1.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 269-283.
- Çetin, Ç. Z. (2005). Tatar Türklerinin düğün geleneği. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 92-119.
- Çetin, F. & Güleç, İ. (2014, Haziran). *Almanya’daki Türk çocukları için hazırlanmış “Türkçe temel 2” ders kitabının içerik açısından incelenmesi*. III. Sakarya’da Eğitim Araştırmaları Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

- Demirel, Ö. ve Kiroğlu, K. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem.
- Ekmekçi, V. ve Karadüz, A. (2015). Yurt dışında yaşayan iki dilli çocuklar için hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü dersi kitabına eleştirel bir bakış. *Turkish Studies*, 10(15), 361-378.
- Erenoğlu, D. (2008). Mehmet Kaplan'ın dil üzerine görüşleri. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 36, 65-80.
- Ergin, M. (1999). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak.
- Ergin, M. (2002). *Türk dili*. İstanbul: Bayrak.
- Erol, Ç. (2007). *Türkiye Türkçesinde kalıp sözler üzerine bir inceleme*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertem, İ. S. (2013). Yurt dışında yaşayan ikinci kuşak Türk çocuklarının Türkçeyi kullanım durumları ve dil-kültür ilişkisi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 261-270.
- Esenlikci, A. C. ve Engin, M. A. (2019). 1960'dan günümüze Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan Türk göçmenlerin sorunları. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 8(20), 59-77.
- Fişek, K. (1985). *100 soruda Türkiye spor Tarihi*. İstanbul: Gerçek.
- Gelekçi, C. (2010). Belçika'da yaşayan Türk gençlerinin Kültürel aktarım sürecinde ana dillerini öğrenme ve kullanma durumları. *Türkbilig*, 19, 117-136.
- Göçer, A. (2012). Dil- kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili Dergisi* 729, 50-57.
- Göçer, A. (2012). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin deyimleri kullanma yeterlikleri üzerine bir inceleme. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 4(13), 96-109.
- Gökalp, Z. (2019). *Türkçülüğün Esasları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Güftâ, H. ve Kan, M. O. (2011). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe ders kitabının dil ile ilgili kültür öğeleri açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 239-256.

- Glden, B. (2019). *Türkçe ğretim programlarının ve Türkçe ders kitaplarının kültür aktarımı bağlamında somut olmayan kültürel miras ögeleri açısından incelenmesi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güngör, E. (2003). *Kültür değişmesi ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken.
- Güngör, E. (2004). *Türk kültürü ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken.
- Güvenç, B. (2021). *Kültürün abc'si*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Güvenç, B. (1979). *İnsan ve kültür*. İstanbul: Remzi.
- Irmak, Y. (2016). Belçika’da Türkçe ğretiminin sorunları ve Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarına eleştirel bir yaklaşım. *Bingl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 301-312.
- İçel, H. (2005). *Batı Türklerinin dörtlüklerden kurulu bilmeceleri üzerinde bir araştırma*. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- İçel, H. (2007). Türkiye ve Azerbaycan’da mâni ve bilmece türü arasındaki ilişkiler. *Tbar*, XXII, 75-85.
- Kafesoğlu, İ. (2020). *Türk millî kültürü*. İstanbul: Ötüken.
- Kan, M. O. (2010). *Millî Eğitim Bakanlığı yayınları ilköğretim 7. sınıf Türkçe ders kitabının kültür ögeleri açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Karataş, T. (2001). *Edebiyat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Kaplan, M. (2004). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh.
- Kayabaşı, N. ve Yanar, A. (2013). Türk el sanatlarında kullanılan nazar motifleri ve Alevilerde nazar inancı. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Vel Araştırma Dergisi*, 65, 169-184.
- Krkklı, H. A. ve Arıcı, B. (2017). Yurt dışında görev yapan Türkçe ve Türk kültürü ğretmenlerinin Türkçe ve Türk kültürü derslerine ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(41), 480-500.

- Kolay, G. (2018). *Yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış olan Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarına kültürel öğeler*. Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, Z. Akalın, M. Ercilasun, A. B. Gülensoy, T. Zülfikar, H. Parlatır, İ. ve Birinci N. (1997). *Türk dili ve kompozisyon bilgileri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- Köksal, A. (2003). *Dil ile ekin*. İstanbul: Toroslu.
- MEB. (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu. 1739 Sayılı Kanun. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran, 1973.
- MEB. (2009). *Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı*. Ankara.
- MEB. (2018). *Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programı*. Ankara.
- Meriç, C. (1986). *Kültürden irfana*. İstanbul: İnsan.
- Nurlu, M. (2019) *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. Ankara: Kalem Kitap.
- Okur, A. (2013). Millî kültür ve folklorun Türkçe ders kitapları aracılığıyla aktarımı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(11), 877-904.
- Onan, B. ve Baş, B. (2009). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatımlarında deyim kullanımı: Hatay ve Sivas Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 113-139.
- Oruç, Ş. (2016). Ana dili, ikinci dil, iki dillilik, yabancı dil. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 45, 279-290.
- Ören, Ş. (1999). Kültür ve davranış ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 307-314.
- Örnek, S. V. (1971). *Etnoloji sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi (200).
- Örnek, S. V. (1975). Türk folklorunda ad seçme ve ad koyma. *Boğaziçi Üniversitesi Halkbilim Yıllığı*, 101-112.

- Özdek, A. (2012). Türk müzik kültürünün oluşumuna öncülük eden bileşenlere genel bir bakış. *Batman University Journal of Life Sciences*, 1(1), 29-36.
- Sağlam, M. Y. (2001). Atasözleri ve deyimlerde imgelem. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 18(11), 45-51.
- Sümbül, M. (1997). Halk oyunlarının işlevleri. *Folklor ve Edebiyat Etnoloji Halkbilim Antropoloji Üç Aylık Kültür Dergisi*, 11, Ankara.
- Şen, Ü. (2010). Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimine yönelik Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılan çalışma ve uygulamalar. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 2 (3), 239-253.
- Tekeli, F. (2017). *İki dilli öğrencilere Türkçe öğretiminde malzeme kullanımı: Almanya örneği*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe sözlük. Ankara: TDK.
- Turan, Ş. (1990). *Türk kültür tarihi (Türk kültüründen Türkiye kültürüne ve evrenselliğe)*. Ankara: Bilgi.
- Turhan-Ağrelim, H. (2016). Çok uyaranlı eğitim ortamlarının öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerine etkisi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 16-50.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uygur, N. (1994). *Dilin gücü*. İstanbul: Kabalcı.
- Uygur, N. (1996). *Kültür kuramı*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Ünalın, Ş. (2004). *Dil ve kültür*. Ankara: Nobel.
- Ünveren-Kapanadze, D. (2018). Dil ve kültür aktarımında işlevsel bir araç olarak ders kitapları: Türkçe ders kitapları örneği. *Turkish Studies*, 13(27), 1575-1592.
- Yüceol-Özezen, M. (2001). Türkçe deyimler üzerine birkaç söz. *Türk Dili*, 600, s. 869-879.
- Vardar, B. (1998). Dilbilimin temel kavram ve ilkeleri. İstanbul: Multilingual.
- Vardar, B. (2007). Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü. İstanbul: Multilingual.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..